Doc. Ing. arch. Ivan VOREL, CSc.
autorizovaný architekt ČKA, člen IFLA
A T E L I E R V
projektová a expertní kancelář v oboru urbanismu,
krajinného plánování a ochrany přírody

Na Cihlářce 26/1395, 150 00 Praha 5
atelier.v@volny.cz

PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ ÚZEMÍ CHKO KOKOŘÍNSKO Z HLEDISKA KRAJINNÉHO RÁZU

PODLE §12 ZÁKONA 114/1992 Sb. O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY

Objednatel: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Nuselská 39, Praha 4
Zpracovatel: Atelier V, Na Cihlářce 26, Praha 5
IČO 60875577
Říjen 2008

Autoři posouzení: doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.
Ing. arch. Jana Vorlová
Ing. arch. Mgr. Jiří Kupka, Ph.D.
Ing. Kateřina Hronovská
Ing. arch. František Pospíšil
Ing. Alena Wranová

1

ÚVOD

Obsah části 1

1.1 Zadání, cíl úkolu ... 3
1.1.1 Zadání úkolu a vymezení hodnoceného území ... 3
1.1.2 Cíle úkolu ... 4
1.1.2.1 Identifikace rysů, znaků a hodnot KR a jejich ochrana ... 4
1.1.2.2 Identifikace stop osídlení, regulace výstavby a průmět do nástrojů územního plánování ... 4
1.1.2.3 Evropská úmluva o krajině ... 5
1.1.2.4 Metodické přínosy ... 5
1.2 Obecná charakteristika a specifické rysy hodnoceného území ... 5
1.2.1 Obecná charakteristika ... 5
1.2.2 Specifické rysy území ... 6
1.2.2.1 Terénní reliéf ... 6
1.2.2.2 Lesnatost a enklávy kulturní krajiny ... 6
1.2.2.3 Osídlení a struktura sídel ... 6
1.3 Teoretická východiska a metoda hodnocení ... 8
1.3.1 Krajinný ráz a jeho hodnocení ... 8
1.3.1.1 Krajinný ráz ... 8
1.3.1.2 Metodický postup a definice pojmů jako cesta k objektivizaci ... 9
1.3.1.3 Pojmy použité v hodnocení ... 10
1.3.1.4 Znaky krajinného rázu ... 10
1.3.2 Krajinný ráz a identita kulturní krajiny ... 12
1.4 Prameny a mapové podklady ... 13

1.1 Zadání, cíl úkolu

1.1.1 Zadání úkolu a vymezení hodnoceného území

Předmětem této studie je zpracování preventivního hodnocení krajinného rázu (též „hodnocení území z hlediska krajinného rázu“) chráněné krajinné oblasti Kokořínsko.

Preventivní hodnocení je zpracováno jako krajinářsko-analytický dokument s návrhovou částí věnovanou odstupňované ochraně krajinného rázu na řešeném území. Výsledky hodnocení budou především určeny pro činnost Správy CHKO Kokořínsko při ochraně krajinného rázu a Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR v odborné a metodické činnosti věnované chráněným krajinným oblastem. Stejný význam pro příslušné orgány ochrany přírody by měla tato studie v případě, že by se nejednalo o ZCHÚ.

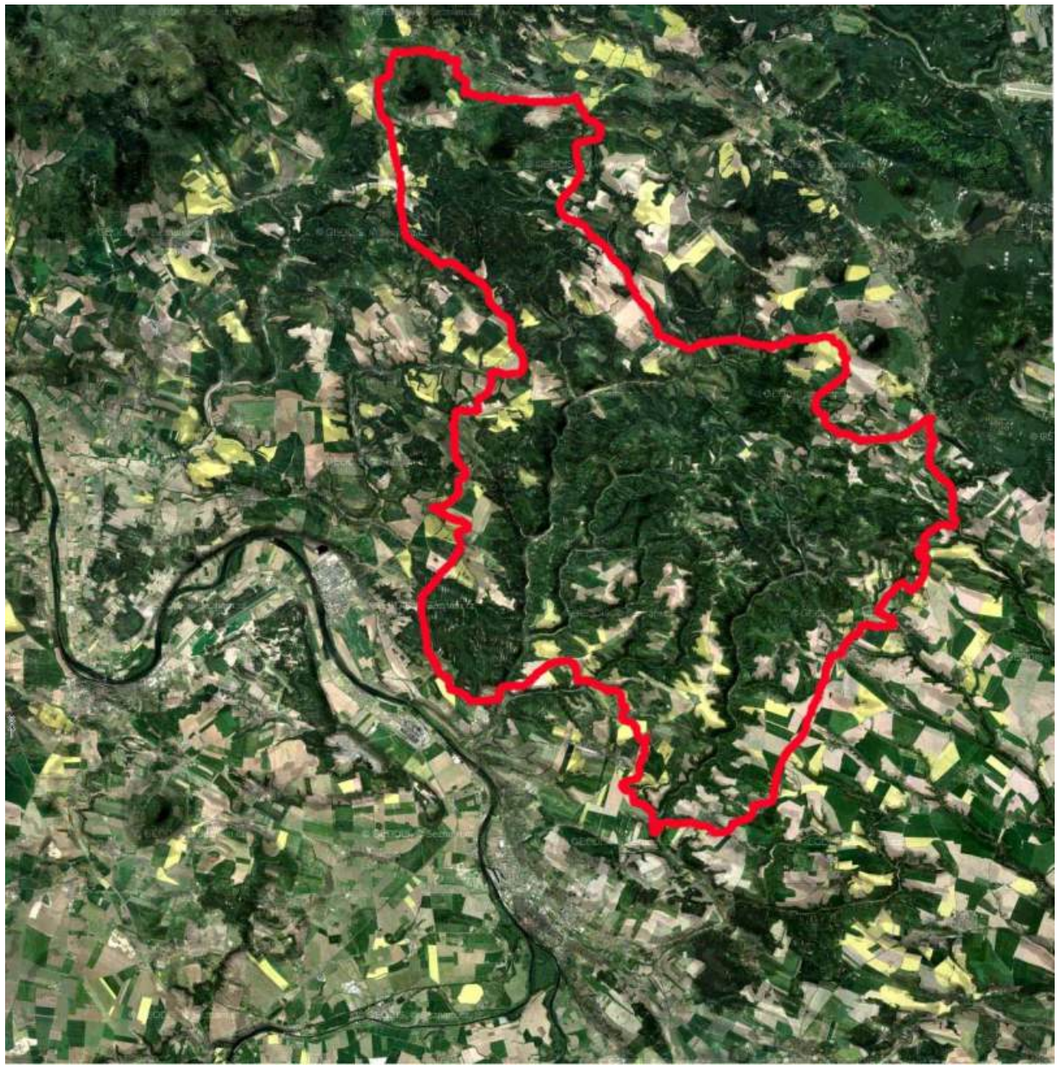
Hodnocení však zároveň představuje materiál, kterým je možno přenést poznatky a zájmy ochrany přírody a krajiny do nástrojů územního plánování. Dle zadání AOPK ČR, společného pro hodnocení krajinného rázu ve velkoplošných ZCHÚ, je hodnocení věnováno hlavním aspektům charakteru a rázu krajiny - přírodním podmínkám, stopám kulturně-historického vývoje, vizuálním (percepčním) hlediskům, vyhodnocení prostorových vztahů a vyhodnocení sídelní struktury území z hlediska urbanistické struktury, cenné architektury, obrazu sídla v krajině a jeho rozvojových možností. Jedním z hlavních výstupů materiálu je návrh ochrany krajinného rázu včetně stanovení ochranných podmínek. Zpracování rozborů sídel ležících uvnitř CHKO Kokořínsko a vyhodnocení jejich kvalit včetně stanovení omezujících podmínek pro výstavbu je velmi důležitou částí zadání, protože jejich území představují v řešeném území, s velkým podílem přírodních a přírodě blízkých ploch, enklávy potenciální možné zástavby.

Hranice hodnoceného území jsou vymezeny hranicemi CHKO Kokořínsko, jak byly stanoveny výnosem Ministerstva kultury ČSR ze dne 19. 3. 1976: „Hranice chráněné krajinné oblasti (dále jen CHKO) začíná u nádraží Lhotka u Mělníka na křižovatce silnice Mělník - Mšeno a Kokořínský důl - Lhotka. Odtud jde po okresní silnici severním směrem v délce cca 500 m k bývalé železnici ze Lhotky ke Střednici. Přechází na bývalou trať, kterou sleduje severozápadním směrem až ke křižovatce s místní komunikací vedoucí přes Bundol do Vysoké. Hranice CHKO přechází na tuto komunikaci a po průchodu obcí Vysoká přechází na místní komunikaci přes kótu Humenský vrch do obce Chodeč. Zde hranice navazuje opět na okresní silnici do Horní Zimoře a dále do obce Želízy. Zde se lomí k jihu a po silnici po cca 500 m přechází směrem západním přes údolí Liběchovky cestou kolem koupaliště. Hranice navazuje na místní komunikaci vedoucí jižně od Malého Hubenova směrem jihozápadním a dále severozápadním na jižní okraj lesního komplexu ješovických lesů. Pokračuje po polní cestě sledující okraj lesa severozápadním směrem a stáčí se přes výběžek lesa do obce Ješovice. Z obce jde směrem severozápadním polní cestou vedoucí k Hraběcí kapli a dále k Mariánské kapli v lesním komplexu. Zde opouští území středočeského kraje a přechází do kraje severočeského po lesní a dále po polní cestě do obce Brocno. Dále sleduje okresní silnici do obce Chcebuz, kde se otáčí k severovýchodu po místních komunikacích přes osady Veselí, Újezd a dále polní cestou směrem severním ke kótě 339 m na silnici Bylochov - Strachaly. Po této silnici jde směrem východním v délce cca 700 m, pak přechází na polní cestu přes kótu 321 do obce Mošnice. Hranice odtud sleduje proti proudu toku Obrockého potoka až k okresní silnici Zakšín - Tuhaň. Odtud probíhá po okresní silnici přes obec Tuhaň, Obrok, Domašice, Blíževedly. Za obcí Blíževedly přechází na těleso železniční dráhy, které sleduje směrem severním, později východním, kolem kopce Ronov, až k polní cestě vedoucí kolem křížku a ústící východně od obce Litice na okresní silnici. Dále hranice pokračuje směrem východním na Holany a dále na Loubí. Ve vzdálenosti cca 1 km před touto obcí uhýbá do osady Sušice a pokračuje jižním směrem do obce Dřevčice. Okresní silnicí vede dále do Dubé, kterou prochází, u mlýna Nedamov odbočuje po silnici na východ do obce Korce a dále směrem k obci Tachov, u kóty 302 cca 700 m před obcí přechází na polní cestu odbočující směrem jihovýchodním a pak po silnici jižním a jihozápadním kolem kóty 348 k silnici Dubá - Ždírec. Tuto silnici sleduje směrem východním přes obec Ždírec, Luka až ke kótě 281 na silnici Okna - Žďár. Zde se hranice ostře lomí k jihu po okresní silnici do obce Žďár a vstupuje na území středočeského kraje silnicí směrem na Nosálov. Z Nosálova sleduje okresní silnici přes Lobeč, Mšeno, Nebužely, Střemy a končí opět u nádraží Lhotka u Mělníka.“ (Výnos MK ČSR ze dne 19. března 1976 čj. 6.070/76, ÚSOP, http://drusop.nature.cz/)

Celková rozloha chráněné krajinné oblasti činí 271,57 km^2.

Obr. 1.1.1: Hranice CHKO Kokořínsko *– bez měřítka (http://www.mapy.cz)*

Obr. 1.1.2: Struktura řešeného území na ortofotomapě. *(http://www.mapy.cz)*

1.1.2 Cíle úkolu

1.1.2.1 Identifikace rysů, znaků a hodnot KR a jejich ochrana

Správa CHKO ve své činnosti často rozhoduje podle § 12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Z roviny exaktních a jasně definovaných hodnot přírodovědných se dostává do rovin neměřitelných, těžko uchopitelných a zdůvodnitelných hodnot krajinného obrazu a estetického působení. V takové rovině se pohybuje hodnocení krajinného rázu, které pracuje s pojmy přírodních a estetických hodnot, harmonickým měřítkem a vztahy, s pojmem kulturní dominanty. Zkušenosti z jiných CHKO ukazují výhody vyhodnocení celého území CHKO z hlediska krajinného rázu metodou, která zužuje prostor subjektivního přístupu a použitím kritérií uplatňovaných i na jiných CHKO dosahuje srovnatelného přístupu k identifikaci a oceňování hodnot krajinného rázu.

Postup hodnocení směřuje v závislosti na odlišnosti rázu krajiny, na specifických vlastnostech krajinného obrazu, na jedinečnosti a neopakovatelnosti určitých scenérií, které spoluvytvářejí identitu krajiny, k rozčlenění území CHKO na tzv. „krajinné celky“ (KC) – oblasti krajinného rázu a tzv. „krajinné prostory“ (KP) – místa krajinného rázu.

Hodnocení dospěje k charakteristice krajinného rázu, která bude abstrahovat významné rysy přírodní charakteristiky území, vývoje jeho kultivace a osídlení. Určitým významným rysům - skupinám znaků a hodnot - budou přiřazeny regulativy nutné pro ochranu konkrétních hodnot krajinného rázu ve smyslu §12 zákona č. 114/1992 Sb. Tento soubor údajů bude důležitou pomůckou orgánu ochrany přírody při posuzování očekávaného vlivu navrhovaných stavebních záměrů na krajinný ráz.

1.1.2.2 Identifikace stop osídlení, regulace výstavby a průmět do nástrojů územního plánování

Preventivní hodnocení se zabývá pohledem na vesnické osídlení podle významu sídel v obrazu krajiny a podle přítomnosti hodnot urbanistické struktury a lidové architektury. Jsou navrženy regulativy výstavby, které rámcovým způsobem usměrní charakter a rozsah rozvoje obce.

Preventivní hodnocení je využitelné v pořizování ÚPP a ÚPD. Aspekty krajinného rázu budou uplatňovány v územně analytických podkladech obcí – podkladech pro rozbor udržitelného rozvoje území, kde v příloze č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb. jsou jako sledované jevy uvedeny *„oblast krajinného rázu a její charakteristika, místo krajinného rázu a jeho charakteristika“* a další položky, které s charakterem krajiny souvisejí.

Tyto podklady budou využity při tvorbě územních a regulačních plánu. Dle přílohy č. 5 k vyhlášce č. 500/2006 Sb., odst. (1) f) obsahuje územní plán *„koncepci uspořádání krajiny, včetně vymezení ploch a stanovení podmínek pro změny v jejich využití“.* Dle přílohy č. 11 k této vyhlášce obsahuje regulační plán *„podmínky pro ochranu hodnot charakteru území“*. Zákon č. 186/2006 Sb. - změnový zákon – řeší posuzování krajinného rázu tak, že otázky ochrany krajinného rázu spolu s dalšími požadavky na ochranu krajiny budou vyřešeny v průběhu zpracování a projednání územního nebo regulačního plánu, v jehož funkčních a prostorových regulativech se objeví i požadavky ochrany krajinného rázu (typy, výšky objektů, koeficienty využití území atd.).

V současné době platné územní plány takové prostorové regulativy nemají (a doposud je ani mít nesměly), a proto se tato úprava nemůže vztahovat na územní řízení záměrů, které jsou v souladu s těmito platnými plány, a vliv na krajinný ráz je nutno posuzovat. V případě platných regulačních plánů tato úprava však musí platit. I nadále tak budou orgány ochrany přírody využívat dvou základních typů materiálů zabývajících se ochranou krajinného rázu.

Hodnocení území z hlediska krajinného rázu (preventivní hodnocení) se bude využívat při tvorbě územně analytických podkladů, event. při tvorbě územní studie.

1.1.2.3 Evropská úmluva o krajině

Rázovitost krajiny s výrazně se projevujícími stopami kulturního a historického vývoje může být významná z hlediska identity kulturní krajiny, z hlediska obecného kulturního vývoje a duchovního významu míst v krajině. Vymezení charakterově specifických oblastí a míst krajinného rázu koresponduje s požadavky Evropské úmluvy o krajině z roku 2000, která byla Českou republikou ratifikována v roce 2004.

Hlavním cílem Úmluvy je zajistit ochranu jednotlivých typů evropské krajiny. Její význam spočívá v tom, že ukládá povinnost vytvářet a realizovat ohleduplné a z hlediska charakteru krajiny udržitelné krajinné politiky, a to za účasti veřejnosti a místních a regionálních úřadů, a dále pak zohledňovat charakter krajiny při formování politik územního rozvoje, urbánního plánování a jiných sektorálních či intersektorálních politik. Tato smlouva má sloužit jako efektivní nástroj mezinárodní spolupráce. Měla by zajistit ochranu jednotlivých typů evropské krajiny, aktivní péči o krajinu v souladu s principy jejího udržitelného využívání a koordinovat plánování činností v krajině.

Úmluva vychází z poznání, že krajina je předmětem veřejného zájmu, plní významnou roli v zemědělství, ekologii, kultuře a společnosti a je významnou součástí života obyvatel.

Efektivní krajinné plánování se podle Úmluvy musí opírat o charakteristiky a analýzy údajů o zájmových územích, musí stanovit cíle, nástroje ochrany a hodnotit realizaci a vývoj změn. K tomu může studie preventivního hodnocení krajinného rázu významně přispět.

Krajinu je třeba zahrnout do územně plánovací politiky, do environmentálních programů zemědělství a programů dalších odvětví, která mohou přímo, anebo nepřímo ovlivňovat krajinu. Úmluva klade důraz na krajinné plánování, zahrnující cílené kroky v ochraně a péči o krajinu, do budoucna sledující obnovu či zvýšení rozmanitosti přírody a hodnoty krajinných celků. Krajina zahrnuje jak pevninu, tak vodní plochy a toky, přírodní venkovské i městské oblasti, území jak esteticky, kulturně a historicky pozoruhodné, tak běžná území, anebo narušené krajinné celky. V Úmluvě se uvádí, že: *„ochrana krajiny znamená činnosti směřující k zachování a udržení význačných nebo charakteristických rysů krajiny, odůvodněné její dědičnou hodnotou, vyplývající z její přírodní konfigurace a/nebo z lidské činnosti“* a dále *„týká se jak krajin, které mohou být považovány za pozoruhodné, tak krajin běžných a narušených“*.

Závazky vyplývající z Evropské úmluvy o krajině se promítají jak do zájmů památkové péče, tak i ochrany přírody a krajiny a musí být koordinovány nástroji územního plánování.

1.1.2.4 Metodické přínosy

Neposledním cílem úkolu je vyjasnění teoretických východisek odpovídajících specifikám území Kokořínska a pojmové a metodické upřesnění postupu hodnocení ve spojení uplatnění vlastní metody autorů, metodiky SCHKO a metodiky AOPK ČR.

1.2 Obecná charakteristika a specifické rysy hodnoceného území

1.2.1 Obecná charakteristika

Chráněná krajinná oblast Kokořínsko patří svou velikostí 272 km^2 mezi středně velké CHKO. Byla vyhlášena 19. března 1976 spolu s CHKO České středohoří, Lužické hory a Pálava. Vzhledem ke své poloze mezi Mělníkem a Českou Lípou se nachází na území tří krajů. Pouze velmi malou částí zasahuje do kraje Ústeckého, zatímco kraj Liberecký a Středočeský se téměř stejnou částí dělí o většinu plochy CHKO.

Nejvyšším místem je Vlhošť (614 m n. m.) ležící v Libereckém kraji, nejnižším niva potoka Liběchovka v Želízích (175 m n. m.) situovaná ve Středočeském kraji. Kokořínsko leží mezi 14°06' - 14°36' východní délky a 50°38' - 50°23' severní šířky.

Obr. 1.2.1: Pohled z věže hradu Kokořín. *Svérázná zalesněná krajina zařízlutých údolí Kokořínska. (Foto: Jiří Kupka)*

Kokořínsko lze charakterizovat jako oblast pahorkatinného typu, která je jedinečná specifickou geomorfologií, podmíněnou převahou kyselých kvádrových pískovců, vytvářejících síť plošin a údolí, na jejichž hranách se vytvořila skalní města, pokličky, skalní brány či okna a další útvary takové formy a rozsahu, jaké nelze nalézt v žádné jiné pískovcové oblasti v České republice. Do pískovcových plošin jsou hluboce zařízlutá kaňonovitá údolí, na jejichž okrajích se zvětráváním vytvořila četná skalní města. Skrze pískovcové kry pronikají na povrch znělcová, čedičová a trachytová tělesa tvořící dominanty krajiny - Vlhošť, Ronov a Vrátenská hora.

CHKO je cenná i vysokou biologickou rozmanitostí způsobenou především podkladem, polohou a reliéfem oblasti, která se projevuje zejména značnou variabilitou ekosystémů na poměrně malé ploše, existencí rozsáhlých mokřadů mezinárodního významu v nivách Liběchovky a Pšovky s unikátní faunou a flórou, přítomností rozsáhlých kyselých reliktních borů pralesního charakteru, jejichž výskyt je koncentrován především v severní části oblasti, pestrou skladbou rostlinných společenstev od chladnomilných na inverzních dnech kaňonů přes výjimečně cenné mokřadní ekosystémy v potočních nivách až po výrazně teplomilná společenstva na skalních stepích a rozsáhlými zásobami kvalitní podzemní vody.

Z hlediska kulturně-historického je CHKO specifická unikátním krajinným rázem kulturní krajiny s vyrovnaným zastoupením lesní a nelesní půdy, historicky podmíněným absencí průmyslu a rozumným zemědělským využíváním v závislosti na reliéfu krajiny. Je pro ní typické značné zastoupení lidové architektury a hmotné kultury jak roubené, tak i zděné, která je jedinečná nikoli sama o sobě, ale především svým harmonickým propojením s okolní krajinou v rámci historické sítě osídlení, které se v celé oblasti rozvíjelo v harmonii s okolní krajinou, takže dnes se zde nachází řada architektonicky unikátních sídel, často i památkově chráněných. Vedle architektury roubené a zděné (používající řezané pískovcové štuky) najdeme zejména v severní části patřící do Libereckého kraje i stavby hrázděné.

Obr. 1.2.2: Pokličky. *(Foto: Mgr. Jan Böhme, Turistik.cz, http://pruvodce.turistik.cz)*

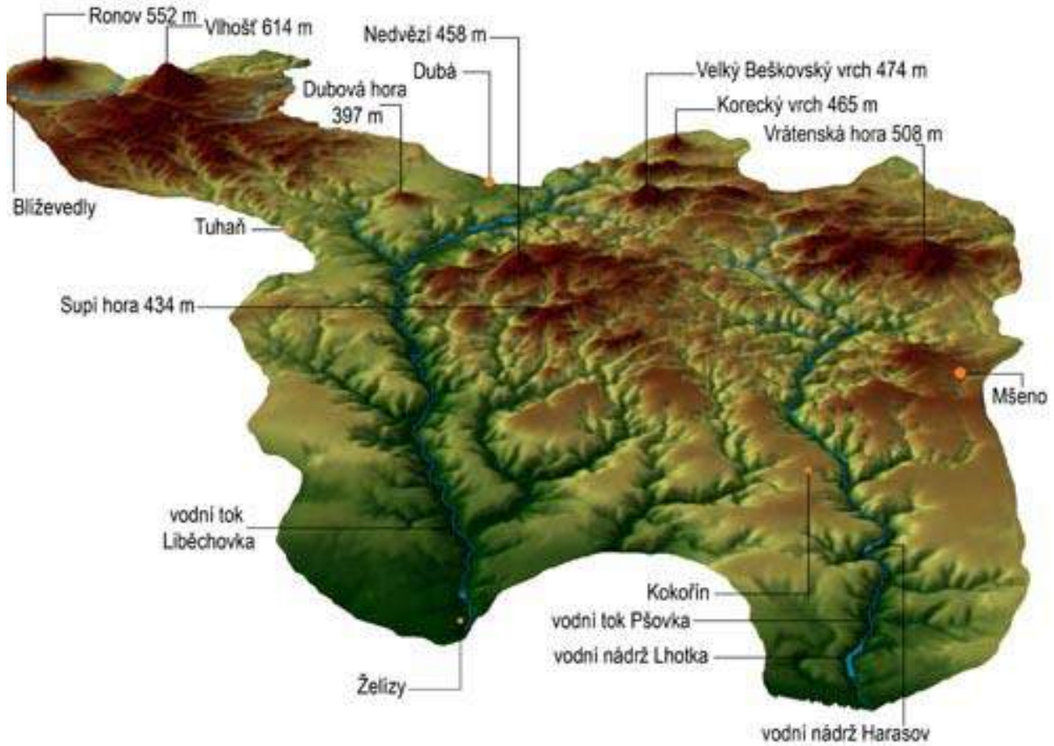
1.2.2 Specifické rysy území

1.2.2.1 Terénní reliéf

V některých typech krajiny se terénní reliéf výrazně podílí na scénické působivosti a často i bizarnosti krajinné scény. Tak je tomu právě v krajině Kokořínska, kde neobyčejná členitost, výraznost přírodních podmínek a nápadnost terénních dominant společně s velkým podílem lesních porostů dává krajině neobyčejnou scénickou bohatost a působivost.

Reliéf CHKO lze označit za strukturní stupňovinu s hustou sítí kaňonovitých údolí doplněnou neovulkanity (subvulkanity), které jsou soustředěny v okolí Dubé a severně od Mšena a výrazně se uplatňují ve tvarech krajiny (Vrátenské hory, Vlhošť, Nedvězí, Velký Beškovský kopec, Špičák, Koňský vrch, Dubová hora, Supí hora či Ronov)

Kokořínsko je známé především jako malebná krajina dotvářená rozmanitostí pískovcových skal. Staré názvy Dubské a Mšenské Švýcarsko naznačují již dávno objevené krásy zdejšího kraje. Přírodní skalní útvary vytvořené zejména na úbočích dolů vytvářejí často bizarní skalní útvary vzniklé selektivním zvětráváním různě odolných vrstev pískovce, které se staly také emblémem CHKO. Tyto skalní útvary jsou nejlépe vyvinuty v přírodní rezervaci Kokořínský důl. Některé skalní útvary byly člověkem často upravovány, ať už z důvodů ryze praktických - vytvoření skalních obydlí (Staráky, Nedamy, skalní mlýn Hlučov), či uměleckých (sochařské výtvory Václava Levého v okolí Želíz). Přestože pískovcové skály a skalní útvary (pokličky, skalní brány, okna a také pseudoškrapy a voštiny) jsou pro Kokořínsko typické, tak dominanty krajiny tvoří obvykle ojedinělé průniky vyvřelých hornin z období třetihor (např. Housecké vrchy, Vlhošť, Ronov, Korecký vrch).

Obr. 1.2.3: Schéma reliéfu CHKO *(SCHKO Kokořínsko, http://www.kokorinsko.ochranaprirody.cz)*

1.2.2.2 Lesnatost a enklávy kulturní krajiny

CHKO Kokořínsko je ve srovnání s okolní zemědělsky využívanou krajinou charakteristická především větším zastoupením lesů, přičemž celých 72% plochy lesních porostů je tvořeno dřevinami přirozené druhové skladby. Bohatá lesnatost a tradiční řídké osídlení tohoto kraje způsobuje jeho neobvyklou zachovalost a ojedinělou krásu.

Lesní celky prostupují a obklopují enklávy kulturní krajiny, zejména na vyvýšených plochách nad zaříznutými údolí a v okrajových partiích CHKO. Enklávy bezlesí umožňují výhledy na dominanty krajiny, odkud je možno vnímat celková panoramata krajiny, která jsou – stejně jako detailní přírodě blízké scenérie zaříznutých kaňonů a skalních měst – pro tuto krajinu určující.

Zemědělské plochy reprezentované ornou půdou jsou v území soustředěny zejména v okrajových částech CHKO. Schéma přírůstků a úbytků ukazuje, že v posledních letech docházelo spíše k nevelkému úbytku zemědělských ploch a zvětšování ploch zalesnění.

1.2.2.3 Osídlení a struktura sídel

Podle půdorysného uspořádání existují v oblasti různé druhy zástavby (vsi návesní, většinou průjezdné, jedny z nejstarších; výjimkou jsou koncové lesní návesnice, převažují vsi ulicové, eventuálně údolní řetězové, velkou skupinu tvoří obce smíšené se starší návsí a mladšími ulicovkami nebo menšími shluky sociálně slabší zástavby či nepravidelná nebo rozptýlená zástavba).

Vlastní architektura obydlí není na celém území CHKO jednotná, prolínají se zde různé typy lidové architektury bez možnosti přesnějšího územního vymezení. Nedílnou součástí a jedním z charakteristických prvků vývoje obydlí v CHKO jsou umělé jeskyně, skalní obydlí i tzv. skalní mlýny. Současný stavební stav a celkový výraz obcí ovlivnila 60. a 70. léta, kdy dochází k postupné proměně tradiční venkovské krajiny v jednoúčelový prostor. Tato proměna měla negativní dopad na další stavební vývoj v těchto aspektech. Zejména se změnila sídelní struktura obyvatelstva (pokles počtu) a následně došlo k ochuzení společenského života a rozvoje venkova. Vznikla určitá kategorizace venkovských sídel (střediskové obce), který vedl na jedné straně ke stagnaci rozvoje infrastruktury a postupnému zanedbávání veřejných a soukromých prostor včetně stavebního fondu vesnic a na druhé straně u sídel, kde se soustředilo zpracování zemědělské produkce, dochází ke ztrátě jejich osobytosti, neboť požadavek na zavedení městského standartu znamenal většinou i „dovoz" městského sídelního vkusu. V této době vznikají gigantické hospodářské budovy, nákupní střediska, panelové vícepodlažní bytové domy, a to bohužel většinou v prostoru vybouraných návsí s totální likvidací historicky cenné lidové architektury (velké obytné domy panelového typu v obci Nebužely, montované domy typu Okal v obci Sitné a ocelová sila a montované ocelové velkoprostorové skladovací haly v obcích Nosálov, Holany, Blíževedly, Deštná). V lepším stavu jsou sídla, využívaná převážně rekreačně, jejichž rozpad byl zastaven díky novým majitelům - chalupářům více nebo méně zdárnými zásahy. K rekreaci byly rekonstruovány především roubené objekty a menší zděná stavení. Tento pozitivní jev využívání a opravování stávajících venkovských objektů pro rekreaci po jejich vyčerpání nahradila vlna výstavby většinou nevhodných chat a rekreačních domků (Jestřebice, Libovice).

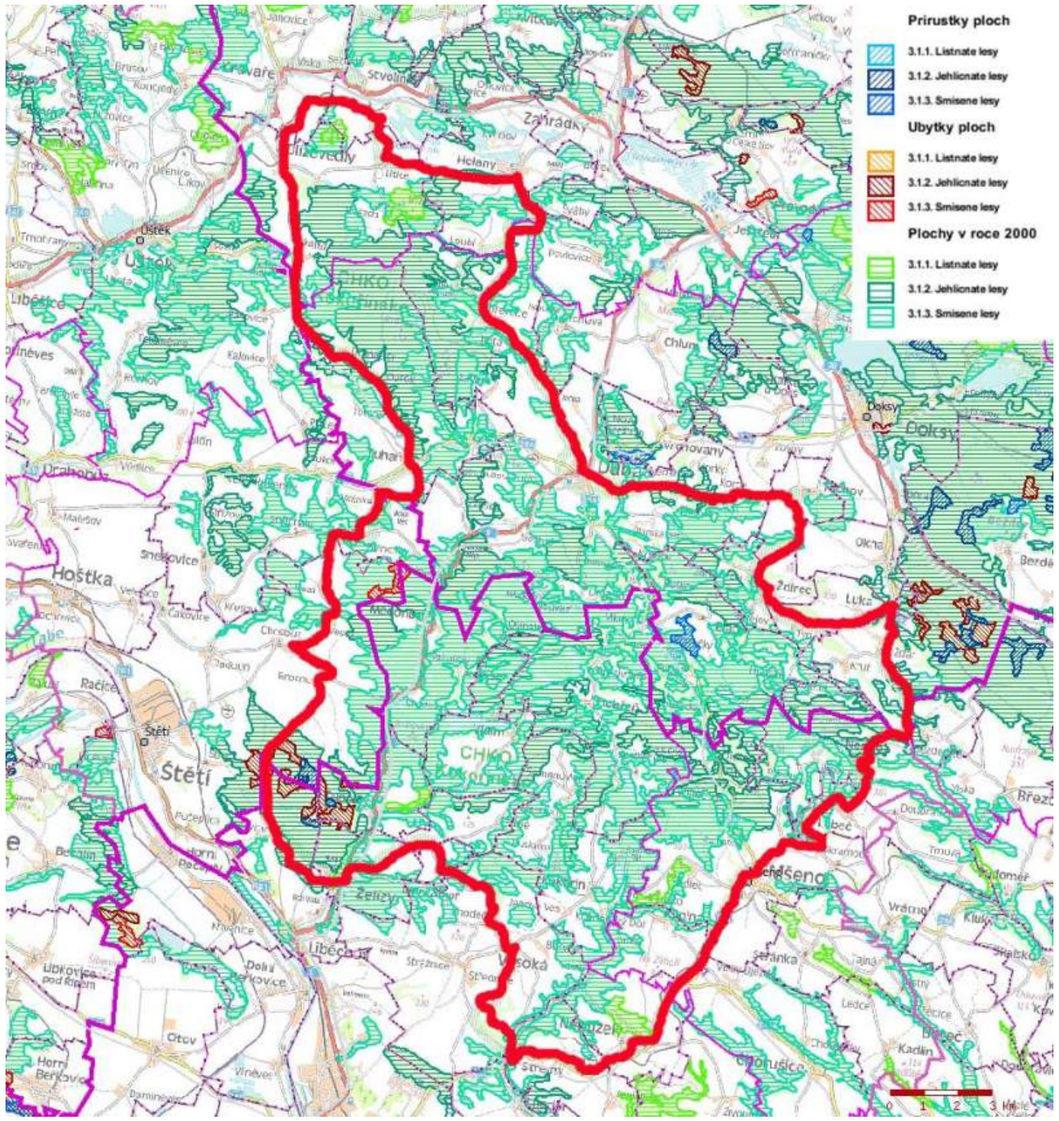

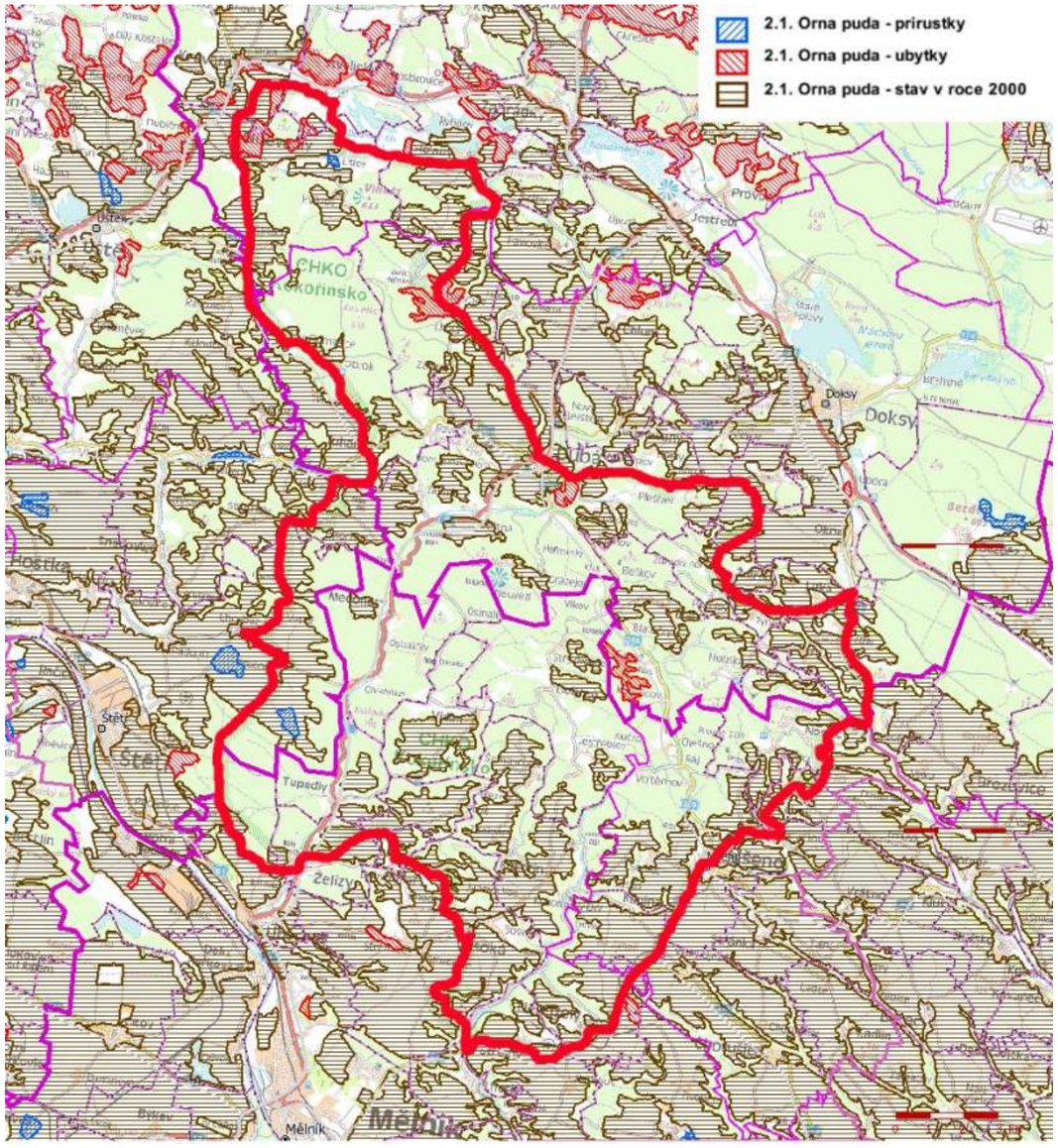
***Obr. 1.2.4, 1.2.5: Kokořínsko**.. (Foto: Turistik.cz, http://pruvodce.turistik.cz)*

V rekreační objekty se často změnily i chatky koncentrované v zahrádkářských koloniích (Panská Ves, Kanina), jakož i kůlny na nářadí, přecházející v mnoha případech do volné přírody.

Obce jsou leckde lemovány neuspořádanými drobnými hospodářskými objekty. Ty se vyskytují všude tam, kde u nových bytovek nebylo postaveno hospodářské zázemí (Střemy, Dubá aj.).
V okrajových částech CHKO se nachází dva větší urbanistické celky, Dubá a menší část města Mšeno.

***Obr. 1.2.6: Lesní plochy a jejich změny.** (http://geoportal.cenia.cz)*

Obr. 1.2.7: Plochy zemědělské půdy a jejich změny *(http://geoportal.cenia.cz)*

1.3 Teoretická východiska a metoda hodnocení

1.3.1 Krajinný ráz a jeho hodnocení

1.3.1.1 Krajinný ráz

Ochrana krajinného rázu (dále jen „KR“) je zakotvena v §12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon“).

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, estetických hodnot, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině.

(2) K umisťování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

(4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody 9a)

Každá krajina má svůj ráz ve smyslu §12 zákona. Každou krajinu je možno popsat pomocí přírodní, kulturní a historické charakteristiky. KR je však v různých oblastech a lokalitách (místech KR) různě výrazný, různě čitelný. V určitých situacích jsou znaky jednotlivých charakteristik KR dobře zřetelné a spoluvytvářejí jedinečnost a nezaměnitelnost krajinné scény – vizuálně vnímaného obrazu krajiny. V jiných typech krajiny jsou znaky KR nezřetelné, ty výraznější nejsou příliš četné a celkově vzniká krajina, která zdánlivě není ničím specifická ani zajímavá.

Pojetí krajinného rázu je podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny dosti široké, protože zahrnuje nejenom vizuální aspekty krajinné scény projevující se navenek estetickou atraktivností, ale také ochranu přírodních a kulturně-historických hodnot spoluvytvářejících specifický ráz krajiny. Vzniká tak velmi komplexní nástroj ochrany rázu, charakteru a kulturní identity krajiny, přičemž tento způsob ochrany není multiplikací jiných způsobů ochrany (např. ochrana dle části třetí a čtvrté zákona č. 114/1992 Sb. nebo dle památkového zákona č. 20/1987 Sb.), protože ochrana krajinného rázu se nezabývá podstatou ochrany dle jiných zákonů, ale tuto ochranu vnímá na základě znaků rázu a identity krajiny.

Ráz krajiny může být změněn tím, že dojde k fyzické degradaci nebo likvidaci přírodní nebo kulturní hodnoty (znak bude odstraněn, změněn nebo bude dojmově snížen jeho účinek ve vizuálně vnímané krajinné scéně).

Takto široké pojetí ochrany krajinného rázu umožňuje na jedné straně se opírat o přítomnost nezpochybnitelných znaků a hodnot, jako např. přítomnost přírodních hodnot potvrzených jejich zahrnutím mezi ZCHÚ nebo součásti ÚSES, přítomnost kulturních a historických hodnot potvrzených jejich zahrnutím mezi kulturní památky nebo památkové zóny či rezervace, na druhé straně zdánlivě nechává otevřený prostor pro užití různé míry přísnosti při posuzování vizuálních projevů různých druhů zásahů do krajiny. Proměny krajiny v poslední době tak přinášejí značné rozdíly v chápaní hodnot a v chápání významnosti či nevýznamnosti změn krajinného rázu. To je

způsobeno změnami v hodnotových orientacích a přenášením vzorců tržního (resp. spotřebního) chování a uvažování i na hodnoty, které nejsou předmětem spotřeby a jsou neobnovitelné.

Pokud chceme nějaké hodnoty v krajině chránit, musíme v první řadě říci, které jsou to hodnoty, jež spoluvytvářejí typický, někdy neopakovatelný či dokonce jedinečný ráz krajiny. Tyto hodnoty neboli rysy krajinného rázu můžeme identifikovat a odborně popsat a budeme se přitom opírat o dikci zákona.

Jsou to především přírodní procesy, které vedly k utváření krajiny do podoby přírodního prostředí, které bylo posléze prostorem pro vývoj osídlení na našem území. Morfologie terénu a síť vodotečí vytvořily základní podmínky utváření krajinné scény. Jsou to podmínky relativně neměnné, které jsou určující pro morfologii krajinných prostorů, pro měřítko krajiny a prostorové, vizuálně vnímatelné vztahy. Vegetační kryt, fauna a flora, dotvořily přírodní rámec vyvíjejícího se osídlení a hospodářské činnosti.

V dnešním obrazu krajiny, v rozložení a umístění sídel, ve stopách prehistorického osídlení, ve struktuře zemědělské půdy, lesních porostů a vodohospodářských soustav můžeme vidět doklad postupné kultivace krajiny. Historické dokumenty dokazují, že se obraz krajiny podstatně proměňoval. Ubývání lesních porostů rozšiřováním orné půdy, těžbou dřeva pro sklárny, hutě a doly muselo vzhled krajiny radikálně měnit. Budování rybničních soustav bylo bezesporu obrovským pozměňujícím zásahem do krajiny (Třeboňsko, Novohradsko, Hlubocko). Významná místa krajiny a významné stavby byly v baroku propojovány osami alejí a osami vizuálních vazeb. Vznikly krajinářské úpravy přinášející do krajiny zřetelné estetické hodnoty a skryté symbolické významy. Druhá polovina 19. století přinesla do krajiny romantické prvky, drobnější měřítko, překvapivé scenerie a průhledy přírodně-krajinářských úprav.

Zbytky hradišť a dalších archeologických lokalit ve významných krajinných polohách, umělé linie hrází, odvodňovacích struh a vodních kanálů, aleje, bažantnice, lovecké obory, zámecké parky, partie romanticky upravené krajiny, siluety měst a městeček, hrady a zámky, vesnice, mlýny a samoty – to jsou doklady kulturně-historického vývoje, zasazené ve specifickém rámci přírodních podmínek naší republiky. Vesnické osídlení, rozvíjející se na historicky vzniklé struktuře a nevybočující z tradičních měřítek a forem, dotvořilo harmonický obraz venkovské krajiny.

Je možno shrnout, že krajina v sobě nese hodnoty přírodní, kulturní, historické, estetické, významové a symbolické. Řada z těchto hodnot je dnes a v minulosti také byla chráněna státní ochranou přírody a státní památkovou péčí. V obraze krajiny jsou tak ochráněny významné architektonické objekty jako kulturní památky, segmenty historické krajiny jako krajinné památkové zóny, cenná území přírodních hodnot jako velkoplošná a maloplošná zvláště chráněná území atd. Jsou to však pouze nejcennější prvky krajiny a dílčí území. Kulturní krajina jako celek s místy více či méně soustřeďujícími přírodní, estetické a kulturně-historické hodnoty však vyžaduje rovněž systematickou péči a ochranu.

Málokdo ze stavebníků si uvědomuje, že navrhovanou stavbou vstupuje do prostředí, které se po staletí vyvíjelo, kde se utvářel vztah lidí a přírodního prostředí. Lidé si své okolí přizpůsobovali pro svoji potřebu, pro svoji obživu nebo ho nechávali jeho přirozenému vývoji, pokud to považovali za užitečné. Ten, kdo do takového prostředí se svým stavebním záměrem vstupuje, by měl vzít v úvahu i možnost, že kvalita jeho stavby, její zvláštnost, by měla vycházet z charakteru prostředí, z určitých zvláštních a specifických rysů krajiny.

V knize „*Tomorrow´s Architectural Heritage*“ (Fladmark, Mulvagh, Evans – Edinburgh, 1996) s předmluvou prince Charlese jsou zdůrazněny některé zásady. Tyto a ještě další zásady uvedené v této knize velmi přesně korespondují s pojmem krajinného rázu a se zásadami jeho ochrany, jak jsou uvedeny v § 12 zákona č. 114/1992 Sb.

- Alternativou nové výstavby by měla být také možnost rekonstrukce a rehabilitace použitelných existujících staveb.
- Nové stavby by měly být budovány ve vazbě na stávající zástavbu a nikoli v izolované poloze.
- Je třeba se s novou výstavbou vyhýbat pohledově exponovaným vyvýšeným polohám krajiny.
- Nové stavby by měly zapadat do měřítka krajiny a měly by respektovat tradiční formy a charakter staveb a osídlení.
- Měla by být provedena analýza krajiny, která by identifikovala rysy, propůjčující lokalitě její ráz a smysl.

Je třeba připomenout, že pozitivní hodnoty tkví také v tzv. „volné“ krajině, v krajině bez souvislého zastavění, s harmonickým zapojením drobných sídel nebo samot do přírodního prostředí. Volná, nezastavěná krajina je hodnotou, důležitou pro současnost i budoucnost a proto musíme na záměry výstavby v polohách zcela odtržených od existující zástavby, v polohách, které nemají důvod v obhospodařování krajiny, pohlížet velmi přísně.

Význam hodnot je v krajině relativní. To, co je v krajinné scéně území s výrazným rázem a četnými estetickými hodnotami běžné, kde bychom byli ochotni např. stavební zásah tolerovat, může být v jiném typu krajinné scény významnou hodnotou, jejímž narušením by došlo k podstatné změně a ke snížení hodnoty krajinného rázu. Je to logické, protože zřetelnost krajinného rázu, estetická hodnota vnímané krajinné scény, je v územích s přítomností mnoha pozitivních hodnot stabilnější, než v územích, kde jsou takové hodnoty přítomny jenom ojediněle.

1.3.1.2 Metodický postup a definice pojmů jako cesta k objektivizaci

Postup hodnocení je založen na tzv. charakterové a prostorové diferenciaci krajiny, a proto spočívá v rozdělení hodnoceného území na prostorově ohraničené a charakterově definovatelné části, které obecně představuje rozdělení celkového problému na problémy dílčí.

V tomto smyslu jsou v území nalezeny dvě (měřítkově odlišné) úrovně částí krajiny. Jsou to krajinné celky, které odpovídají pojmu zákona „oblasti krajinného rázu“ a které reprezentují určitý charakter utváření krajiny z hlediska geomorfologie a vegetačního krytu, z hlediska charakteru a forem osídlení a hospodářského využití. Může se jevit jako účelné tuto úroveň členit na tzv. základní krajinné celky (ZKC) a krajinné celky (KC).

V rámci jednotlivých krajinných celků je možno najít prostorově ohraničené menší části krajiny s výrazným a specifickým krajinným rázem. Jsou to tzv. „krajinné prostory“ (KP), které odpovídají pojmu zákona „místo krajinného rázu“, resp. představují skupiny takových míst. Krajinný prostor je buď vizuálně vnímatelným a zřetelně vymezeným prostorem v krajině nebo částí území (třeba i méně přehlednou), která má výrazně stejnorodý charakter.

Ve specifických typech krajiny, kde je třeba se zaměřit na určitý specifický problém ochrany krajinného rázu, je možno do tohoto členění vnést ještě další členění na úrovni míst krajinného rázu, které odpovídá danému problému. Mohou to být esteticky nejhodnotnější segmenty hodnocené krajiny („esteticky atraktivní segmenty krajiny“ – EaSK), segmenty zcela reprezentativní pro hodnocené území („charakteristické krajinné prostory – ChaKC), v situaci, kde těžiště ochrany krajinného rázu spočívá v souladu historicky vzniklé zástavby a dramatického krajinného rámce, „lokality se zástavbou“ (LOSZ), v hodnocení lesnaté krajiny „vizuálně otevřené segmenty krajiny“ (VOSK).

Po diferenciaci hodnoceného území na celky a prostory, eventuelně na další charakterové a prostorové jednotky, a po identifikaci a klasifikaci znaků krajinného rázu, je posledním krokem postupu delimitace hranic pásem odstupňované ochrany krajinného rázu, která jsou vymezena podle soustředění a cennosti identifikovaných znaků krajinného rázu. Vzniknou tak pásma s nejvyšším, vysokým a zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu. Pro jednotlivá pásma se stanoví obecná ochranná opatření a pro jednotlivé krajinné prostory pak specifická ochranná opatření. Popsaný postup je možno vyjádřit v následujících bodech:

A Diferenciace hodnoceného území na krajinné celky (na úrovni oblasti KR)
B Vymezení krajinných prostorů (na úrovni míst KR)
C Identifikace a klasifikace znaků KR
D Delimitace pásem odstupňované ochrany (dle přítomnosti a soustředěnosti nejcennějších a pro krajinný ráz nejdůležitějších znaků)
E Stanovení ochranných opatření (regulativů) z hlediska ochrany KR

1.3.1.3 Pojmy použité v hodnocení

Jedná se o pojmy uvedené v §12 zákona a o pojmy související, které jsou převzaty z Metodického postupu (Vorel a kol. 2004).

krajina - část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§3 zákona)

krajinný ráz - je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona), resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik

oblast krajinného rázu - je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik

místo krajinného rázu - část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti

estetická hodnota krajiny - je projevem přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině a je výsledkem trvale udržitelného vývoje krajiny. Předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek)

přírodní hodnota - je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, vysokou četností jednotlivých typů ekosystémů, členitou morfologií krajiny, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny

významný krajinný prvek - dle ustanovení §3, odst. 1, písm.b) zákona

zvláště chráněné území - dle ustanovení §3, odst. 1, písm. f) zákona

kulturní dominanta krajiny - je krajinný prvek či složka v krajině nebo dochované stopy kultivace krajiny, jejichž význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti a které ve svém projevu převládajícím způsobem ovlivňují souhrn charakteristik daného místa či oblasti

harmonické měřítko krajiny - vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí a způsobům trvale udržitelného využívání dané krajiny. Z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka a jednotlivých prvků

harmonické vztahy v krajině - vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelnost užívání krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků a prostorů krajinné scény

charakteristika krajinného rázu - uspořádání krajinných složek, prvků a jevů nebo jejich souborů, které se podílejí na vzniku rázu krajiny. Jedná se o charakteristiky přírodní, kulturní a historické. Vnímáme ii iako soubor typických znaků.

historická charakteristika krajinného rázu - je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa. Historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním a vzhledem a jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti.

kulturní charakteristika krajinného rázu - je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal

přírodní charakteristika krajinného rázu - zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním staveb ekosystémů

činnost snižující estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu oblasti či místa - taková činnost, která natolik naruší specifické znaky a hodnoty oblasti či místa, že změní význam a obsah jednotlivých charakteristik¨

znak určité charakteristiky krajinného rázu – jev, kterým se v krajinné scéně vizuálně projevují prvky a systémy krajinné struktury stejně jako její vlastnosti a kvality

rys krajinného rázu – soubor znaků vyjadřující určitou specifickou vlastnost segmentu krajiny

atribut krajinného rázu – charakteristický znak vyjadřující přírodní, kulturní nebo historické kvality segmentu krajiny

základní krajinný celek (ZKC) – oblast krajinného rázu, jejímž hlavním atributem je biogeografická nebo geomorfologická charakteristika

krajinný celek (KC) – oblast krajinného rázu s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich

krajinný prostor (KP) - charakterově homogenní místo nebo několik míst krajinného rázu se stejnými charakteristikami přírodními,kulturními a historickými, vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti

vizuálně otevřený segment krajiny (VOSK) – specificky vymezený krajinný prostor v souvislých lesních porostech,který představuje segment bezlesí nebo segment zemědělské krajiny s prvky osídlení

1.3.1.4 Znaky krajinného rázu

Charakter krajiny je fenoménem, který se vyznačuje dvěma důležitými vlastnostmi. Je to proměnlivost a neopakovatelnost. Neobyčejná rozmanitost přírodních a kulturních podmínek vytváří různorodé obrazy krajiny (pojmem „obraz“ vyjadřujeme vnější projev vnitřní struktury). Příkladem je např. krajina členitých pahorkatin, rybničních pánví, údolí velkých řek nebo krajina s převažujícím pokryvem lesů, s intenzivním zemědělstvím v nížinách nebo s rozsáhlými plochami sadů, krajina více či méně urbanizovaných (dokonce urbánních či suburbánních) nebo industrializovaných (event. postindustriálních) území. Důvody proměnlivosti charakteru krajiny tkví v přítomnost a nepřítomnost určitých znaků, v jejich vizuálním projevu, výraznosti a jedinečnosti, v jejich kombinaci a prostorových vztazích.

Jsou to tedy tzv. „znaky krajinného rázu“, které odlišují od sebe různé oblasti a místa v krajině a které zároveň mohou být různým segmentům krajiny společné. Tyto znaky jsou převážně vizuálně vnímatelné v krajinné scéně. Jsou to rysy georeliéfu, přítomnost určitých specifických vodních prvků, které určují charakter dílčích scenérií a projevují se i v celkových panoramatech krajiny. Je to

také charakter porostů odpovídající přírodním podmínkám toho či onoho místa nebo oblasti. Stejný význam jako přírodní prvky mají pro vizuální scénu též prvky kulturní (civilizační). Jedná se o způsoby hospodářského využívání krajiny, o formy osídlení (včetně polohy sídel v krajině), o strukturu sídel a architektonický výraz jednotlivých staveb (forma, hmota, půdorys, materiály, barvy, architektonické detaily). Kulturní prvky a jejich vazby spoluvytvářejí krajinnou scénu a podobně jako přírodní prvky dotvářejí prostorovou skladbu, výraznost a nezaměnitelnost scenérií. Navíc velmi výrazně spoluvytvářejí harmonii či disharmonii měřítka krajiny a také se výrazně projevují v harmonii či disharmonii vztahů v krajině.

Těmito vlastnostmi jsou spoluurčovány také další důležité vizuální aspekty krajinné scény – prostorové členění krajiny, morfologie jednotlivých prostorů a uspořádání (konfigurace) jednotlivých prvků. Tak vznikají důležité znaky krajinného rázu, jakými je uzavřenost či otevřenost scény, způsob vymezení prostoru, návaznost jednotlivých prostorů, uspořádání a tvar horizontů, uspořádání dominant a podobně.

Některé znaky rázu krajiny náleží jak mezi znaky přírodní charakteristiky, tak i mezi znaky kulturní a historické charakteristiky. Za znaky přírodní charakteristiky musíme brát přítomnost a vizuální projev (někdy se však přítomnost určitého přírodního prvku nemusí vizuálně projevovat) přírodních prvků. Může se přitom jednat nikoliv o přirozeně vzniklé a vyvíjející se ekosystémy, nýbrž o uměle vzniklé a udržované prvky. V tomto smyslu je znakem přírodní charakteristiky alej cenných dubů, starobylá lovecká obora nebo skladba orné půdy a ovocných sadů. Tyto prvky budou současně znaky kulturní a historické charakteristiky – alej jako součást komponovaného areálu, obora a skladba zemědělské půdy a sadů jako významný doklad struktury feudálního hospodářského celku.

V krajinných scénách různých segmentů krajiny často nalézáme společné znaky. Hovoříme o krajinách podobného charakteru a máme na mysli především vizuální projev různých prvků, jevů a rysů krajiny - vizuální scénu. V přítomnosti společných základních znaků přírodní, kulturní nebo historické charakteristiky tkví podstata určitých typů krajinného rázu. Rozmanitost krajiny je však neobyčejná. K tomu přispívá neopakovatelnost situací, diverzita, výraznost a jedinečnost jednotlivých znaků krajinného rázu, prostorové uspořádání – konfigurace hmotných prvků krajinné scény a proměnlivost měřítka.

Ráz krajiny je výrazně ovlivněn charakterem přírodních složek a jejich vizuálním projevem v krajinné scéně. Přírodní hodnota krajinného rázu je tvořena hodnotou přírodovědnou a hodnotou vizuální (správněji senzuální). Zatímco přírodovědná hodnota je dána součtem měr vzácnosti (ojedinělosti), dochovalosti a ohroženosti daného přírodního či kulturně-přírodního prvku, složky nebo celého ekosystému, vizuální či senzuální hodnota prvku nebo složky spočívá v podílu na utváření celkového působení krajiny na smysly člověka a velikosti ovlivněného území (CULEK, 2006). Podle Culka můžeme přírodní podmínky tvořící charakter krajiny rozdělit na pět složek a to na složku topografickou (georeliéf), petrologicko-pedologickou, hydrologickou, atmosférickou a biotickou. Přírodovědná hodnota se nemusí výrazněji projevit v krajinné scéně a ovlivní krajinný ráz pouze omezeně. Přesto je ve smyslu §12 zákona míra zásahu do přírodních (tedy i přírodovědných) hodnot jedním z kriterií ochrany krajinného rázu. Je to proto, že krajinný ráz je sice především kategorií vizuální, ale význam místa a cennost jednotlivých znaků se na výraznosti a zvláštnosti krajinného rázu podílí.

Často se při hodnocení krajinného rázu objevuje otázka, zdali lze hodnoty, které jsou chráněny podle jiných částí zákona č. 114/1992 Sb., než je §12, považovat za přírodní hodnoty ve smyslu tohoto paragrafu. Přírodní hodnoty krajiny, spočívající např. v přítomnosti cenných biotopů a přirozených ekosystémů mohou být do určité míry viditelné a spoluvytvářejí scénu a dílčí scenérie. Tyto přírodní hodnoty jsou již velmi často chráněny existující legislativou jako významné krajinné prvky, součásti ÚSES, zvláště chráněná území, památné stromy a plochy soustavy NATURA 2000. Přítomnost lokalit chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb. lze při identifikaci znaků krajinného rázu považovat za indikátory přítomnosti přírodních hodnot. Samotnou skutečnost, že se např. jedná o maloplošné ZCHÚ nelze tedy považovat za hodnotu krajinného rázu. Tou je cennost vlastní lokality a její vizuální projev, tvořící spolu znak přírodní charakteristiky. Zásah navrhované stavby do ZCHÚ je však tzv. kritériem ochrany krajinného rázu dle §12 zákona.

Krajina v sobě skrývá stopy kulturního a historického vývoje. Jsou to stopy hovořící o kulturním vývoji, o vývoji filosofie a umění, o hospodářském vývoji, o technických schopnostech a vyspělosti, o citovém vztahu ke krajině a k její kráse. Tyto stopy dokládají odlišnosti a specifické rysy vývoje krajiny v závislosti na přírodních podmínkách krajiny, na kulturních tradicích i na významných impulsech vývoje krajiny, jakými byly politické události nebo vliv významných osobností. Všechny tyto skutečnosti jsou významné pro ráz krajiny, neboť rázovitost a charakter krajiny, vyjádřené především působivostí vizuální scény, se skrývá též ve vlastnostech nehmotných, v kulturních a historických hodnotách a v symbolických významech.

Venkovské osídlení, rozvíjející se na historicky vzniklé struktuře a nevybočující z tradičních měřítek a forem, dotvořilo harmonický obraz venkovské krajiny. Právě urbanistická struktura venkovských sídel – drobných městeček a vesnic ve vazbě na zemědělskou půdu a architektonický výraz (hmoty, měřítko, formy a tvary střech, materiály a barevnost) výrazným způsobem dotvářejí rázovitost krajiny a její regionální charakter. Mezi nejvýznamnější ze znaků kulturní a historické charakteristiky, které jsou zároveň tzv. zákonnými kritérii ochrany krajinného rázu, patří kulturní dominanty. Kulturní dominanta je prvek s kulturním, historickým či symbolickým významem, který se výrazně uplatňuje v krajinné scéně – jeho vizuální význam je v krajině dominantní (převládající svým významem). Nejčastějšími příklady jsou dominantní objekty hradů, zřícenin, zámků a poutních kostelů. Kulturní dominanta však může mít podobu významného místa bez výrazné stavby (místo prehistorické svatyně nebo hradiště, místo historické události) a její význam v krajinné scéně je podpořen dominantní polohou v krajině. Vizuální scéna může být však také ovládána výrazným rysem krajiny, který je tvořen civilizačními prvky. Je to např. doposud viditelný způsob členění původní plužiny, geometrizace krajiny pravidelným rastrem ovocných sadů nebo geometrie komponovaných krajinných úprav. Jedná se o dominantní rysy vizuální scény, které představují kulturní dominantu.

Mnohé ze znaků kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu jsou takovými hodnotami, které jsou chráněny památkovou péčí. Skutečnost, že některý prvek krajiny je kulturní památkou, že určitý segment krajiny je krajinnou památkovou zónou nebo že některé venkovské sídlo je památkovou rezervací nebo zónou, představuje z hlediska krajinného rázu indikátor přítomnosti kulturních a historických hodnot (tkvících v cennosti a významu nebo ve vizuálním projevu), které mohu významně spoluvytvářet rázovitost krajiny. Nelze proto a priori považovat pozornost věnovanou určitým významným stopám kulturního a historického vývoje ze strany státní památkové péče a státní ochrany přírody za konfliktní překryv. K tomu většinou dojde nikoliv v případě ochrany krajinného rázu (tam jsou si zájmy ochrany přírody a památkové péče většinou blízké), ale pokud je ochranou přírody a krajiny chráněn např. určitý prvek historické krajinné úpravy (park, alej) jako VKP, památný strom, součást ÚSES, součást plochy NATURA 2000 nebo v rámci ZCHÚ.

V krajinné scéně se ve větší či menší míře projevuje tradiční architektonický výraz lidových staveb – statků, dvorců, usedlostí, chalup, mlýnů, stodol, špýcharů, kováren a dalších typů staveb. Architektonický výraz se mění ve specifických regionech, ovlivněných kulturními vlivy v rámci České republiky i v rámci Evropy. Regionální typy lidové architektury se postupně ovlivňovaly a překrývaly, množství historických staveb zaniklo nebo byl přestavbami setřen jejich výraz. Přesto je obraz krajiny ovlivněn v určitých situacích velmi specifickým výrazem regionálních typů lidové architektury (např. oblast západoevropského hrázděného domu v severozápadních Čechách, typ českého a moravského roubeného domu, oblast roubeného domu slezského pohraničí, typ alpského domu v Pošumaví, typ jihočeského zděného domu, domu Plzeňska a středních Čech, typ hornorakouského uzavřeného dvorce).

Rysy krajiny jsou tvořeny skupinami znaků jednotlivých charakteristik a estetické atraktivnosti (estetických hodnot):

A	**Přírodní charakteristika**
A.1	reliéf terénu a síť vodotečí
vytváří základní členění krajiny, základní prostorový rámec, vymezení prostorů a základní rysy konfigurace, prostorových a měřítkových vztahů	
A.2	aktuální stav vegetace
dotváří obraz krajiny a její prostorové členění, spoluvytváří přírodní nebo přírodě blízký výraz krajinné scény a obraz hospodářského využití krajiny, svědčí o způsobech kultivace a proměn krajiny v současnosti i v historii	
B	**Kulturní a historická charakteristika**
B.1	struktura osídlení a cestní síť
svědčí o vývoji postupného osidlování a hospodářského využití krajiny a spoluvytváří obraz kulturní krajiny	
B.2	vesnická sídla a lidová architektura
vytváří nezaměnitelné znaky obrazu kulturní krajiny	
B.3	kulturní dominanty
jsou často markantními body krajiny	
B.4	**dominantní rysy krajinné struktury**
C	**Estetická atraktivnost (estetické hodnoty) krajinné scény**
C.1	vymezení prostorů, konfigurace prvků, význam dominant
základní aspekty uspořádání vizuální scény, vytvářející předpoklady pro vznik estetických hodnot	
C.2	rozlišitelnost a nezaměnitelnost scenérií
významné aspekty jedinečnosti a svébytnosti charakteru krajiny	
C.3	harmonie prostorových vztahů, harmonie měřítka
významné rysy krajinné scény, které spoluvytvářejí estetické hodnoty krajiny	
C.4	přírodní charakter scenerií
významná estetická hodnota	

1.3.2 Krajinný ráz a identita kulturní krajiny

S pojmem kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu souvisí i pojem identity krajiny. Definice krajinného rázu uvedená v § 12 zákona č. 1214/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ukazuje, že ráz krajiny je chápán na jedné straně vizuálně, jako charakter prostorové scény určitého místa či oblasti, na druhé straně jako význam místa, daný přítomností význačných jevů přírodní, kulturní a historické charakteristiky.

Ráz krajiny se v historii měnil zejména v závislosti na potřebách hospodářského využití krajiny zemědělstvím, těžbou dřeva a rozvíjející se výrobou, na technických možnostech využití krajiny. Svůj význam však měl i způsob myšlení, filosofie, výtvarné cítění, umělecké styly, odpovídající té které době. Krajina, jejíž současný obraz a stopy historické kultivace jsou dokladem kulturní historie národa, je chápána jako kulturní krajina, ve které je řešena problematika přírodních složek a procesů neoddělitelně od problematiky složek a procesů civilizačních.

V rázu krajiny, který je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou, existují určité rysy, které jsou pro charakter jednotlivých oblastí a míst krajinného rázu signifikantní, které spoluvytvářejí svébytnou podobu, jedinečnost, odlišnost jednotlivých krajinných segmentů, ať už jsou to celky nebo prostory, oblasti nebo místa krajiny. Tyto rysy vyjadřují tzv. „identitu“ kulturní krajiny. Identita je vlastností vyjádřenou, podobně jako u krajinného rázu, vizuálně vnímanými vlastnostmi – prostorovými vztahy a estetickými hodnotami krajinné scény a významem místa potvrzeným přítomností stop historického vývoje. Identitu kulturní krajiny je možno chápat jako specifickou vlastnost krajinného rázu, danou specifickými charakteristikami, které patří k dalším charakteristikám krajinného rázu.

Oproti samotnému pojmu krajinného rázu, ve kterém převládá vizuální aspekt a estetické hodnoty, nabývá v pojmu identita na důležitosti kulturní význam a odlišnost určitého místa nebo oblasti, výrazná rozlišitelnost obrazu krajiny a přítomnost výrazných a rázovitých stop kulturního a historického vývoje krajiny. Na základě těchto vlastností krajiny je možno nalézt typické znaky identity pro určité regiony, které jsou závislé na přírodních podmínkách (znaky přírodní charakteristiky), např. na morfologii terénu, na podílu lesních porostů (Šumavské pláně) nebo mozaikovitosti vegetačního krytu (Sedlčansko), na přítomnosti rašelinišť (Českovelenicko), skalních výchozů nebo balvanů (Česká Kanada). Rovněž způsoby hospodářského využití krajiny mohou být významné pro vznik identity krajiny – zemědělská krajina Polabí, rybniční krajina Třeboňska. Pro kulturní dimenzi identity je velmi důležitá stavební činnost v krajině. Jsou to nejenom dominantní stavby, které mohou ovlivnit široký okruh krajiny a dát mu specifický znak (Radyně, Bezděz, Ještěd), ale také typická struktura osídlení, vzájemná poloha a vzdálenost vesnic a struktura jednotlivých venkovských sídel (struktura větších vzájemně zřetelně oddělených obcí s kompaktními půdorysy – např. střední Čechy, struktura vzájemně navazujících obcí s rozptýlenou zástavbou – např. Jablonecko, struktura vzájemně navazujících obcí s pásovou zástavbou potočních vsí v Severních Čechách).

1.4 Prameny a mapové podklady

- Terénní průzkum v lokalitě byl prováděn v červnu až v říjnu 2008.
- Mapové podklady poskytnuté AOPK ČR
- *Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Kokořínsko na období 1999 – 2008*. (Luboš Beran, Kateřina Bímová, Marcela Čejková, Božena Nová, Ladislav Pořízek, Miroslav Řezáč, Eva Šestáková, Miloslav Šnajdr), 1998
- *Preventivní hodnocení území Dokeska z hlediska krajinného rázu podle §12 zák. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny*. (Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel), listopad 2007
- *Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz* (Vorel Ivan, Bukáček Roman, Matějka Petr, Culek Martin, Sklenička Petr) Praha 2004.
- *Výnos ministerstva kultury České socialistické republiky ze dne 19. března 1976 čj. 6.070/76, o zřízení chráněné krajinné oblasti „Kokořínsko", rozprostírající se ve Středočeském kraji na území okresu Mělník a v Severočeském kraji na území okresů České Lípa a Litoměřice* (ÚSOP, http://drusop.nature.cz)
- Zákon České národní rady ze dne 19. února 1992 č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (http://www.ochranaprirody.cz)

- *CHKO Kokořínsko*. (informační leták), SOP-SCHKO Kokořínsko, 2004.
- *Krajinný ráz. Sídla a výstavba na území CHKO Kokořínsko.* (informační leták), AOPK ČR, SCHKO Kokořínsko, 2007.
- *Mokřady Liběchovky a Pšovky.* (informační leták), MŽP ČR, Český ramsarský výbor, AOPK ČR, SCHKO Kokořínsko, 2006
- *Památné stromy CHKO Kokořínsko.* (informační leták), AOPK ČR, SCHKO KOkořínsko, 2007
- *Vodní mlýny na říčce Pšovce.* (informační leták), Sdružení přátel Kokořínska, 2006

- CULEK, Martin (ed.) a kol., *Biogeografické členění České republiky.* Praha : Enigma, 1996.
- DEMEK, Jaromír (ed.), *Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon České socialistické republiky.* Praha : Academia, 1987.
- DURDÍK, Tomáš, *České hrady.* Praha : Albatros, 1984.
- MACKOVČIN, P., SEDLÁČEK, M. a KUNCOVÁ, J. (eds.), *Liberecko.* In: MACKOVČIN, P. a SEDLÁČEK, M. (eds.), *Chráněná území ČR,* svazek III. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 331 pp.
- VOREL, Ivan (ed.), *Krajinný ráz a východiska jeho hodnocení.* (sborník) Praha : 2006.
- *Vyšší geomorfologické jednotky České republiky. Major Geomorphological Units of the Czech Republic.* Praha : Český úřad zeměměřický a katastrální, 1996.

- Centrum pro regionální rozvoj ČR (http://www.crr.cz)
- CHKO Kokořínsko (http://www.kokorinsko.ochranaprirody.cz)
- Mapový portál Laboratoře geoinformatiky UJEP (http://oldmaps.geolab.cz)
- Mapový server CENIA (http://geoportal.cenia.cz)
- Mapový server FSv ČVUT (http://mapserver.fsv.cvut.cz)
- Mapová aplikace ÚSOP (http://drusop.nature.cz)
- Mapový server AOPK ČR (http://mapmaker.nature.cz/aopk/portal)
- Oficiální webové stránky soustavy Natura 2000 v České republice (http://www.natura2000.cz)
- Ottova encyklopedie obecných vědomostí ©; obsahuje Ottův slovník naučný (1888-1909) a Ottův slovník naučný nové doby (1930-1943). (http://encyklopedie.seznam.cz)
- Průvodce po Česku (http://www.pruvodce.com)
- Ústřední seznam ochrany přírody, AOPK ČR (http://drusop.nature.cz)
- Vodohospodářský informační portál, (http://www.voda.gov.cz/portal/cz)

2

IDENTIFIKACE A KLASIFIKACE ZNAKŮ KR

Obsah části 2

2.1 Přírodní charakteristika KR a její znaky ... 17
2.1.1 Obecná charakteristika ... 17
2.1.1.1 Biogeografické zařazení ... 17
2.1.1.2 Geomorfologie ... 18
2.1.1.3 Geologie a pedologie ... 19
2.1.1.4 Hydrolologie ... 20
2.1.1.5 Klima ... 21
2.1.1.6 Biota ... 22
2.1.2 Přírodní hodnoty chráněné dle zák. 114/1992 Sb. ... 25
2.1.2.1 Zvláště chráněná území dle 3. části (§§ 14-45) zák. 114/92 Sb. ... 25
2.1.2.2 NATURA 2000 podle 4. části (§§ 45a–45i) zák. 114/92 Sb. ... 26
2.1.2.3 Obecná ochrana přírody dle 2. části (§§ 4–13) zák. 114/92 Sb. ... 26
2.1.2.4 Památné stromy dle 5. části (§46) zák. 114/92 Sb. ... 27
2.1.3 Mezinárodní ochrana ... 27
2.1.4 Identifikace hodnot a znaků přírodní charakteristiky ... 29
2.1.4.1 Indikátory hodnot přírodní charakteristiky ... 29
2.1.4.2 Hlavní znaky přírodní charakteristiky ... 29
2.2 Kulturní a hist.charakteristika a její znaky ... 30
2.2.1 Obecný historický vývoj území ... 30
2.2.2 Současná struktura osídlení a využití krajiny ... 36
2.2.3 Kulturní dominanty a dominantní znaky ... 37
2.2.4 Lidová architektura ... 38
2.2.5 Popis a hodnoty sídel uvnitř CHKO ... 39
2.2.5.1 Dobřeň ... 39
2.2.5.2 Jestřebice ... 40
2.2.5.3 Klučno ... 42
2.2.5.4 Střezivojice ... 42
2.2.5.5 Vlkov ... 43
2.2.5.6 Horní Zimoř ... 44
2.2.5.7 Kanina ... 44
2.2.5.8 Kokořín ... 45
2.2.5.9 Kokořínský Důl ... 46
2.2.5.10 Janova Ves ... 47
2.2.5.11 Březinka ... 47
2.2.5.12 Šemanovice ... 48
2.2.5.13 Truskavna ... 49
2.2.5.14 Ješovice ... 50
2.2.5.15 Lobeč ... 50
2.2.5.16 Chudolazy ... 51
2.2.5.17 Medonosy ... 52
2.2.5.18 Nové Osinalice ... 53
2.2.5.19 Osinalice ... 53
2.2.5.20 Osinaličky ... 54
2.2.5.21 Mšeno ... 55
2.2.5.22 Hradsko ... 56
2.2.5.23 Romanov ... 57
2.2.5.24 Olešno ... 57
2.2.5.25 Ráj ... 58
2.2.5.26 Vojtěchov ... 59
2.2.5.27 Sedlec ... 59
2.2.5.28 Nebužely ... 60
2.2.5.29 Střemy ... 61
2.2.5.30 Tupadly ... 61
2.2.5.31 Nosálov ... 62
2.2.5.32 Libovice ... 63
2.2.5.33 Brusné ... 64
2.2.5.34 Příbohy ... 64
2.2.5.35 Vidim ... 65
2.2.5.36 Bosyně ... 66
2.2.5.37 Vysoká ... 67
2.2.5.38 Chodeč ... 68
2.2.5.39 Sitné ... 68
2.2.5.40 Nové Tupadly ... 69
2.2.5.41 Želízy ... 70
2.2.5.42 Blatce ... 71
2.2.5.43 Beškov ... 71
2.2.5.44 Roveň ... 72
2.2.5.45 Tubož ... 73
2.2.5.46 Blatečky ... 74
2.2.5.47 Konrádov ... 74
2.2.5.48 Houska ... 75
2.2.5.49 Blíževedly ... 76
2.2.5.50 Stranné ... 77
2.2.5.51 Hvězda ... 77
2.2.5.52 Litice ... 78
2.2.5.53 Ráj ... 79
2.2.5.54 Vlhošť ... 79
2.2.5.55 Skalka ... 79
2.2.5.56 Kruh ... 80
2.2.5.57 Tachov ... 81
2.2.5.58 Vojetín ... 82
2.2.5.59 Žďár ... 82
2.2.5.60 Deštná ... 84
2.2.5.61 Dražejov ... 84
2.2.5.62 Nedvězí ... 85
2.2.5.63 Kluk ... 86
2.2.5.64 Dřevčice ... 87
2.2.5.65 Sušice ... 87
2.2.5.66 Dubá ... 88
2.2.5.67 Horní Dubová Hora ... 89

2.2.5.68 Rozprechtice 89
2.2.5.69 Heřmánky 90
2.2.5.70 Korce 90
2.2.5.71 Křenov 91
2.2.5.72 Plešivec 91
2.2.5.73 Lhota 92
2.2.5.74 Nedamov 93
2.2.5.75 Panská Ves 93
2.2.5.76 Zakšín 94
2.2.5.77 Bukovec 95
2.2.5.78 Zátyní 95
2.2.5.79 Holany 96
2.2.5.80 Loubí 97
2.2.5.81 Kozlí Roh 98
2.2.5.82 Luka 98
2.2.5.83 Týn 99
2.2.5.84 Domašice 100
2.2.5.85 Obrok 101
2.2.5.86 Pavličky 102
2.2.5.87 Dolní Dubová Hora 103
2.2.5.88 Tuhanec 103
2.2.5.89 Tuhaň 104
2.2.5.90 Ždírec 104
2.2.5.91 Bořejov 105
2.2.5.92 Ždírecký Důl 106
2.2.5.93 Bylochov 106
2.2.5.94 Nová Ves 107
2.2.5.95 Mošnice 107
2.2.5.96 Brocno 108
2.2.5.97 Chcebuz 109
2.2.5.98 Veselí 109
2.2.5.99 Újezd 110
2.2.6 Identifikace hodnot a znaků kult. a hist. charakteristiky 111
2.2.6.1 Indikátory hodnot kulturní a historické charakteristiky 111
2.2.6.2 Hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky 111
2.3 Prostorové vztahy, estetické hodnoty, harmonické měřítko a vztahy 111
2.3.1 Úvod 111
2.3.2 Pojmy analýzy krajinné scény 111
2.3.2.1 Krajinná scéna 111
2.3.2.2 Estetická hodnota krajiny 111
2.3.2.3 Prvky a struktury krajinné scény 112
2.3.3 Znaky a hodnoty prostorové skladby 112
2.3.3.1 Krajinné prvky a jejich vzájemná konfigurace 112
2.3.3.2 Znaky prostorové skladby 113
2.3.3.3 Měřítko krajiny a prostorové vztahy 113
2.3.3.4 Identifikace znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině 114

2.1 Přírodní charakteristika KR a její znaky

Charakteristiky krajinného rázu utváří jejich znaky, které můžeme v krajině nalézt a popsat. Přírodní charakteristika krajinného rázu je utvářena přírodními složkami a prvky krajiny (reliéf, vegetace, geomorfologie, vodstvo...).

Přírodní hodnoty krajinného rázu jsou pak tvořeny souborem znaků přírodní povahy, které společně vytváří přírodní charakteristiku krajinného rázu oblasti či místa, mírou jejich přítomnosti, kvalitou a vnímatelným projevem. Kvalitativní výše přírodní hodnoty závisí nejen na míře přítomnosti znaků přírodní charakteristiky v krajině, ale především na jejich poměru vůči ostatním. Znaky přírodní povahy neovlivněné nebo jen málo ovlivněné člověkem jsou vnímány vesměs kladně. Přírodní hodnota může být u některých prvků krajiny vnímána jako součást kulturní a historické hodnoty krajinného rázu (např. aleje, parky...). Někteří odborníci však přírodní hodnotu spojují pouze s přírodními a přírodě blízkými dochovanými segmenty krajiny.

2.1.1 Obecná charakteristika

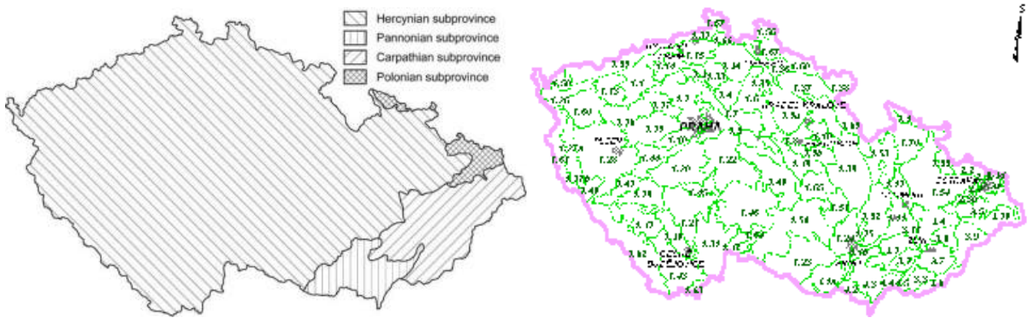
Obecné znaky přírodní charakteristiky budou popisovány pro celé posuzované území najednou, přičemž podrobnější charakteristiky jednotlivých oblastí a míst budou uvedeny v jiné části práce. Obecný popis přírodní charakteristiky území bude probíhat v návaznosti na biogeografické členění České republiky (CULEK [ed.], 1995) a bude vycházet z Plánu péče o Chráněnou krajinnou oblast Kokořínsko na období 1999 – 2008 (1998)

Mezi hlavní obecné znaky přírodní charakteristiky patří útvary reliéfu, geologické a pedologické podmínky, vodní útvary, klimatické charakteristiky a charakter bioty, zejména vegetační kryt.

2.1.1.1 Biogeografické zařazení

Cílem biogeografického členění krajiny je vystihnout souvislé, z určitého hlediska relativně homogenní celky, lišící se do různé míry složením bioty. Toto členění tedy vystihuje jedinečné, neopakovatelné vlastnosti území, tj. typické znaky krajinného rázu v daném regionu. Podle biogeografického členění České republiky (CULEK [ed.], 1995) je posuzovaná lokalita zařazena takto:

biogeografická provincie: středoevropských listnatých lesů
biogeografická podprovincie: 1 Hercynská (*Hercynian subprovince*)
biogeografický region: 1.33 Kokořínský
(1.34 Ralský, 1.4 Benátský, 1.3 Úštěcký, 1.15 Verneřický)

Obr. 2.1.1, 2.1.2: Biogeografické členění České republiky. *Posuzované území náleží k Hercynské podprovincii (Hercynian subprovince). (podle CULEK [ed.], 1995)*

Obr. 2.1.3: Biogeografické členění České republiky. *CHKO Kokořínsko náleží ke Kokořínskému bioregionu, okrajové partie řešeného území náleží k bioregionům Benátskému, Ralskému, Úštěckému a Verneřickému. (mapový server AOPK ČR, http://mapmaker.nature.cz/aopk/portal, podle CULEK [ed.], 1995)*

Jádro CHKO náleží ke Kokořínskému bioregionu (1.33). Severní výběžek CHKO náleží k Verneřickému bioregionu (1.15), okrajové výběžky východní části řešeného území k bioregionu Ralskému (1.34), jihovýchodní a jižní lem CHKO k Benátskému bioregionu (1.4) a část území v okolí Brocna k bioreginu Úštěckému (1.4). Hranice Kokořínského bioregionu vůči Ralskému je převážně nevýrazná, podmíněná biotickými rozdíly. Hranice vůči Úštěckému bioregionu je rovněž nevýrazná, daná převahou kyselých pískovců s odpovídající biotou. Hranice vůči Benátskému bioregionu je výraznější, daná kontrastem kaňonů v kyselých pískovcích a rozsáhlých sprašových plošin, což se projevuje i v biotách. Hranice vůči Verneřickému bioregionu je rovněž výrazná, geomorfologicko-geologická i biotická.

Kokořínský bioregion (1.33) leží na severu středních Čech, zabírá jižní část geomorfologického celku Ralská pahorkatina a má plochu 406 km^2. Bioregion je tvořen převážně mělce rozřezanou pískovcovou tabulí. Území má charakteristickou chudou, ale relativně teplomilnou pískovcovou biotu hercynské skladby s inverzemi bioty na dnech roklí. Zastoupeny jsou biocenózy 2. bukovo-dubového až 4. bukového stupně. Potenciální vegetace je tvořena acidofilními doubravami a bučinami, výjimečně též dubohabrovými háji. Méně typickou část tvoří rozsáhlé nerozčleněné plošiny s pokryvem spraší, charakteristické spíše pro Benátský bioregion (1.4). V současné krajině jsou dosud zachovány reliktní bory na skalách a mokřady na dnech údolí. Značnou plochu dnes pokrývá orná půda a kulturní bory.

Lesy tvoří téměř polovinu plochy bioregionu, avšak převážnou měrou jsou tvořeny druhotnými lignikulturami smrku a borovice. Na odlesněných místech plošin převládají pole, v údolích jsou zastoupeny kolem bývalých mlýnských systémů i luční porosty a menší rybníky.

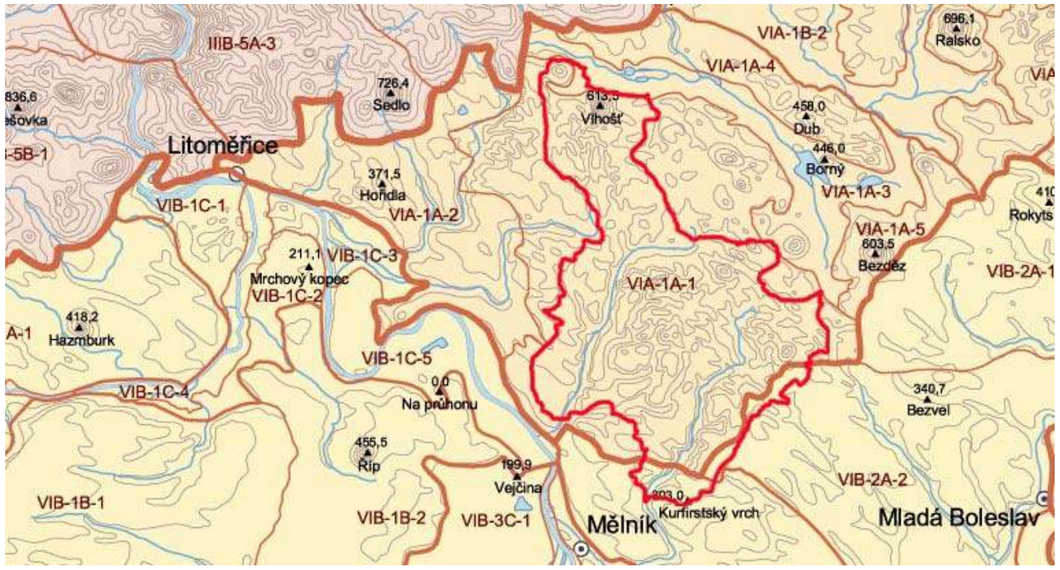
Řešené území téměř celé náleží ke Kokořínskému bioregionu (1.33). Jedná se tedy o poměrně kompaktní území s jedinečnými a neopakovatelnými vlastnosti, které je odlišují od okolních bioregionů. Základní charakteristiky řešeného území se proto na většině území shodují s charakteristikami Kokořínského bioregionu (CULEK [ed.], 1995)

2.1.1.2 Geomorfologie

Charakter georeliéfu je v území nejnápadnější, a proto pro krajinný ráz ze všech přírodních podmínek nejdůležitější. Podílí se na utváření rázu krajiny na regionální, okrskové i místní úrovni. Posuzované území CHKO Kokořínsko je dle geomorfologického členění ČR zařazeno takto:

Česká vysočina (provincie)
VI Česká tabule (soustava, subprovincie)
VIA Severočeská tabule (podsoustava, oblast)
VIA-1 Ralská pahorkatina (celek)
VIA-1A Dokeská pahorkatina (podcelek)
VIA-1A-1 Polomené hory (okrsek)
VIA-1A-3 Jestřebská kotlina (okrsek)
VIB Středočeská tabule (podsoustava, oblast)
VIB-2 Jizerská tabule (celek)
VIB-2A Středojizerská tabule (podcelek)
VIB-2A-2 Skalská tabule (okrsek)
VIB-2B Dolnojizerská tabule (podcelek)
VIB-2B-1 Košátecká tabule (okrsek)

Téměř celé území CHKO Kokořínsko náleží do geomorfologického okrsku Polomené hory (VIA-1A-1) v Dokeské pahorkatině (VIA-1A), součásti Ralské pahorkatiny (VIA-1). Do nejsevernější části řešeného území zasahuje svým výběžkem Jestřebská kotlina (VIA-1A-3). Jihovýchodní okraj CHKO již zasahuje do jiného geomorfologického celku, Jizerské tabule. Malý úsek mezi Nosálovem a Nebužely náleží ke Skalské tabuli (VIB-2A-2) ve Středojizerské tabuli (VIB-2A), nejjižnější část CHKO v údolí Pšovky náleží ke Košátecké tabuli (VIB-2B-1) v Dolnijizerské tabuli (VIB-2B).

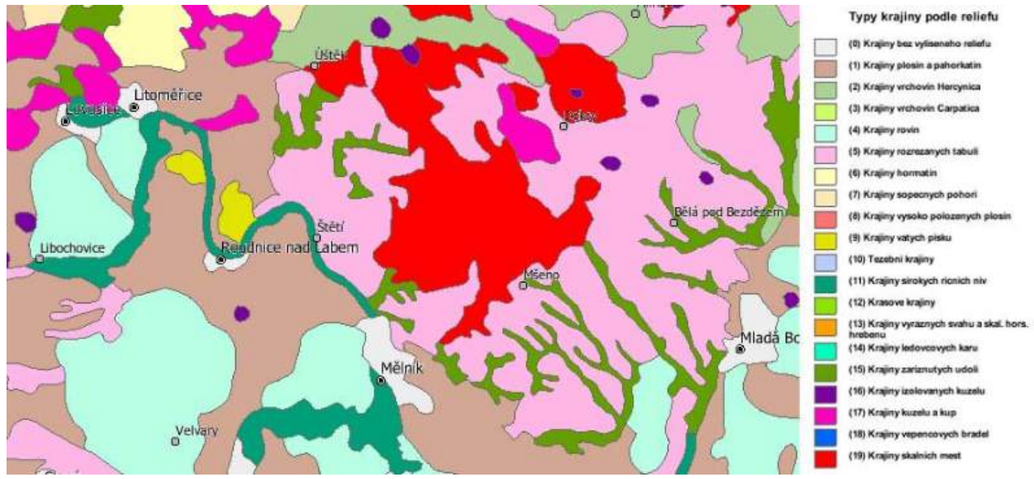
Obr. 2.1.4: Geomorfologické Členění České republiky. *(DEMEK, MACKOVČIN /eds./ a kol., 2006)*

Dokeská pahorkatina je členitá pahorkatina v jižní a jihozápadní části Ralské pahorkatiny. Zaujímá plochu 752,77 km^2, charakterizuje ji střední výška 297,0 m a střední sklon 4°27´. Je tvořená svrchnokřídovými pískovci, písčitými slínovci, slínovci a vápnitými jílovci a třetihorními vulkanity. Vyhraněný strukturně denudační povrch je místy neotektonicky porušený, charakterizovaný sedimentárními strukturními stupňovinami, strukturními a tektonickými kotlinami, kaňonovitými údolími, nevulkanickými suky a četnými tvary zvětrávání a odnosu pískovců. Nejvyšším bodem je Vlhošť (613,5 m) v Polomených horách.

Polomené hory mají ráz členité pahorkatiny až ploché vrchoviny v jižní a střední části Dokeské pahorkatiny o ploše 410,29 km^2. Hranice Polomených hor probíhá od Liběchova podél labského údolí ke Strači u Štětí a zde pokračuje po linii Chcebuz, Hubenov a Tetčiněves do západního okolí Úštěku. Na severu a severovýchodě je celek lemován Jestřebskou kotlinou přes Staré Splavy do okolí Žďáru. Hranice Polomených hor se stáčí k jihu přes Nosálov, Mšeno, Kaninu až k Nebuželům a přes Vysokou, Strážnici a Želízy do Liběchova. Hranice CHKO ve většině případů kopíruje hranici geomorfologického celku, pouze na severu v úseku mezi Holany a Žďárem a na severovýchodě mezi Žďárem a Nosálovem leží části Polomených hor vně CHKO a naopak mezi Mšenem a Nebužely a v prostoru Lhotky zabíhá CHKO do Jizerské tabule.

Polomené hory jsou složené ze středoturonských až svrchnoturonských silně rozpukaných kvádrových křemenných pískovců, méně ze slínitých pískovců a třetihorních vulkanitů. Základní geomorfologická jednotka Dokeské pahorkatiny se vyznačuje stupňovinou pliocenních a pleistocenních strukturních plošin (místy pedimentů), hustou sítí kaňonovitých údolí založených na zlomech a puklinách a místy výraznými vulkanickými suky. Plošinný reliéf leží ve výškách 250 - 450 m. Strukturně denudační plošiny jsou stupňovitě uspořádány do několika výškově rozdílných úrovní. Nejvýše položené plošiny (130 - 220 m nade dny údolí) jsou mladotřetihorní (pliocenní), níže položené plošiny jsou pleistocenní (převážně staropleistocenní). Některé plošiny a okolní svahy jsou kryty spraší.

Nejvyšším bodem je vrch Vlhošť (613,5 m), nejníže leží niva Liběchovky u Želíz (160 m). Významnými body Berkovský vrch (480,1 m), Brusenský vrch (451,0 m), Bukovský vrch (408,1 m), Čap (387,0 m), Čír (422,3 m), Drchlavský vrch (375,5 m), Druclík (480,9 m), Dubový vrch (397,2 m), Holý vrch (427,0 m), Husa (448,9 m), Kamenný vrch (382,1 m), Korecký vrch (464,5 m), Kostelec (433,2 m), Kout (411,0 m), Malý Beškovský kopec (394,0 m), Malý Vlhošť (440,0 m), Mariánský vrch (372,0 m), Maršovský vrch (515,1 m), Nedvězí (458,1 m), Pruský kámen (351,1 m), Rač (394,0 m), Ronov (552,2 m), Rovina (398,3 m), Skalecký vrch (382,2 m), Stříbrný vrch (440,5 m), Supí hora (433,6 m), Šedina (472,9 m), Špičák (390,2 m), Újezdský Špičák (348,3 m), Velký Beškovský kopec (474,3 m), Vrátenská hora (507,5 m) a Vysoký kopec (426,0 m).

Obr. 2.1.5: Typologie krajiny podle reliéfu. *Jádro řešeného území náleží ke krajinám skalních měst. Na severu území jsou krajiny izolovaných kuželů (Ronov, Vlhošť) a krajiny vrchovin Hercynika (Jestřebská kotlina), západně od města Doksy krajiny kuželů a kup. Na krajinu skalních měst navazují krajiny rozřezaných tabulí, případně krajiny zaříznutých údolí. (http://geoportal.cenia.cz)*

Především existence a četnost povrchových tvarů na pískovcích byla hlavním důvodem pro vyhlášení CHKO, neboť reliéf a skalní podklad určily ráz jak přírodního, tak i sociálního prostředí

tohoto území. Polomené hory představují specifický typ pískovcového reliéfu, jaký se v žádné jiné pískovcové oblasti u nás nevyskytuje.

Základní rysy reliéfu určuje vztah dvou hlavních skupin povrchových tvarů - plošin a často hluboce zahloubených, několikapatrových údolí, vzniklých zejména vodní erozí, v jejich závěrech většinou aktuálně probíhající. Na údolní tvary připadá přibližně polovina plochy oblasti. Zejména na jejich svazích se nacházejí unikátní makrotvary (skalní města a podobně), mezoformy (známé pokličky) a velmi vyvinuté mikrotvary (voštiny, pseudoškrapy, železité inkrustace). Propustnost křemenných pískovců a puklinatost umožnily vznik husté sítě kaňonovitých údolí až menších skalních měst (u Mšena, Vojtěchova, Bukovce), v nichž se důsledkem teplotní inverze projevuje zvrat vegetačních pásem (tzv. vegetační inverze). Selektivním zvětráváním vznikly dík přítomnosti železitých pískovců a slepenců tzv. pokličky (ústí kaňonu Močidla do Kokořínského dolu, u cesty mezi Vojtěchovem a Jestřebicí). Podobnou genezi mají skalní brány (ústí Kaninského dolu do Kokořínského, okraj plošiny Rač), skalní okna, svědecké skály, římsy aj. Pseudokrasové jevy jsou reprezentovány dutinami, skalními výklenky, převisy (Krápník, Tisícový kámen), jeskyněmi, zčásti zvýrazněnými lidskou činností (Klemperka, Partyzánská jeskyně, Obraznice, Kostelíček, Nedamy aj.), žlábkovými pseudoškrapy a voštinami na povrchu pískovců (PP Husa).

Geomorfologicky významné elevace různých tvarů i rozměrů tvoří průniky neovulkanických těles z čedičových a znělcových hornin, původně podpovrchových, denudačními procesy postupně vypreparovaných, takže v některých částech se staly dominantními prvky reliéfu.

Řídká vodní síť v povodí Pšovky, Liběchovky a Obrtky je napájena četnými prameny. Pískovce jizerského souvrství jsou vodárensky významným zdrojem podzemních vod. Drenážní vliv puklinových systémů se místy projevuje vývěry pramenů v hluboce zaříznutých údolích, většinou však jde o zastřené výrony podzemních vod v údolních nivách. Uspořádání údolní sítě je z velké části závislé na průběhu puklin. Nejtypičtější kaňony sledují směr sever - jih, popřípadě východ - západ. U rozsáhlejších vulkanických suků se vyvinula radiální údolní síť svahového typu.

Na základě odlišných typů reliéfu, daných především různou nadmořskou výškou, rozdílným stupněm erozního rozčlenění a přítomností neovulkanických suků, se území Polomených hor dělí na 7 podokrsků, dále členěných na více částí. Jde o Kokořínskou vrchovinu, Vlhošťskou pahorkatinu, Dubskou pahorkatinu, Maršovickou vrchovinu (ležící zcela mimo CHKO), Žďárskou pahorkatinu, Lomskou a Blíževedelskou pahorkatinu.

Charakter reliéfu je pro posuzované území zásadní. Prakticky celé území náleží ke geomorfologickému okrsku Polomené hory, k členité pahorkatině až ploché vrchovině v jižní a střední části Dokeské pahorkatiny. Základní rysy reliéfu určuje vztah dvou hlavních skupin povrchových tvarů (plošin) a hluboce zahloubených, několikapatrových údolí, vzniklých zejména vodní erozí. Zejména na jejich svazích se nacházejí unikátní makrotvary (skalní města), mezoformy (pokličky) a velmi vyvinuté mikrotvary (voštiny, pseudoškrapy, železité inkrustace). V rázu krajiny se výrazně uplatňují také průniky neovulkanických těles z čedičových a znělcových hornin, postupně vypreparovaných, ze kterých se staly dominantními prvky reliéfu (Vlhošť, Ronov, Velký Beškovský vrch, Housecké vrchy, Korecký vrch).

2.1.1.3 Geologie a pedologie

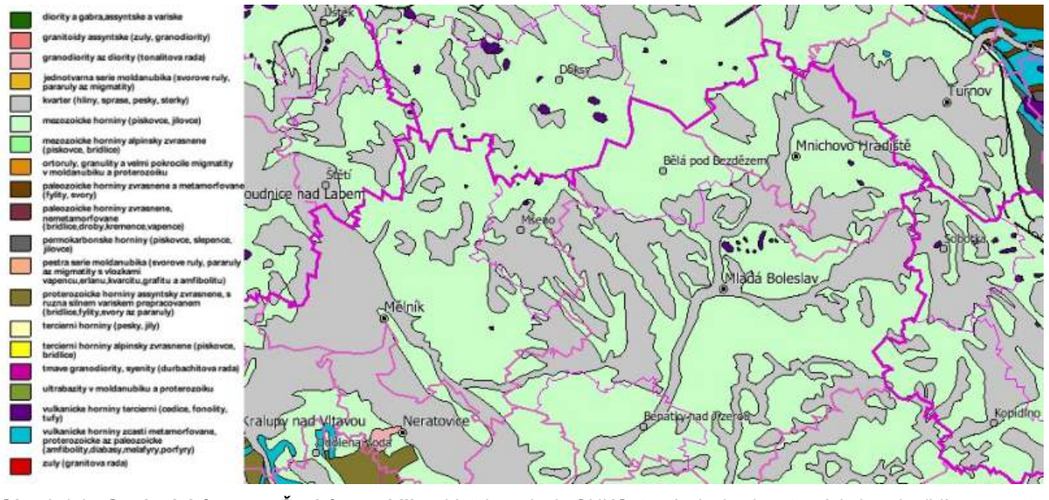
Celkový ráz území ovlivňuje rozhodujícím způsobem jeho geologická stavba. Geologický podklad - substrát - působí především svým chemismem. Značný význam mají ovšem i jeho fyzikální vlastnosti, které určují ráz zvětrávání, ovlivňují utváření reliéfu i přípravu a přísun materiálu pro tvorbu půd. Všechny tyto děje pak působí zpětně na vlastní substrát, což platí i pro organismy žijící na jeho povrchu.

Zatímco georeliéf ovlivňuje krajinný ráz na úrovni oblastní, okrskové i místní, výskyt hornin se projevuje v krajinném rázu převážně na místní úrovni, méně na okrskové a jen ojediněle na oblastní. Petrologicko-pedologické podmínky se v krajinném rázu projevují barvou, charakterem zvětralin, rozdílným georeliéfem a zprostředkovaně i rozdílným využitím.

Rozsahem největší část CHKO tvoří křídové sedimenty – pískovce jizerského souvrství (střední – zčásti svrchní turon). Lze v něm rozlišit tři litologické jednotky převážně charakteru inverzních, do nadloží hrubnoucích cyklů. V nejspodnějším z nich přecházejí slínovce v prachovce (pouze ve vrtech), a tyto v jemnozrnné vápnitojílovité, vápnité a posléze v křemenné, nahoru hrubnoucí pískovce. Následující sedimentační cyklus má naspodu jemnozrnné, místy vápnitojílovité až vápnité pískovce, a v nejvyšších polohách nahoru postupně hrubnoucí křemenné pískovce a štěrčíkovité slepence. Nejvyšší sekvence začíná zpravidla jemnozrnnými prachovitými pískovci přecházejícími do nadloží rychle v křemenné, v nejvyšších polohách až v hrubozrnné štěrčíkovité pískovce. K jihovýchodu do nadloží přibývá vápnité složky a křemenné pískovce přecházejí ve vápnité pískovce až vápence. Křemenné pískovce spodního a středního cyklu obsahují zčásti chudou prachovitojílovitou nebo vápnitou základní hmotu. Ve střední a svrchní sekvenci se vyskytují menší, nahoru hrubnoucí cykly, místy se šikmo zvrstvenými polohami (migrace podmořských písečných valů).

Ve svrchním turonu a coniaku se uložily slínovce, zčásti silicifikované, s přechody do vápenců (tzv. inoceramových opuk), řidčeji vápnité jílovce (teplické souvrství), které tvoří denudační zbytky v okolí Vysoké a mezi Nebužely a Kaninou. Dosti často se na nich tvoří sesuvy. Coniacké vápnité jílovce s vložkami prachovců i pískovců (březenské souvrství) jsou ve velkých mocnostech zastoupeny v zóně středohorského (lokálně úštěckého) zlomu mezi Blíževedly a Liticemi a na svazích Ronova (552,4 m n. m.). Tento zlom třetihorního stáří je charakterizován poklesem severních ker. V ostatních částech území se vyskytují jen drobné zlomy, které se spolu s puklinovými systémy uplatňují při vzniku údolí, roklí, skalních měst aj. ´

Terciér je zastoupen pouze neovulkanity (subvulkanity), které jsou soustředěny v okolí Dubé a severně od Mšena a výrazně se uplatňují ve tvarech krajiny. K nejvýznamnějším patří sodalitický trachyt Vrátenské hory (507,5 m n. m.), sodalitický fonolit Vlhoště (613,5 m n. m.) a trachytoid na Nedvězí (458,1 m n. m.), z bazaltoidů (čedičových vyvřelin) bezolivinický nefelinit Velkého Beškovského kopce (474,3 m n. m.) a Špičáku (378,9 m n. m.), olivinický sodalitit Koňského vrchu (429,3 m n. m.), sodalitit Dubové hory (397,2 m n. m.) a subvulkanické brekcie Supí hory (433,6 m n. m.) a na svahu Ronova (552,4 m n. m.), jehož vrchol tvoří nefelinický bazanit.

diority a gabra,assyntske a variske
granitoidy assyntske (zuly, granodiority)
granodiority az diority (tonalitova rada)
jednotvarna serie moldanubika (svorove ruly, pararuly az migmatity)
kvarter (hliny, sprase, pesky, sterky)
mezozoicke horniny (piskovce, jilovce)
mezozoicke horniny alpinsky zvrasnene (piskovce, bridlice)
ortoruly, granulity a velmi pokrocile migmatity v moldanubiku a proterozoiku
paleozoicke horniny zvrasnene a metamorfovane (fylity, svory)
paleozoicke horniny zvrasnene, nemetamorfovane (bridlice,droby,kremence,vapence)
permokarbonske horniny (piskovce, slepence, jilovce)
pestra serie moldanubika (svorove ruly, pararuly az migmatity s vlozkami vapencu,erlanu,kvarcitu,grafitu a amfibolitu)
proterozoicke horniny assyntsky zvrasnene, s ruzna silnym variskem pracovanym (bridlice,fylity,svory az pararuly)
tercierni horniny (pesky, jily)
tercierni horniny alpinsky zvrasnene (piskovce, bridlice)
tmave granodiority, syenity (durbachitova rada)
ultrabazity v moldanubiku a proterozoiku
vulkanicke horniny tercierni (cedice, fonolity, tufy)
vulkanicke horniny zcasti metamorfovane, proterozoicke az paleozoicke (amfibolity,diabasy,melafyry,porfyry)
zuly (granitova rada)
Děčín
Tupadly
Tupadly
Tupadly

Z kvartérních sedimentů jsou rozsahem nejvýznamnější pokryvy převážně svrchnopleistocenních spraší a sprašových hlín a na příkřejších svazích deluvioeolické sedimenty. Úpatí svahů pokrývají místy deluviální (svahové) sedimenty. Nejmladší, holocenní, jsou fluviální hlinitopísčité sedimenty niv a litologicky podobné deluviofluviální sedimenty morfologicky významných splachových údolí. V údolních nivách se projevuje přítomnost pramenů a zastřených výronů podzemních vod vznikem mokřadů a zamokřených luk.

K popisu pedologických poměrů CHKO Kokořínsko používáme členění půd do dvou základních skupin, půdy skalního podkladu a půdy pokryvných útvarů.

Půdy skalního podkladu jsou nejvíce rozšířeny v pásmu probíhajícím od severozápadní hranice CHKO směrem k jihovýchodu až k Mšenské tabuli. Pouze v povodí Pšovky vybíhá tento pás dále k jihu. Jsou zde nejvíce zastoupeny půdy písčité, místy písčitohlinité, převážně lehké, minerálně chudé až velmi chudé, s nízkým obsahem humusu (méně než 2,5 %). Z půdních typů se na tomto území nacházejí vyluhované typy hnědozemí a podzolované půdy (ilimerizované a pravé), jimiž jsou kryty z největší části plošiny, jen místy zemědělsky využívané, jílovitopísčité rendziny až vyprahlé skelety s vápnitou půdou, které se vyvinuly na svazích kaňonovitých údolí z písčitých slínů a písčitých vápenců středoturonských souvrství a lehká písčitá mělká lesní půda, jejíž matečnou horninou jsou kvádrové pískovce středoturonských souvrství. Výjimku tvoří těžší hluboké jílovité půdy, v celém profilu vápnité (rendziny), pokrývající území mezi sprašovými oblastmi CHKO. Jejich půdním substrátem jsou zvětralé vápnité jíly. Tyto půdy jsou minerálně středně bohaté, s vyšším obsahem humusu než půdy předchozí, jen na malých plochách v okolí čedičových suků lze nalézt skelety s půdou jílnato- písčitou nebo půdy rendzinového typu.

Půdy pokryvných útvarů, jež se vyvinuly na spraších a sprašových hlínách pokrývajících náhorní plošiny a mírně ukloněné svahy, jsou zachovány v pásmu od jihozápadní k jihovýchodní hranici CHKO, méně na jejím severovýchodě. Na hlubších spraších jsou vytvořeny úrodné středoevropské hnědozemě, intenzivně zemědělsky využívané. Půdy holocénních náplavů (alluvia) se nacházejí na území CHKO Kokořínsko jen v povodí Liběchovky a Pšovky. Mají dvojí ráz. V hlavním údolí (vždy při hranici CHKO) jsou převážně hlinité, zatímco při horním toku a v postranních údolích mají ráz lehkých půd, tvořených hlinitým, místy až čistým pískem.

Z typů půd skalního podkladu se na blíže sledovaném území jižně od Dubé vyskytuje především lehká písčitá mělká lesní půda, doplněná rendzinami, jež tvoří svahy údolí. Je velmi často překryta vrstvou zvětralin.

Ve střední a severovýchodní části území se zachovaly zbytky strukturně denudačních plošin a mírně až středně ukloněné svahy, kryté sprašemi a sprašovými hlínami.

Ačkoli geologické a pedologické poměry ovlivňují krajinný ráz zejména zprostředkovaně, skrze ovlivněný reliéf, skalní útvary a ovlivněnou vegetaci, pro ráz takové krajiny, která má v řadě lokalit charakter skalních měst, je geologický substrát velmi důležitý (barvy, struktura). Většinu ploch CHKO tvoří plochy kvarterních hornin (hlíny, spraše, písky, štěrky) a horniny mezozoické (pískovce, jílovce), místy (kužely) terciérní vulkanické horniny (čediče, fonolity, tufy.

2.1.1.4 Hydrologie

Vodní prvky představují cévní soustavu krajiny, a proto jsou v krajinném rázu tak významné. I zcela malý vodní tok mění výrazně krajinný ráz.

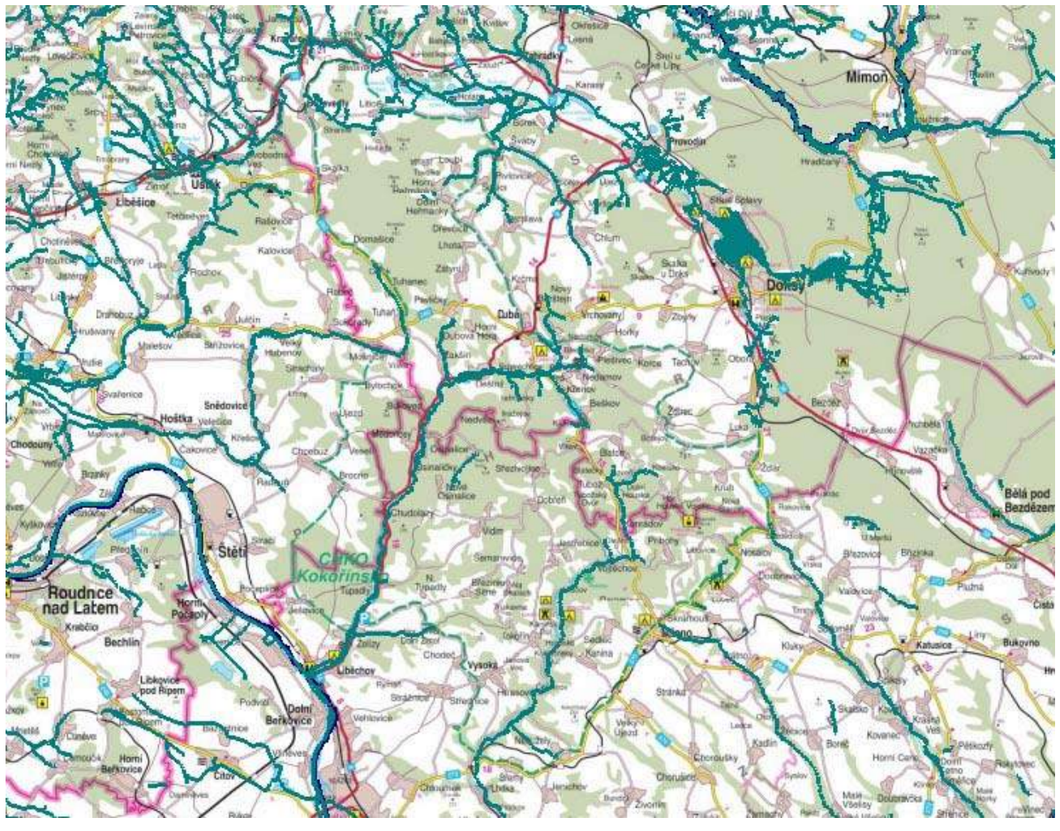
Území CHKO náleží do tří hlavních (Labe, Jizera, Ploučnice) a šesti dílčích povodí (Pšovka, Liběchovka, Obrtka, Strenický potok, Košátecký potok a Úštěcký potok). Z pohledu ochrany přírody jsou nejvýznamnějšími neupravené toky Liběchovka a Pšovka a některé jejich přítoky.

Na území CHKO leží kolem tří desítek rybničních ploch, nejčastěji vázaných na tok Liběchovky a Pšovky, na které tvoří rybniční soustavu přímo na toku. V povodí Pšovky na území CHKO jsou rybníky v Tuboži, Stříbrník, Hlučovský, Harasov, Štampach, Lhotecký a Podhradská tůň, přirozeně vzniklá vodní plocha, 3 ha, pravděpodobně v důsledku geologického zlomu. V povodí Liběchovky na území CHKO leží Rozprechtický rybník a tři rybníky na Liběchovce u Medonos.

V CHKO se dále vyskytují mokřady Příčinou jejich existence je blízkost zvodí v úrovni dna údolí, nepropustnost podloží jílovité povahy, zarůstání koncových či okrajových částí některých rybníků. Celé soustavy mokřadů se nacházejí v blízkosti potoků Pšovky a Liběchovky. Spolu s těmito toky a vodními plochami tvoří důležité biokoridory regionálního významu.

Na území CHKO se nachází celá řada pramenů. Některé z nich jsou upraveny k veřejnému využití.

Ostatní vodní plochy tvoří požární nádrže, které jsou takřka v každé obci. Většina z nich je uměle vytvořena, málo z nich má přírodní charakter. Jsou významnými rozmnožovacími stanovišti obojživelníků a biotopem některých bezobratlých. Takzvané nebeské rybníky - dnes téměř vymizely, šlo o významné prvky přírodního prostředí, které v současnosti trpí zejména nedostatkem vody.

Obr. 2.1.7: Vodní útvary na území CHKO Kokořínsko. *(Vodohospodářský informační portál, http://www.voda.gov.cz/portal/cz)*

Přehled povodí na území CHKO

Povodí Labe

Povodí Liběchovky

Dubský potok, Nedamovský potok, Křenovský potok, Dražejovský potok, Zakšínský potok, přítok Pavličáku, větve Pavličáku a Zakšínského potoka, potok pod Čapem,

potok u Bukovce, nad Tupadly, potok z Osinalic směrem na Vidimský, potok v Tupadlech od kravína

Povodí Pšovky

potok v Tupadlech, potok v Tupadlech od stodoly, Žebrák, potok u Tubože, větve Pšovky, které nejsou´součástí hlavního toku, kratičké přítoky z rybníků pramenů a bažin

Povodí Obrtky

Obrtka

Povodí Úštěckého potoka

na území CHKO není v tomto povodí žádný trvalý tok

Povodí Košáteckého potoka

na území CHKO není v tomto povodí žádný trvalý tok

Povodí Ploučnice

Litický potok, jeho přítok od Hvězdy, Heřmanecký potok

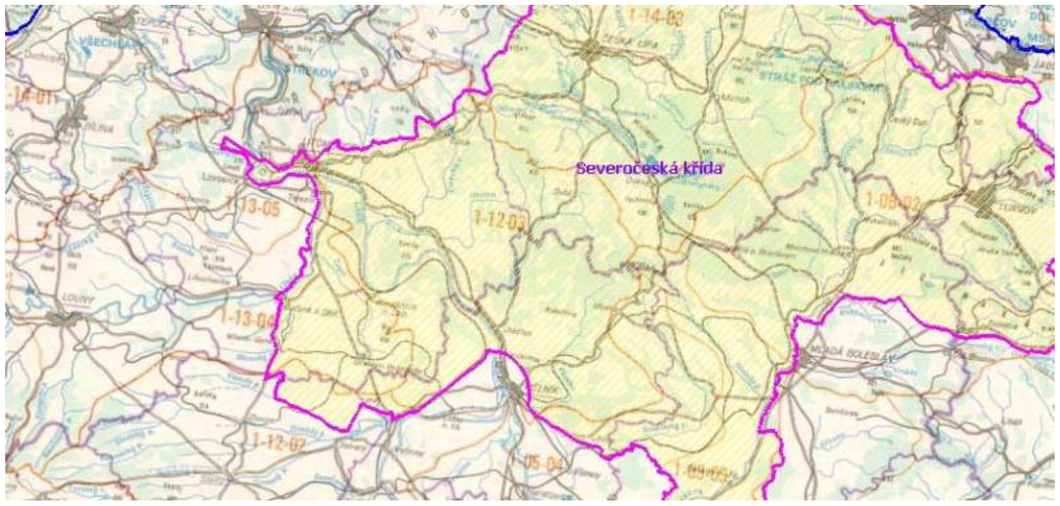
Povodí Jizery

Povodí Strenického potoka

na území CHKO není v tomto povodí žádný trvalý tok

CHKO Kokořínsko je součástí České křídové tabule, která má díky své geologické stavbě velmi dobré podmínky pro akumulaci podzemních vod. Základní hydrogeologické znaky jsou určeny hydrickým charakterem středněturonských sedimentů převážně písčité povahy, které z větší části budují Polomené hory. Tyto sedimentární horniny jsou velmi dobře propustné. Pro CHKO jsou typické případy, kdy trvalé vodní toky, popř. velké přívalové deště nedotečou do toků vyšších řádů. Příčinou jsou místa s dosud otevřenými poruchami, jimiž voda odtéká do podzemí. Velmi výrazné úniky vody do podzemí byly zjištěny i ve střední části potoka Pšovky.

CHKO Kokořínsko náleží k CHOPAV povrchové vody Severočeská křída.

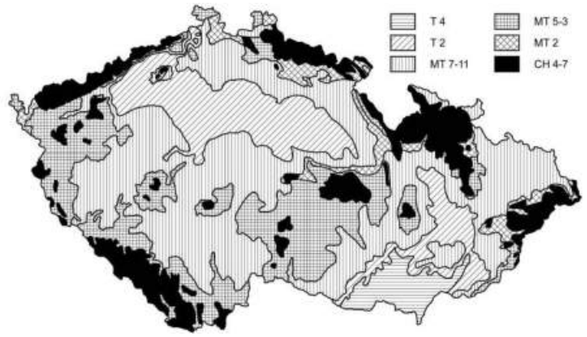

Obr. 2.1.8: CHOPAV Severočeská křída. *(Vodohospodářský informační portál, http://www.voda.gov.cz/portal/cz)*

Ačkoli se na území CHKO nevyskytuje velké množství stálých vodních toků, jsou hydrologické poměry v území pro ráz zdejší krajiny velmi důležité, neboť jsou spojeny s nejhodnotnějšími a výraznými krajinnými segmenty hodnoceného území. Velmi výrazně se uplatňují zejména toky Liběchovky a Pšovky s jejich drobnými přítoky. Na ně jsou vázány cenné mokřady na dnech údolí. Kromě toho na území CHKO leží kolem tří desítek menších rybničních ploch, nejčastěji vázaných na tok Liběchovky a Pšovky, a celá řada pramenů.

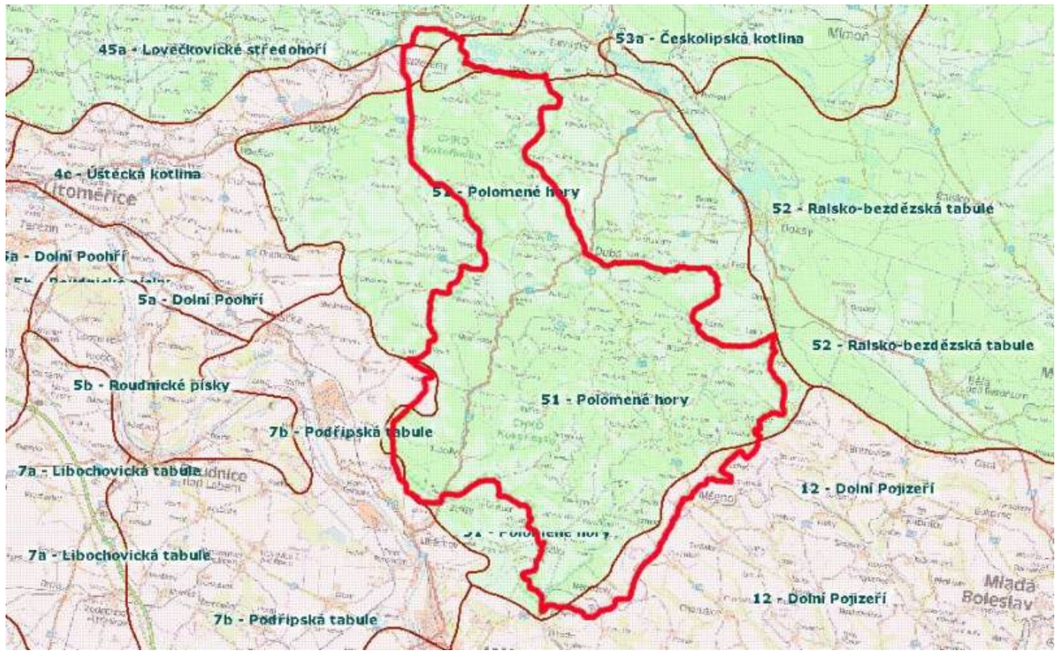
2.1.1.5 Klima

Atmosférické prvky patří neodmyslitelně k rázu každé krajiny, přestože často bývají podceňovány, snad pro malou možnost jejich ovlivnění.

Obr. 2.1.9: Klimatické oblasti České republiky. *(podle Quitta 1971, upraveno, NEUHÄUSLOVÁ a kol.)*

Z hlediska klimatického se CHKO Kokořínsko nachází v oblasti teplé (Brocno, Chcebuz, Újezd, Veselí, Střemy, Kanina, Nebužely) až mírně teplé (Holany, Litice, Nedamov, Dubá); zahrnuje klimatický okrsek teplý suchý s mírnou zimou, s kratším svitem slunce (odpovídá klimatické oblasti teplé) až mírně teplý, mírně vlhký s mírnou zimou, pahorkatinový (odpovídá oblasti mírně teplé). Vláhová oblast je mírně výsušná (Chcebuz, Brocno, Střemy, Kanina, Nebužely) až optimálně zavlažená (Holany, Litice, Ronov, Nedamov, Dubá, Zakšín). Roční úhrn srážek činí 499 - 655 mm, průměrná roční teplota 7,7 - 8,1 °C. Větry severozápadní (15,2 %) mírně převažují nad větry jihovýchodními (14 %) a jihozápadními (10 %). Velmi časté je bezvětří (30,1 %). Průměrná rychlost větru je 3 m/s, maximální 11,7 m/s. Roční sluneční svit činí 1.476 hodin.

Obr. 2.1.10: Fytogeografické členění České republiky.*. (http://geoportal.cenia.cz)*

2.1.1.6 Biota

Také biotické podmínky dotvářejí krajinný ráz území. Vegetační kryt dokresluje svéráz dané krajiny. Vždyť podíl lesů, jejich druhové a prostorové uspořádání, jsou spolu s utvářením reliéfu nejvýznamnějšími estetickými atributy formujícími krajinný ráz. Vliv fauny na krajinný ráz je naopak spíše jen omezený, zprostředkovaný přes ovlivněnou vegetaci.

Fytogeografické zařazení. Regionálně fytogeografické členění akceptuje především současnou skladbu flóry a vegetace, ale odráží též širší vegetační a florogenetické vztahy a vývoj květeny včetně vlivů lidské činnosti. Na tomto základě vymezuje v sestupné hierarchii vnitřně jednotné územní jednotky vůči okolním. Podle regionálně fytogeografického členění České republiky je posuzované území zařazeno takto:

fytogeografická oblast: **Mezofytikum** (*Mesophyticum*)
fytogeografický obvod: Českomoravské mezofytikum (*Mesophyticum Massivi bohemici*)
fytogeografický okres: 51 – Polomené hory´
fytogeografický okres: 53 – Podještědí
fytogeografický podokres: 53a – Českolipská kotlina
fytogeografický okres: 45 – Verneřické středohoří
fytogeografický podokres: 45a – Lovečkovické středohoří
fytogeografická oblast: **Termofytikum** (*Thermophyticum*)
fytogeografický obvod: České termofytikum (*Thermobohemicum*)
fytogeografický okres: 12 – Dolní Pojizeří
fytogeografický okres: 7 – Středočeská tabule
fytogeografický podokres: 7b – Podřipská tabule
fytogeografický okres: 4 – Lounsko-labské středohoří
fytogeografický podokres: 4c – Ústěcká kotlina

Kokořínsko spadá většinou své plochy do oblasti vyšších pahorkatin a vrchovin (*Mesophyticum*), fytogeografických okresů Polomené hory a Českolipská kotlina. Pouze okrajově zasahují na území fytogeografické okresy Středočeská tabule, Lounsko-labské středohoří a Dolní Pojizeří z oblasti teplomilné květeny (*Thermophyticum*).

Potenciální přirozená vegetace. Potenciální přirozená vegetace představuje rostlinný pokryv, který by se vytvořil v určitém území a v určité časové etapě za předpokladu vyloučení jakékoliv další činnosti člověka. Zahrnuty jsou však nevratné změny způsobené člověkem až do doby konstrukce mapy, zatímco u vratných změn prostředí, jako například eutrofizace vod či znečištění ovzduší se předpokládá jejich zánik s přerušením činnosti člověka. Jedná se tedy o abstraktní a hypotetický vegetační kryt, který je výrazem rovnováhy mezi současným, člověkem ireverzibilně změněným prostředím a vegetací, který odráží vlastnosti stanoviště.

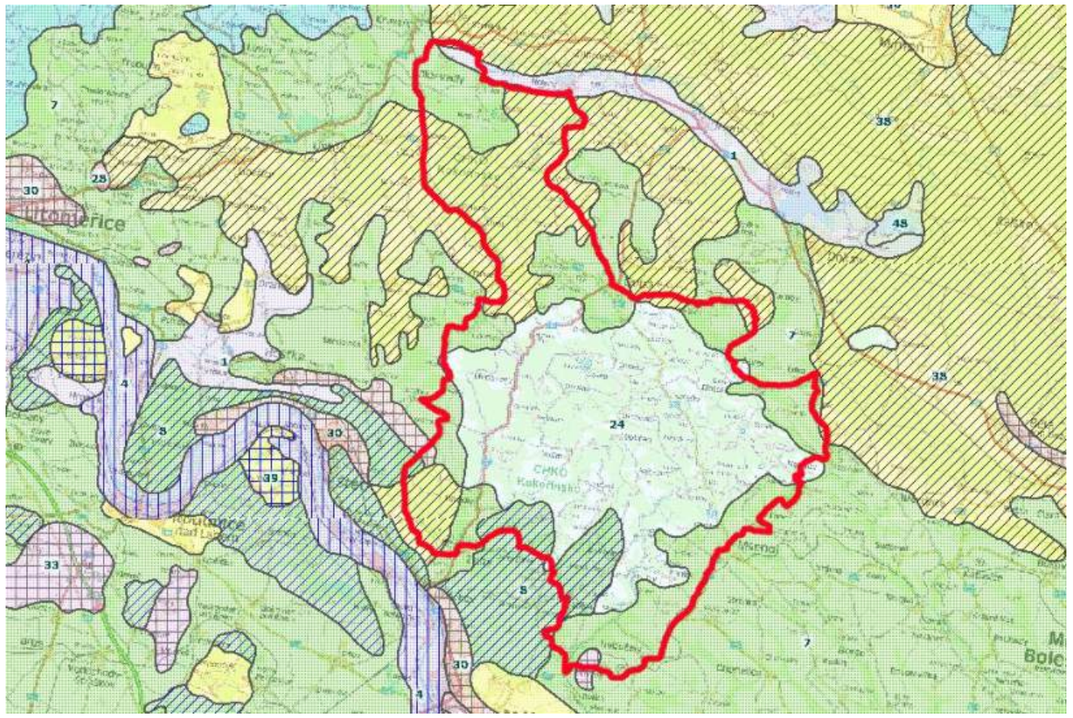
Na území CHKO jsou vymezeny:
Acidofilní bučiny a jedliny (*Luzulo – Fagion*):
24 – Biková bučina (*Luzulo-Fagetum*)
Acidofilní bikové, jedlové, březové a borové doubravy (*Genisto germanicae-Quercion*)
38 – Brusinková borová doubrava (*Vaccinio vitisidaeae-Quercetum*)
Dubohabřiny a lipové doubravy (*Carpinion*)
7 – Černýšová dubohabřina (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*)
8 – Lipová doubrava (*Tilio-Betuletum*)
Lužní lesy (*Alnion incanae*)
1 – Střemchová jasenina (*Pruno-Fraxinetum*)

Rekonstrukční geobotanická mapa uvádí z území CHKO Kokořínsko převážně acidofilní bučiny (asociace *Luzulo-Fagetum*) a borové doubravy (asociace *Vaccinio vitis-ideae-Quercetum),* částečně dubohabrové háje (asociace *Melampyro nemorosi-Carpinetum)*. Na některých místech, kam zasahuje vliv termofytika (okolí Brocna a Chcebuze), jsou ojediněle uváděny polohy subxerofilních doubrav (svaz *Quercion petraeae).* Na vulkanitech v okolí Vrátenské hory či Vlhoště jsou rekonstruovány květnaté bučiny (asociace *Dentario enneaphylli-Fagetum).* V rozsáhlejších nivách u tekoucích vod se nacházely olšiny (svaz *Alnion glutinosae* a *Alnion incanae)*.

Všechny tyto vegetační typy se v území vyskytují i v současnosti, překvapí však malý podíl listnatých lesů i na bohatších horninách. Dokládá to absence nebo velká vzácnost v sousedních krajinách běžných druhů středoevropského listnatého lesa. Další lesní společenstva se vyskytují maloplošně, a proto nebyla na rekonstrukční mapě zaznamenána.

Jedná se o především o reliktní bory, což jsou bory druhově chudé (s výskytem lišejníků, vřesu), kyselého charakteru (sv. *Dicrano-Pinion*), vázané na skalní hrany s mělkou půdou.

Dále také květnaté bučiny (svaz *Cytiso ruthenici-Pinion sylvestris*) s výskytem na vápnitých pískovcích. Na skalních výchozech rostou také teplomilné doubravy (sv. *Quercion pubescenti-petraeae*). Téměř jen na vulkanitech nalezneme suťové lesy (svaz *Tilio-Acerion*).

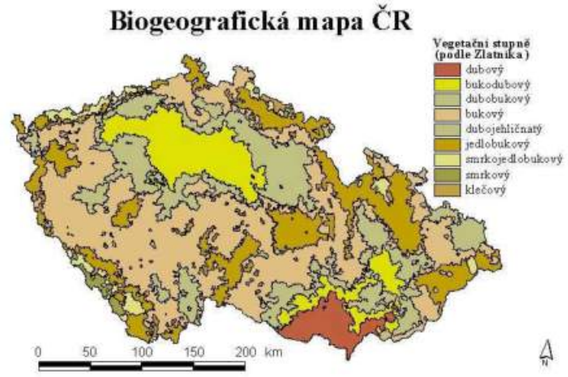

Obr. 2.1.11: Potenciální přirozená vegetace. *(mapa vychází z díla: Neuhäuslová Z. & Moravec J. [eds.] et al. (1997): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky - Map of Potential natural vegetation of the Czech Republic. – 1 map. color., ed. Kartografie, Praha; http://geoportal.cenia.cz)*

Vegetační stupeň. Vegetační stupeň je nadstavbovou jednotkou typů přirozené potenciální vegetace, vyjadřující její rozdíly ve vazbě na výškové a expoziční klima. V řešeném území jsou vymezeny zejména 3. dubobukový a 4. bukový vegetační stupeň, v okrajové části CHKO na jihozápadě i 2. bukodubový vegetační stupeň.

4. bukový vegetační stupeň je nejrozšířenějším vegetačním stupněm zaujímajícím 36% území ČR. Vyskytuje se ve vrchovinách a hornatinách zpravidla v rozmezí nadmořských výšek 400 až 700 m n.m. Převládajícím půdním typem jsou kambizemě. V přírodních lesích měl optimum buk. Dále

se zde vyskytovaly jedle bělokorá, dub zimní, javor klen a jilm horský. V podrostu se začínají uplatňovat druhy vyšších poloh. Dnes převládá zemědělsko-lesní krajina s charakteristickou mozaikou lesů, luk, pastvin, polí a venkovských sídel. V současných lesích převládají smrkové monokultury, souvislejší bučiny se zachovaly zejména v karpatské části Moravy.

Obr. 2.1.12: Vegetační stupňovitost podle Zlatníka. *V řešeném území se vyskytuje bukodubový, dubobukový a bukový vegetační stupeň.*

3. dubobukový vegetační stupeň zaujímá 24,5% území ČR a je tak druhým nejrozšířenějším vegetačním stupněm. Vyskytuje se v pahorkatinách a vrchovinách v rozpětí nadmořských výšek 300 až 500 m n.m. Z půdních typů převažují kambizemě. V přirozených lesích převládá buk, významné zastoupení má dub zimní, zpravidla je přimíšen habr, končí zde výskyt babyky, břeku a topolu bílého. V současné době se jedná o zemědělsko-lesní krajinu s převahou polí. V současných lesích převládají v Hercynské provincii borové porosty, často se vyskytují i smrkové monokultury. V karpatské části Moravy se častěji zachovaly přírodě blízké dubové bučiny s vysázeným nepůvodním modřinem.

2. bukodubový vegetační stupeň zaujímá 13% zemí ČR. Vyskytuje se v nížinách, pahorkatinách a vrchovinách zpravidla v rozmezí 200 až 400 m n.m. Kromě černozemí a hnědozemí na spraších se významně vyskytují různé typy kambizemí a luvizemí. Charakteristický je společný výskyt teplomilných ponticko-panonských druhů a typických druhů středoevropských listnatých lesů. V přirozených lesích převládal dub zimní a habr, buk byl přimíšen v podúrovni. V podrostu se kromě teplomilných druhů začínají vyskytovat typické lesní druhy. V současnosti v tomto stupni převládá zemědělská polní krajina.

Lesní vegetační stupeň je formalizovaná lesnická jednotka, vyjadřující vztah mezi klimatem a vegetačními společenstvy, reprezentovanými tzv. klimaxovými dřevinami. Popisuje tak ve zjednodušené podobě vegetační stupňovitost. V řešeném území je jsou lesy zařazené do bukodubového a dubobukového lesního vegetačního stupně (LVS).

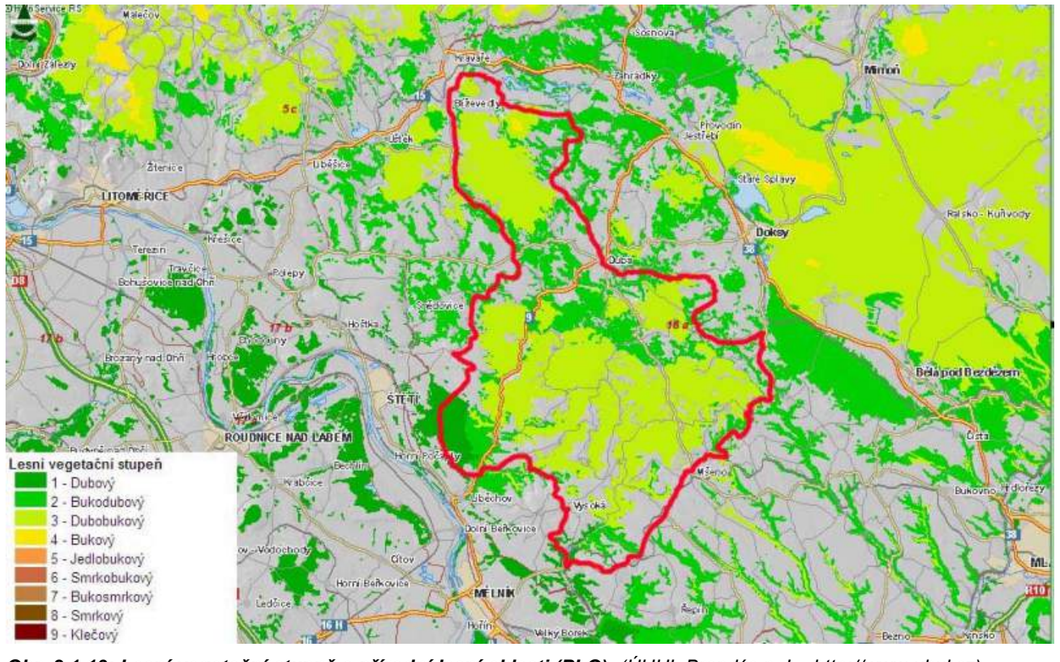
Původní kategorie lesních společenstev, uváděné v rekonstrukční mapě, se zachovaly pouze ojediněle ve fragmentech. Jde hlavně o „reliktní bory“ na skalnatých podkladech. Místy se vyskytují i listnaté porosty, blížící se svým druhovým složením porostům původním. Jde o zbytky borových doubrav na svazích Kokořínského údolí, v lesích mezi Tachovem a Ždírcem, v okolí Vlhoště i jinde. Na severozápadních svazích Vlhoště, Housky, Vrátenské hory, Špičáku a Lipového vrchu se rozprostírají bukové porosty svazu *Luzulo–Fagion*; buky se vyskytují také v okolí obou Beškovských vrchů a v lesích severně od nich. Na severovýchodním svahu Vlhoště je zachován také fragment suťového lesa svazu *Tilio–Acerion.* Na území oblasti se nacházejí též habrové porosty, které často lemují okraje roklí. Souvislý habrový porost s buky pokrývá suťové svahy Koreckého vrchu.

Většina lesů, pokrývajících území CHKO, však byla vysazována ve 2. polovině 19. a na počátku 20. století, převážně jako jehličnaté monokultury (borové i smrkové). Na některých místech lze v podrostu jehličnatých monokultur pozorovat samovolnou obnovu porostů původně se vyskytujícími druhy (např. smrkový porost s bukovým podrostem v k.ú. Sedlec). Lesní porosty údolí jsou zastoupeny kulturními jaseninami (mezi Kroužkem a Štampachem, v Nebuželském dolu a jinde), více pak olšinami. Vyskytují se zde i mokřadní olšiny, vzniklé přirozeným vývojem na pozemcích, které nebyly desítky let využívány člověkem.

Přírodní lesní oblasti jsou území rozlišená na základě jednotných podmínek geologických, klimatických, orografických a fytogeografických. V řešeném území se jedná se o oblast 18 - Severočeská pískovcová plošina a Český ráj.

Flóra. Vegetace Kokořínska, jak ji známe dnes, je z valné většiny podmíněna činností člověka. Mírnější svahy četných údolí, obohacené splavenou spraší, byly velmi často využívány jako pastviny, terasovány na políčka nebo osázeny ovocnými stromy. Údolí říček byla pozměněna zakládáním rybníků a mlýnů, čímž se vytvořila řada nových biotopů. Dna širších údolí byla prokácena a přeměněna v louky, které byly v minulosti koseny. Po opuštění luk se na neudržované plochy začal šířit rákos obecný čí chrastice rákosovitá a postupně vznikají i olšiny, tomuto přirozenému vývoji od luk směrem k lesu. Primární bezlesí bývalo na Kokořínsku patrně omezeno jen na malé plochy suchých, tzv. bílých strání (Komorsko), skalnatých strání vulkanitů (vrchol Ronova, Koreckého vrchu, Vysokého vrchu), skalních hran pískovců a naopak vlhkých skal s opadem mechového humusu (rokle Apatyka) a slatin (Vrabcov). Nelesní společenstva (kromě plevelových) zabírají sice i dnes nevelké plochy, dosahují však značné diverzity.

Náhradní vegetaci v nivách tvoří komplex mokřadních luk. Nejvíce nápadné jsou porosty vysokých ostřic (sv. *Magnoca-ricion elatae*), s dominancí ostřice latnaté (*Cx. paniculata*), o. ostré (*Cx. acutiformis*) a o. štíhlé (*Cx. gracilis*). Jen ojediněle byly zaznamenány vzácnější vápnité slatiny sv. *Caricion davallianae*. V nivách toků se vyskytují mokré louky, jednak psárkové (svaz *Alopecurion pratensis*) s dominancí trav, jednak pcháčové (svaz *Calthion*) s nemalým výskytem významných vyšších bylin, např. z čeledi *Orchideaceae.*

Obr. 2.1.13: Lesní vegetační stupně a přírodní lesní oblasti (PLO). *(ÚHUL Brandýs n. L., http://www.uhul.cz)*

Na větší vodní plochy v povodí Pšovky je vázán sv. *Nymphaeion albae*, reprezentovaný především rozsáhlými porosty stulíku žlutého (*Nuphar lutea*), vzácně leknínem bělostným, na mělčích tůních se objevuje sv. *Utricularion vulgaris*. Na území se vyskytuje i několik druhů rdestů (sv. *Magnopotamion*), od běžných jako je rdest vzplývavý (*Potamogeton natans*) až ke vzácným, ke kterým řadíme i rdest alpský (*Potamogeton alpinus*), který má početnou populaci v toku Pšovky.

Litorální porosty stojatých vod (svaz *Phragmition communis*) tvoří rákos obecný (*Phragmites australis*), orobince (*Typha angustifolia, T. latifolia*) a přeslička říční *(Equisetum fluviatile*), tekuté vody jsou lemovány nejčastěji potočníkem vzpřímeným (*Berula erecta*) a řeřešnicí nahořklou (*Cardamine amara*).

V celém území jsou běžné mesofilní ovsíkové louky (svaz *Arrhenatherion*), jen vzácně se zachovaly poháňkové pastviny (svaz *Cynosurion*). Pestrá škála společenstev je vázána na výsušná stanoviště, tedy především výchozy skal. Na minerálně bohatších horninách (vápnité pískovce, sprašové návěje) rostou stepní trávníky, úzkolisté (svaz *Festucion valesiacae*) s kostřavami (*Festuca* sp.div.) a kavyly (*Stipa* sp.div) a širolisté (svaz *Bromion erecti*) s válečkou prapořitou (*Brachypodium pinnatum*) a sveřepem vzpřímeným (*Bromus erectus*).

Pro pionýrská společenstva (třída *Sedo-Scleranthetea*) jsou charakteristické rozchodníky (*Sedum* sp.div.) a jednoletky, např. plevel okoličnatý (*Holosteum umbellatum*) a kolenec Morisonův (*Spergula morisonii*). Hrany kyselých pískovcových skal osidlují vřesoviště (řád *Calluno-Ulicetalia*) s vřesem obecným (*Calluna vulgaris*) a borůvkou černou (*Vaccinium myrtillus*), vzácným společenstvem na bazaltech jsou trávníky s kostřavou sivou (sv. *Alysso-Festucion pallentis*).

Na samotných skalách (*třída Asplenietea trichomanis*) rostou nejvíce kapradiny – běžné jsou osladič obecný (*Polypodium vulgare*) a sleziník červený (*Asplenium trichomanes*), nečetné výskyty jsou známy u s. routičky (*A. ruta-muraria*; na vápnitých skalách) a s. severního (*A. septentrionale*; především na vyvřelinách). Ve štěrbinách skal roste drobná kapradinka, vláskatec tajemný (*Trichomanes speciosum*), na Kokořínsku se vyskytuje jen ve formě gametofytu, který vypadá jako kompaktní porost mechu.

Lesní lemy se na Kokořínsku vyskytují ve všech svých hlavních typech – teplomilné (svaz *Geranion sanguinei*) s kakostem krvavým (*Geranium sanguineum*) a rozrazilem ožankovitým (*Veronica teucrium*), mesofilní (svaz *Trifolion medii*) s jetelem prostředním (*Trifolium medium*) a černýšem hajním (*Melampyrum nemorosum*) a kyselomilné (svaz *Melampyrion pratensis*) s černýšem lučním (*Melampyrum pratense*).

Na území CHKO Kokořínsko se vyskytuje řada vzácných a ohrožených druhů, některé z nich mají pouze 1 nebo 2 lokality v celém CHKO.

Vodní nádrže na Pšovce hostí porosty leknínu bělostného *(Nymphaea candida)* a ďáblíku bahenního *(Calla palustris).* V slatinných a mokřadních společenstvech niv Liběchovky, Pšovky, Nedamovského potoka a dalších vodních toků můžeme nalézt bahničku chudokvětou *(Eleocharis quinqueflora),* přesličku zimní *(Hippochaete hyemalis),* kruštík bahenní *(Epipactis palustris),* ostřici šupinoplodou *(Carex lepidocarpa),* všivec bahenní *(Pedicularis palustris),* bleduli jarní *(Leucojum vernum)*, hadilku obecnou *(Ophioglossum vulgatum),* prstnatec májový *(Dactylorhiza majalis)* i p. listenatý *(D. longebracteata),* ostřici Davallovu *(Carex davalliana),* upolín nejvyšší *(Trollius altissimus)* či vachtu trojlistou *(Menyanthes trifoliata).*

Na chudé písčité půdě se v jižní části Kokořínského dolu udržuje populace přesličky větevnaté *(Hippochaete ramosissima).* Na stanovištích xerotermofilní vegetace na skalních hranách a stráních převážně jižních expozic, které jsou kryty sprašovými nánosy, lze nalézt koniklec luční český *(Pulsatilla pratensis* subsp. *bohemica)*, kosatec bezlistý *(Iris aphylla),* bělozářku liliovitou *(Anthericum liliago),* kavyl Ivanův *(Stipa joannis),* len žlutý *(Linum flavum),* prostřelenec (hořec) křížatý *(Gentiana cruciata),* hořec brvitý *(Gentianopsis ciliata),* sasanku lesní *(Anemone sylvestris),* třemdavu bílou *(Dictamnus albus),* zlatovlásek obecný *(Linosyris vulgaris)* a zvonek boloňský *(Campanula bononiensis)*. Z dalších vzácnějších druhů se tu vyskytuje hořeček nahořklý *(Gentianella amarella),* vítod nahořklý *(Polygala amarella),* vousatka prstnatá *(Bothriochloa ischaemum),* lomikámen trojprstý *(Saxifraga tridactylites),* modřenec chocholatý *(Muscari comosum)* a na písčinách paličkovec šedavý *(Corynephorus canescens).*

Zbytky zachovalých květnatých bučin hostí kruštík růžkatý *(Epipactis muelleri),* vstavač nachový *(Orchis purpurea)* spolu s kruštíkem tmavočerveným *(Epipactis atrorubens),* medovníkem velkokvětým *(Melittis melissophyllum)* a okrotičí bílou *(Cephalanthera damasonium).* V listnatých a smíšených lesích na svazích vulkanitů nebo hluboko zařízlých údolích a lesních lemech roste lilie zlatohlávek *(Lilium martagon),* vemeník dvoulistý *(Platanthera bifolia)* a v. zelenavý *(P. chlorantha).* Ve vlhkých inverzních roklích se vyskytuje bukovinec osladičovitý *(Phegopteris connectilis)*, v Kokořínském dole také plavuň pučivá *(Lycopodium annotinum)* a vranec jedlový *(Huperzia selago).*

Ze zajímavějších polních plevelů stojí za zmínku pryskyřník rolní *(Ranunculus arvensis),* čistec roční *(Stachys annua),* drchnička modrá *(Anagallis foemina),* šklebivec přímý (*Misopates orontinum*) a hlaváček letní *(Adonis aestivalis).* Mykologie

Houby. Na území oblasti se vyskytuje mnoho rozličných druhů hub, z nichž některé jsou velmi vzácné. V blízkosti mokřadů a v hlubokých roklích se objevují druhy spíše horských oblastí, naproti tomu na suchých, písčitých lokalitách se daří teplomilným druhům. Důkazem toho je i opakovaný výskyt podivné houby battarrovky Stevenovy (*Battarraea stevenii*), která jinak obývá pouštní oblasti. V rámci České republiky je ojedinělým nález hvězdovky klenbové (G*eastrum fornicatum*). Jednu z mála lokalit zde má i čirůvka zaškrcená (*Tricholomella constricta*). Z ostatních druhů stojí za zmínku např. hřib siný (*Gyroporus cyanescens*) a kozák topolový (*Leccinum duriusculum*), který je zařazen v červené knize ohrožených a vzácných rostlin ČR.

Fauna. V Kokořínském bioregionu se vyskytuje hercynská ochuzená fauna se západními vlivy (ježek západní, ropucha krátkonohá). Kokořínsko se vyznačuje vysokou rozrůzněností ekosystémů od vápnitých mokřadů až po kyselé reliktní bory. Z toho vyplývá i bohatost společenstev a druhů živočichů. Nejlépe jsou prozatím prozkoumány mokřady, kde se vyskytuje unikátní fauna s řadou bezobratlých živočichů, kteří se v České republice nikde jinde nevyskytují. Příkladem může být drobný plž vrkoč bažinný (*Vertigo moulinsiana*), postglaciální relikt, který přežil v mokřadech podél Liběchovky a Pšovky, zatímco v jiných oblastech již před několika tisíci lety vyhynul.

Z dalších vzácných měkkýšů, vázaných svým výskytem na mokřady, je nutno zmínit např. plže vrkoče útlého (*Vertigo angustior*), oblovku velkou (*Cochlicopa nitens*) či mlže hrachovku říční (*Pisidium amnicum*) nebo h. rýhovanou (*P. tenuilineatum*) obývajících ve velmi početných populacích potok Liběchovku a v menších i potok Pšovku.

Velmi vzácné druhy lze nalézt také mezi pavouky, z nichž např. slíďák *Hygrolycosa rubrofasciata* a největší český pavouk lovčík vodní (*Dolomedes fimbriatus*) zde žijí ve velmi početných populacích. Snovačka *Enoplognatha caricis* a pavouk *Mysmenella jobi* jsou z Čech známé z několika lokalit, z nichž jednou jsou právě kokořínské mokřady. V mokřadech Pšovky u Mšenských pokliček bylo také nalezeno několik druhů chrostíků, nových pro faunu České republiky, a vzácná jepice *Paraleptohlebia werneri*. Ze zajímavých brouků lze zmínit např. vzácného střevlíka *Epaphius rivularis* či atraktivního tesaříka pižmového (*Aromia moschata*).

Velmi zajímavým biotopem, i když plošně málo rozsáhlým, jsou skály a zbytky skalních lesostepí na hranách skal. Bohaté jsou zejména zbytky skalních lesostepí na místech pokrytých spraší přecházející až v rozvolněnější les. Tato místa jsou mnohem zajímavější botanicky, avšak žije zde i řada vzácných bezobratlých živočichů. Jedná se z pavouků např. o sklípkánky *Atypus piceus* a *A. affinis*, kteří jsou zmenšeninou severoamerických sklípkanů. Dalším vzácným pavoukem je druh *Centromerus prudens*, který se v Čechách vyskytuje pouze zde a pro kterého je to nejvýchodnější lokalita v Evropě. Velmi bohaté jsou také zbytky reliktních borů na pískovcích. Ty jsou obývány společenstvy živočichů, které mají blíže k otevřeným xerotermofilním stanovištím než k stanovištím lesním. Zejména fauna pavouků je velmi hodnotná a některé druhy se v České republice vyskytují pouze zde. Příkladem je v celé Evropě vzácný slíďák *Alopecosa fabrilis*, který byl prozatím nalezen pouze v PR Vlhošť, stejně jako snovačka *Dipoena torva*.

Vzácné vodní toky charakteru větších potoků náleží do pstruhového pásma. Jedním z nejvýznamnějším obyvatelů Pšovky ryba sekavec *Cobitis elongatoides*, teprve nedávno odlišená od sekavce písečného (*Cobitis taenia*).

Dalšími typickými obyvateli mokřadů jsou obojživelníci, poměrně často se vyskytují čolek obecný (*Triturus vulgaris*) a č. horský (*T. alpestris*), ropucha obecná (*Bufo bufo*), skokan hnědý (*Rana temporaria*) a s. štíhlý (*R. dalmatina*). Mezi vzácné druhy patří rosnička zelená (*Hyla arborea*), blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*), skokan skřehotavý (*R. ridibunda*) a mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*), pro kterého jsou obnovovány drobné tůňky na prameništích. Mokřady

na Kokořínsku nejsou příliš atraktivní pro vodní ptáky, takže zde ze vzácnějších druhů uvidíme nejspíše pouze ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*), skorce vodního (*Cinclus cinclus*) a z rákosin je možno zaslechnout chřástala vodního (*Rallus aquaticus*).

V potoce Pšovka byly zjištěny 3 druhy raků s tím, že jednotlivé druhy obývaly různé úseky a překrývaly se pouze v určitých úsecích. Z pohledu ochrany přírody je nejvýznamnějším výskyt raka říčního (*Astacus astacus*). V současnosti je jeho výskyt omezen prakticky pouze na horní tok Pšovky. Výskyt severoamerického raka pruhovaného (*Orconectes limosus*) v dolním toku Pšovky je významný z opačného důvodu, neboť tento rak vytlačuje naše původní druhy a nelze vyloučit, že je přenašečem různých chorob včetně tzv. račího moru na původní druh.

Skály jsou také důležitým místem pro řadu vzácnějších obratlovců. Pro hnízdění využívá skálních říms krkavec velký (*Corvus corax*) a výr velký (*Bubo bubo*). V posledních letech je stále častěji sledován i sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*). Na území CHKO je v současné době známo 1 stabilní hnízdiště, další 1-2 jsou pravděpodobné. Skalní štěrbiny často jako úkryty využívají netopýři, např. netopýr černý (*Barbastella barbastellus*).

Lesy s převahou borových a smíšených porostů na kyselých půdách jsou poměrně chudé a s výjimkou reliktních borů a některých maloplošných enkláv i nepříliš zoologicky zajímavé. Pomineme-li reliktní bory, zůstanou listnaté lesy s převládajícím dubem a bukem. Zejména starší porosty jsou ideálním místem pro hnízdění např. čápa černého (*Ciconia nigra*) nebo pro dutinové ptáky, z nichž stojí za zmínku např. holub doupňák (*Columba oenas*), a sýc rousný (*Aegolius funereus*), či někteří letouni jako netopýr rezavý (*Nyctalus noctula*). Příkladem velmi starého listnatého lesa, místy pralesního charakteru, jsou severní a východní svahy Vlhoště. Zachovalost uvedeného území dokládá mimo jiné i velmi hodnotné společenstvo plžů se vzácnou žebernatěnkou drobnou (*Ruthenica filograna*).

V zemědělské krajině jsou velmi cennými refugii teplomilné fauny zbytky bývalých luk a pastvin s jižní orientací, které často hostí zajímavou faunu bezobratlých živočichů. Z obratlovců je na tyto plochy vázána svým výskytem např. užovka hladká (*Coronella austriaca*). Také lidská sídla jsou často osídlena živočichy, kterým je vhodné věnovat pozornost. Jedná se zejména o příslušníky řádu letounů – vrápence a netopýry.

Zatímco půdy budov (zejména zámky, kostely a velké domy) jsou v létě využívány koloniemi samic s mláďaty – např. netopýra velkého (*Myotis myotis*), a n. dlouhouchého (*Plecotus austriacus*), sklepy a jeskyně využívají tito živočichové k zimování. Jedná se zejména o vrápence malého (*Rhinolophus hipposideros*), netopýra černého (*Barbastella barbastellus*) a n. velkého (*Myotis myotis*).

Z hlediska rázu krajiny je z biotických charakteristik nejvýznamnější vegetační kryt. Charakter vegetace Kokořínska je dán jeho fytogeografickou polohou, klimatickými poměry, geomorfologií a geologií území. Téměř polovinu území tvoří lesní porosty, převážně tvořené druhotnými lignikulturami smrku a borovice vysazované ve 2. polovině 19. a na počátku 20. století. Původní bory se zachovaly pouze ve fragmentech (reliktní bory na skalnatých podkladech). Místy se vyskytují i listnaté porosty, blížící se svým druhovým složením porostům původním. Svažité pozemky jsou mnohde využívány jako louky. Ve svažitých polohách se vyskytují i pastviny. Nezalesněné okraje plošin, které nebyly zemědělsky využívány, pokrývají travnaté porosty, místy zarůstající křovinami. Travní porosty, vyskytující se v nivních polohách, postupně nahrazují společenstva olšin a potočních luhů. Na mnohých místech se vytvořila mokřadní společenstva.

2.1.2 Přírodní hodnoty chráněné dle zák. 114/1992 Sb.

V §12 se hovoří o zvláště chráněných územích a významných krajinných prvcích. V posuzování krajinného rázu je tedy nutné se vyjádřit k přítomnosti ZCHÚ a VKP. Třetí odstavec §12 je pak věnován přírodnímu parku jako institutu chránícímu krajinný ráz s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami. O evropsky významných lokalitách a ptačích oblastech sítě Natura 2000 se výslovně nehovoří, zřejmě proto, že byl tento typ ochrany zařazen do zákona později, ale je vhodné se i v posuzování krajinného rázu k přítomnosti těchto lokalit vyjádřit, zvláště s ohledem na to, že bývají často chráněny formou ZCHÚ. O ÚSES se zde také nehovoří, ale můžeme předpokládat, že biocentra a biokoridory bývají nositeli hodnot přírodní charakteristiky. Lze tedy říci, že se jedná o indikátory přítomnosti přírodních hodnot.

2.1.2.1 Zvláště chráněná území dle 3. části (§§ 14-45) zák. 114/92 Sb.

Zvláště chráněná území v ČR definuje zákon č. 114/1992 Sb. Zvláštní územní ochranou se rozumí – narozdíl od obecné ochrany území uvedené v první a druhé části zákona – přísnější režim ochrany, vztažený na konkrétní území s přesným plošným vymezením.

Uvnitř CHKO je vymezena řada maloplošných ZCHÚ, přírodních rezervací a přírodních památek:

Přírodní rezervace Kokořínský důl (kód 179). Hluboký kaňon v pískovcích, skalní pokličky.
Přírodní rezervace Kostelecké bory (kód 2230). Rozsáhlé borové porosty reliktního charakteru s typickými společenstvy rostlin a živočichů
Přírodní rezervace Mokřady dolní Liběchovky (kód 2110). Ochrana rozsáhlé soustavy mokřadů v nivě potoka Liběchovka, meandrující tok Liběchovky, prameniště, mokřadní olšiny, ostřicové mokřady a mokřadní louky. Na mokřady je vázána svým výskytem řada vzácných druhů rostlin a živočichů.
Přírodní rezervace Mokřady horní Liběchovky (kód 1803). Komplex mokřadů s přirozenými společenstvy a hojným výskytem bezobratlých.
Přírodní rezervace Vlhošť (kód 1908). Zbytky suťového lesa a reliktní bor na pískovcích.
Přírodní památka Černý důl (kód 2089). Mokřad s výskytem početné populace zvláště chráněného prstnatce májového a dalších zvláště chráněných druhů rostlin.
Přírodní památka Deštenské pastviny (kód 2229). Zachovalé stráně se společenstvy svazu Bromion erecti s výskytem populací zvláště chráněných druhů rostlin např. hořce brvitého, koniklece lučního, sasanky lesní a hvězdice zlatovlásku.
Přírodní památka Husa (kód 1354). Pískovcová skála s železitými inkrustacemi, pseudoškrapy a pod.
Přírodní památka Kamenný vrch u Křenova (kód 1353). Pískovcový skalní hřbet s ukázkami selektivního větrání.
Přírodní památka Krápník (kód 1355). Pískovcový převis s typickou voštinovou výzdobou
Přírodní památka Martinské stěny (kód 2192). Vyjímečné ukázky reliktního rozvolněného boru na pískovcových skalách se vzácnými společenstvy bezobratlých živočichů.
Přírodní památka Mrzínov (kód 2090). Stráně lesostepního charakteru s výskytem společenstev organizmů typických pro tyto biotopy, vč. Zvláště chráněných druhů rostlin
Přírodní památka Na oboře (kód 2114). Ochrana zachovalých strání se společenstvy svazu Bromion erecti s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (např. prostřelenec křížatý, zvonek boloňský, užovka hladká).
Přírodní památka Osinalické bučiny (kód 2191). Bučiny s bohatým zastoupením zvláště chráněných druhů orchidejovitých rostlin a to zejména vstavače nachového, kruštíku růžkatého aj.
Přírodní památka Pod Hvězdou (kód 2109). Ochrana mokřadu s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. (např. prstnatec májový, upolín nejvyšší, rosnička zelená).
Přírodní památka Prameny Pšovky (kód 1735). Ostřicové louky, olšiny, prameniště.

Přírodní památka Ronov (kód 1738). Zbytek zachovalého smíšeného suťového lesa na kamenném moři.

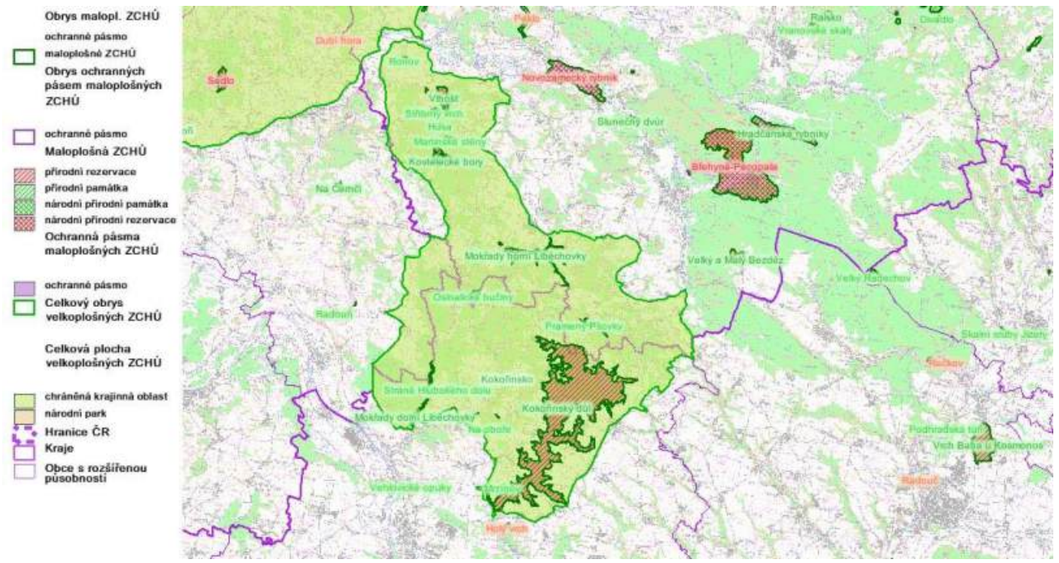
Přírodní památka Stráně Hlubokého dolu (kód 2112). Ochrana xerotermní lokality na hranách skal s výskytem vzácných a ohrožených společenstev organismů typických pro tyto biotopy včetně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (např. kosatec bezlistý, koniklec luční, třemdava bílá).

Přírodní památka Stráně Truskavenského dolu (kód 2113). Ochrana xerotermní lokality na hranách skal s výskytem vzácných a ohrožených společenstev organismů typických pro tyto biotopy včetně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů jako např. kosatce bezlistého a koniklece lučního.

Přírodní památka Stříbrný vrch (kód 2190). Vyjímečné ukázky reliktního rozvolněného boru na pískových skalách se vzácnými společenstvy bezobratlých živočichů.

Přírodní památka Špičák u Střezivojic (kód 664). Pískovcová skalní jehla s „železnými růžemi".

Přírodní památka Želízky (kód 2111). Ochrana xerotermní lokality na hranách skal s výskytem vzácných a ohrožených společenstev organismů typických pro tyto biotopy včetně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (např. kosatec bezlistý, koniklec luční).

Obr. 2.1.14: Zvláště chráněná území. *(AOPK ČR, Ústřední seznam ochrany přírody, http://drusop.nature.cz)*

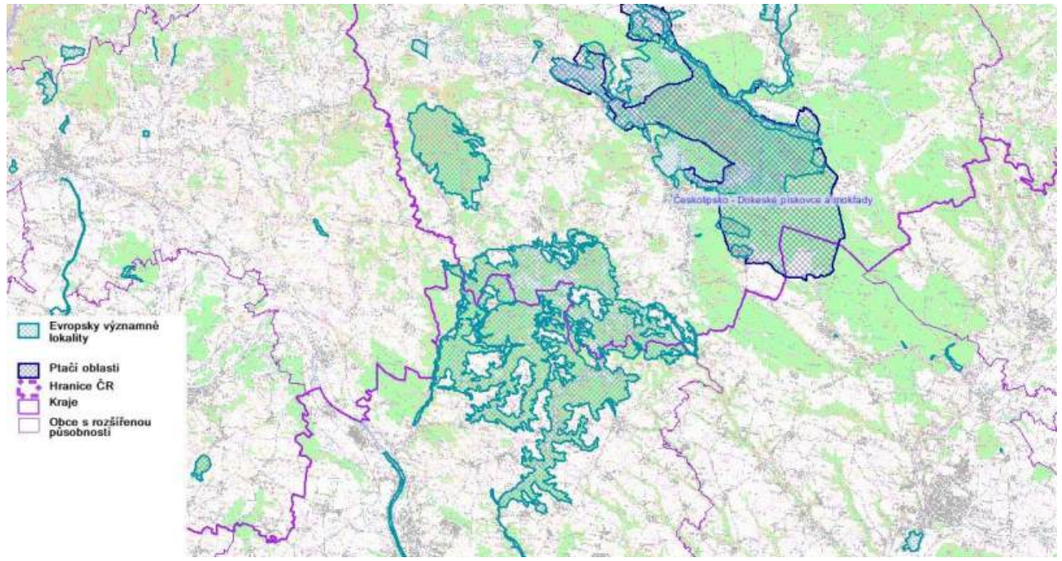
2.1.2.2 NATURA 2000 podle 4. části (§§ 45a–45i) zák. 114/92 Sb.

Na území CHKO jsou vymezeny tři evropsky významné lokality, Kokořínsko, Rioverské skály a Stvolínky-Kravaře.

EVL Kokořínsko CZ0214013. Kokořínsko je územím, ve kterém se nachází zatím nejvyšší počet zjištěných lokalit vláskatce tajemného (*Trichomanes speciosum*). Tok Liběchovky spolu s tokem Pšovky jsou nejvýznamnějším nalezištěm druhů *Vertigo moulinsiana* a *Vertigo angustior* v ČR. Jedná se o významnou lokalitu piskoře pruhovaného (tůň nad vsí Hleďsebe), ale především sekavců. Niva obou potoků je součástí mezinárodně významného mokřadu Ramsarské úmluvy. Horní Liběchovka je významným komplexem přírodě blízké vegetace na podkladu kyselých kvádrových pískovců. Polabská černava je unikátní velkoplošnou lokalitou společenstev vápnitých slatin. Lokalita „Na Pastvách" je bohatým nalezištěm xerotermního rostlinstva na hranici jeho rozšíření. Lokalita „U háječku" je jednou ze dvou nalezišť druhu *Cypripedium calceolus* v CHKO Kokořínsko, v rámci České republiky se jedná o poměrně silnou populaci, která je perspektivní.

EVL Roverské skály CZ0512100. V pískovcových skálách erozí rozčleněných do rozličných dutých tvarů se nacházejí četné mikrolokality (jeskyně, štěrbiny, voštiny) vláskatce tajemného (*Trichomanes speciosum*). Druh zde tvoří vitální a rozsáhlé kolonie.

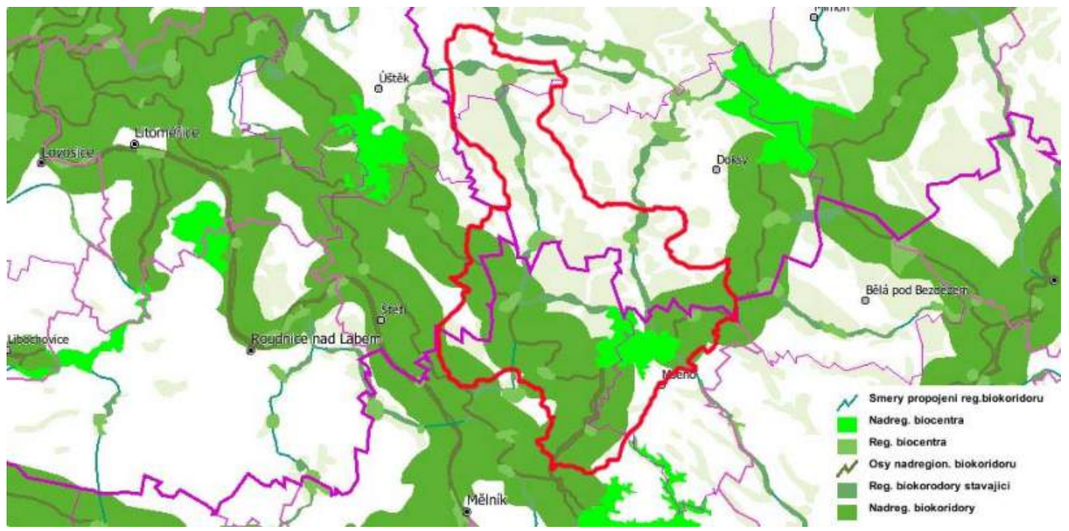
EVL Stvolínky - Kravaře CZ0513258. V lokalitě se dlouhodobě drží perspektivní populace vrkoče útlého, v současné době částečně zdecimovaná následky meliorací.

Obr. 2.1.15: Natura 2000. *(AOPK ČR, Ústřední seznam ochrany přírody, http://drusop.nature.cz)*

2.1.2.3 Obecná ochrana přírody dle 2. části (§§ 4–13) zák. 114/92 Sb.

Obecná ochrana přírody se v tomto případě týká zejména významných krajinných prvků, územních systémů ekologické stability a přírodních parků podle § 12.

Obr. 2.1.16: Nadregionální a regionální ÚSES. *(http://geoportal.cenia.cz)*

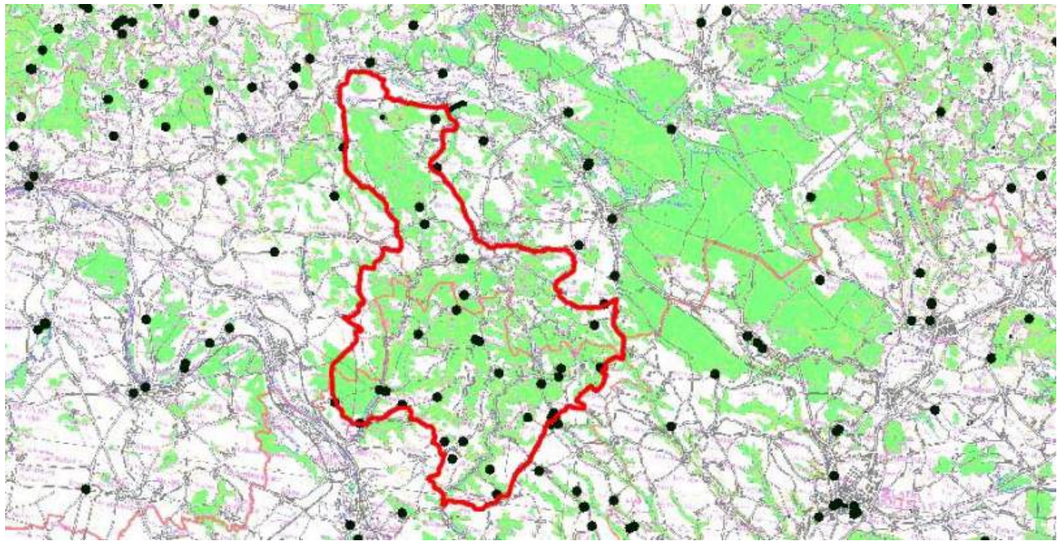
Významné krajinné prvky. Podle §3b zákona jsou významnými krajinnými prvky lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle §6 orgán ochrany přírody. **Zvláště chráněná část přírody (CHKO) je však z této definice vyňata.**

Přírodní parky. V řešeném území není vyhlášen žádný přírodní park.

Územní systém ekologické stability. Na území CHKO jsou vymezeny všechny úrovně ÚSES (lokální, regionální, nadregionální)

2.1.2.4 Památné stromy dle 5. části (§46) zák. 114/92 Sb.

Kromě liniové zeleně jsou významnými krajinotvornými i přírodovědnými prvky solitérní stromy výrazného věku a vzrůstu, jejich skupiny nebo stromořadí. Nejcennější byly v minulosti vyhlašovány za chráněné a novou právní úpravou přešly do kategorie tzv. památných stromů, tj. stromů, které jsou význačné svojí velikostí, zajímavostí nebo tím, že tvoří výraznou krajinnou dominantu, mnohdy spolu s architektonickým prvkem. Na území CHKO Kokořínsko je v současnosti (2007) vyhlášeno 52 kusů stromů, evidovaných pod pořadovými čísly 1 až 52. Jedná se o jednotlivé stromy, skupiny stromů (pět dvojic a dvě trojice) a alej tvořenou 22 kusy lip. Jedná se převážně o lípy malolisté (*Tilia cordata*) a velkolisté (*Tilia plathyphyllos*), kromě nich se jedná o buk lesní (*Fagus sylvatica*), jedli bělokorou (*Abies alba*), jilm drsný (*Ulmus glabra*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) a smrk ztepilý (*Picea abies*). Počet vyhlášených památných stromů není konečný, neboť na území CHKO je i řada dalších stromů významných svojí velikostí, svým mimořádným působením v krajině či známou historickou skutečností.

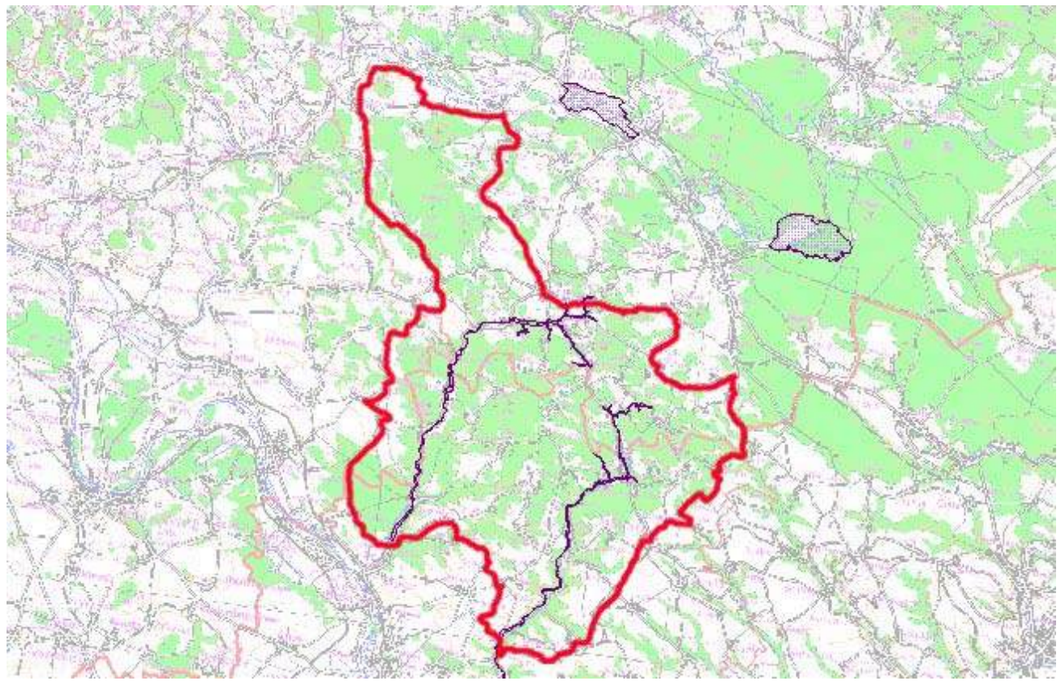
Obr. 2.1.17: Památné stromy. *(mapový server AOPK ČR, http://mapmaker.nature.cz/aopk/portal)*

Na území CHKO je vymezeno množství maloplošných zvláště chráněných území, 16 přírodních památek a 5 přírodních rezervací. Některé z cenných ploch jsou zařazeny do sítě Natura 2000 jako evropsky významné lokality. V řešeném území je vyhlášeno několik památných stromů. Ekologicky stabilní plochy uvnitř řešeného území jsou zařazeny do nadregionálních a regionálních systému ekologické stability jako biocentra a biokoridory. Plochy chráněné dle zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny indikují cennost těchto krajinných segmentů z hlediska ochrany přírody a krajiny, což napomáhá klasifikaci přírodních hodnot krajinného rázu v řešeném území.

2.1.3 Mezinárodní ochrana

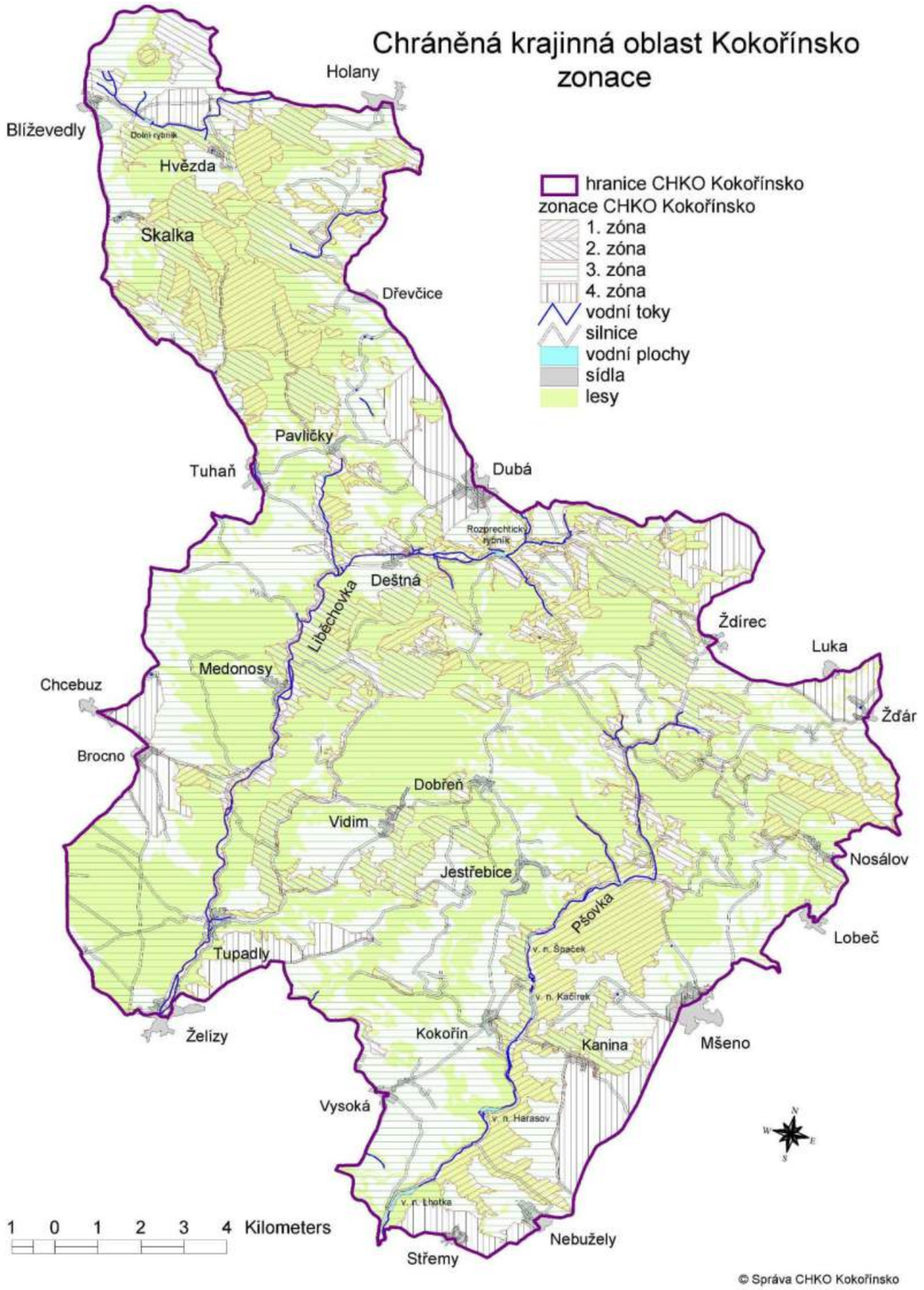
V roce 1997 byly „**Mokřady Liběchovky a Pšovky**“ zapsány do seznamu mokřadů mezinárodního významu podle Ramsarské úmluvy o ochraně mokřadů mezinárodního významu. Uvedené mokřady (v CHKO o rozloze 257,3296 ha) splňují kritéria 1a (je obýváno souborem vzácných, ohrožených a kriticky ohrožených druhů), 2a (má zvláštní význam pro udržení genetické a ekologické rozmanitosti), 2b (jedná se o reprezentativní příklad přirozeného mokřadu v dané biogeografické oblasti) a některé i kritérium 1d Ramsarské konvence pro mokřady mezinárodního významu. Mokřady obsahují vlastní vodní toky, prameniště, slatiniště, rákosiny, ostřicové louky, zaplavované a podmáčené louky, mokřadní olšiny a několik rybníků. Prozatím provedené průzkumy mokřadů v CHKO Kokořínsko potvrdily unikátnost především fauny bezobratlých živočichů na mokřadech v údolích Liběchovky a Pšovky, a proto od r. 1994 probíhá intenzívní zoologický i botanický průzkum uvedených mokřadů.

Nejcennější mokřady leží v PR Kokořínský důl, PP Prameny Pšovky, PR Mokřady horní Liběchovky, PR Mokřady dolní Liběchovky a mimo CHKO v NPR Polabská černava.

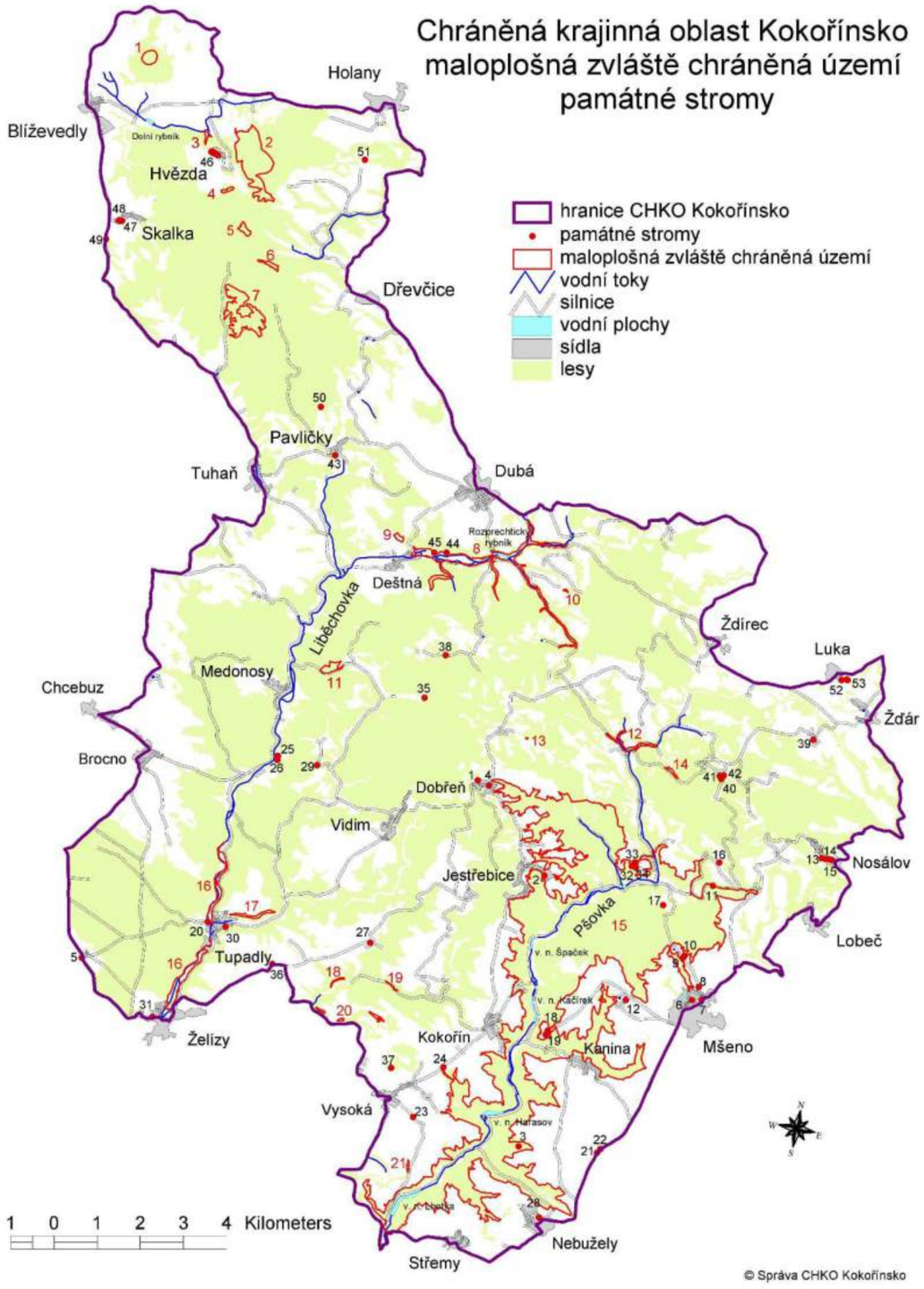

Obr. 2.1.18: IUCN Ramsarské mokřady. *(mapový server AOPK ČR, http://mapmaker.nature.cz/aopk/portal)*

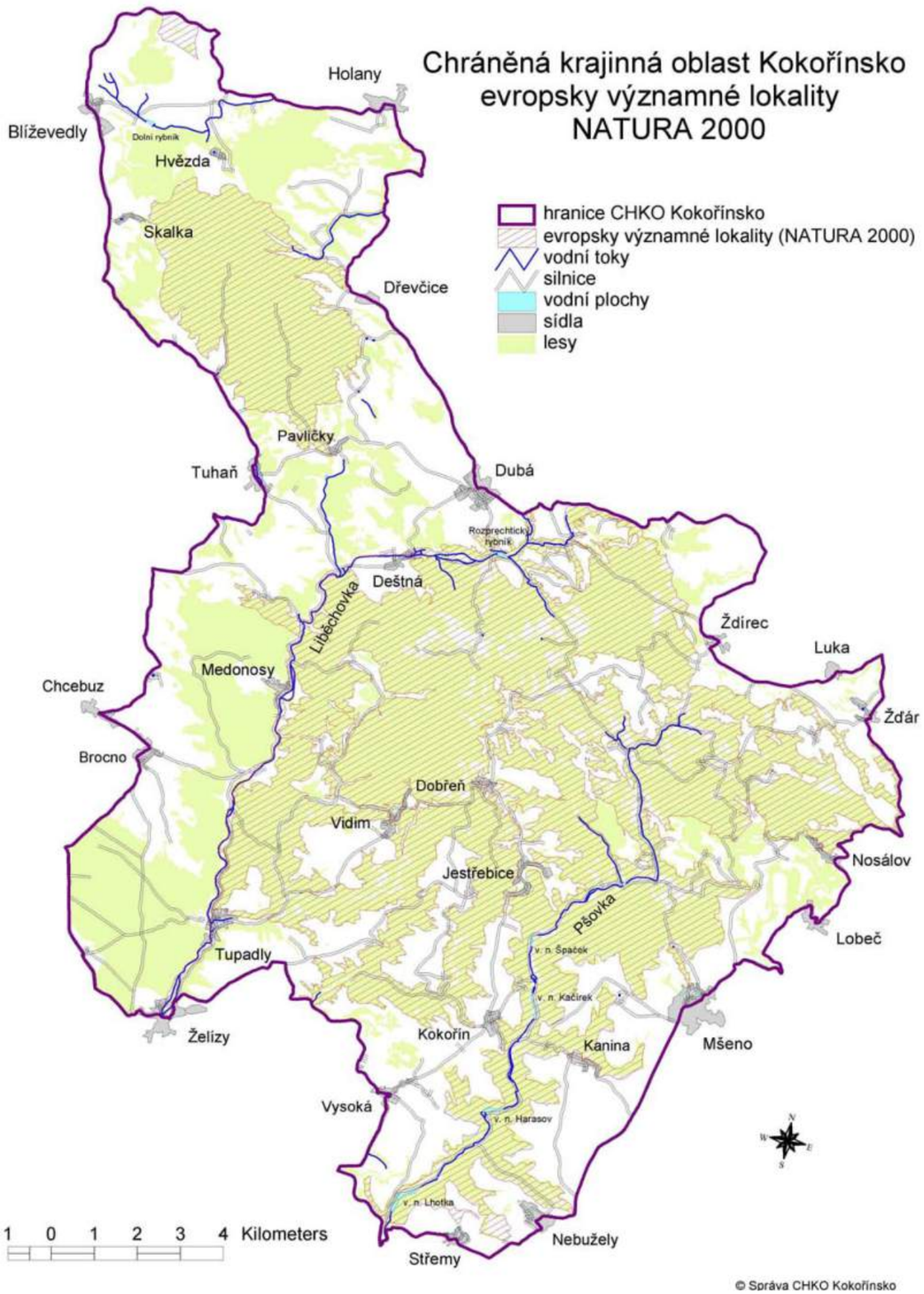
Zařazení zdejších mokřadů mezi „Ramsarské mokřady“ indikuje cennost těchto krajinných segmentů z hlediska ochrany přírody a krajiny (napomáhá klasifikaci přírodních hodnot krajinného rázu řešeného území).

Obr. 2.1.19: Zonace CHKO KOkořínsko. *(http://www.kokorinsko.ochranaprirody.cz)*

Obr. 2.1.20: MZCHÚ a památné stromy na území CHKO KOkořínsko. *(http://www.kokorinsko.ochranaprirody.cz)*

Obr. 2.1.21: EVL sítě Natura 2000 na území CHKO Kokořínsko. *(http://www.kokorinsko.ochranaprirody.cz)*

2.1.4 Identifikace hodnot a znaků přírodní charakteristiky

2.1.4.1 Indikátory hodnot přírodní charakteristiky

Přítomnost znaků přírodní charakteristiky v území je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze zákona č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny.

A.1	Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky	přítomnost indikátoru v řešeném území	
		ANO	NE
A.1.1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma		X
A.1.2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	X	
A.1.3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochranného pásma		X
A.1.4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma		X
A.1.5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma	X	
A.1.6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	X	
A.1.7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) sítě Natura 2000	X	
A.1.8	Přítomnost ptačí oblasti (PO) sítě Natura 2000		X
A.1.9	Přítomnost přírodního parku (dle §12 zák. 114/1992 Sb.)		X
A.1.10	Přítomnost skladebných prvků vyšších ÚSES (regionálních, nadregionálních)	X	
A.1.11	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP)	X	

2.1.4.2 Hlavní znaky přírodní charakteristiky

Řešené území téměř celé náleží ke Kokořínskému bioregionu (1.33). Jedná se tedy o poměrně kompaktní území s jedinečnými a neopakovatelnými vlastnosti, které je odlišují od okolních bioregionů. Základní charakteristiky řešeného území se proto na většině území shodují s charakteristikami Kokořínského bioregionu (CULEK [ed.], 1995)

Charakter reliéfu je pro posuzované území zásadní. Prakticky celé území náleží ke geomorfologickému okrsku Polomené hory, k členité pahorkatině až ploché vrchovině v jižní a střední části Dokeské pahorkatiny. Základní rysy reliéfu určuje vztah dvou hlavních skupin povrchových tvarů (plošin) a hluboce zahloubených, několikapatrových údolí, vzniklých zejména vodní erozí. Zejména na jejich svazích se nacházejí unikátní makrotvary (skalní města), mezoformy (pokličky) a velmi vyvinuté mikrotvary (voštiny, pseudoškrapy, železité inkrustace). V rázu krajiny se výrazně uplatňují také průniky neovulkanických těles z čedičových a znělcových hornin, postupně vypreparovaných, ze kterých se staly dominantními prvky reliéfu (Vlhošť, Ronov, Korecký vrch).

Dle charakteru reliéfu náleží jádro řešeného území ke krajinám skalních měst. Na severu území jsou krajiny izolovaných kuželů (Ronov, Vlhošť) a krajiny vrchovin Hercynika (Jestřebská kotlina), západně od města Doksy krajiny kuželů a kup (Korecký vrch). Na krajinu skalních měst navazují krajiny rozřezaných tabulí, případně krajiny zaříznutých údolí.

Ačkoli geologické a pedologické poměry ovlivňují krajinný ráz zejména zprostředkovaně, skrze ovlivněný reliéf, skalní útvary a ovlivněnou vegetaci, pro ráz takové krajiny, která má v řadě lokalit charakter skalních měst, je geologický substrát velmi důležitý (barvy, struktura). Většinu ploch CHKO tvoří plochy kvarterních hornin (hlíny, spraše, písky, štěrky) a horniny mezozoické (pískovce, jílovce), místy (kužely) terciérní vulkanické horniny (čediče, fonolity, tufy.

Ačkoli se na území CHKO nevyskytuje velké množství stálých vodních toků, jsou hydrologické poměry v území pro ráz zdejší krajiny velmi důležité, neboť jsou spojeny s nejhodnotnějšími a výraznými krajinnými segmenty hodnoceného území. Velmi výrazně se uplatňují zejména toky Liběchovky a Pšovky s jejich drobnými přítoky. Na ně jsou vázány cenné mokřady na dnech údolí.

Kromě toho na území CHKO leží kolem tří desítek menších rybničních ploch, nejčastěji vázaných na tok Liběchovky a Pšovky, a celá řada pramenů.

Z hlediska rázu krajiny je z biotických charakteristik nejvýznamnější vegetační kryt. Charakter vegetace Kokořínska je dán jeho fytogeografickou polohou, klimatickými poměry, geomorfologií a geologií území. Téměř polovinu území tvoří lesní porosty, převážně tvořené druhotnými lignikulturami smrku a borovice vysazované ve 2. polovině 19. a na počátku 20. století. Původní bory se zachovaly pouze ve fragmentech (reliktní bory na skalnatých podkladech). Místy se vyskytují i listnaté porosty, blížící se svým druhovým složením porostům původním. Svažité pozemky jsou mnohde využívány jako louky. Ve svažitých polohách se vyskytují i pastviny. Nezalesněné okraje plošin, které nebyly zemědělsky využívány, pokrývají travnaté porosty, místy zarůstající křovinami. Travní porosty, vyskytující se v nivních polohách, postupně nahrazují společenstva olšin a potočních luhů. Na mnohých místech se vytvořila mokřadní společenstva.

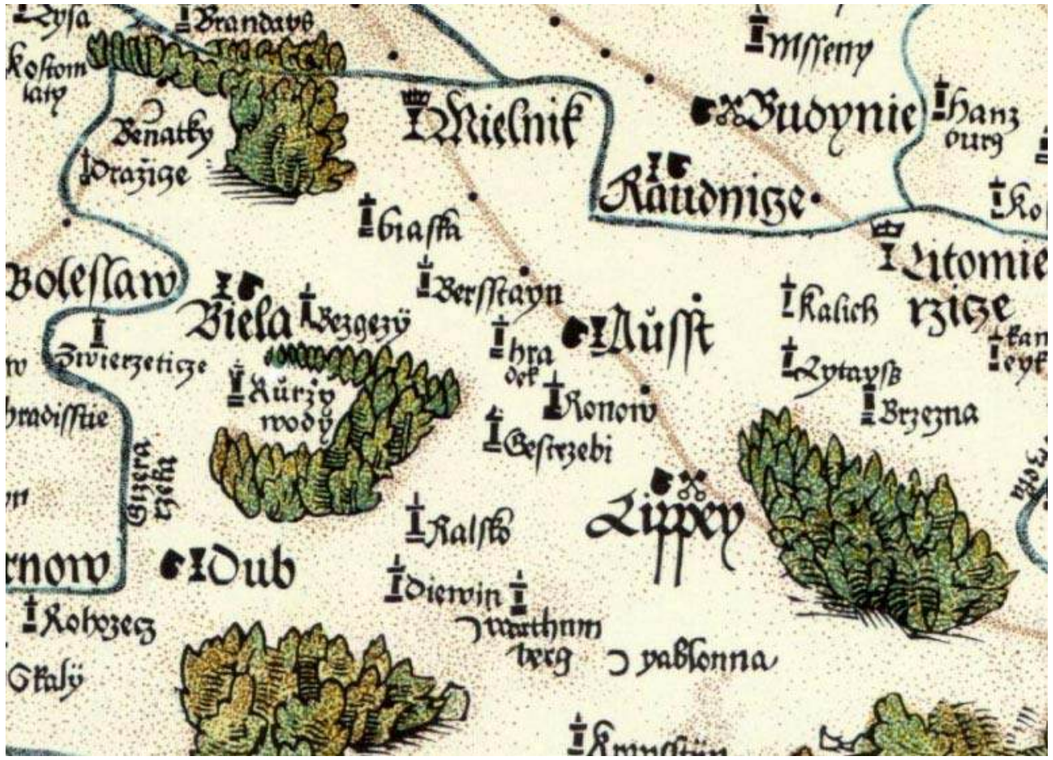
Množství krajinných segmentů je chráněno podle zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, což indikuje (klasifikuje) cennost některých znaků přírodní charakterisrtiky krajinného rázu v řešeném území . Na území CHKO je vymezeno množství maloplošných zvláště chráněných území, přírodních památek a rezervací, Některé z cenných ploch jsou zařazeny do sítě Natura 2000 jako evropsky významné lokality. V řešeném území je vyhlášeno několik památných stromů. Ekologicky stabilní plochy uvnitř řešeného území jsou zařazeny do nadregionálních a regionálních systému ekologické stability jako biocentra a biokoridory. Mokřady Liběchovky a Pšovky jsou zapsány do seznamu mokřadů mezinárodního významu podle Ramsarské úmluvy o ochraně mokřadů mezinárodního významu.

		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Obecné znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf (zaříznutá údolí, plošiny, kužely a kupy...)	**XXX**	**XX**
A.2.2	Skalní útvary (skalní města, pokličky, voštiny, pseudoškrapy, železité inkrustace)	**XXX**	**XXX**
A.2.3	Vodní toky (potoky, prameny) a plochy (rybníky, nádrže)	**XX**	**X**
A.2.4	Mokřady a mokřadní společenstva	**XX**	**XXX**
A.2.5	Plochy lesů, lesní okraje, zbytky původních porostů (reliktní bory)	**XXX**	**XX**
A.2.6	Plochy luk, nivních luk, pastvin a polí	**XX**	**X**

2.2 Kulturní a hist.charakteristika a její znaky

Kulturní a historická charakteristika krajinného rázu je dána způsoby využívání krajiny. Projevuje se vnímatelnými znaky, stopami kultivace a osidlování krajiny a způsobem využívání přírodních zdrojů. Kulturní charakteristika s sebou přináší historické souvislosti a proto nelze jednu od druhé oddělit.

2.2.1 Obecný historický vývoj území

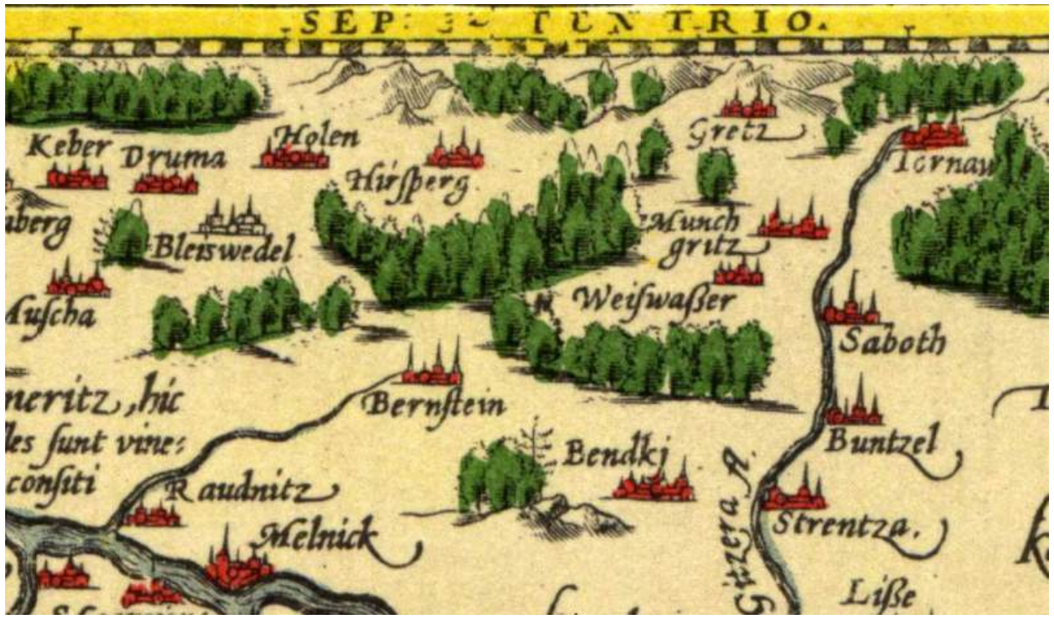

Obr. 2.2.1: Kokořínsko na Klaudyánově mapě Čech z roku 1518 (*1260mm x 640mm, 1 : 535 000 až 1:637 000). Mapa, jejímž autorem byl Mikuláš Klaudyán, je orientována k jihu, nemá číselné ani grafické měřítko, ani zeměpisnou síť. Důležité cesty jsou na zachovaném výtisku ručně okolorované a řadí tuto mapu také mezi první mapy cestovní (tečkami jsou označeny vzdálenosti v mílích). Klaudyánova mapa, zhotovená v roce 1518 v Norimberku, je první mapou zemského celku ve střední Evropě a sloužila po celá desetiletí jako podklad pro zpracování četných dalších map. Zobrazení sídel hovoří o jejich tehdejším významu (odlišena města královská a poddanská) i o jejich náboženské orientaci (města katolická a kališnická).V mapě je zobrazeno poddanské katolické město Česká Lípa (Lippey), poddanské kališnické město Český Dub (Dub), poddanské kališnické město Bělá pod Bezdězem (Biela) a poddanské kališnické město Úštěk (Auββt). Dále se zde objevuje Jestřebí (Gestrzebi), Nový Bernštejn (Berββtayn), Hradiště (Hradek), hrad Ronov (Ronow), Ralsko (Ralβko), Kuřivody (Kurzyvody), Houska (Giaβka), Bezděz (Bezdezy), Stráž pod Ralskem (Wartenberg) či Děvín (Diewin). Přes Českou Lípu a Úštěk vede zemská cesta s označenými milníky. Území mezi Jestřebím, Ralskem a Kuřivody, pokrývá výrazný lesní masiv (Dokesko). V řešeném území nejsou označeny žádné důležité jevy, jež by doplňovaly je kulturně-historickou charakteristiku. (http://mapserver.fsv.cvut.cz)*

Pobyt člověka na území Kokořínska je doložen již v paleolitu (kamenná industrie stáří 250.000 let z okolí Liběchova). V období mladší a pozdní doby kamenné (5 – 2 tis. př. Kr.) jsou doložena stálá sídliště s pevnými dřevěnými obydlími v okolí Mšena, Lobče a Liběchova, ale i uvnitř dnešní CHKO, byť v podstatně menším rozsahu, než v moderní době. V době bronzové osídlení postupně narůstá do doby železné, kdy dochází k poklesu četnosti sídlišť. Od počátku letopočtu do doby

příchodu Slovanů (6. století) je výskyt zemědělských germánských kmenů, osídlujících území dnešních Čech, poměrně řídký.

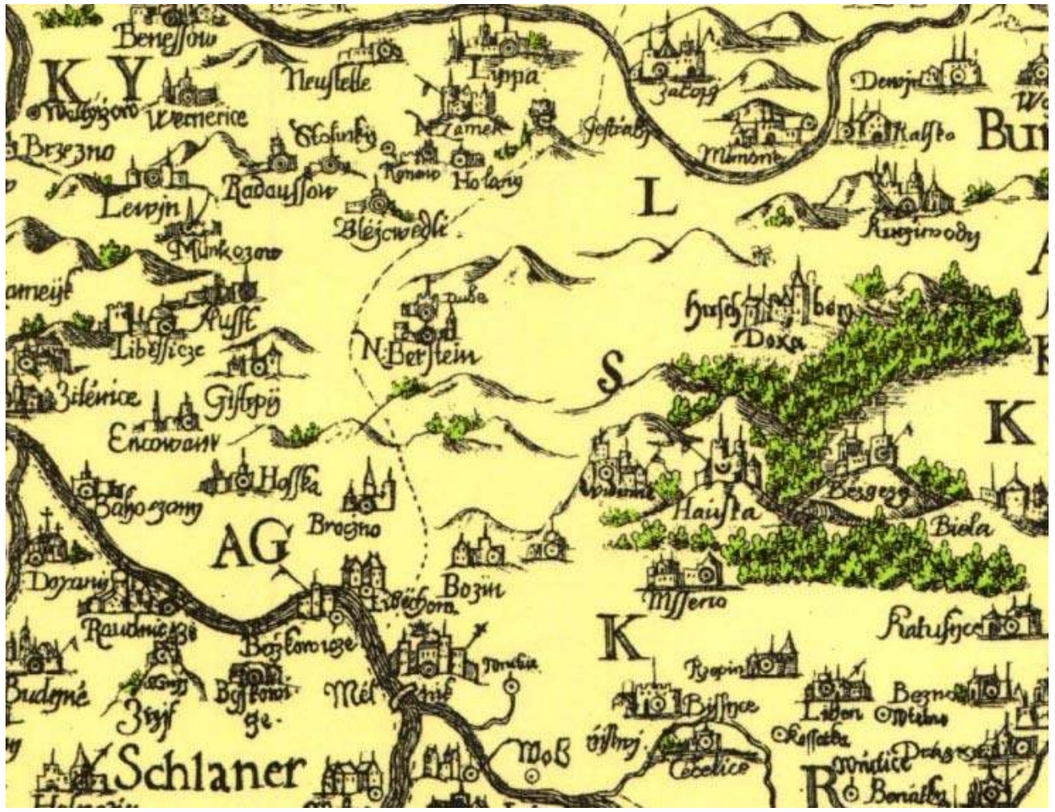
Celá pískovcová plošina spadala v dávných dobách do velké lesní oblasti, která se rozkládala od pohraničních hvozdů přes Lužické hory až do Mělnické oblasti. Osidlování bylo postupné, nejprve pouze podél obchodních cest a brodů. Větší rozvoj nastal až ve 12. století se zřizováním klášterů. Systematické osidlování počátkem 18. století podnítilo kluční lesa a jeho přeměnu na zemědělskou půdu. V tomto období došlo k zatlačení lesa téměř na jeho dnešní hranice.

Obr. 2.2.2: Kokořínsko na Crigingerově mapě Čech z roku 1568 *(510mm x 340mm, 1 : 680 000)**. Část posuzovaného území je zobrazena i na druhé mapě Čech z roku 1568 od Johanna Crigingera. Posuzovaná oblast se nachází na samém horním konci mapy. Z okolních sídel se zde objevují Doksy (Hirßperg), Holany (Holan), Bělá pod Bezdězem (Weißwaßer), Mnichovo Hradiště (Munchgritz), .Bližvedly (Bleiswedel), Nový Berštejn (Bernßtein). V oblasti mezi Doksy, Holany, Bližvedly a Novým Berštejnem je zobrazen lesní masiv, severně od Doks zvlněná krajina Hradčanské pahorkatiny. Řešeným územím protéká řeka Liběchovka, vlévající se do Labe Východně od oblasti teče řeka Jizera (Gitzera fl.) Tato mapa se stala součástí atlasů Gerharda de Jode (1584) a Mercatora (1585).(http://mapserver.fsv.cvut.cz)*

Příchod slovanských kmenů na Kokořínsko není archeologicky příliš dobře doložen. Domněnky některých vědců o tom, že rozlehlé hradiště Hradsko u Kaniny je ve skutečnosti slovanským Canburgem, roku 805 neúspěšně obléhaným Karlem Velikým, nelze ani potvrdit, ani vyvrátit. Více poznatků existuje z období tzv. knížecí kolonizace, která na území dnešního Kokořínska pronikla v 11. - 12. století. Vznikala trvalá sídliště na místě dodnes existujících vesnic v povodí Liběchovky i Pšovky, v centrální části CHKO i na severu oblasti, který se stal střediskem vlády rodu Ronovců. Dnešní skrovné zbytky hradu Ronova dávají tušit, že jde o sídlo jednoho z nejmocnějších českých rodů, ovládajícího kdysi území severních i středních Čech. Kolonizace vyvrcholila ve 13. a 14. století, kdy již osídlování nebylo bezprostředně závislé na geografických podmínkách díky výrazné změně klimatu a následnému zlepšení ekonomické a společenské situace v Čechách. Půda byla novým osadníkům dávána do dědičného držení. K pasení dobytka bylo kromě lučin a pasek nadále využíváno i převážně listnatých lesů, jejichž mýcení bylo obtížné. Bylo založeno několik nových osad s pevným katastrem, někdy tak rozsáhlým, že k jeho obhospodařování vznikaly dceřinné osady a samoty (např. Osinalice - Osinaličky). Dotvořila se také síť farností s kostelíky, z nichž se ovšem v původní podobě žádný nezachoval. Pokud v následujícím období nezanikly, byly často i opakovaně přestavěny (většinou do konečné barokní podoby).

Přes pokroky obilnářství (pokročilejší způsoby obdělávání půdy, trojpolní pěstební systém) si velký význam v oblasti zachovalo dobytkářství. Již ve 13. století vznikají na nezamrzající Pšovce mlýny, z nichž některé přetrvaly dodnes. Rozvoj zemědělství podnítil další společenskou dělbu práce - osamostatňování řemesla a obchodu. Osady Dubá a Mšeno začaly nabývat charakteru městeček s pravidelnými trhy a dalšími výsadami.

Obr. 2.2.3: Kokořínsko na Aretinově mapě Čech z roku 1619 *(766mm x 574mm, 1 : 504 000)**. Tuto mapu vydal v roce 1619 Pavel Aretin z Ehrenfeldu. O posuzované oblasti je zde již více informací než v předchozích starších mapách. Mapa vznikla na základě prací zemských měřičů. Místopis je poměrně podrobný, je zde schématicky zakresleno členění českého státu (hranice krajů a hranice zemské). Na této mapě, která je poměrně podrobná, je posuzovaná oblast zakreslena prakticky bez sídel, zvlněná, minimálně zalesněná, narozdíl od Dokeska (Doksy – Doxa, Bezděz – Bezdezy, Bělá – Biela, Kuřivody – Kurziwody), které je zakreslené výrazně zvlněné a zalesněné. Z významnějších sídel Kokořínska jsou na výřezu mapy zobrazeny Bližvedly (Blejcwedli), Nový Berštejn (N.Berßtein), Dubá (Dube), Brocno (Broczno), Liběchov (Libechowa), Bosyně (Bozin), Mšeno (Mßßeno) a Houska (Haußka). Mapa v řešeném území nezobrazuje žádné vodní toky ani plochy. Jednalo se o málo osídlenou končinu, na okraji pozornosti starých kartografů. (http://mapserver.fsv.cvut.cz)*

Kolonizací ve 12. - 14. století se území dnešní CHKO stalo součástí české kulturní krajiny. Noví osídlenci byli převážně slovanské národnosti a nepočetná německá menšina byla do počátku 15. století v českém prostředí národnostně zcela asimilována. S kolonizací začíná intenzivní využívání lesa. Lesní porosty na Kokořínsku byl jediným zdrojem dřeva pro rozsáhlé bezlesé oblasti v okolí. Největší škody na porostech napáchaly přetěžby spolu s pastvou a systematickým hrabáním humusu a steliva, které vedlo k úplnému zničení lesní hrabanky. Prvním právním opatřením na ochranu lesa zejména v pohraničí měl být *Majestas Carolina* z roku 1348, který bohužel nikdy nedošel uskutečnění.

15. století, charakterizované husitskými válkami, je prvním z velkých společenských přelomů zdejšího kraje. Během těchto válek se rozpadlo panství nejsilnějšího rodu Berků z Dubé, ovládajícího téměř celé území dnešní CHKO, došlo k majetkovým změnám a všeobecnému úpadku

oblasti, kde zaniklo ke dvěma desítkám sídel. Církevní majetek byl sekularizován, životní podmínky obyvatel kraje, dříve konsolidované a víceméně jednotné, se často drasticky změnily ves od vsi v závislosti na způsobech panování nových majitelů, často husitských hejtmanů. Z původní místní drobné šlechty se až do konce 16. století udrželi Hrzánové z Harasova a zchudlí Berkovci, kteří však na krátké období před třicetiletou válkou získali zpět část původních držav i bývalé moci.

Obr. 2.2.4: Kokořínsko na Vogtově mapě Čech z roku 1712 *(853mm x 656mm, 1 : 396 800). Mapu (Historický a geografický popis Království českého) vydal v roce 1712 Mauritius Vogt. Mapa je důležitá nejen svou přesností, ale zejména popsanou hustou silniční sítí („první česká silniční mapa"). Významnou silnicí je v té době cesta z České Lípy (B. Leipa) přes Nový Zámek (N. Schloß), Holany (Hollany) a Nový Bernštejn (Neu Bernßtein) až do Mělníka (Melnik). Posuzovaná území je osídlené poměrně řídce. Ze sídel se zde objevují Blíževedly (Blizgowedli als Pleiswedl), Nový Berštejn (Neu Bernßtein), Dubá (Dub, Eiche)Deštná (Deßchen), Zakšín (Sachßen), Medonosy (Modeaßt), Chcebuz (Cebus), Vysoká (Wißoky), Bosyně (Boßin), Mšeno (Mßßeno), Houska (Haußk) a další. Územím protékají potoky Liběchovka a Pšovka (Schopka). Pro Vogtovu mapu je typické podrobné (a naddimenzované) zakreslení rybníků. Severovýchodně od řešeného území CHKO je zakreslena soustava Holanských rybníků a Dokeské rybníky s Máchovým jezerem. (http://mapserver.fsv.cvut.cz)*

Třicetiletá válka byla dalším a pro národnostní vývoj oblasti zásadním přelomem. Majetek nekatolických vrchností převzala převážně cizí šlechta. Stejně závažným důsledkem válek byla decimace obyvatelstva během tažení různých armád a zejména při morových epidemiích, které doslova Kokořínsko vylidnily. Řada vsí zanikla navždy, některé ve svých původních půdorysech, aby při následné vnitřní kolonizaci německé byly obnoveny v jiných částech katastru (Medonosy). Z hlediska kulturního třicetiletá válka a zejména průchody švédských armád přinesly cenné památky v podobě útočišť prchajících místních obyvatel (přizpůsobené skalní převisy a jeskyně, skalní byty s hospodářským zázemím) i výtvorů dokládajících vojenský dril (tzv. Švédský val, podobně tesané skalní soutěsky na Vlhošťsku). Období třicetileté války je i zlomem ve zdejším tradičním odvětví zemědělství - vinohradnictví. Válka způsobila devastaci vinohradů v Čechách plošně rozšířených na více než desetinásobku dnešní rozlohy a na území CHKO zánik historických viničných poloh, z nichž dodnes víme jen o některých (např. okolí Vysoké). Absence zdroje lidového alkoholického nápoje vedla k zavádění do té doby nepříliš rozšířeného chmele, vzniku tyčkových chmelnic a nebývalému rozvoji várečného práva. Rozsah chmelnic, v jižní části CHKO většinou maloplošných, byl ve srovnání s dnešními poměry nebývalý s kulminací v 1. polovině 19. století, avšak zdejší německou komunitou udržovaný ve značné míře ještě do roku 1945. Na severu dnešní CHKO dosahovaly chmelnice podstatně větších ploch a udržely se - byť při zcela odlišném způsobu pěstování - dodnes. Po celé oblasti vedl rozvoj chmelnic i ke vzniku specifické architektury (roubené i zděné chalupy a posléze statky s typickými sušárnami chmele na půdách) a dal typický urbanistický výraz řadě sídel. V případě oblasti velkoplošných chmelnic je tamní architektura mj. dokladem vysoké rentability pěstování této plodiny v období 18. - 19. století.

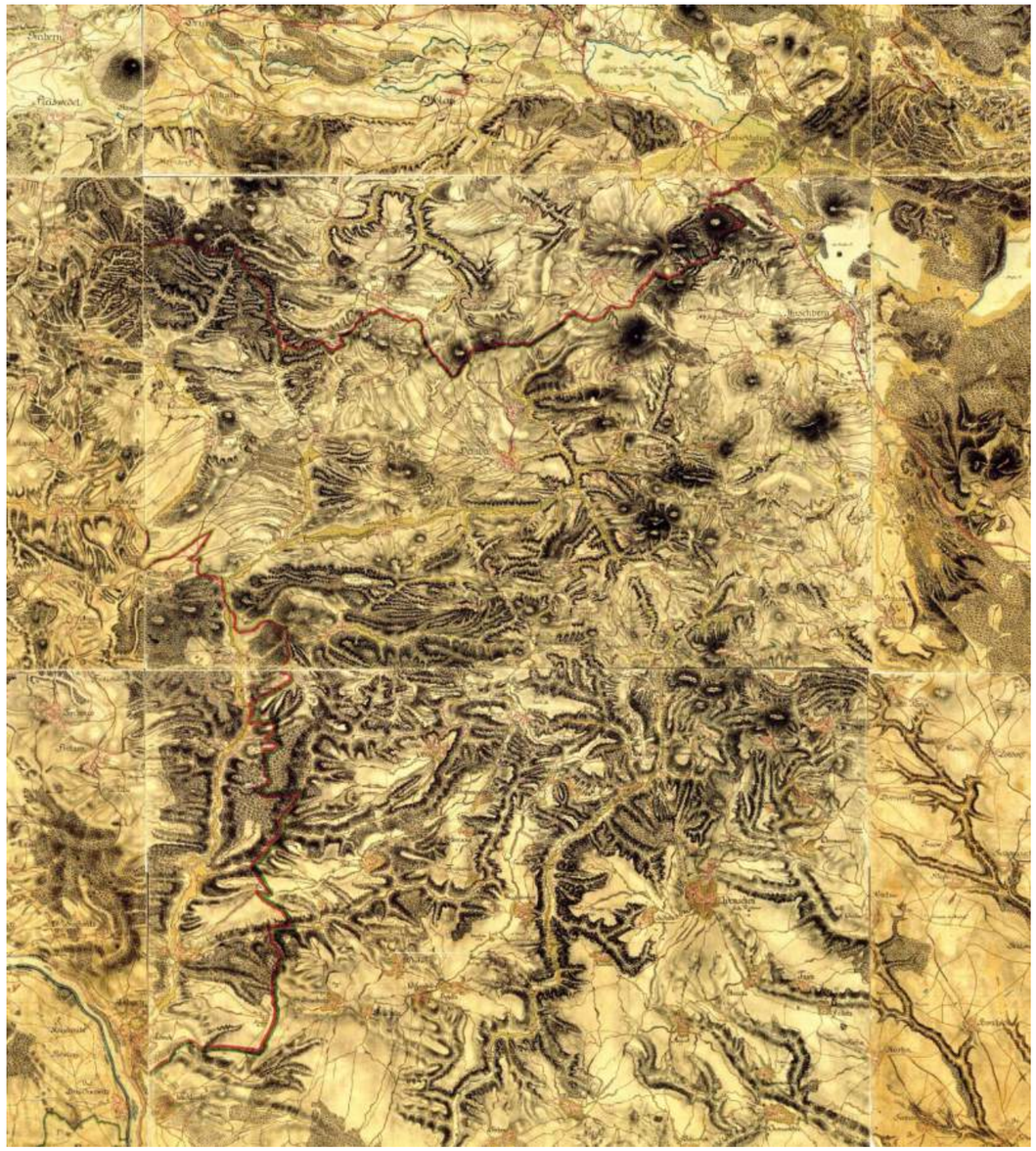
Postupně je na celém toku Pšovky o délce 37 km doloženo 22 mlýnů a další vodní stavby využívající sílu jeho vodního potenciálu, z toho 10 na území dnešní CHKO. Údolní niva Pšovky byla během staletí protkána důmyslnou sítí tvořenou soustavou náhonů, jalových struh a vlastního toku potoka. Ke každému mlýnu náležely i další pozemky, pole, louky a pastviny. Louky byly většinou s vyšší hladinou spodní vody a aby se daly snadněji ošetřovat, budovaly se na nich odvodňovací stružky. Seno se sklízelo ručně a pomocí koňských potahů. Nebylo příliš kvalitní, ale vlhké pozemky okolo mlýnů se jako pole příliš nehodily. Jednalo se hlavně o pcháčové louky různého stupně zamokření a louky typu černav. Dnes se tyto plochy zhusta díky neúdržbě sukcesí přeměnily na ostřicové porosty, tužebníková lada a rákosiny.

Kokořínsko se stalo zdrojem dřeva pro okolní oblasti. Císařské patenty měly zabránit rabování lesů v období po třicetileté válce a vývozu dříví do Saska. Bohužel tato opatření neměla kýžený dopad, a proto nedostatek dříví vedl vydání „Tereziánského lesního řádu" (1754). Poté byla těžba prováděna tzv. toulavou sečí a až od poloviny 18. století byly zavedeny holoseče a s nimi i umělá obnova lesa, sběr lesního osiva a přidružené činnosti (první záznam z roku 1794 z velkostatku Mělník). První pokusy o hospodářskou úpravu lesa byly realizovány koncem 18. století. Spočívaly většinou v evidenci těžeb a v zavedení různých vlastních metod pasečného rozdělení. Informace o druhovém složení lesů na Kokořínsku od 16. do 19. století jsou velmi kusé a tudíž není možno vyhledat přesné údaje o dřevinné skladbě. Lze však zjistit určité trendy vývoje porostů z tohoto hlediska. V polovině 17. století převládaly zejména smíšené lesy s borovicí, dubem, bukem, habrem a jedlí. Prudká změna nastala na počátku 19. století. Byla způsobena rozmachem introdukcí dřevin cizí provenience (dub červený, modřín opadavý, borovice vejmutovka, borovice černá a douglaska tisolistá), zakládání monokultur a upřednostňováním ekonomicky výhodných dřevin (borovice, smrk).

Po třicetileté válce nastává na Kokořínsku, podobně jako v jiných částech tzv. vnitřních Sudet, období tzv. vnitřní kolonizace. Ze dvou vln osadníků - bavorské a saské - se Kokořínska dotkla druhá z nich, často ovšem zprostředkovaně (např. osada Malý Hubenov mezi Liběchovem a Želízy byla kolonizována libereckými tkalci, kteří původně pocházeli ze Saska). Kolonizace probíhala od severu a zastavila se na budoucí jazykové hranici, jdoucí od Nosálova jižně přibližně po rozvodí Liběchovky a Pšovky, přičemž severozápadní část dnešní CHKO byla germanizována až po Liběchov (smíšené osídlení), jihovýchodní zůstala česká. Rekatolizace celé oblasti neprobíhala jednoduše a narážela na odpor protestantů, kteří zde ve značném rozsahu persistovali až do vydání tolerančního patentu roku 1781, aby poté založili silné toleranční sbory (Nebužely, Vysoká). Zřejmě i proto mohly některé katolické farnosti být obnoveny teprve dlouho po třicetileté válce (Medonosy 1800), zatímco v jiných obcích zůstaly již jen filiální kostely. Období rekatolizace s sebou přineslo okázalou formu architektonického výrazu - barokní sloh, který poté poznamenal převážnou část dodnes dochovaných církevních i šlechtických kulturních památek. Projevy klasicistního slohu již nacházíme na větším počtu světských staveb, mj. i v městské řadové zástavbě (Dubá). Významný a do jisté míry alespoň pro severočeskou část dnešní CHKO charakteristický je vznik tzv. vesnického či selského klasicismu, jehož šíření má úzkou souvislost s rozvojem chmelařství. Tento sloh nacházíme v nejtypičtější formě u severočeských statků v povodí Obrtky a horní Liběchovky, v poněkud skromnějším výrazu u kamenných domů v jihozápadní a centrální části dnešní CHKO.

Obr. 2.2.5: Řešené území na Müllerově mapě Čech z roku z roku 1720 *(Jan Kryštof Müller, Mapa geographica regni Bohemiae in duodecim circulos divisae cum comitatu Glacensi et districtu Egerano adiunctis circumiacentium regionum partibus conterminis ex accurata totius regni perlustratione et geometrica dimensione omnibus, ut par est, numeris absoluta et ad usum commodum nec non omnia et singula distinctius cognospenda XXV sectionibus exhibita a Joh.Christoph Muller, S.C.M. capitan.et ingen A.C.MDCCXX, 557mm x 473mm, 1 : 132 000, © Historický ústav AV ČR). Tato mapa završuje období, ve kterém byl autorem poměrně podrobné mapy jednotlivec. Vznikla na základě vojenských, správních a hospodářských požadavků Rakouské monarchie. Narozdíl od starších mapových podkladů poskytuje řadu údajů o barokní krajině na počátku 18. století. Jsou na ní podrobně zakresleny kromě topografického obsahu (sídla, vodstvo, schematicky reliéf a zeleň, komunikace) také zemědělské usedlosti, zaniklé osady, mlýny, vinice, doly na zlato, stříbro, měď a další nerostné suroviny, hutě, sklárny, poštovní stanice a mnoho jiných informací, vysvětlených v bohaté legendě mapy. Müllerova mapa vypovídá o tom, jak se měnila mapovaná krajina, poznamenaná vlivem přírodních podmínek a činností člověka během staletí či desetiletí a co zůstalo v její paměti do současnosti. Po řadu let byla předlohou pro tvorbu dalších mapových děl u nás i v zahraničí a byla také podkladem pro první vojenské mapování v českých zemích. Důležitým krajinotvorným prvkem území Kokořínska jsou meandrující toky Pšovka a Liběchovka, vytvářející hluboce zařízntutá údolí. Kokořínskem prochází významná zemská silnice z české Lípy přes Liběchov (Liboch) na Mělník (Melnik). Významnějšími sídly jsou města Mšeno (Mβcheno), Dubá (Dauba) a Blíževedly (Pleiswedel). Na jihu území, v okolí Mělníka a na svazích směřujících k Labi jsou zakresleny četné vinice. Jako významná dominanta je zakreslen vrch se zříceninou Ronov (Ronberg). Mapa je díky své podrobnosti, se kterou zobrazuje i malá sídla a samoty, samostatně stojící kostely či hostince, důležitým podkladem pro identifikaci dochovaných krajinných struktur. (Laboratoř geoinformatiky UJEP, http://www.geolab.cz)*

Obr. 2.2.6: Kokořínsko na malě Prvního vojenského mapování, tzv. josefského. *Mapování se uskutečnilo v letech 1764-1768 a 1780-1783 (rektifikace) v měřítku 1 : 28.800. Mapy nevznikaly na geodetických základech, polohopis a terénní reliéf se zakreslovaly hrubým odhadem. Hlavní štáb stanovil pro nové mapování vojensky a orientačně důležitý obsah (komunikace, vodstvo a jiné terénní překážky, místa přechodů, budovy, porosty). Mapování prováděli důstojníci vojenské topografické služby projíždějící krajinu na koni. Současně s kresbou map vznikal vojenský popis území obsahující informace, které v mapě nebyly - šířka a hloubka vodních toků, stav silnic a cest, zásobovací možnosti obcí. Velká pozornost byla věnována komunikacím (rozlišeny podle sjízdnosti), řekám, potokům i umělým strouhám, využití půdy (orná půda, louky, pastviny atd.) i různým typům budov – kostely, mlýny. Díky barevnému rozlišení jednotlivých složek (mapy byly ručně kolorovány) je lze snadno identifikovat. Nadmořské výšky se neurčovaly a pro znázorňování terénu a jeho podrobností se zvolilo stínování a šrafování většinou zkřiženými šrafami (kreslířskými), bez geometrických hodnot. Mapa je jedinečná svou podrobností ale i tím, že poskytuje nesmírně cenné informace o vývoji krajiny v druhé polovině 18. století, před nástupem průmyslové revoluce. Mapa také dává díky své podrobnosti mnoho informací o urbanistické struktuře jednotlivých sídel a je důležitým podkladem pro poznání podoby obcí na konci 18. století. (© 1st Military Survey, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna; © Geoinformatics Laboratory, University of J. E. Purkyne; © Ministry of Environment of Czech Republic; Laboratoř geoinformatiky UJEP, http://www.geolab.cz)*

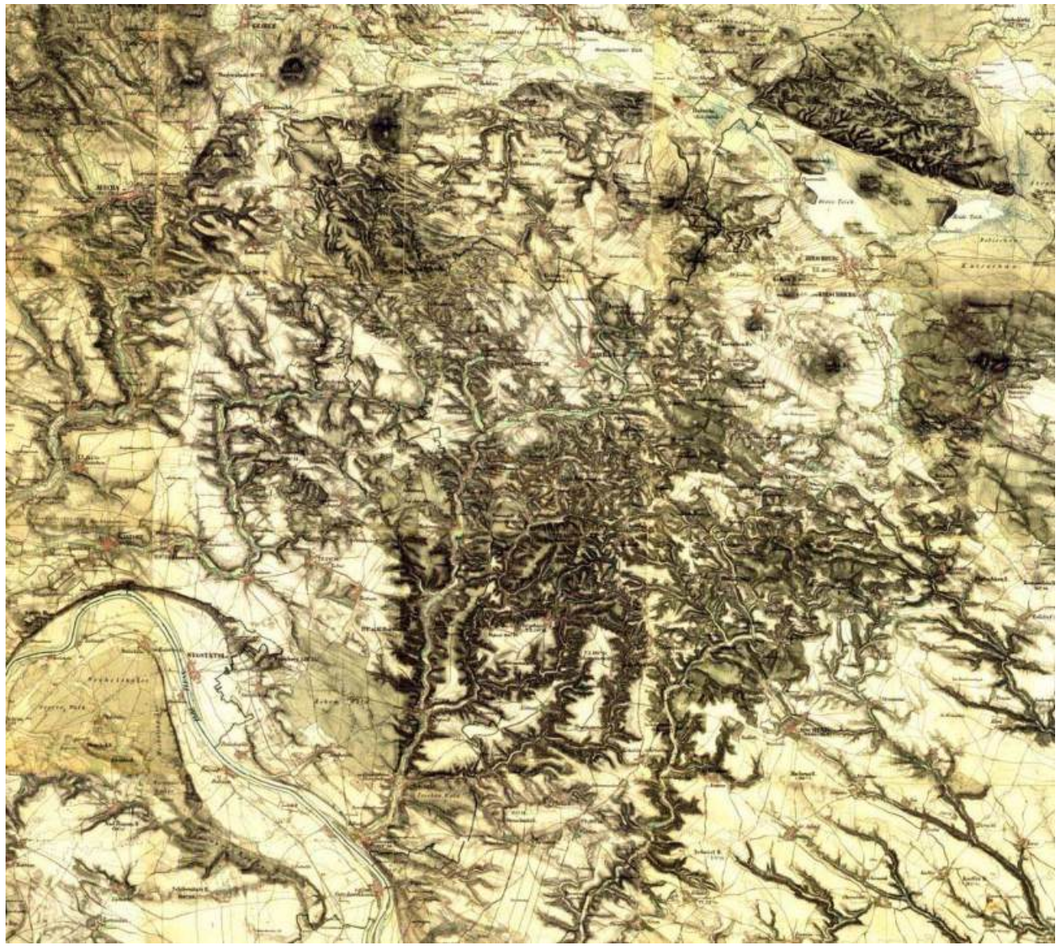
Pro následující dějiny oblasti je významné, že vývoj českého a německého etnika probíhal od vnitřní kolonizace již odděleně. Nejlépe je to dokumentováno ve smíšených sídlech, kde paralelně existovaly německé a české školy, spolky a další instituce, které sice koexistovaly až do 30. let 20. století bez větších problémů, k větším asimilačním projevům ani z jedné strany však již nedocházelo. Tento jev úzce souvisí s českým národním obrozením, které i teoretické sblížení obou etnik předem vylučovalo. Přesto, zejména díky zemědělskému charakteru území, který podmiňoval stejné existenční podmínky pro veškeré obyvatelstvo, nedocházelo k větším národnostním konfliktům a ani smíšená manželství nebyla zcela výjimečná.

Historický přelom ve vývoji českých zemí, kterým bylo zahájení budování železniční sítě a následný prudký rozvoj průmyslové výroby, Kokořínsko nezaznamenalo. Oblast je sice lemována krátkými úseky tří železničních tratí, budovaných v 70. - 90. letech 19. století, avšak žádný z nich neumožňoval změnu dopravních poměrů v oblasti. Tím zůstal zachován její zemědělský charakter, který sice vylučoval akumulaci kapitálu a materiální rozvoj, z dnešního pohledu však umožnil konzervaci krajiny, architektury a typu osídlení nejen do roku 1945, ale v podstatě do dnešní doby. V první polovině 20. století byla upravena zemská silnice Mělník - Liběchov – Dubá, kopírující starou zemskou stezku, pro automobilovou a autobusovou dopravu, vybudována silnice Mělník - Ráj, poprvé v historii umožňující průjezd údolím Pšovky (historicky byla cestní síť v tomto povodí pouze příčná - mezi mlýny na potoce a sousedícími vesnicemi po obou stranách údolí) i další komunikace. V některých vesnicích se objevují zárodky komunální infrastruktury (Liběchov - kanalizace), budují se technické komunikační objekty (např. mostky a propustky), některá sídla se přizpůsobují rekreační funkci a nastává v nich přestavba či nová výstavba domů městského typu (např. Želízy). Vznikají první vodovody a charakteristické vodojemy, někdy originálně dotvářející architektonický výraz sídel. Celkově však tyto změny nejsou natolik podstatné, aby změnily charakter Kokořínska.

Po převratu roku 1918 se zásadním způsobem mění i půdní držba. V oblasti vzniká několik velkostatků, patřících bývalé šlechtě, civilním osobám a církvi. Záhumenky a menší lesní i polní parcely se dostávají do držení fyzických osob, místy, zejména v obcích poblíž měst, kovozemědělců, pro něž rolnictví již není jediným či hlavním způsobem obživy. Především v bezprostředním okolí vesnic hospodaří drobní a střední statkáři obou zastoupených národností. Až do konce 30. let hraje zejména na Dubsku významnou roli ve výrobě a prodeji zemědělských produktů tamní židovská komunita. Do 50. let našeho století převažovala na území CHKO hospodářství o výměře 40 - 50 ha a malé chalupy s hospodářstvím o výměře 2 - 5 ha. Větších hospodářství, jako např. v Lobči (Šimonek - Lobeč, Houska), bylo minimum. Skladba pěstovaných plodin byla velmi pestrá, např. oblast Houska - Dubá - Kruh byla známým producentem třešní, v okolí Liběchovky i Pšovky se pěstoval chmel. V živočišné výrobě byl významný chov ovcí, skotu a koní. Lesy patřily až do druhé světové války četným soukromým vlastníkům, což se velmi často projevilo v osobitém způsobu obhospodařování. Většina území, kromě selských (městských) lesů u Mšena a drobných ploch u jednotlivých vesnic, patřila koncem 18. století pod správu několika velkostatků.

Nástup fašismu v Německu je počátkem dalšího historického období vývoje oblasti. Henleinovské hnutí i zde nachází četné přívržence, zejména po roce 1935, a další vývoj oblasti se nijak neliší od ostatních sudetských území Československé republiky. Po mnichovském diktátu je většina českého obyvatelstva smíšených vesnic donucena k vystěhování za hranice sudetské župy (přestože malá část po následujících 6 let zůstává), opuštěné majetky zabírají říšští Němci. V průběhu války se v německém území snižuje počet práceschopného obyvatelstva, avšak celkově lze říci, že charakter oblasti se nijak zásadně nemění.

V posledních měsících války je bombardována Dubá, což je začátkem urbanistické degradace tohoto městečka. Po obsazení území oblasti polskými a sovětskými vojsky nastává okamžitě příliv nejrůznějších „zlatokopů“, takže během několika málo měsíců je vyrabována a poničena většina opuštěných usedlostí, zároveň dochází k hromadnému ničení dokladů nehmotné kultury v obcích (obecní kroniky a archívy). Nastává živelný odsun Němců, v roce 1946 dokončený tzv. odsunem řádným. Německé obyvatelstvo je až na výjimky vystěhováno a nastává v pořadí dosud poslední „kolonizace“ občany české a slovenské národnosti a repatrianty českého původu z Podkarpatska a Balkánu. Osídlování vnitřních Sudet ovšem probíhá daleko pomaleji, nežli v pohraničí. Tento stav se mimo jiné projevuje i absencí větších stavebních aktivit do poloviny 60. let, a to i v zemědělství.

Obr. 2.2.7: Řešené území na mapě II. vojenského mapování, tzv. Františkova. *Druhé vojenské mapování proběhlo na území celé tehdejší monarchie v období 1807-1869. Rozhodnutí císaře Františka II. o provedení nového mapování bylo ovlivněno především vojenskými důvody, vyvolanými napoleonskými válkami, kdy se projevovaly nedostatky mapových podkladů prvního vojenského mapování vyhotovených se značnými nepřesnostmi, hrubou zeměpisnou orientací a s výraznými deformacemi. Měřítko zůstalo stejné jako u prvního vojenského mapování, tedy 1:28.800. Narozdíl od josefského mapování však mapování Františkovu předcházelo budování souvislé trigonometrické sítě, která sloužila nejen vojenskému mapování, ale také mapování katastrálnímu započatému v roce 1816, které bylo později použito jako podklad pro mapování vojenské. Výšky významných objektů byly určovány trigonometricky, pro znázornění reliéfu se používaly sklonové šrafy. Na pravém okraji barevně vyhotovených sekcí byl připojen seznam obcí a osad, počet domů a stájí i údaje o tom, kolik tam lze umístit mužů a koní. Mapa ukazuje velmi názorně bohatou krajinnou strukturu skalních měst, zaříznutých údolí Liběchovky a Pšovky, výrazné osamocené kužely Vlhoště, Ronova či Koreckého vrchu. Do takto bohatě členěné krajiny jsou zasazena historická sídla. Mapa dokládá dochovanost krajinné struktury Kokořínska a jak bude patrné na zvětšených výřezech u popisu jednotlivých sídel na území CHKO i dochovanost urbanistické struktury, cestní sítě, strukturu lesů, luk a polí. (© 2nd Military Survey, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna; © Geoinformatics Laboratory, UJEP; © Ministry of Environment of Czech Republic; Laboratoř geoinformatiky UJEP, http://www.geolab.cz)*

Kolektivizace zemědělství má poněkud odlišný průběh v původně česky a německy mluvících částech oblasti I v dosídlených oblastech sice dochází k pokusům o založení JZD (Liběchov), ta

však během krátké doby krachují a na zbytcích poničeného majetku vznikají státní statky, často obhospodařující značné rozlohy (SS Dubá). V tomto směru je situace analogická, jako v pohraničí. Několik málo JZD, často slušně prosperujících do 80. let, je vázáno na oblast historicky českou.

Posun vlastnických vztahů se děje ve dvou rovinách, od konce 40. let probíhá v poměrně krátkém období konfiskace větších zemědělských majetků, ale záhumenky zůstávají v soukromém vlastnictví obyvatel (většinou dosídlenců po roce 1945), i když je jim často bráněno v jejich obhospodařování. Ve druhé polovině 60. a počátkem 70. let potom probíhá vyvlastnění většiny zbývající soukromé zemědělské půdy, takže před počátkem restitucí (1991) je prakticky veškerá zemědělská i lesní půda v státním vlastnictví.

V letech 1938–1948 došlo také k zestátnění většiny kokořínských lesů. V roce 1948 byla většina lesů na území CHKO sloučena do dvou LHC – Mělník a Česká Lípa. Po roce 1990 dochází k opětovnému vracení majetků bývalým majitelům v rámci restitucí. Byly obnoveny zejména velké majetky, jako je např. Lobkowiczká država (bývalý vs. D. Beřkovice), lesy velkostatku Liběchov, Městské lesy Mšeno, majetky obcí a v posledních letech došlo i k obnově menších majetků soukromých vlastníků. Ostatní lesní porosty zůstávají v majetku státu.

Začátkem 70. let na území dnešní CHKO hospodaří 9 zemědělských podniků, a to Státní statek Dubá, Státní statek Mšeno, Státní statek Vysoká, JZD Kokořín, JZD Střemy, JZD Sedlec, JZD Blíževedly, JZD Luka a v části k.ú. Brocno a Chcebuz JZD Počeplice. Tyto podniky hospodařily zejména na plošinách s mírně členitým terénem a odpovídajícími půdními a klimatickými podmínkami. Z celého území to představovalo zhruba 40 % plochy. Zemědělská výroba v údolních polohách a na svazích byla roztříštěna na velké množství malých ploch s nepravidelným tvarem, které mohly být využity pouze pro malovýrobu. Postupně se přestaly obdělávat a u mnohých došlo k neřízenému náletu dřevin. V 70. a 80. letech byla řada z nich převedena do lesního půdního fondu, k jejich zalesnění však často dodnes nedošlo. Mezi hlavní pěstované plodiny v oblasti patřila pšenice, ječmen, cukrovka, pícniny, v okrajových oblastech (Brocno, Blíževedly, Litice) chmel. V živočišné výrobě převládal chov skotu a prasat.

V polovině 70. let došlo ke sloučení některých podniků, takže zde vznikly tyto zemědělské subjekty Státní statek Vysoká, JZD Kokořín, JZD Řepín, Státní statek Dubá, JZD Kravaře, JZD Mělnické Vtelno, Státní statek Snědovice a JZD Počeplice (jen nepatrná část v CHKO). Trendem zemědělské výroby byla integrace, koncentrace a specializace, což mělo za následek zintenzivňování rostlinné výroby cestou zvyšování úrodnosti chemizací, důslednou komplexní mechanizací (mohutnější a těžší mechanismy), v živočišné výrobě zavedení velkovýrobních technologií, zvyšování užitkovosti. To se konkrétně projevilo v neobdělávání pozemků velkovýrobně nerentabilních, svažitých, roztříštěných (zejména v údolní nivě Liběchovky a Pšovky), ve zvětšení výměry honů po dalším zcelování pozemků. Došlo k převádění méně intenzivních kultur (převážně TTP) na ornou půdu.

Důsledkem zvyšování podílu kukuřice a obilovin na orné půdě, změnou TTP na ornou půdu a používání většího množství mechanismů s větší hmotností je postižení až 36 % zemědělské půdy erozí. V živočišné výrobě docházelo ke koncentraci zvířat v objektech, umožňujících rychlou výstavbu a technologii, zaručující vysokou produktivitu práce. V souvislosti s tím se objevují velké doprovodné stavby, určené např. ke konzervaci píce (silážní žlaby a velkokapacitní seníky). Původní menší areály byly nahrazeny velkokapacitními objekty (Kokořín, Vysoká; Blíževedly). Řada objektů přímo narušila krajinný ráz svým umístěním (např. velkokapacitní seník v Březince). Silážní montované věže se nalézají pouze v areálu živočišné výroby v Holanech (SS Dubá) těsně za hranicí CHKO.

K poslednímu slučování honů došlo v roce l975; již dříve, v 50. a 60. letech, došlo k rušení mezí, cest a doprovodné zeleně. Poslední úpravy proběhly v letech l980 - l982, kdy se rušily některé cesty a meze a došlo ke zvětšení výměry jednotlivých honů, což má za následek řadu problémů (vodní, případně větrná eroze).

Obr. 2.2.8: Řešené území na speciální mapě odvozené z třetího vojenského mapování. *Speciální mapy byly reambulovány a hojně používány nejen v armádě až do roku 1956. Tato mapa v měřítku 1:75.000 ukazuje území na počátku 20. století, již v období první československé republiky. Zobrazuje strukturu zdejší krajiny, terén, vodní toky, plochy lesů a zemědělské půdy, cestní, sídelní a urbanistickou strukturu. (http://oldmaps.geolab.cz)*

Již od 60. let nastává výstavba tzv. bytovek v souvislosti s koncentrací zemědělské výroby do větších celků, k jejichž provozu je třeba i dostatečný počet pracovníků. I když tyto stavby mají nízkou architektonickou hodnotu a postrádají jakékoli hospodářské zázemí, není jejich působení na celkový ráz sídel vysloveně negativní. V 70. letech jsou však některé obce dále znehodnoceny panelovou výstavbou domů městského typu. Tím je řada z nich urbanisticky zcela degradována a jakákoli rehabilitace velmi problematická.

Již od 60. let je území CHKO objevováno obyvateli měst, kteří výhodně skupují opuštěná konfiskovaná stavení a obnovují je, takže v 70. letech dochází k oživení života některých vesnic, byť při převaze obyvatelstva dojíždějícího vzhledem k trvale bydlícímu. Tento trend je usměrňován územně plánovací a koncepční činností státu, kdy v souvislosti se zaváděním jednotné evidence půdy a slučováním zejména rolí do velkých honů je provedena i kategorizace sídel a jejich rozdělení na tzv. spádové, střediskové a ostatní obce. V obcích spádových a střediskových je budována infrastruktura, zejména obchod a služby, byť většinou nedostatečně, naopak v ostatních obcích je potlačována, přičemž některé z nich jsou výslovně určeny „na dožití“, k postupné likvidaci. Budování infrastruktury s sebou nese téměř stoprocentní rušení nebytových prostor v soukromých i komunálních domech a jejich přeměnu na bytový fond a výstavbu typizovaných, urbanisticky i architektonicky naprosto nesmyslných objektů tzv. občanské vybavenosti, často v historických centrech. Vývoj po r. 1989 kopíruje situaci v jiných částech státu, přičemž v dosídlených oblastech se běžně známé problémy ještě dále vyhrocují. Přesun řady základních povinností státu na obce (např. školství, veřejná doprava), které nemají odpovídající finanční a personální zdroje, leckde vede prohloubení degradačního vývoje posledních desetiletí.

2.2.2 Současná struktura osídlení a využití krajiny

Stávající struktura osídlení vznikala na Kokořínsku v průběhu tisíciletí od doby kamenné až do konce středověku, kdy byla základní síť dobudována. Osídlování se šířilo od Labe v údolí Liběchovky a směrem na Mšensko paralelně s obchodními cestami ze středních Čech do Lužice. Z těchto základních údolních tras se postupně odpojovaly podružné cesty směrem do vyšších poloh, které byly zastavovány řidčeji.

Typy sídel určovala doba, v níž se zakládaly, a jejich situování v krajině - sídla údolní, sídla v rovině či mírně svažité poloze. Podle půdorysného uspořádání existují v oblasti různé druhy zástavby, vsi návesní, většinou průjezdné, jedny z nejstarších; výjimkou jsou koncové lesní návesnice, převažují vsi ulicové, eventuálně údolní řetězové, velkou skupinu tvoří obce smíšené se starší návsí a mladšími ulicovkami nebo menšími shluky sociálně slabší zástavby a nepravidelná či rozptýlená zástavba.

Ani vlastní architektura obydlí není na celém území CHKO jednotná. Navzájem se zde prolínají tři hlavní formy bez možnosti stanovení přesných hranic, severočeský dům roubený, vyskytující se zejména ve střední a severovýchodní oblasti CHKO Kokořínsko jako patrový roubený dům s prořezávanou podstávkou, boční pavlačí, eventuálně lodžií nad vstupní síní, štítem se skládanou lomenicí nebo s pobitím ornamentální břidlicí. V jižní a jihozápadní okrajové části CHKO převládá kamenný patrový dům klasicizujících forem, často se štukovými ozdobami; jde o výstavbu v zemědělsky bohatém území, která od konce 18. století vytlačovala původní zástavbu roubenou Oblasti západní a severozápadní se odlišují zemědělskou chmelařskou výrobou, jejíž nároky se odrazily ve větších hmotách, k základními roubenému, posléze zděnému patrovému domu přibyly prostory skladových komor v patře, které probíhaly i nad celou chlévovou částí; propojovala je boční dlouhá pavlač. Bohatost tohoto kraje se projevila ve větší míře v ozdobnosti klasicistních fasád. Kolonizace území německým obyvatelstvem ovlivnila i užití odlišných stavebních technik - hrázdění a hlíny. Jako hrázděné stavby zůstaly zachovány především stodoly a chlévy, u obytných stavení místy nacházíme částečné hrázdění patra v kombinaci s roubeným nebo zděným přízemím.

Nedílnou součástí a jedním z charakteristických prvků vývoje obydlí v CHKO jsou umělé jeskyně, skalní obydlí i tzv. skalní mlýny. Jejich původ sahá až do období středověké kolonizace (zakládání hrádků) až po 18. a 19. století, kdy vznikla celá řada skalních obydlí pro místní chudinu a bezzemky.

Současný stavební stav a celkový výraz obcí ovlivnila 60. a 70. léta, kdy dochází k postupné proměně tradiční venkovské krajiny v jednoúčelový „výrobní“ prostor. Tato proměna měla negativní dopad na další stavební vývoj oblasti. Důsledkem byla změna sídelní struktury obyvatelstva (pokles počtu obyvatelstva odchodem mladých lidí do měst a průmyslových oblastí) a následné ochuzení společenského života a rozvoje venkova ve smyslu na zachování jeho charakteru a identity, vznik určité „kategorizace” venkovských sídel (střediskové obce), který vedl na jedné straně ke stagnaci rozvoje infrastruktury a postupnému zanedbávání veřejných a soukromých prostor včetně stavebního fondu vesnic a na druhé straně u sídel, kde se soustředilo zpracování zemědělské produkce, dochází ke ztrátě jejich osobitosti, neboť požadavek na zavedení městského standartu znamenal většinou i import městského sídelního vkusu. V této době vznikají velkoprostorové hospodářské budovy, nákupní střediska, panelové vícepodlažní bytové domy, a to bohužel většinou v prostoru vybouraných návsí s totální likvidací historicky cenné lidové architektury (velké obytné domy panelového typu v obci Nebužely, montované domy typu Okal v obci Sitné a ocelová sila a montované ocelové velkoprostorové skladovací haly v obcích Nosálov, Holany, Blíževedly, Deštná).

V nepoměrně lepším stavu jsou sídla, využívaná převážně rekreačně, jejichž rozpad byl zastaven díky novým majitelům - chalupářům více nebo méně zdárnými zásahy. V mnoha obcích v oblasti (např. Zakšín, Blatce, Dobřeň, Jestřebice, Nová Ves, Hvězda) zcela výrazně převažuje počet rekreantů nad trvale bydlícím obyvatelstvem. K rekreaci byly rekonstruovány především roubené objekty a menší zděná stavení. Tento pozitivní jev využívání a opravování stávajících

venkovských objektů pro rekreaci po jejich vyčerpání nahradila vlna výstavby většinou nevhodných chat a rekreačních domků (Jestřebice, Libovice). V rekreační objekty se často změnily i chatky, koncentrované v zahrádkářských koloniích (Panská Ves, Kanina), jakož i kůlny na nářadí, přecházející v mnoha případech do volné přírody. Některé obce jsou lemovány neuspořádanými drobnými hospodářskými objekty. Ty se vyskytují všude tam, kde u nových bytovek nebylo postaveno hospodářské zázemí (Střemy, Dubá aj.).

V okrajových částech CHKO se nachází větší urbanistický celek města Dubé, pocházející z konce 13. a začátku 14. století. Jádro města se zděnými patrovými domy, značně poznamenanými přestavbami, je prohlášeno městskou památkovou zónou. Dominantou je barokní kostel Nalezení svatého Kříže. Město se postupně rozrůstalo, v posledním období neorganicky. Na hranici CHKO leží urbanistický celek města Mšena, povýšeného na město ve 14. století. V 16. století se tu rozvíjela řemesla i obchod, od doby českého národního obrození až do začátku druhé světové války zde byl značný kulturní život. Mšeno fungovalo i jako letovisko. Dnes mnohé objekty nejsou trvale obydleny, město má málo pracovních příležitostí a neposkytuje obyvatelstvu všechny služby, které by jako město mělo nabízet. V přírodně hodnotném navazujícím okolí je velký zájem o rekreační výstavbu.

Symbolem oblasti se stal obnovený hrad Kokořín, původem ze l4. století, jako jedna z nejvýznamnějších stavebních památek celého Kokořínska. V severní části území se ze středověkých obranných šlechtických sídel dochovala pouze zřícenina hradu Ronova, založeného kolem roku 1200 a přestavěného goticky v 15. století, kdy byl vzápětí vypálen a postupně zpustl. Dalšími z nejzachovalejších panských sídel pozdějšího data jsou renesanční zámek Houska, přestavěný z gotického hradu ze 13. století; barokní zámek v Lobči z roku 1654; barokní zámek s parkem ve vesnici Kokořín z roku 1715; původně barokní zámek v Horní Vidimi z první poloviny 18., století přestavěný neobarokně, včetně zahrady s fontánou a pavilónem.

Většina hodnotných památek, ať již sakrálních (kostely, kaple, zvoničky, hřbitovní kaple, márnice a hroby, svatá sousoší a sloupy, boží muka a kříže), technických (vodojemy, vodní mlýny, kovárny, sýpky, sušárna chmele v Dubé) nebo lidové architektury, které jsou nejčetnější (obytné a hospodářské objekty, skalní obydlí a sklepy, klenuté brány a branky, stavby studánek), je zapsána ve státním jmenném seznamu nemovitých kulturních památek.

Vzhledem k tomu, že některá sídla zachovala z větší části svoji původní zástavbu a novými objekty nebyla necitlivě narušena, byla navržena jako celek za vesnické památkové rezervace (Dobřeň, Olešno, Nosálov, Nové Osinalice, Lhota u Zátyní, Vojetín, Žďár), vesnické památkové zóny (Brocno, Tubož, Bukovec, Střezivojice, Jestřebice, Dolní Vidim) a historické centrum Dubé a město Mšeno za městskou památkovou zónu.

2.2.3 Kulturní dominanty a dominantní znaky

Kulturní dominanta je prvek s kulturním, historickým či symbolickým významem, který se výrazně uplatňuje v krajinné scéně – jeho vizuální význam je v krajině dominantní (převládající svým významem). Nejčastějšími příklady jsou dominantní objekty hradů, zřícenin, zámků a poutních kostelů. Kulturní dominanta však může mít podobu významného místa bez výrazné stavby (místo prehistorické svatyně nebo hradiště, místo historické události) a její význam v krajinné scéně je podpořen dominantní polohou v krajině. Vizuální scéna může být však také ovládána výrazným rysem krajiny, který je tvořen civilizačními prvky. Je to např. doposud viditelný způsob členění původní plužiny, geometrizace krajiny pravidelným rastrem ovocných sadů nebo geometrie komponovaných krajinných úprav. Jedná se o dominantní rysy vizuální scény, které představují kulturní dominantu.

Ronov. Nejvýraznější dominantou v severní části území CHKO je vrch Ronov s hradní zříceninou. Pro svou polohu na výrazném kuželu nemusel mít hrad ani náspy, ani příkopy, postačily vnější hradby, které se dodnes dobře zachovaly. Na zbytcích stavby jsou patrny dvě stavební fáze: starší ze 14. století a mladší (illburkovská) z poloviny 15. století. Dosavadní dohady v literatuře, týkající se založení Ronova, kolísají mezi I.1200-1420. Je však pravděpodobné, že nejstarší letopočty se týkají tvrze ve Stvolínkách. Území, na němž byl založen hrad Ronov, patřilo od konce 12. století doksanskému klášteru a městečko Kravaře (zvané častěji Radoušov) bylo jeho přirozeným centrem. Roku 1348 však toto území získali nejdříve jako zástavu bratři Hynek a Jindřich z Dubé. Hynkův syn stejného jména pravděpodobně postoupil zmíněné území u Kravař členům vedlejší větve rodu Ronovců, pánům z Klinštejna. Z těchto souvislostí vyplývá, že Ronov založili členové této větve někdy ve třetí čtvrtině 14. století a že se před r.1384 začali psát z Ronova. Později se opět Ronov vrátil do držení Berků z Dubé. V roce 1423 dědictví opět připadlo jiné větvi Berků z Dubé, která vlastnila hrad Milštejn na Českolipsku. Krátce potom získal Ronov bojovný rytíř Vilém z Illburka, jehož rodu Ronov patřil až do jeho vymření r.1538 po meči a r.1554 po přeslici.

Za Viléma z Illburka byl Ronov zřejmě přestavěn a opevněn. Větší část nynějších hradních zřícenin je právě z druhé čtvrtiny 15. století. Hrad měl nyní dokonalou obrannou soustavu, do které byly zahrnuty nejen věže a hradby, ale i obytné budovy.

Od té doby nebyl již hrad Ronov obýván a jeho dějiny splývají s dějinami Stvolínek. Roku 1608 prodala Alžběta z Vartemberka Ronov se Stvolínkami Adamu Hrzánovi z Harasova na Skalce. Tehdy se poprvé uvádí hrad Ronov jako pustý. Za třicetileté války se stal opuštěný hrad útočištěm obyvatel z nejbližšího okolí, kteří si zde uložili i svůj majetek. Hrad proto neunikl pozornosti Švédů, kteří jej roku 1643 přepadli a vypálili. Roku 1811 se zřítila na jihozápadě část obytného stavení a destrukce hradu pak již postupovala rychle. V r.1845 zřídil jeho tehdejší majitel, litoměřický biskup Augustin Hille, na hrad křížovou cestu, která končila u kříže postaveného na místě bývalého hradního paláce, jehož trosky byly tehdy z podstatné části odstraněny. Křížová cesta byla později zcela zničena.

Kokořín. Mnohem méně výraznou dominantou, která se objevuje v některých dálkových průhledech z vyvýšených míst území, je hrad Kokořín, ležící uprostřed hlubokých lesů Kokořínska. Hrad Kokořín byl postaven ve 2.čtvrtině 14.století na okraji panství pánů z Dubé, pravděpodobně Hynkem Berkou z Dubé. Hrad byl potom používán asi do poloviny 16.století. Protože však nebyl snad po celých 200 let od svého založení opravován, chátral, až zpustl natolik, že již nebyl způsobilý k bydlení. Kromě toho byl hrad těžko přístupný a nepohodlný. Již v 16. století se o něm psalo jako o pustém. Kolem roku 1530 proto byla asi dva kilometry od hradu Kokořína rodem Běřkovských ze Šebířova ve vsi postavena tvrz.

V období romantismu se zřícenina se svým okolím stala inspirací mnohým našim umělcům.Koncem minulého století celou oblast, včetně zříceniny hradu, koupil pražský podnikatel Václav Špaček. Rozhodl se, že v okolí Kokořína vybuduje zařízení pro rekreaci a turistiku. Proto v letech před první světovou válkou opravil hrad a po válce postavil rekreační zařízení, koupaliště a tenisové kurty v údolí pod ním. Interiéry hradu jsou romantizující ukázkou bydlení.

Houska. Další dominantou, která se objevuje v řadě dílčích dálkových průhledů, je zámek Houska. Dnešní zámek byl původně hradem, který se připomíná poprvé v roce 1316. Dal jej postavit někdy mezi léty 1280 – 1290 Hynek z Dubé. Bylo to v době, kdy zdejší území sice právně ještě patřilo českému králi, kdy však už páni z Dubé, využívající rozvrácených poměrů v zemi po smrti Přemysla Otakara II., rozšiřovali svoji državu v kraji pod Bezdězem. Bezpečnost hradu zajišťovala především jeho poloha. Téměř kolmé stěny skály, na které byl postaven, chránily hrad ze tří stran, pouze jižní stranu, z které byl přístup do hradu, bylo nutno opevnit.

V roce 1432 prodal Jindřich Berka z Dubé panství i hrad Housku Janovi ze Smiřic. Ačkoli byl Jan Smiřický obviněn ze zrady, odsouzen k smrti a 7. září 1453 popraven, Houska již zůstala v rukou jeho potomků, z nichž Jindřich byl v roku 1477 přijat do panského stavu v Čechách. Jeho syn Jan byl posledním majitelem panství z rodu Smiřických, protože Housku v roce 1502 prodal Václavu Hrzánovi z Harasova. Za Hrzánů došlo k renesanční přestavbě hradu Housky, která podstatně změnila jeho vzhled i vnitřní rozdělení prostor. V roce 1616 panství kupuje Václavov starší Berka z Dubé. A tak se stal majitelem houseckého panství opět příslušník panského rodu, který hrad založil. Po bělohorské bitvě mu bylo panství a hrad Houska zkonfiskováno. V roce 1622 je koupil Adam mladší z Valdštejna, který je však ještě téhož roku vyměnil s Albrechtem z Valdštejna, který je připojil ke svým komorním statkům. Po zavraždění Albrechta z Valdštejna

připadly r. 1635 statky Vidim a Houska do společného vlastnictví generálnímu strážmistru Janovi Böckovi, Veronice ze Sulzu a Hypolitě z Hofkirchenu. Složité majetkové poměry, kdy části panství dědili příslušníci různých rodů, trvaly až do konce 17. století. Roku 1700 koupil Housku majitel sousedního Nového Zámku Jan Vilém Kounic. Za Kouniců přestala Houska sloužit jako sídlo vrchnosti a byla jen nouzově udržována. Teprve roku 1823 dal Vincenc Karel Kounic Housku opravit a upravit k obývání. V rodu Kouniců zůstala Houska do r. 1897, kdy ji získala princezna Hohenlohová. Po její smrti r. 1918 zdědila panství hraběnka Eleonora Andrássyová a od ní koupil Housku v r. 1924 prezident Škodových závodů Josef Šimonek.

Dílčí kulturní dominanty. Na Kokořínsku se vyskytuje řada dalších dílčích dominant, zejména staveb kostelů na vyvýšených polohách (kostel sv. Vojtěcha v Kruhu, kostel sv.Jiří na Hradsku, kostel sv. Martina ve Vidimi, kostel sv. Jakuba Většího v Bořejově, kostel Všech svatých ve Stvolínkách, kostel Nalezení sv. Kříže v Dubé, evangelický kostel v Nebuželích…), zámků (Vidim, Slavín v Tupadlech), zřícenin (Čap, Pustý zámek), i technických staveb (vodárna Vidim, rozhledna na Vrátenské hoře).

2.2.4 Lidová architektura

Pro území CHKO je přítomnost lidové architektury velmi charakteristická. Kokořínsko patří z krajinářského hlediska k nejvýznamnějším částem středních Čech. Tento poměrně obtížně přístupný lesnatý kraj s pískovcovými roklemi a údolími byl vesměs osídlen až v době vrcholného středověku. Na kolonizaci zde měl velký vliv rod Berků z Dubé, který vlastnil blízko položený hrad Houska.

Členitost terénu nedovolovala pravidelné půdorysné rozvinutí vesnické zástavby a vývoj velkých a pravidelných návesních prostorů. Převážná část sídel založených ve středověku byla drobného půdorysu. Snaha po určité pravidelnosti ve formě radiálního lánového schématu je patrná například u vesnice Jestřebice a Olešno.

Území Kokořínska bylo až do třicetileté války zcela české. K převaze německého obyvatelstva došlo až v 17. a 18. století. V průběhu 18. a 19. století, kdy se zde rozšířilo chmelařství, došlo k ekonomickému rozmachu celé oblasti. Tehdy zde dosáhla svého vrcholu roubená patrová výstavba. Ta zde nad zděnou zástavbou převažuje dodnes. Nejstarší dochované dřevěné objekty spadají až do 18. století. Již tehdy zde stály velké patrové domy, které patří do okruhu lidové architektury Českého středohoří a severozápadních Čech.

Roubená lidová architektura je zde reprezentována v různých variantách. Většina roubených objektů pochází konce 18. a první třetiny 18. století. Nejtypičtější je dům s trojdílnou dispozicí chlévního typu tvořenou světnicí, síní s černou kuchyní, komorou a navazující hospodářskou částí. Velké roubené domy mívají světnice dvoutraktové (Medonosy, Dobřeň). V patře se nacházela obytná komora a několik dalších komor na uskladnění úrody (převážně chmele). Komory byly přístupné z pavlače, která se umísťuje na vstupní straně. Někdy se objevuje místo pavlače krátký balkonek (Dobřeň). K nejvýraznějšímu prvku kokořínských patrových roubených domů patří podstávka, která původně představovala konstrukční prvek, postupně však přeměněný na prvek dekorativní (Medonosy). Smysl pro zdobnost se neprojevoval pouze u pavlačí a podstávek, ale také u zárubní oken, dveří a lomenic domů v průčelí. Nejstarší lomenice bývaly bohatě skládány. Dnes se nejčastěji objevují lomenice jednoduše bedněné prkny kladenými na svislo nebo lomenice komorového typu. Od poloviny 19. století byly nahrazovány vyplétanými omazanými štíty s množstvím větracích otvorů (Medonosy). Mladší lomenice jsou často zdobně skládané ze štípané břidlice. Ta vytváří různé dekorativní ornamenty, nebo je skládaná do vějířů (Medonosy, Nové Osinalice). Později byla břidlice nahrazována eternitovými šablonami (Nové Osinalice). V některých částech regionu se na sedlových střechách krytých keramickou krytinou dochovaly podlouhlé tzv. „chmelové“ vikýře – ve tvaru štiky (Osinalice).

Celkem ojediněle se objevují roubené přízemní domky (Nové Osinalice, Kruh, Kojetín, Blatečky, Tubož, Vidim, Vlkov, Sitné, Vojtěchov). Chalupy mají trojdílnou dispozici a mívají rovněž podstávku jako domy patrové a roubený podstřešní věnec nad zápražím (Nové Osinalice)

Kromě roubených objektů se zde nacházejí v menší míře i patrové domy hrázděné. Stavební technika hrázdění se sem dostává z Litoměřicka a souvisí s germanizací českého území, která zde probíhá od 2. poloviny 17. století. Projevuje se zde tak styk německých a slovanských způsobů stavby - hovoříme o tzv. severočesko- lužickém typu lidového domu. Příznačná je pro tento typ kombinace hrázděného patra a štítu se slovanským roubeným přízemkem. Hrázdění se zde stavělo přímo na srub (Medonosy, Chudolazy, Trhanec, Tupadly, Nové Osinalice). Mezi Českou Lípou a Liběchovem se používalo ve štítech také výplně ze silných tyčí, mezi nimiž se vodorovně vyplétaly silné slaměné houžve. Takto vyplétaná stěna se omazávala hlínou a bíle líčila (Jestřebí, Bukovec, Nové Osinalice). Mladší domy mívají přízemí pod hrázděnou konstrukcí patra vyzdívané (Dobřeň). Hrázděná konstrukce v CHKO Kokořínsko je převážně soustředěna při jeho západní hranici (Chcebuz, Brocno, Trhanec, Obrok, Domašice, Zakšín, Medonosy, Chudolazy, Nové Osinalice, Osinalice a Vidim). Hlouběji do oblasti Kokořínska zasahuje hrázdění zcela výjimečně (Vlkov, Lobeč).

Mladší lidovou architekturu na Kokořínsku představují zděné klasicistní domy velkého objemu, které pocházejí z doby okolo roku 1900. Nejhmotnější zděné objekty, tvořící většinou hospodářský komplex, se nacházejí v Tuhani, Mošnici, a dále v Osinalicích, Střezivojicích, Kanině a Týně. Vyznačují se poměrně plochými střídmými fasádami, kdy patro je odděleno jednoduše profilovanou římsou, pod trojúhelným nebo lichoběžníkovým štítem je ve většině případů výrazná římsa krytá keramickou krytinou. Objevují se lizénové rámy, či ploché pilastry vyvedené až pod štítovou římsu, okna zdobí šambrány (Nové Osinalice). Někdy jsou mohutné štíty hlavního průčelí předěleny římsou a rozčleněny pěti okenními otvory – 3 pod římsou a 2 nad římsou (Sitné, Osinalice). Střechy jsou sedlové, často se zvalbením jednoho nebo obou štítů, krytina je keramická. Zděná zástavba je v převaze nad zástavbou roubenou na jižním okraji CHKO. Zcela netradiční pojetí fasád hlavního štítového průčelí se objevuje v Chodči, Bosyni a Janově Vsi. Jejich členění je pojato v duchu anglické neofotily, štít je lemován zubořezem, kdy po stranách trojúhelného štítu a v jeho vrcholu jsou umístěny věžičky s cimbuřím. Zajímavě řešené pozdně barokní či klasicistní štíty jsou v Kanině. Významnější soubory mladší zděné lidové architektury se dochovaly například v Osinalicích, Horní Vidimi, Kanině, Blíževedlech.

Třetím typem lidové architektury na Kokořínsku jsou četné skalní objekty, které jsou nejen obytné a hospodářské (nejčastější jsou sklepy a chlévy), ale i sakrální. Stavby jsou zahloubené do měkkého pískovcového podloží a některé z nich byly doplněny dřevěnými nadzemními částmi. Skalní objekty se objevují v řadě kokořínských vesnic (Dobřeň, Jestřebice, Vidim, Truskavna, Lhotka u Mělníka).

Na památkové hodnotě vesnic v CHKO Kokořínsko se podílejí i různé druhy dochovaných hospodářských objektů. Velké množství hospodářských staveb jakými jsou stodoly, sýpky, kolny (rámová kolna se dochovala v Dobřeni) a podobně zaniklo. Sýpky byly v patře roubené s přízemím většinou vyzděným z pískovcových štuk s komorami přístupnými z pavlače (Nosálov). Stodoly byly buď celoroubené (Dobřeň, Olešno) nebo vyzděné z pískovcových štuk s částečným roubením, pilířové z pískovcových štuk s roubenými výplněmi (Olešno), nebo celozděné z pískovcových štuk (Kanina, Nosálov, Nové Osinalice, Osinalice).

Malebnost vesnického parteru dotvářejí vjezdové brány a branky, kamenné ohradní zdi a plaňkové ploty předzahrádek s pískovcovými sloupky (Nosálov, Nové Osinalice, Ráj). Většina bran je v klasicistním duchu, vyzděných s pískovcových štuk. Brány jsou segmentově zaklenuté s rovným nadpražím, někdy na ně po straně navazuje branka (Nosálov). Častým typem je pilířová brána s rovným překladem nad vjezdem krytým stříškou s keramickou krytnou (Olešno). Zajímavá brána je v Kanině, kdy v nadpraží je umístěn barokně vyhlížející nástavec. Někde se objevují na návsích i litinové pumpy (Nosálov).

Kokořínsko spolu se sousedním Dubskem a Českolipskem patří k oblastem s nejpočetnějším nejlépe dochovaným fondem lidové architektury. V některých vesnicích se téměř intaktně dochovaly celé soubory lidových staveb. Nejvýznamnější soubory lidové architektury se dochovaly v Dobřeni, Jestřebicích, Chudolazech, Medonosích, Nosálově, Nových Osinalicích, Olešně, Osinalicích, Sitném, Střezivojicích, Šemanovicích, Tupadlech, Vidimi, Vojtěchově a v Horní Vidimi. Nejhodnotnější vesnice byly vyhlášeny jako vesnické památkové rezervace – Dobřeň, Lhota, Nové Osinalice, Olešno, Nosálov, Žďár a vesnické památkové zóny – Bukovec, Jestřebice, Sitné, Střezivojice, Vidim, Vojetín, Kruh, Tubož a Lobeč. K prohlášení za vesnickou památkovou zonu jsou dále navrženy Osinalice, Nedvězí, Luka, Litice a Panská Ves, „zasloužila" by si to i Kanina a Dražejov.

2.2.5 Popis a hodnoty sídel uvnitř CHKO

Popis jednotlivých sídel uvnitř CHKO je proveden tabulární formou. Jejich pořadí vychází ze seznamu sídel uvedeného v Plánu péče o CHKO. Sídla jsou uvedena podle okresů v pořadí Mělník, Mladá Boleslav, Česká Lípa a Litoměřice. Uvnitř okresů se u obcí pořadí určuje podle abecedy. Uvnitř obcí jsou místní části uvedeny podle abecedy.

2.2.5.1 Dobřeň

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1402	obec	Dobřeň
krajinný prostor	**F.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	186/30	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	33/30	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.9, 2.2.10: Dobřeň. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa.*
(http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Obec připomínána r. 1402. Stavby lidového baroka z 19. stol. Při silnici do Vidimi ve skále reliéf Ukřižovaného z 2. pol. 17. stol. Vesnická památková rezervace s dochovaným množstvím mimořádně hodnotných roubených patrových domů a chalup. Památkově cenné jsou i patrové zděné objekty. Většina objektů pochází z konce 18. a první třetiny 19. století. Roubené domy se vyznačují charakteristickými prvky Kokořínska, kterými jsou podstávky, pavlače a zděná					

přízemí z pískovcových kvádrů. Příkladem mladší obytné zástavby v Dobřeni je dům s brázděným patrem a zděným přízemím. Velké patrové usedlosti jsou soustředěné okolo komunikace ve východní části vsi a okolo silnice do Vidimi v západní části vesnice. Drobná chalupnická zástavba je roztroušena kolem křižovatky silnic v severovýchodní části vsi a několik chalup vzniklo na dně hluboké rokle jižně od vesnice. Soubor doplňují hospodářské objekty jako jsou sýpky, kolny a stodoly a dále zděné klenuté brány a zídky. Součástí řady usedlostí jsou i hospodářské prostory vyhloubené do měkkého pískovcového podloží. Jižně od vsi se dochovalo skalní obydlí.

ad 4.1:

Vesnická památková rezervace (1995, číslo rejstříku 1057)
kostel sv. Václava (46500 / 2-1181)
socha sv. Floriána (33935 / 2-1182)
jiné drobné dílo - skalní reliéf Ukřižování, při silnici J od vsi (21990 / 2-3703)
venkovská usedlost čp. 1 (16988 / 2-3691)
venkovská usedlost čp. 3 (21148 / 2-3692)
venkovská usedlost čp. 16 (14726 / 2-3696)
venkovská usedlost čp. 19 (39078 / 2-3697)
venkovská usedlost čp. 28 (28667 / 2-3700)
venkovská usedlost čp. 32 (26313 / 2-3702)
venkovský dům čp. 4 (29728 / 2-3693)
venkovský dům čp. 8 (24853 / 2-3694)
venkovský dům čp. 15 (25028 / 2-3695)
venkovský dům čp. 24 (45586 / 2-3698)
venkovský dům čp. 25 (34101 / 2-3699)
venkovský dům čp. 29 (33131 / 2-3701)
sýpka (návrh)

Ottův slovník naučný:
Ves v Čechách, hejtm., okr. a pš. Dubá (7 km j.), fara Vidim; 34 d., 8 ob. č, 154 n. (1890), myslivna.-

Obr. 2.2.11: Dobřeň. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.2 Jestřebice

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1407	obec	Dobřeň
krajinný prostor	**F.1/2/3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	431/71	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	73/73	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.12, 2.2.13: Jestřebice a Malá Jestřebice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Převážně rekreační obec. Ve východní části obce kruhová náves s kapličkou. Při silnici na Dobřeň zalesněný vrcholek Špičák s obydlím zvaným „Halali“, sídlo rodu Špačků, posledních soukromých majitelů hradu Kokořína.
Vesnická památková zóna je dobře udržovanou vesnicí. Dochoval se zde mimořádně hodnotný a početný soubor roubené lidové architektury. Převážná část lidových staveb pochází z konce 18. a počátku 19. století. Převažují patrové roubené domy chlévního typu s podstávkami, pavlačemi a lomenicemi. Objevují se i zdobně skládané břidlicové štíty. Charakter vesnice dotváří i zděná architektura z 19. století, chalupy z počátku 20. století a hospodářské stavby postavené z pískovcových kvádrů. V okolí vesnice se dochovalo několik skalních obydlí. Okolo silnice v západní části vsi vzniklo několik hmotově nevhodných objektů, jakými jsou rodinné domky a chaty.

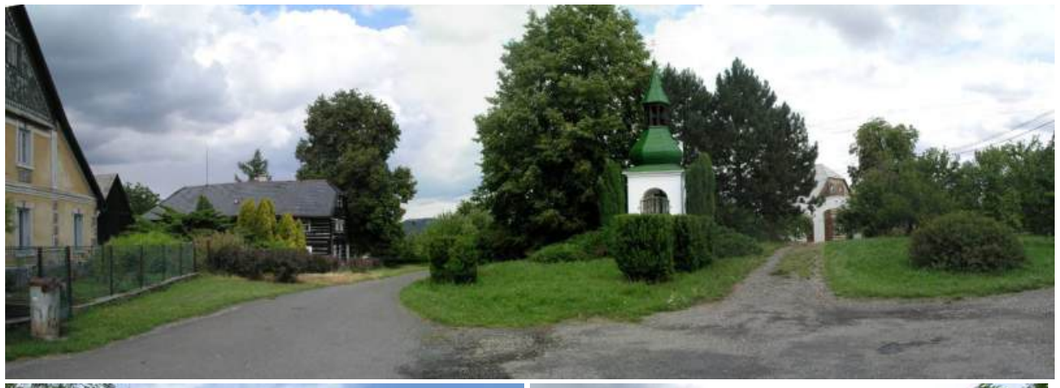
ad 4.1:

Vesnická památková zóna (1995, identifikační číslo 2219)
kaple skalní, S okraj obce, při silnici na Dobřeň (číslo rejstříku 33482 / 2-3725)

kaplička na návsi (číslo rejstříku 18801 / 2-3724)
krucifix, křižovatka, proti čp. 6 (číslo rejstříku 22216 / 2-3723)
sousoší Kalvárie (návrh)
skalní vodní mlýn, Z strana Pšovky, cca 200 m od Hlučova (číslo rejstříku 31716 / 2-3726)
venkovská usedlost čp. 1 (číslo rejstříku 17718 / 2-3704)
venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 39593 / 2-3705)
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 27055 / 2-3706)
venkovská usedlost čp. 6 (číslo rejstříku 19248 / 2-3707)
venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 24322 / 2-3708)
venkovská usedlost čp. 8 (číslo rejstříku 25771 / 2-3709)
venkovská usedlost čp. 9 (číslo rejstříku 19446 / 2-3710)
venkovský dům čp. 13 (číslo rejstříku 22638 / 2-3711)
venkovská usedlost čp. 18 (návrh)
venkovská usedlost čp. 20 (číslo rejstříku 37617 / 2-3712)
venkovská usedlost čp. 23 (návrh)
venkovská usedlost čp. 30 (číslo rejstříku 20155 / 2-3713)
venkovská usedlost čp. 31 (číslo rejstříku 22100 / 2-3714)
venkovská usedlost čp. 33 (číslo rejstříku 14090 / 2-3715)
venkovská usedlost čp. 34 (číslo rejstříku 36167 / 2-3716)
venkovský dům čp. 35 (číslo rejstříku 29730 / 2-3717)
venkovský dům čp. 44 (číslo rejstříku 45736 / 2-3719)
venkovský dům čp. 58 (číslo rejstříku 25236 / 2-3721)
venkovská usedlost čp. 41, s omezením: bez kolny na pozemku st. parc. č. 49/3 (číslo rejstříku 45641 / 2-3718)
venkovská usedlost čp. 55 (číslo rejstříku 44581 / 2-3720)
venkovská usedlost čp. 65 (číslo rejstříku 33362 / 2-3722)
venkovská usedlost čp. 72 (číslo rejstříku 100397)
kaple Nejsvětější Trojice, náves (číslo rejstříku 25189 / 3-2538)
Ottův slovník naučný:
(Gestrzebitz), ves v Čechách, hejt. a okr. Dubá, fara Semanovice, pš. Mšeno; 88 d., 27 ob. č., 417 n. (1890), 1tř. šk., Nový Dvůr, mlýn Hlučov a myslivna.

Obr. 2.2.14, 2.2.15, 2.2.16, 2.2.17: Jestřebice. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.3 Klučno

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1705	obec	Dobřeň
krajinný prostor	**F.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	52/6	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	0/4	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.18, 2.2.19: Klučno. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby		**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

ad 4.1:
venkovská usedlost čp. 4 (18982 / 2-3727)
Ottův slovník naučný:
Klucno (Klutzen), víska u Jestbořic v Čechách, hejt. a okr. Dubá, fara a pš. Mšeno; 6 d.. 29 ob. n. (1890).

2.2.5.4 Střezivojice

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1402	obec	Dobřeň
krajinný prostor	**F.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	269/37	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I./II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	43/34	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.20, 2.2.21: Střezivojice a Kostelečky. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

Střezivojice je vesnická památková zóna s dochovaným hodnotným souborem lidové architektury typické pro region Kokořínska. Zastoupeny jsou zde především velké patrové roubené domy převážně z přelomu 18. a 19. století s podstávkami, zděným přízemím, pavlačemi, zapuštěnými pavláčkami (loggie) a skládanými lomenicemi komorového typu. Hodnotné jsou zde i zděné patrové objekty z doby okolo roku 1900. Tyto objekty se vyznačují velkou hmotou a jednoduchou fasádou. Na okraji obce je zastoupena i zástavba chalupami. Typické jsou i zděné zídky z pískovcových kvádrů a pískovcové sloupky oplocení. V intravilánu obce je i řada tradičních staveb poznamenaných stavebními úpravami a stojí zde i několik nevhodných novostaveb.
ad 4.1:
vesnická památková zóna (1995, číslo rejstříku 2222)
venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 35189 / 2-3733)
venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 41097 / 2-3734)
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 15471 / 2-3735)
venkovská usedlost čp. 6 (číslo rejstříku 31387 / 2-1297)

venkovská usedlost čp. 8 (číslo rejstříku 25822 / 2-3736)
venkovská usedlost čp. 9 (číslo rejstříku 44953 / 2-3737)
venkovská usedlost čp. 18 (číslo rejstříku 28897 / 2-3738)
venkovská usedlost čp. 23 (číslo rejstříku 15536 / 2-3739)
Ottův slovník naučný:
ves v Čechách, hejtm. a okr. Dubá, fara a pš. Hor. Vidím; 40 d., 194 obyv. n. (1900), 2tř. šk.

Obr. 2.2.22, 2.2.23: Střezivojice. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.5 Vlkov

krajinný celek	**D**	první písemná zmínka	1414	obec	Dobřeň
krajinný prostor	**D**	počet obyvatel/domů v r. 1869	119/16	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	1/11	kraj	Středočeský

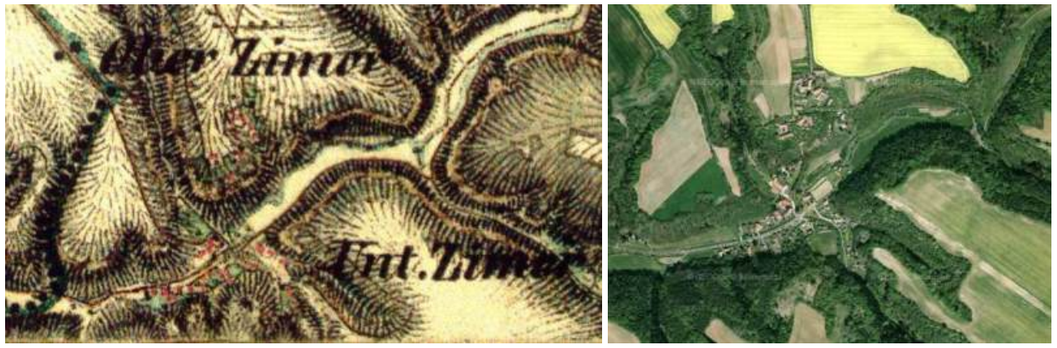
Obr. 2.2.24, 2.2.25:Vlkov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:
Rekreační udržovaná vesnice s převahou lidové architektury, která je zde zastoupena jak zděnou patrovou architekturou s kamennými zídkami, tak i roubenými patrovými objekty a roubenými přízemními domky, ojediněle se objevuje hrázdění. Uprostřed vesnice stojí jedna novostavba a okraj obce tvoří chaty.
ad 4.1:
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 28778 / 2-3745)
venkovská usedlost čp. 17 (číslo rejstříku 15685 / 2-3746)
venkovská usedlost čp. 18 (číslo rejstříku 37700 / 2-3747)
Ottův slovník naučný:
(Wlkow), ves t., hejtm., okr. a pš. Dubá, fara Bořejov; 20 d., 87 obyv. n. (1900), popl. dvůr.

2.2.5.6 Horní Zimoř

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	1640	obec	Dolní Zimoř
krajinný prostor	**E.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	167/29	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	64/35	kraj	Středočeský

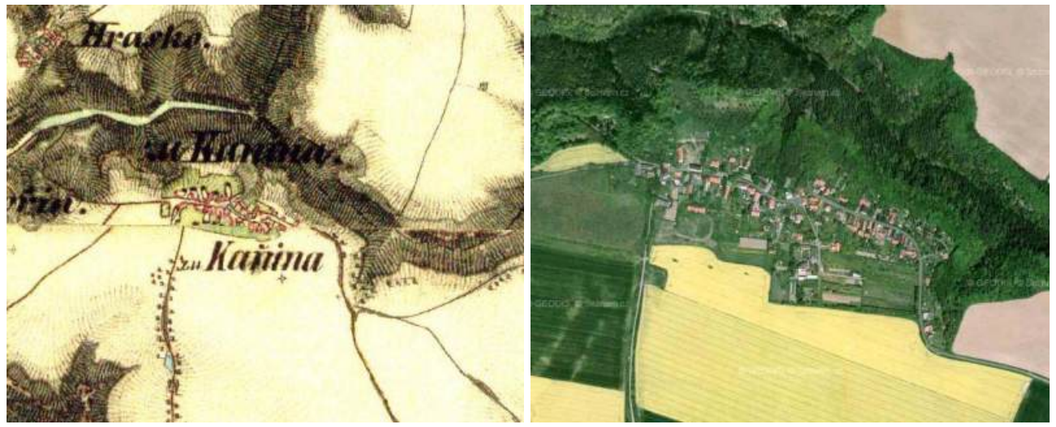

Obr. 2.2.26, 2.2.27: Horní a Dolní Zimoř. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	**X**
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Zástavba je smíšená, objekty jsou zděné přízemní i patrové, objevují se i chaty. **ad 4.1:** venkovská usedlost čp. 22 (číslo rejstříku) **Ottův slovník naučný:** Dolní, ves t., hejtm. a okr. Mělník, fara a pš. Vysoká u Mělníka; 19 d., 81 obyv. č. (1900), 1tř. šk.- Horní, ves t.; 10 d., 65 obyv. č. (1900).					

2.2.5.7 Kanina

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1237	obec	Kanina
krajinný prostor	**F.5/3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	257/42	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	45/53	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.28, 2.2.29: Kanina. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Obec ze severní strany ohraničená lesnatými a skalnatými stržemi do roklí Kočičina a Vrbodol. Při jižním okraji obce archeologické eneolitické naleziště. Stavby lidové architektury. Na východní straně vesnice převažuje zděná přízemní chalupnická a domkářská zástavba. Severní stranu tvoří řada větších zděných usedlostí. Některé starší objekty prošly novodobými stavebními úpravami. Přesto se zde dochoval poměrně hodnotný typologicky i stylově bohatý soubor lidové architektury. Jsou zde ojediněle i příklady starší roubené architektury. Převažuje zde však zděná, většinou patrová zástavba. Zajímavý je především areál s dvouštítovým barokně řešeným průčelím, dále jsou to klasicistní patrové domy s valbovou nebo polovalbovou střechou. Kromě klasicistních domů jsou zde eklektické stavby v podobě mohutných patrových podélně orientovaných domů s valbovými střechami a neorenesančními fasádami, některé se středními rivality. Objevují se zde vjezdové brány s rovným nadpražím či segmentovým zaklenutím. U mnohých usedlostí se dochovaly rozměrné zděné stodoly. Okrajové části byly narušeny novodobou výstavbou a modernizacemi, centrální část vesnice se dochovala v téměř					

intaktní podobě. Vesnice je udržovaná.
ad 4.1:
venkovská usedlost čp. 9 (číslo rejstříku 15301 / 2-3765)
venkovská usedlost čp. 17 (číslo rejstříku 37176 / 2-1321)
venkovská usedlost čp. 18 (číslo rejstříku 16485 / 2-3766)
Ottův slovník naučný:
Ves v Čechách, hejt. a okr. Mělník, fara a pš. Mšeno; 47 d., 292 ob. č. (1890), 1tř. šk., vápencové, pískovcové a čedičové lomy.

Obr. 2.2.30: Kanina. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.8 Kokořín

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1320	obec	Kokořín
krajinný prostor	**F.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	357/45	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	179/60	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.31, 2.2..32: Kokořín a Kokořínek. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

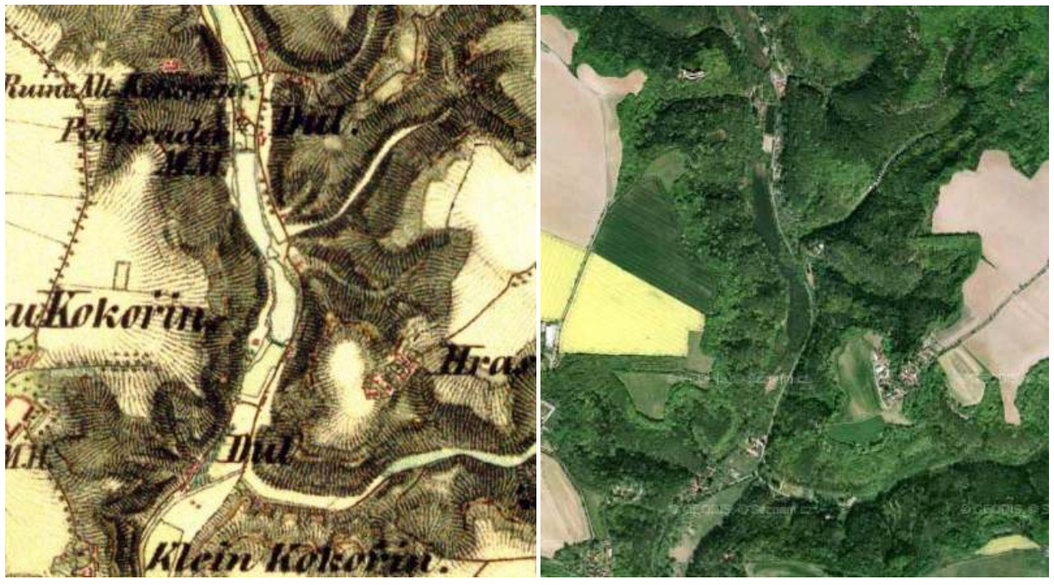
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	**X**
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	**X**
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby		**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev	**X**	**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:
Ves vznikla na místě někdejší tvrze, za jejíž pozůstatky jsou považovány jeskyně v pískovcích pod býv. zámeckým parkem zvané Staráky. Barokní zámek do dnešní podoby přestavěn kolem r. 1800, účelově využit. Na návsi barokní sousoší sv. Mikuláše Tolentinského se sochami svatých z r. 1700. Z cesty na Kokořínek odbočuje stezka „Ochozka“ klesající do Kokořínského dolu.
Zástavba je různorodá, hodnotná lidová architektura zde není. Stavební rozvoj je možný v tradičních formách.
ad 2.7:
kravín jižně od obce
ad. 4.1:
sousoší sv. Mikuláše Tolentinského, náves (36633 / 2-1325)
zámek čp. 1, náves (41689 / 2-1324)
měšťanský dům čp. 6 (51747 / 2-4462)

výklenková kaplička (návrh)
jiné drobné dílo - skalní reliéfy (návrh)
skalní obydlí (návrh)
jiná obytná stavba čp. 23 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 24 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 28 (návrh)
Ottův slovník naučný:
ves v Čechách, hejt. a okr. Mělník, fara a pš. Vysoká u Mělníka; 47 d., 343 ob. č. (1890), mlýn, chmelařství a sadařství. Alod. statek (877,94 ha) se zámečkem, dvorem a cihelnou Václ. Špačka. Ke [Kokořín]-u náležejí osady: [Kokořín] Důl s 11 d., 70 ob. č. (1890) s mlýny Podhradem a Mlčením a [Kokořín] Malý, Kokořínek, s 10 d., 57 ob. č. (1890).

2.2.5.9 Kokořínský Důl

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1834	obec	Kokořín
krajinný prostor	**F.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	281/42	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	13/43	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.33, 2.2.34: Kokořínský Důl. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	**X**
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter	**X**	**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby		**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	**X**
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:
Udržované, absence lidové architektury, většina objektů je novodobá z 20. století. Obec má rekreační charakter.
ad 3.8:
Hrad Kokořín patrný z některých dílčích dálkových pohledů
ad 4.1:
národní kulturní památka Kokořín, Kokořínský důl (2001, číslo rejstříku 242)
hrad Kokořín na skále u státní silnice (40728 / 2-1323)
vodní mlýn Mlčeň čp. 8 (20725 / 2-3729)
venkovský dům čp. 35 (27059 / 2-3730)
venkovský dům čp. 57 (22310 / 2-3731)
venkovská usedlost čp. 58 (23694 / 2-3732)

Obr. 2.2.35: Kokořínský Důl. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.10 Janova Ves

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	1798	obec	Kokořín
krajinný prostor	**E.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	117/22	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	47/24	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.36, 2.2.37: Janova Ves. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter	**X**	**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Dobře udržovaný stavební fond avšak většinou novodobě upravovaný. Převažují zděné patrové objekty (objevena 1 roubenka). **Ottův slovník naučný:** (Janoves) Zavadilka, osada v Čechách u Bosyně, hejt. a okr. Mělník, fara a pš. Vysoká; 23 d., 101 ob. č. (1890); pod vsí žid. hřbitov.					

Obr. 2.2.38: Janova Ves. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.11 Březinka

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	1517	obec	Kokořín
krajinný prostor	**E.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	146/27	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	68/36	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.39, 2.2.40: Březinka. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				

2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	**X**
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby		**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Z hlediska lidové architektury se jedná o nevýznamnou obec, zástavba je různorodá. **Ottův slovník naučný:** [Březinka], ves t., hejtm. a okr. Mělník (12 km sev.-vých.), býv. panství Liblice, fara Semanovice, pošta Vysoké; 28 d.. 143 ob. čes. (1880).					

2.2.5.12 Šemanovice

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	1444	obec	Kokořín
krajinný prostor	**E.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	292/52	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	48/46	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.41, 2.2.42: Šemanovice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	

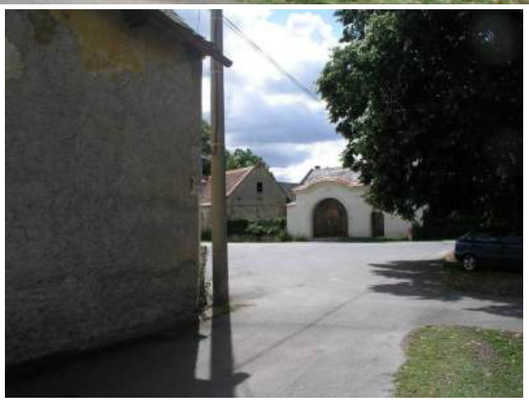
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Obec doložená v pol. 15. stol. Pozdně barokní, původně gotický kostel sv. Jana Nepomuckého z r. 1803. Několik bývalých skalních obydlí. Ves je v poměrně dobrém stavebním stavu, v obci převažuje zděná lidová architektura nad roubenou. Na okraji zástavby jsou situovány jednostranně při silnici nápadně úzké patrové i zděné i roubené, či roubené v kožichu domy s průčelní orientací a pavlačí do úzkého dvora. Objevují se zde kamenné zídky a zděné brány. **ad 4.1:** kostel sv. Jana Nepomuckého (číslo rejstříku 15375 / 2-1280) venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 54884 / 2-4463) venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 10027 / 2-3740) venkovská usedlost čp. 21 (číslo rejstříku 27232 / 2-3741) venkovská usedlost čp. 33 (číslo rejstříku 31447 / 2-3742) venkovská usedlost čp. 37 (číslo rejstříku 15911 / 2-3743) skalní obydlí čp. 31 (číslo rejstříku 30246 / 2-3744) **Ottův slovník naučný:** kdysi Šemaněvice, Šímanice, far. ves v Čechách, hejtm. a okr. Mělník, pš. Vysoká u Mělníka; 53 d., 235 ob. č., 5 n. (1900). Kostel sv. Jana vystavěný r. 1803, při němž r. 1868 zřízena duchovní správa, 1tř. šk., pěstování chmele a na blízku pískovcové lomy. V lese u [Šemanovice]-ic jeskyně Hradkov a Ivanova rokle. Obec trpí nedostatkem vody. Alod. statek se zámečkem (kde stával hrad) a dvorem, majetek dědiců Antonie hr. Valdšteinové-Vartenberkové.					

Obr. 2.2.43: Šemanovice. *(Foto: Jana Vorlová)*

Obr. 2.2.44, 2.2.45, 2.2.46: Šemanovice. *(Foto: Jana Vorlová)*

Obr. 2.2.47: Truskavna. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.13 Truskavna

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	1379	obec	Kokořín
krajinný prostor	**E.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	147/26	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	10/18	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.48, 2.2.49: TRuskavna. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	**X**
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Jednotlivé objekty v poměrně dobrém stavu, parter zanedbaný. Z hlediska lidové architektury pouze 2 hodnotné roubené objekty. Jedná se o patrový dům s pavlačí a patrovou sýpku s pavlačí na vstupní straně. Ostatní zástavba je smíšená z první třetiny 20. století, jedná se o drobné patrové chalupy i přízemní stavení se zachováním příznivé hmotové skladby. Pod vesnicí se dochovaly skalní obydlí. **ad 4.1:** venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 30947 / 2-1281) skalní obydlí (číslo rejstříku 14630 / 2-1282) **Ottův slovník naučný:** Ves v Čechách, hejtm. a okr. Mělník, fara Šemanovice, pš. Kokořín; 26 d., 106 obyv. č. (1900).					

2.2.5.14 Ješovice

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1456	obec	Liběchov
krajinný prostor	**B.4**	počet obyvatel/domů v r. 1869	277/52	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	117/53	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.50, 2.2.51: Ješovice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

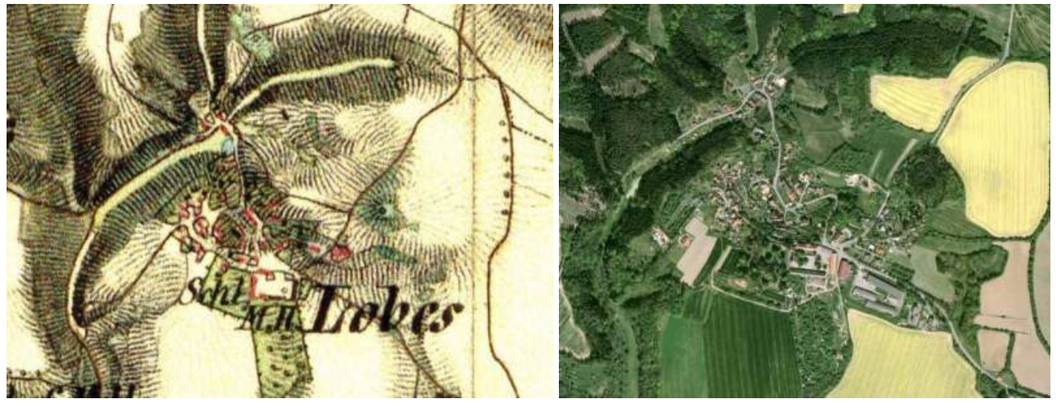
Převažuje zděná zástavba, vesnice je celkově zanedbaná.
ad 4.1:
sochy - soubor plastik tesaných do skály Had, Harfenice, Sfinga, kaple sv. Maří Magd. (číslo rejstříku 15440 / 2-1346)
venkovský dům čp. 10 (číslo rejstříku 20444 / 2-3756)
Ottův slovník naučný:
Jeschowitz), ves v Čechách, hejt. Dubá, okr. Štětí, fara a pš. Liběchov; 54 d., 1 ob. č., 230 n. (1890), myslivna.

Obr. 2.2.52, 2.2.53: Ješovice. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.15 Lobeč

krajinný celek	**C/F**	první písemná zmínka	1323	obec	Lobeč
krajinný prostor	**F.4**	počet obyvatel/domů v r. 1869	457/68	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	140/74	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.54, 2.2.55: Lobeč. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				

4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Vesnice má poměrně složitou urbanistickou strukturu (dvě části). Na jižní straně vsi stojí na terénní hraně areál barokního zámku s hospodářským dvorem z r. 1654 (přestavěn r. 1724 a 1883 a upraven r. 1913), na který navazoval zámecký park. Na nejvýše položeném místě vesnice, na severovýchod od zámku, stojí kostel povýšení sv. Kříže se zvonicí a v jeho blízkosti je situována sýpka. Na vnější straně lodi zazděná deska s letopočtem 1532 se jménem Jana Husa. Zástavbu tvoří usedlosti drobného měřítka, výstavné statky zde chybí. Dochoval se zde soubor patrových roubených domů typických pro oblast Mšena. Domy mají většinou přezděná přízemí, patra jsou roubená a výjimečně i hrázděná, přístupná z pavlačí. Celkem ojediněle se zde objevuje i kolmo přizděné hospodářské křídlo z pískovcových štuk. Zastoupeny jsou zde i drobné přízemní roubené chalupy. Ve vsi převažují jednoduché stavby ze 20.a 30. let 20. století a to jak přízemní tak i patrové s vysokými půdními nadezdívkami a s vaznicovými krovy. Zástavba vesnice je velice nesourodá, prostoupená nevhodnými novostavbami. Památková hodnota vesnice spočívá v dochovaném souboru vrchnostenských staveb a několika roubených domech (1995 vesnická památková zóna). Archeologické naleziště. Rodiště skladatele Václava Emanuela Horáka (1800-1871) a působiště spisovatele Eduarda Štorcha (1878-1956), jež do Lobče umístil děj svého románu MInehava. Spisovatel je zde i pohřben.

ad 4.1:

Vesnická památková zóna (1995, číslo rejstříku 2220)
kostel Povýšení sv. Kříže (číslo rejstříku 33930 / 2-1351)
zámek čp. 1 (číslo rejstříku 15612 / 2-1352)
venkovský dům čp. 7 (číslo rejstříku 15638 / 2-3771)
venkovská usedlost čp. 37 (číslo rejstříku 37511 / 2-3772)

Ottův slovník naučný:

Lobez, ves v Čechách, hejtm. Mnich. Hradiště, okr. Bělá u Bezd., fara a pš. Mšeno; 73 d., 407 obyv. č., 2 n. (1890), fil. kostel Pozdvižení sv. Kříže (ve XIV. stol. fara), 2tř. šk. Alod. statek [Lobeč] a Mšeno (420,4 ha) se zámkem, parkem, dvorem a pivovarem náleží dru Rud. Cicvárkovi. Opodál popl. dvůr Filipov. V prvotních dobách byla [Lobeč] služebným statkem ke hradu Bezdězi. Později jen dolní část Lobče zůstala manstvím a Horní [Lobeč] drželi pánové z Harasova, po nichž následovali (1513) Lobečtí z Lobče, kteří již dávno seděli na Dolní Lobči. R. 1601 přikoupena [Lobeč] ke hradu Bezdězi, od něhož oddělena i se Mšenem r. 1634. R. 1654 vystavěli zde majetníci Mšena a Lobče zámeček, jenž přestaven r. 1724 a učiněn sídlem statku. Fara, zaniklá v XVII. stol., již neobnovena.

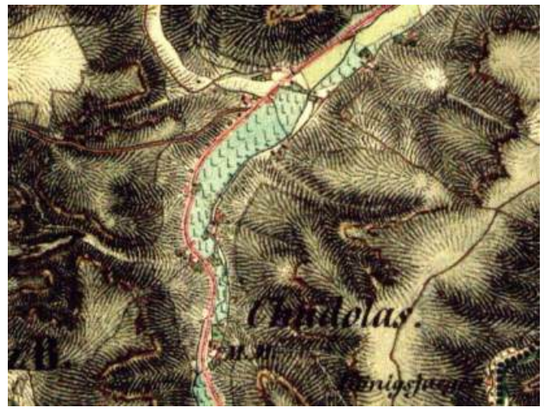

Obr. 2.2.56, 2.2.57: Chudolazy. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.16 Chudolazy

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1357	obec	Medonosy
krajinný prostor	**B.6**	počet obyvatel/domů v r. 1869	190/36	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	44/28	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.57, 2.2.58: Chudolazy. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ves s hrázděnými a roubenými domy, při vedlejší silnici směrem k Brocnu místo seskoku výsadku partyzánské skupiny Národní mstitel 26.3.1945. Sev. (1,5 km) při hlavní silnici socha sv. Ludmily z pol. 19. stol. od sochaře Linna, v poslední době obnovená. V jižní části na mostku socha sv. Jana Nepomuckého.
V obci převažuje původní zástavba, objevují se i roubené patrové objekty. Stavební fond je udržovaný, parter částečně zanedbaný, rekreační charakter obce.

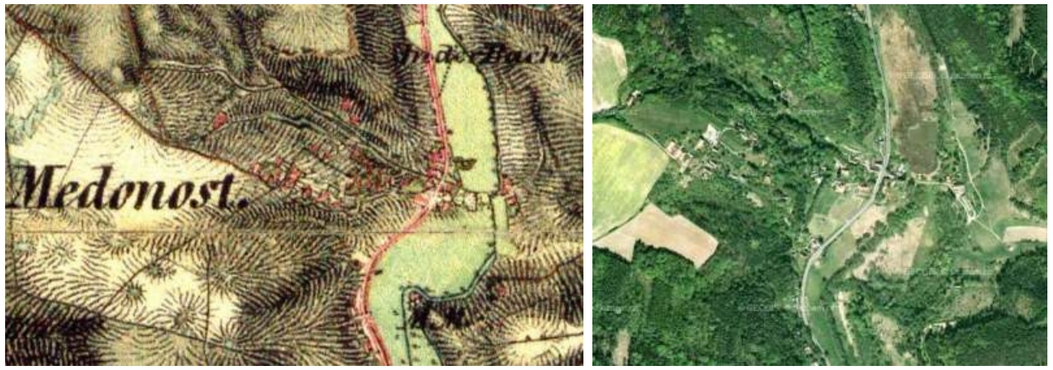
ad 4.1:

vodní mlýn čp. 36 (číslo rejstříku 10614 / 2-4304)
socha sv. Jana Nepomuckého (návrh)
venkovská usedlost čp. 6 (číslo rejstříku 14245 / 2-3842)
venkovská usedlost čp. 13 (číslo rejstříku 29729 / 2-3843)
venkovská usedlost čp. 14 (číslo rejstříku 15134 / 2-3844)
venkovská usedlost čp. 19 (číslo rejstříku 35607 / 2-3845)

venkovská usedlost čp. 35 (pův. čp. 7)(číslo rejstříku 14464 / 2-1443)
venkovský dům čp. 20 (číslo rejstříku 19409 / 2-3846)
venkovský dům čp. 22 (číslo rejstříku 16769 / 2-3847)
venkovský dům čp. 24 (číslo rejstříku 21772 / 2-3848)
Ottův slovník naučný:
někdy Chudolazy (Chudolas), ves v Čechách, hejt. Dubá, okr. a pš. Štětí, fara Medonosty; 35 d., 148 ob. n. (1890). Ves připomíná se (1357-76) jako majetek university pražské.

2.2.5.17 Medonosy

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1352	obec	Medonosy
krajinný prostor	**B.6**	počet obyvatel/domů v r. 1869	422/80	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	43/48	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.59, 2.2.60: Medonosy. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

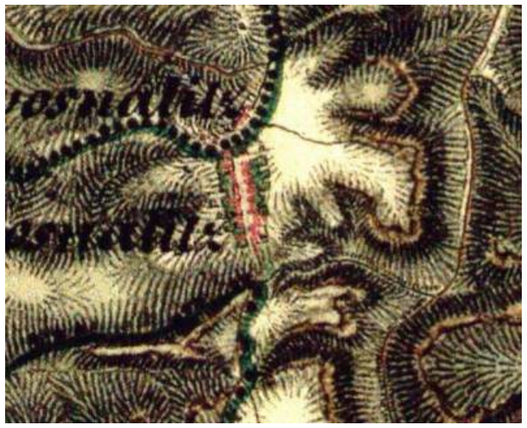
Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Ves s lidovými roubenými a hrázděnými domy z přelomu 18. a 19. stol. Barokní kostelík sv. Jakuba z r. 1712. Medonosy představují poměrně hodnotný soubor lidové architektury s rozvolněnou půdorysnou strukturou. Dochovaly se roubené přízemní i patrové domy s odstávkou, je zde i příklad roubeného domu s hrázděným patrem (z přelomu 18. a 19. století), jsou zde částečně zděné i celozděné objekty. Zděné domy jsou vesměs pozdně klasicistní a eklektické, jsou patrové drobného měřítka. Některé mají zachované jednoduché fasády. Hospodářské objekty (stodoly, chlévy, zemní sklepy) jsou převážně zděné z pískovcových přesně opracovaných kvádrů. Výjimečnou památkou je zde					

Obr. 2.2.61, 2.2.62: Medonosy. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.18 Nové Osinalice

krajinný celek	**D**	první písemná zmínka	1790	obec	Medonosy
krajinný prostor	**D**	počet obyvatel/domů v r. 1869	155/23	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	7/24	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.63, 2.2.64: Nové Osinalice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Vesnická památková rezervace je jedinečně zachovalým celkem lidové architektury. Největší koncentrace hodnotných staveb se nachází v severní části obce. Hodnotné jsou patrové roubené domy částečně i hrázděné pocházející z konce 18. století, kdy byla vesnice založena. Domy mají pavlače, vyřezávané podstávky a původně tyčkové vyplétané štíty s omazávkou a větracími průduchy na sušení chmele. Některé štíty jsou doposud obložené dekorativně skládanou štípanou břidlicí, novodobě i eternitem. Setkáváme se zde i se zděným přízemím a hrázděným patrem. Typické jsou opět pavláčky. Ve vsi se dochovalo i několik přízemních roubených domů. Soubor patrových zděných domů pochází vesměs z 2. poloviny 19. století. Lze se zde setkat i s eklekticky členěným průčelím. Prostředí vesnice doplňují stodoly postavené z pískovcových štuk a typické jsou ploty s pískovcovými podezdívkami se sloupky a s dřevěnými plaňkami. Stavební fond je převážně ve výborném stavebně technickém stavu.

ad. B.4.1:

Vesnická památková rezervace (1995, číslo rejstříku 1059)

venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 42086 / 2-3867)
venkovská usedlost čp. 8 (číslo rejstříku 26314 / 2-3868)
venkovská usedlost čp. 9 (číslo rejstříku 29105 / 2-3869)
venkovská usedlost čp. 11 (číslo rejstříku 45506 / 2-3870)
venkovská usedlost čp. 13 (číslo rejstříku 18608 / 2-3871)
venkovská usedlost čp. 56 (číslo rejstříku 20156 / 2-3872)
venkovská usedlost čp. 57 (číslo rejstříku 18194 / 2-3873)
venkovská usedlost čp. 58 (číslo rejstříku 49757 / 2-4381)

2.2.5.19 Osinalice

krajinný celek	**D**	první písemná zmínka	1396	obec	Medonosy
krajinný prostor	**D**	počet obyvatel/domů v r. 1869	156/25	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	11/21	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.65, 2.2.66: Osinalice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Vesnice je navržena na prohlášení za památkovou zónu, dochovalo se zde množství lidových staveb budovaných od konce 18. století do první třetiny 20. století. Významný je soubor patrových roubených domů chlévního typu (typického pro německy mluvící region v okolí Dubé) s profilovanou podstávkou, pavlačí, balkonkem a se střešními vikýři ve tvaru štiky. Objevuje se zde i kombinace roubené a hrázděné techniky. Zděné domy velkých objemů jsou

převážně pozdně klasicistní ze 2. poloviny 19. století. Postaveny jsou z pískovcových štuk, mnohdy bez omítky. Charakteristické jsou vysoké trojúhelné štíty s jednoduchým historizujícím dekorem. Z pískovcových štuk jsou i stodoly a další hospodářské objekty. Ve vsi je pozdně barokní kaple z roku 1766. Vesnice je udržovaná, objekty jsou vesměs ve výborném stavebně technickém stavu.
ad 4.1:
kaple (11435 / 2-4338)
venkovská usedlost (32801 / 2-3863)
venkovská usedlost (27465 / 2-3864)
venkovská usedlost, z toho jen: stáj, seník (45844 / 2-3865)
venkovská usedlost (20036 / 2-3866)
Ottův slovník naučný:
(Gross-wosnalitz), ves v Čechách. hejtm., okr. a pš. Dubá. fara Hor. Vidim; 58 d., 277 ob. n. (1890), kaple, 1tř. škola. Část obce [Osinalice] Nové (Neu-W.).

Obr. 2.2.67: Osinalice. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.20 Osinaličky

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1410	obec	Medonosy
krajinný prostor	**B.6**	počet obyvatel/domů v r. 1869	28/6	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	3/1	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.68, 2.2.69: Osinaličky. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Ottův slovník naučný: Osinalice Malé (KleinWosnalitz), víska v Čechách, hejtm. a okr. Dubá, fara Medonosy, pš. Štětí; 5 d., 16 ob. n. (1890).					

2.2.5.21 Mšeno

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1306	obec	Mšeno
krajinný prostor	**F.4**	počet obyvatel/domů v r. 1869	2325/314	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**IV.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	1195/419	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.70, 2.2..71: Mšeno. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	**X**
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev	**X**	**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	**X**
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Jako ves připomínáno r. 1306, jako městečko r. 1367. Nejstarší část na místě tvrze. Dobou rozkvětu bylo 16. stol. (rozvoj řemesel, trhů a posílení samosprávy). Do r. 1786 mělo Mšeno i právo hrdelní (býv. popraviště na nedalekém plochém vrchu Šibenici). V době třicetileté války městečko i jeho okolí utrpělo drancováním Sasů a Švédů. Mšeno často sužováno požáry z nichž největší byl v r. 1867, kdy vyhořelo přes 50 domů i s kostelem a farou. Bylo však brzy obnoveno a časem dostalo dnešní podobu. Již v r. 1804 zde působilo jedno z prvních ochotnických divadel v Čechách. V 2. pol. 19. stol. další období rozkvětu kulturního a společenského života. Na přelomu 19. a 20. stol. zde existovalo 180 řemeslných živností. Po mnichovském diktátu se ocitlo Mšeno bezprostředně v pohraničí. Již od r. 1939 činnost odboje. Koncem 2. svět. války operovala v okolních lesích partyzánská skupina Národní mstitel. Novogotická radnice z r. 1867 a před ní mariánské sousoší z 18. stol. Na místě původního kostela postaven r. 1878 kostel sv. Martina s vysokou novogotickou věží, jež je dominantou okolí. Býv. kostelík sv. Jana postaven za Josefa II. U něj dosud dochovány náhrobní kameny starého hřbitova. Muzeum místních pamětihodností s pamětní síní archeologa, místního rodáka, Františka L. Píče (1847-1911). Archeologické naleziště v blízkém okolí. Zakladatelem turistiky na Mšensku byl ředitel zdejší školy Josef Cinibulk (zemř. 1944). Po něm pojmenován Mšenský okruh Cinibulkovskou stezkou. Při silnici do Vrátna plochodrážní stadion.
Město - tradiční lidová architektura chybí.
ad 4.1:
Městská památková zóna (2003, číslo rejstříku2412)
kostel sv. Martina (číslo rejstříku 41873 / 2-3773)
polní opevnění Švédský val (číslo rejstříku 36139 / 2-3920)
sousoší P. Marie se sochami sv. Pavla a Šebestiána, Riegrovo náměstí (číslo rejstříku 26084 / 2-1384)
radnice čp. 1, nám Míru (číslo rejstříku 101722)
měšťanský dům čp. 5, Boleslavská (návrh)
měšťanský dům čp. 9, Boleslavská (návrh)
měšťanský dům čp. 142, Masarykova (návrh)
měšťanský dům čp. 255, Mělnická (číslo rejstříku 11084 / 2-4322)
měšťanský dům čp. 260, Masarykova (návrh)
městské lázně čp. 372, Cinibulkova (číslo rejstříku 37659 / 2-3774)
skalní obydlí (číslo rejstříku 31055 / 2-3775)
Ottův slovník naučný:
Starobylé město v Čechách v hejtm. a okr. mělnickém, má s osadami Skramouškem či Vaňatovem, Romanovem a Šibencem 323 d., 2133 ob. č. (1900), 3 náměstí, far. kostel sv. Martina (z r. 1878), na jehož místě stávala got. kaple sv. Václava; věž kostelní jest 52 m vys. se 4 zvony. Jiný kostel býval ve [Mšeno]-ně sv. Jana, jehož se nyní používá za sýpku. Mimo to jest zde 5tř. obec. šk. s 2 pobočkami a r. 1901-02 otevřena bude škola měšť. pro chlap., radnice z r. 1842 a 1867, v níž jsou obec. úřady a městské museum (z r. 1887), špitál, pošta, telegraf, žel. stanice míst. dráhy Mělník-[Mšeno]Cetno, četn. stanice, spořitel. a úvěr. ústav, sladovna, měst. cihelna, pískovcové lomy, dva větrné mlýny, vodovod s pitnou vodou, týden. a 7 výroč. trhů na koně a hovězí dobytek. Hlavní výživou obyvatelů jest maloobchod, drobná řemesla, rolnictví, chmelařství, sadařství a dobytkářství. [Mšeno] bylo již ve XIV. stol. městečkem, r. 1545 povýšeno na město a erbem městským nadáno: v modrém štítě v pravo hledící orlice, jejíž levá polovice červená, pravá stříbrná, zobák a drápy zlaté barvy; přes prsa v podobě půlměsíce visí dva zlaté řapíky jetelové. [Mšeno] v nejstarší době nazýváno dle pověstí »Černou vsí« a náleželo komoře zemské. V XI. st. zabrány pastviny a

lesy Mšenským od Theodorika, biskupa mindenského, kteréžto zboží od něho klášteru sv. Jiří na hradě pražském přiděleno bylo. Kunhuta, sestra Václava II., abatyše kláštera sv. Jiří v Praze (1302-21), užívala zboží mšenského po čas života svého. R. 1306 dána byla [Mšeno] ves Hynku Berkovi z Dubé od Václava II., jenž sobě vymínil, aby důchodů z té vsi i potom jeho sestra užívala. Spor, který vzešel o [Mšeno] mezi Karlem IV. a Hynkem Berkou z Dubé, narovnán byl r. 1352 arcibiskupem Arnoštem a komořím Buškem z Velhartic v ten způsob, že [Mšeno], od Karla IV. na městečko povýšené, náleží právem Karlovi, že však jest povinen dáti nebo někde zapsati Hynku Berkovi 300 kop gr. praž. Karel potom zapsal Hynkovi 300 kop ve [Mšeno]-ně a dal Mšenským beze všeho poplatku lesy, pastvy i obce, kteréž ke [Mšeno]-nu přináležely, i ty, které někdy Theodoricus zabral. Na tvrzi mšenské seděli někteří manové. Ke tvrzi náležel dvůr Romanov a manské vsi Skramouš a Kluky. Tvrz byla (r. 1420) za válek husitských zbořena, ale ještě r. 1528 obývána. Jindřich st. Berka z Dubé postoupil [Mšeno]-na Janu ze Smiřic, ten pak (1454) Jindřichu z Michalovic. R. 1545 byl držitelem [Mšeno]-na Jan ml. Špetle z Janovic na Bezděz a Bělé. Ferdinand I. potvrdil Mšenským r. 1549 všecky jejich výsady a povolil jim výroč. trh. Při dělení kr. statku Bezděze (r. 1553) připadlo k jedné polovici [Mšeno] s pustou tvrzí Salomeně, dceři Jana ml. Špetle z Janovic, provd. za Mikuláše Zajíce z Hasenburka. Od toho koupila půl městečka [Mšeno]-na r. 1588 Kateřina Berková z Humrgoštu (Ungerkostu) na Bešteině; po její smrti (1574) tu seděl syn Jan mladší z Vartenberka. Jemu postoupil Mikuláš Zajíc z Hasenburka za dluh 300 kop gr. pustou tvrz, půl městečka [Mšeno]-na a dva dvory v Březovici. Zajíc z Hasenburka připomíná se ještě r. 1575 jako držitel [Mšeno]-na. R. 1583 Rudolf II. povolil Mšenským dva nové trhy výroč. a r. 1588 prodal půl městečka [Mšeno]-na Janu st. z Valdšteina. Město mělo (do r. 1765) právo popravní. R. 1605 držel [Mšeno] Bohuchval Berka z Dubé a Lípy a po něm Barbora Berková, roz. z Lobkovic. Ta koupila r. 1612 díl městečka [Mšeno]-na a celou ves Ledce od Sigmunda z Vartenberka. Celé zboží mšen. držel Václav st. Berka, jenž účastnil se odboje stavů českých, začež mu z trestu jeho jmění od král. komory zabráno a prodáno (r. 1622) Adamu z Valdšteina, který je téhož roku postoupil Albrechtu z Valdšteina, po jehož smrti darováno [Mšeno] r. 1638 Robertu Geraldinovi z Kildary. Za války 30leté trpělo [Mšeno] mnoho vojskem nepřátelským i císařským. Po smrti Roberta Geraldina (r. 1642) zdědila statek [Mšeno] a Lobeč dcera jeho Marie Klára, provd. za ryt. Vodolana Věžníka z Věžník, při kterémžto rodě zůstal statek [Mšeno] s Lobčí, až okolo r. 1765 připadl Janu Fil. hrab. Clary z Aldringen; po něm dědil jej syn jeho František, který jej prodal (r. 1802) Jakubu Veitovi. Roku 1804 po velkém krupobití a v době velké bídy navštívil dne 12. říj. [Mšeno] císař František II. se svou manželkou Terezií. Od r. 1805 byli v držení statku [Mšeno] na a Lobče rozličtí majetníci a nynějším držitelem jeho od r. 1894 jest dr. Rudolf Cicvárek.-Po zrušení patrimoniálních úřadů r. 1848 připojeno bylo [Mšeno] k okr. bělskému a při zřizování politických okresů r. 1865 k hejtm. mnichovohradišťskému, r. 1874 k okres. soudu i okres. hejtmanství na Mělníce. R. 1867 postiženo velikým požárem. Roku 1814 narodil se ve [Mšeno]-ně barytonista Jan Píšek.-Srv. V. Červenka, Památky města [Mšeno]-na (Praha, 1878) a L. Böhma-Romanovského Mělník a okres Mělnický.

2.2.5.22 Hradsko

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1217	obec	Mšeno
krajinný prostor	**F.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	98/12	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	14/12	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.72, 2.2.73: Hradsko *vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	**X**
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Obec rozkládající se na plošině chráněné ze tří stran pískovcovými útesy, přístupná jen silnicí ze Mšena a strmými stezkami. V okolí místa rozhledů do Kokořínského dolu a na hrad Kokořín. Původně pravěké a staroslovanské hradiště hradiště. Četné archeologické nálezy (bronzové zbraně, žárové hroby aj.). Nedávno objeven dvore velmože z 9. století a hřbitov z 10.-12. století. Původně románský kostelík sv. Jiří byl znovu vystavěn r. 1874. Hradsko je dějištěm románu Ed. Štorcha Zasatvený příval.

Převažuje různorodá zděná zástavba, hodnotná lidová architektura zde není.

ad 4:

kostel sv. Jiří (číslo rejstříku 16241 / 2-1413)

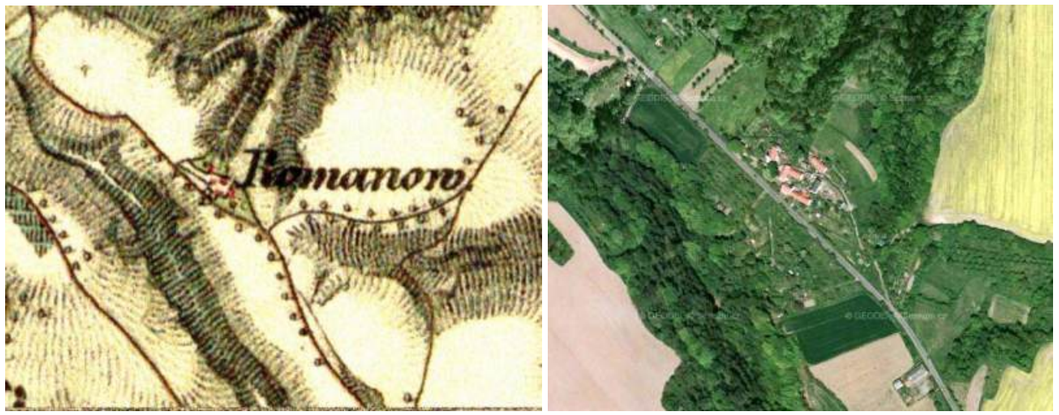
výšinné opevněné sídliště - hradiště Hradsko, archeologické stopy (číslo rejstříku 27051 / 2-1452)

Ottův slovník naučný:

Hrazsko, někdy Hradištko, osada v Čechách u Kaniny, hejt. a okr. Mělník, fara a pš. Mšeno; 16 d., 77 ob. č. (1890), na vysokém skalisku fil. kostel sv. Jiří. Sem dlužno klásti hrad Canburg, o němž činí se zmínka v letopisech franckých r. 805, kdy vypravil Karel Veliký, aby pokořil Čechy, trojí vojsko do Čech, které se na rovinách v okolí hory Řípu spojilo a táborem položilo. Frankové oblehli hrad Canburg, kam se Čechové hromadně ukryli, ale po marném oblehání odtáhli s nepořízenou ze země.

2.2.5.23 Romanov

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1708	obec	Mšeno
krajinný prostor	**F.4**	počet obyvatel/domů v r. 1869	50/8	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	21/8	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.74, 2.2.75: Romanov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Vesnici tvoří několik zděných objektů bez historické i architektonické hodnoty.
Ottův slovník naučný:
Víska v Čechách, hejtm. a okr. Mělník, fara a pš. Mšeno; 9 d., 36 obyv. č. (1890).

2.2.5.24 Olešno

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1414	obec	Mšeno
krajinný prostor	**F.1/2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	100/19	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	2/21	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.76, 2.2.77: Olešno. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Zástavbu této vesnické památkové rezervace tvoří výhradně udržované hodnotné roubené domy z konce 18. a počátku 19. století charakteristické pro Kokořínsko. Patrové roubené domy mají podstávky a pavlače s vyřezávanými sloupky. Vaznicovými krovy a romantickými pseudorustikálními lomenicemi byly domy opatřeny na konci 19. a v průběhu první třetiny 20. století. Je zde i poměrně vzácně se v regionu vyskytující příklad roubeného přízemního stavení. Většina hospodářských objektů zde však zanikla, dochovaly se pouze některé roubené stodoly a příklad pilířové stodoly vyzděné z pískovcových šuk s roubenými výplněmi. Malebný vzhled parteru vesnice dotváří zejména ploty s pískovcovými sloupky a vjezdová pilířová brána s rovným překladem nad vjezdem.
ad 4.1:
Vesnická památková rezervace (1995, číslo rejstříku 1060)
zvonička (číslo rejstříku 24758 / 2-3799)
venkovská usedlost - přestavěno ze sýpky čp. 9 (číslo rejstříku 29842 / 2-3790)
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 41558 / 2-3787)

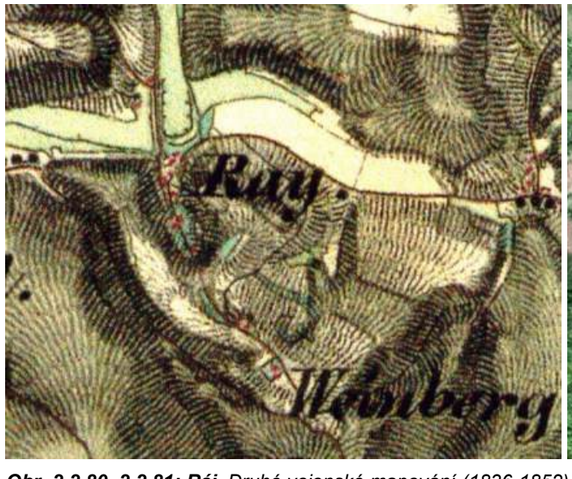
venkovská usedlost čp. 6 (číslo rejstříku 27226 / 2-3788)
venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 23764 / 2-3789)
venkovská usedlost čp. 11 (číslo rejstříku 17389 / 2-3791)
venkovská usedlost čp. 12 (číslo rejstříku 19032 / 2-3792)
venkovská usedlost čp. 14 (číslo rejstříku 40118 / 2-3793)
venkovská usedlost čp. 15 (číslo rejstříku 21715 / 2-3794)
venkovská usedlost čp. 16 (číslo rejstříku 47219 / 2-3795)
venkovská usedlost čp. 18 (číslo rejstříku 37486 / 2-3796)
venkovská usedlost čp. 19 (číslo rejstříku 40575 / 2-3797)
venkovská usedlost čp. 20 (číslo rejstříku 26120 / 2-3798)
Ottův slovník naučný:
Olašnice, Olešno (Wolleschno), ves t., hejtm. a okr. Dubá, fara a pš. Mšeno; 19 d., 108 ob. n. (1890).

Obr. 2.2.78, 2.2.79: Olešno. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.25 Ráj

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1609	obec	Mšeno
krajinný prostor	**F.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	80/12	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	11/11	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.80, 2.2.81: Ráj. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

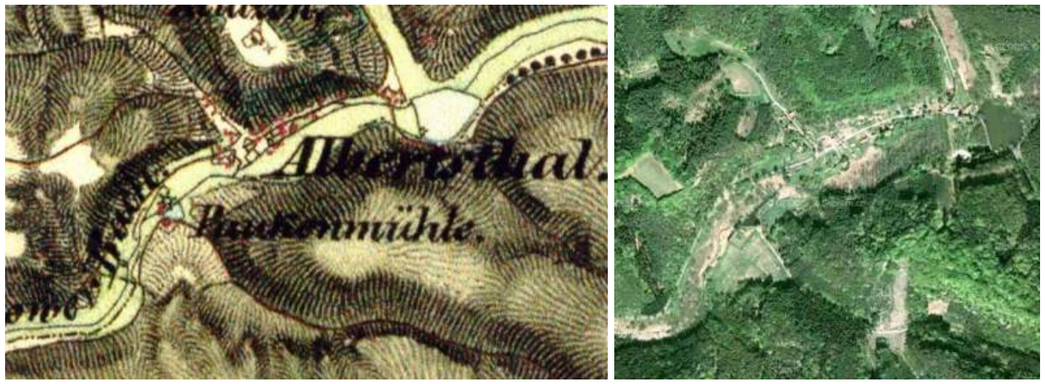
Poznámky:
Udržovaná vesnice drobného měřítka rekreačního charakteru s ukázkami původní lidové architektury v podobě patrových roubených domů i zděných s poměrně velkým hmotovým měřítkem. Roubené chalupy pocházejí převážně z konce 18. a počátku 19. století a vytvářejí malebný soubor lidové architektury. Objevuje se zde poměrně netypická úhlová dispoziční skladba, kdy na štítově orientovanou obytnou část s roubeným patrem a pavláčkou nad vstupem navazuje hospodářské křídlo s roubenou komorou v patře. Objevuje se i novější zděná zástavba, která nemá rušivý charakter (hospoda ve stylu geometrické secese). Parter osady dotvářejí drobné hospodářské stavby z pískovcových kvádrů, které jsou částečně zasekané do pískovcových skal a ploty s pískovcovými sloupky.
ad 4.1:
kaple (číslo rejstříku 21278 / 2-3807)
výklenková kaplička (číslo rejstříku návrh)
venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 17647 / 2-3803)
venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 30473 / 2-3804)
venkovská usedlost čp. 8 (číslo rejstříku 36223 / 2-3805)
venkovská usedlost čp. 9 (číslo rejstříku 25666 / 2-3806)
venkovská usedlost čp. 10 (návrh)
venkovská usedlost čp. 11 (návrh)
venkovská usedlost čp. 18 (návrh)
Ottův slovník naučný:
[Ráj] (Rai), ves t., hejtm. a okr. Dubá, fara a pš. Mšeno; 13 d., 62 obzv. č. (1890). Část vsi Vinice.

Obr. 2.2.82, 2.2.83: Ráj. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.26 Vojtěchov

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1720	obec	Mšeno
krajinný prostor	**F.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	149/28	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	11/19	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.84, 2.2.85: Vojtěchov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

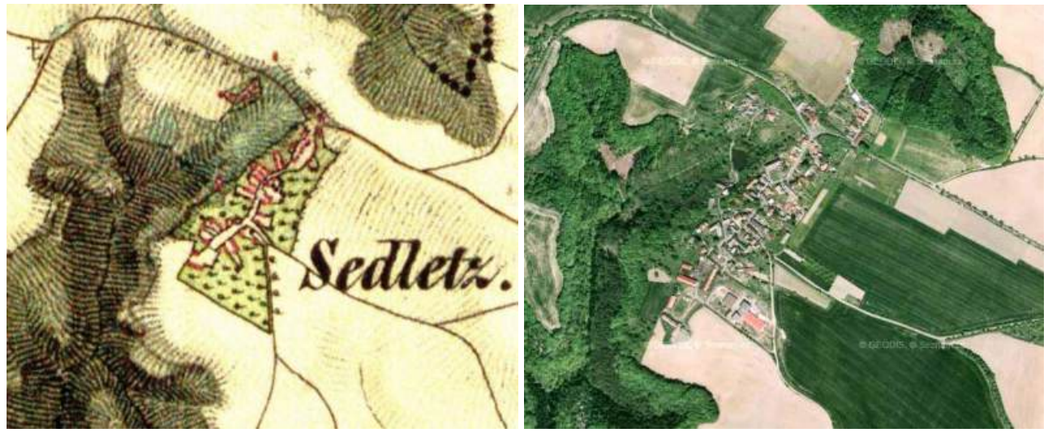
Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Obec vznikla na příkaz rytíře Benedy, jako součást stráneckého panství v 18. stol. Vesměs roubená, dnes převážně rekreační stavení. Nedaleko pivovarský rybník a silný pramen Stříbrník, vyvěrající ze skalních rozsedlin a původně přímo vytékající do potoka Pšovky. Dnes se voda čerpá do vodojemu a je zásobárnou pitné vody pro celou severní část okresu Mělník. Rodiště Dr. Anny Bayerové (1852-1924), první české lékařky. Udržovaná rekreační vesnice s převahou přízemních zděných i roubených objektů drobného měřítka.					

Obr. 2.2.86: Vojtěchov. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.27 Sedlec

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1237	obec	Mšeno
krajinný prostor	**F.4**	počet obyvatel/domů v r. 1869	241/40	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	117/53	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.87, 2.2.88: Sedlec. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**

3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Několik roubených a zděných patrových domů. Na okraji vsi archeologické naleziště. Pod vsí jeskaně Barcalína, zčásti umělá, obtížně přístupná.
Zástavba je zde různorodá, roubená lidová architektura prakticky chybí, objekty jsou většinou stavebně upravované, parter je částečně zanedbaný.
ad 4.1:
venkovská usedlost čp. 1 (číslo rejstříku 22194 / 2-3808)
venkovská usedlost čp. 14 (číslo rejstříku 10613 / 2-4303)
venkovská usedlost čp. 23 (číslo rejstříku 17451 / 2-3809)
venkovská usedlost čp. 29 (číslo rejstříku 18426 / 2-3810)
Ottův slovník naučný:
Ves t., hejtm. a okr. Mělník, fara a pš. Mšeno; 43 d., 219 obyv. č. (1900), opodál 3 jeskyně, z nichž největší je »Barcalina«,-

Obr. 2.2.89: Sedlec. *(Foto: Jana Vorlová)*

Obr. 2.2.90: Nebužely. *(Foto: www.nebuzely.cz)*

2.2.5.28 Nebužely

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1227	obec	Nebužely
krajinný prostor	**F.6**	počet obyvatel/domů v r. 1869	525/73	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	390/129	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.91, 2.2.92: Nebužely. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	**X**
2.4	převažující novodobý charakter	**X**	**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev	**X**	**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	**X**
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Obec zmiňovaná r. 1227. Cenný barokní kostel sv. Jiljí z r. 1735 s převážně novodobým zařízením. Východně pozdně barokní evangelický kostel z r. 1786, obnoven r. 1816. Věž novorománská z r. 1864.
ad 2.7: zemědělské objekty (haly)
ad 3.8: dominanta evangelického kostela
ad 4.1:
kostel českobratrské církve evangelické (číslo rejstříku 22081 / 2-1387)
kostel sv. Jiljí (číslo rejstříku 16507 / 2-1386)
hřbitov, z toho jen: hrob Fabiánových (návrh)
fara (číslo rejstříku 26231 / 2-1387)
Ottův slovník naučný:
Far. ves v Čechách, hejtm. a okr. Mělník; 79 d., 575 ob. č. (1890), katol. kostel sv. Jiljí z r. 1735, 2tř. šk., evang. refor. kostel, fara, sbor, 1tř. soukr. škola a hřbitov, pš., 2 mlýny, cihelna, sadařství, roln.; bývalé vinařství a chmelařství zaniklo pěstováním řepy. R. 1228 jmenují se [Nebužely] jako ves s tvrzí, příslušnou ke kláštera svatojirskému v Praze, po jehož zrušení dostaly se (1782) nábož. fondu, od něhož je koupil (1806) Ludv. kn. Rohan a připojil je k Řepínu. R. 1852 nalezeny směrem ke Kanině pohanské rovy.

2.2.5.29 Střemy

krajinný celek	**F**	první písemná zmínka	1245	obec	Střemy
krajinný prostor	**F.6**	počet obyvatel/domů v r. 1869	401/53	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	272/82	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.93, 2.2.94: Střemy. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby		**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Zástavba je zde různorodá, zděná, stavební fond je v dobrém stavu, parter udržovaný. **ad 4.1:** venkovská usedlost čp. 24 (číslo rejstříku 11418 / 2-4337) **Ottův slovník naučný:** Ves v Čechách, hejtm., okr. a pš. Mělník, fara Nebužely; 72 d., 435 obyv. č. (1900), dvůr, mlýn. [Střemy] do r. 1539 příslušely ke Kokořínu, potom drželi je Štampachové ze Štampachu, kteří tu vystavěli tvrz, r. 1573 seděla zde Markéta Finková ze Štampachu, r. 1585 Mandaléna Belvicová roz. ze Slavic a od r. 1610 drženy k Beřkovicům.					

Obr. 2.2.95: Střemy. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.30 Tupadly

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1547	obec	Tupadly
krajinný prostor	**B.7**	počet obyvatel/domů v r. 1869	455/86	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	117/65	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.96, 2.2.97: Tupadly. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	**X**
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	

3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Několik hrázděných a roubených stavení. Nad vsí na vrchu Kostelec, kde stávala do r. 1650 tvrz, stojí dnes novorománský zámeček Slavín, s maurskými prvky, postavený r. 1840. Mělo zde být umístěno 24 soch význačných postav českých dějin, z nichž však pouze 4, zhotovené mnichovským sochařem Schwanthalerem, zdobí Pantheon Národ. Muzea v Praze. Slavín zůstal nedostavěn, byl jen částečně dokončen r. 1873. V současnosti pro veřejnost nepřístupný.
Převažuje smíšená zástavba (chaotická skrumáž zděných přízemních nevzhledných domků), podíl lidové architektury je zanedbatelný (objeveny 2 hrázděnky a 2 roubenky). Parter obce je zpustlý, většina objektů zanedbaná.
ad 4.1
zvonička (číslo rejstříku 25141 / 2-3892)
venkovská usedlost – výměnek čp. 7 (číslo rejstříku 39225 / 2-3879)
zámek - zámeček Slavín čp. 87 (číslo rejstříku 14992 / 2-1448)
venkovská usedlost, z toho jen: stodola čp. 27 (V okraj vsi)(číslo rejstříku 30872 / 2-3883)
venkovská usedlost, z toho jen: stodola čp. 28 (číslo rejstříku 23066 / 2-3884)
venkovský dům čp. 9 (číslo rejstříku 21378 / 2-3880)
venkovský dům čp. 20 (číslo rejstříku 47158 / 2-3881)
venkovský dům čp. 26 (číslo rejstříku 20573 / 2-3882)
venkovský dům čp. 31 (číslo rejstříku 25221 / 2-3885)
venkovský dům čp. 42 (S část obce, při silnici Mělník – Dubá)(číslo rejstříku 40168 / 2-1449)
venkovský dům čp. 50 (číslo rejstříku 27422 / 2-3886)
venkovský dům čp. 55 (číslo rejstříku 34188 / 2-3887)
venkovský dům čp. 56 (číslo rejstříku 37740 / 2-3888)
venkovský dům čp. 57 (Z část obce)(číslo rejstříku 15218 / 2-3889)
venkovský dům čp. 81 (číslo rejstříku 25757 / 2-3891)
venkovská usedlost čp. 65 (číslo rejstříku 20418 / 2-3890)
Ottův slovník naučný:
také [Tupadly] Staré (Tupadl), ves t. při Liběchovském potoce, hejtm. Dubá, okr. Štětí, fara a pš. Liběchov; 88 d., 352 obyv. n. (1900), 1tř. šk., mlýn a nedaleko zámek Kostelec s rozhlednou.
Nové (Neutupadl), ves t., hejtm. Dubá, okr. Štětí, fara a pš. Vidim; 9 d., 42 obyv. n. (1900).

Obr. 2.2.98: Tupadly. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.31 Nosálov

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1324	obec	Nosálov
krajinný prostor	**C.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	357/61	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	107/66	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.99, 2.2.100: Nosálov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	**X**
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ves připomínaná ve 14. stol. s lidovými roubenými staveními, některá s pozdně barokními a empírovými bránami. Vesnická památkové rezervace (1995) je nejzachovalejším a ojediněle zachovaným celkem roubené lidové architektury v širokém okolí. Nalézá se zde řada intaktně dochovaných velkých patrových roubených domů z přelomu 18. a 19. století ovlivněných německým etnikem. Charakteristické jsou krátké roubené pavlače a podstávky. Stavebně mladší jsou vaznicové krovy a bednění lomenic. Největší množství roubených domů se dochovalo na severní straně návsi. V některých skupinách usedlostí se dochovaly i klasicistní zděné vjezdové brány. Hodnotné jsou zde i hospodářské objekty jakými jsou velké zděné stodoly z pískovcových štuk, sýpky a chlévy. Parter vesnice dotvářejí ohradní zdi z pískovcových kvádrů a předzahrádky s pískovcovými sloupky. V okrajové části obce mimo rezervaci je smíšená zástavba z 2. poloviny 20. století.
ad 2.7
zemědělský areál východně od obce
ad 4.1:
Vesnická památková rezervace (1995, číslo rejstříku 1058)
kaple Nejsvětější Trojice, JV část návsi, u autobusové zastávky (číslo rejstříku 31120 / 2-1397)

výšinné opevněné sídliště - Sellnerovo hradiště, archeologické stopy (číslo rejstříku 23808 / 2-3921)
venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 25999 / 2-3776)
venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 36282 / 2-3777)
venkovská usedlost čp. 8, S strana návsi (číslo rejstříku 18456 / 2-1398)
venkovská usedlost čp. 9, S strana návsi (číslo rejstříku 16955 / 2-1399)
venkovská usedlost čp. 10, S strana návsi (číslo rejstříku 13849 / 2-1400)
venkovská usedlost čp. 11 (číslo rejstříku 24184 / 2-1401)
venkovská usedlost čp. 12 (číslo rejstříku 29902 / 2-1402)
venkovská usedlost čp. 14 (návrh)
venkovská usedlost čp. 16 (návrh)
venkovská usedlost čp. 21 (číslo rejstříku 19773 / 2-3778)
venkovská usedlost čp. 25 (číslo rejstříku 24424 / 2-3779)
venkovská usedlost čp. 26 (číslo rejstříku 30350 / 2-3780)
venkovská usedlost čp. 30 (číslo rejstříku 24674 / 2-3781)
venkovská usedlost čp. 32 (číslo rejstříku 37199 / 2-3782)
venkovská usedlost čp. 34 (číslo rejstříku 41197 / 2-3783)
venkovská usedlost čp. 41 (číslo rejstříku 46571 / 2-3785)
venkovská usedlost čp. 45 (číslo rejstříku 31719 / 2-3786)
venkovský dům čp. 36 (číslo rejstříku 41846 / 2-3784)
Ottův slovník naučný:
Nosadlov (Nosadl), ves v Čechách, hejtm. Mnich. Hradiště, okr. Bělá pod Bezd., fara Bezdědice, pš. Mšeno; 64 d., 39 ob. č., 281 n. (1890), 1tř. šk., popl. dvůr a Suchý mlýn. Srv. Nosalovský z Přívor. Rodiště spisovatele Václ. Frosta.

Obr. 2.2.101, 2.2.102: Nosálov. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.32 Libovice

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1414	obec	Nosálov
krajinný prostor	**C.3/F.4**	počet obyvatel/domů v r. 1869	228/38	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	34/28	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.103, 2.2.104: Libovice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:
Obec položená na jižním svahu Vrátenské hory, připomínaná roku 1414. Udržovaný stavební fond, parter částečně zanedbaný, hodnotná lidová architektura minimálně. Převažují novodobé zděné přízemní objekty z 2. pol. 20. století.
ad 4.1:
venkovský dům čp. 5 (číslo rejstříku 24173 / 2-3767)
venkovská usedlost eč. 5 (číslo rejstříku 31919 / 2-3768)
venkovská usedlost, z toho jen: špýchar čp. 12 (číslo rejstříku 23902 / 2-3769)
jiná obytná stavba čp. 21 (návrh)
venkovský dům čp. 22 (číslo rejstříku 21205 / 2-3770)
jiná obytná stavba čp. 25 (návrh)
Ottův slovník naučný:
Libověz (Liebowies), ves v Čechách, hejtm. a okr. Dubá, fara a pš. Mšeno; 38 d., 13 ob. č., 185 n. (1890), 1tř. šk. Příslušela ke hradu Housce.-

2.2.5.33 Brusné

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1790	obec	Nosálov
krajinný prostor	**C.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	69/7+79/3	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	0/2+3/9	kraj	Středočeský

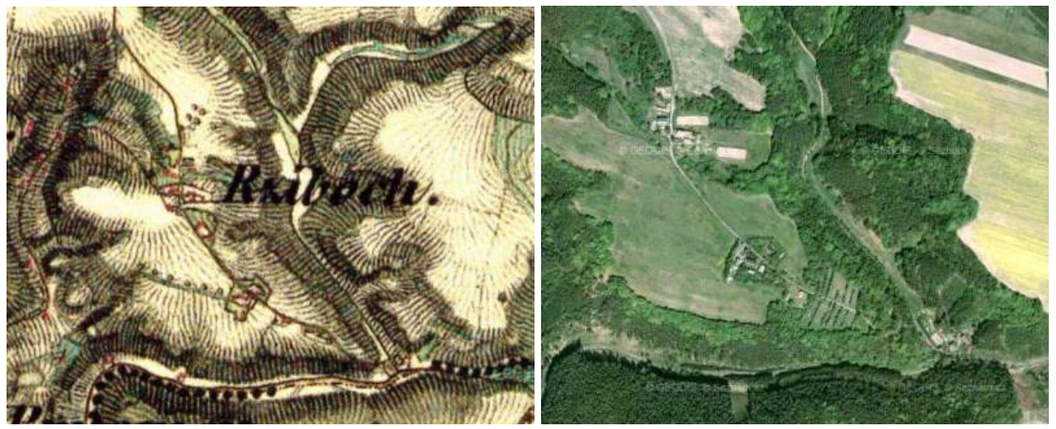
Obr. 2.2.105, 2.2.106: Brusné 1. a 2. díl, Příbohy. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

Převažují přízemní zděné objekty využívané k rekreačním účelům, objeveny pouze 3 hodnotné tradiční roubené objekty. **ad 4.1:**
ad 4.1:
kaplička (návrh)
venkovská usedlost čp. 10 (návrh)
venkovská usedlost čp. 13 (číslo rejstříku 26941 / 2-3763)
Ottův slovník naučný:
Ves v Čechách, hejtm., okr. a pošta Dubá (10 km jihových.), býv. panství Stránka, fara Mšeno; 13 d., 54 ob. něm. (1880).

2.2.5.34 Příbohy

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1253	obec	Nosálov
krajinný prostor	**C.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	113/16	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	11/10	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.107, 2.2.108: Příbohy. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

Osada tvořená několika patrovými zděnými objekty, jeden roubený areál a 2 přízemní rekreační objekty. Vesnice je v dobrém stavu.
ad 4.1:
venkovská usedlost čp. 9 (číslo rejstříku 41630 / 2-3800)
venkovská usedlost čp. 10, z toho jen: stodola (číslo rejstříku 21652 / 2-3801)
venkovská usedlost čp. 14 (číslo rejstříku 13115 / 2-3802)
Ottův slovník naučný:
(Řiboch) ves v Čechách, hejtm. a okr. Dubá, fara a pš. Mšeno; 16 d., 6 obyv. č., 77 n. (1890), pěstování třešní.

Obr. 2.2.109: Příbohy. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.35 Vidim

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	1318	obec	Vidim
krajinný prostor	**E.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	629/109	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	196/87	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.110, 2.2.111: Horní a Dolní Vidim. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	**X**
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Dolní Vidim – údolní část vsi rekreačního charakteru. Západně od vsi stával pivovar. Nedaleko tohoto místa na skále zbytky tvrze z. Starý zámek.
V Horní i Dolní Vidimi se dochovalo velké množství lidové architektury a to jak roubené, tak i zděné - je památkovou zónou. Vesnice je udržovaná, stavební fond je převážně ve výborném technickém stavu. Převážná většina roubených a hrázděných patrových domů je v Dolní Vidimi. Celoroubené objekty mají profilované podstávky, na boční straně je většinou zapuštěná pavlač, či pavláčka v podobě balkonu. I zde se dochovalo několik hodnotných zděných stavení z 2. poloviny 19. a počátku 20. století. Hospodářské objekty jsou převážně vyzdívané z pískovcových štuk. V pískovcovém podloží se dochovaly vysekané sklepy a skalní obydlí.
Horní Vidim – část vsi na náhorní plošině – je připomínána v roce 1300. Původně barokní zámek s vysokou věží novobarokně renovován v r. 1898. V přilehlém parku romantické sochy a stavby. Na okraji parku, nad stržemi, vedla stezka s 30 betonovými mostky, dnes částečně poškozenými. Budovy hospodářského dvora s volutovými štíty z konce 17. století. Roubená stavení (např. čp. 7). Novogotický kostel sv. Martina vystavěn r. 1878 na místě původního zbořeného kostela. Rodiště Jana V. Mrkvičky (1856-1938), zakladatele moderní bulharské malířské školy.
V Horní i Dolní Vidimi se dochovalo velké množství lidové architektury a to jak roubené, tak i zděné - je památkovou zónou. Vesnice je udržovaná, stavební fond je převážně ve výborném technickém stavu. V Horní Vidimi převažují zděné objekty. Zastoupeny jsou jak velké, v jádru klasicistní domy tak stavby mladší – eklektické a secesní. Je zde i několik patrových roubených chalup většinou se zděným či přezděným přízemím. Ojediněle jsou zastoupeny i přízemní chalupy.
ad 3.8:
Výškové dominanty v siluetě obce, bývalá vodárna, kostelní věž, věž barokního zámku
ad 4.1:
vesnická památková zóna (1995, číslo rejstříku 2223)
tvrz Starý zámek, zřícenina a archeologické stopy (číslo rejstříku 46194 / 2-3924)
kostel sv. Martina (číslo rejstříku 15045 / 2-1427)
kaple sv. Václava (číslo rejstříku 23625 / 2-3916)
zámek (číslo rejstříku 26418 / 2-1428)
skalní obydlí čp. 17 (číslo rejstříku 18857 / 2-3914)
venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 27423 / 2-3893)
venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 30340 / 2-3894)
venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 21886 / 2-3895)
venkovská usedlost čp. 12 (číslo rejstříku 38731 / 2-3896)
venkovská usedlost čp. 15 (číslo rejstříku 25150 / 2-3897)
venkovská usedlost čp. 22 (číslo rejstříku 45264 / 2-1425)
venkovská usedlost čp. 32 (číslo rejstříku 30292 / 2-3898)
venkovská usedlost čp. 34 (číslo rejstříku 39884 / 2-3899)
venkovská usedlost čp. 37 (číslo rejstříku 39739 / 2-1426)
venkovská usedlost čp. 67 (číslo rejstříku 19117 / 2-3900)
venkovská usedlost čp. 70 (číslo rejstříku 41589 / 2-3901)
venkovská usedlost čp. 72 (číslo rejstříku 46964 / 2-3902)
venkovská usedlost čp. 73 (číslo rejstříku 14346 / 2-3903)
venkovská usedlost čp. 74 (číslo rejstříku 18191 / 2-3904)
venkovská usedlost čp. 76 (číslo rejstříku 34393 / 2-3905)
venkovská usedlost čp. 77 (číslo rejstříku 35635 / 2-3906)
venkovská usedlost čp. 78 (číslo rejstříku 18650 / 2-3907)
venkovská usedlost čp. 80 (číslo rejstříku 38091 / 2-3908)
venkovská usedlost čp. 85 (číslo rejstříku 35054 / 2-3909)
venkovská usedlost čp. 86 (číslo rejstříku 45544 / 2-3910)
venkovská usedlost čp. 87 (číslo rejstříku 34112 / 2-3911)
venkovská usedlost čp. 162 (číslo rejstříku 21875 / 2-3912)
venkovská usedlost čp. 170 (číslo rejstříku 18005 / 2-3913)

skalní obydlí (číslo rejstříku 24154 / 2-3915)
Ottův slovník naučný:
Dolní (Unterwidim), ves v Čechách, hejtm. a okr. Dubá, fara a pš. Hor. Vidim; 38 d., 172 obyv. něm. (1900). [Vidim] Horní (Oberwidim), ves t. (360 m n. m.), 56 d., 332 obyv. n. (1900), far. kostel (ve XIV. stol. far.), věž o sobě stojící z r. 1684, 2tř. šk., pš. a četn. stanice. Alod. statek [Vidim] s Vlkovem (896,66 ha půdy) se zámkem, dvorem, pivovarem a cihelnou drží Theodor Grohmann. Blíže vsi nepřístupné pískovcové skály a zbytky tvrze. Původně náleželo zboží ke statkům p. Berků z Dubé.

Obr 2.2.112, 2.2.113: Dolní Vidim. *(Foto: Jana Vorlová)*

Obr 2.2.114: Horní Vidim. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.36 Bosyně

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	1356	obec	Vysoká
krajinný prostor	**E.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	344/59	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	103/81	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.115, 2.2.116: Vysoká a Bosyně. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	

3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Udržovaná obec, jejíž jádro tvoří původní patrové zděné objekty. Jinak je zástavba různorodá, proložená novostavbami. Prostý zámeček na místě bývalé tvrze ze 16. stol.

ad 4.1:

židovský hřbitov v lese mezi Bosyní a Janovou vsí (číslo rejstříku 39680 / 2-3838)
venkovská usedlost čp. 8 (52215 / 2-3839)
zámek čp. 11 (37379 / 2-1437)
fara čp. 27 (17665 / 2-3840)

Ottův slovník naučný:

Bosíň, ves v Čechách, hejtm., okr. Mělník (9 km sev.-vých.), býv. panství Liblice, fara a pošta Vysoká, mlýn; 65 d., 382 obyv. čes. (1880). Stávala zde tvrz a filiální kostel až do r. 1798.

Obr. 2.2..117: Bosyně. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.37 Vysoká

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	1227	obec	Vysoká
krajinný prostor	**E.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	488/63	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	199/90	kraj	Středočeský

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev	**X**	**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	**X**
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Obec na návrší s pěknými pohledy do Polabí. Barokní kostel sv. Václava z l. 1752-1754, postavený podle návrhu A. Luraga, je dominantou krajiny. Barokní fara z r. 1725. Evangelický toleranční kostel z r. 1786 s empírovou farou. Na evangelickém hřbitově socha Inteligence od J. Mařatky z r. 1909.
Původní zděná empírová zástavba se dochovala kolem kostela. Stavební fond i parter jsou udržovány.

ad 4.1:

kostel evangelický (číslo rejstříku 22047 / 2-1434)
kostel sv. Václava (číslo rejstříku 24382 / 2-1433)
hotel Harasov čp. 1 (číslo rejstříku 27202 / 2-3728)
zemědělský dvůr čp. 6 (číslo rejstříku 49674)
fara evangelická čp. 46 (číslo rejstříku 23931 / 2-1435)
venkovská usedlost čp. 49 (číslo rejstříku 14515 / 2-3841)

Ottův slovník naučný:

Vysoká u Mělníka, far. ves t. (313 m n. m.), hejtm. a okr. Mělník; 70 d., 504 obyv. č. (1900), kostel z r. 1754 (ve XIV. stol. far.), 5tř. obec. a 1tř. soukr. evang. šk., pš., telegraf a chmelařství. Tu a v okolí nalezeny četné starožitnosti.-

Obr. 2.2.118: Vysoká. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.38 Chodeč

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	1352	obec	Vysoká
krajinný prostor	**E.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	193/30	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	53/35	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.119, 2.2.120: Chodeč. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny	**X**	**6.2**	nepřítomny	
Poznámky:					

Převažuje zde zděná zástavba středočeského typu, objekty jsou jak přízemní tak i patrové. U klasicistních domů se objevují pavlače situované do dvora.
ad 4.1
zvonička a křížek (návrh)
Ottův slovník naučný:
[Chodeč], Choteč, Chodč, ves t., hejt. a okr. Mělník, fara a pš. Vysoká u Mělníka; 34 d., 224 ob. č. (1890), kamenné lomy a pěstování chmele. Ve XIV. stol. stál tu far. kostel, jehož podací příslušelo (1394) Jindř. z Chodče společně s Jak. Ryvlem, měšťanem lounským. V XVII. stol. byl jen filiální a r. 1786 zrušen a v hospodu proměněn.

Obr. 2.2.121: Chodeč. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.39 Sitné

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	1363	obec	Želízy
krajinný prostor	**E.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	193/33	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	63/33	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.122, 2.2.123: Sitné. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	

4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

Sitné se řadí mezi památkové zóny, dochoval se zde poměrně bohatý soubor lidové architektury. Významné jsou především roubené patrové domy s pavlačí a podstávkou, které mají pro tuto část Kokořínska neobvykle velkou hmotu. Z památkového hlediska jsou významné i zděné domy z druhé poloviny 19. a počátku 20. století v klasicistní či eklektickém duchu. Část zděných chalup zaznamenala novodobé stavební úpravy. Hodnotné jsou hospodářské objekty vyzděné s pískovcových štuk (patro bývá roubené) – stodola, sýpka.

ad 4.1:

Vesnická památková zóna (1995, číslo rejstříku 2221)
venkovská usedlost čp. 1 (číslo rejstříku návrh)
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 38130 / 2-3874)
venkovská usedlost čp. 17 (číslo rejstříku 24532 / 2-3875)
venkovská usedlost čp. 18 (číslo rejstříku 35068 / 2-3876)
venkovská usedlost čp. 19 (číslo rejstříku 25288 / 2-3877)
venkovská usedlost čp. 20 (číslo rejstříku 28286 / 2-3878)

Ottův slovník naučný:
Ves v Čechách, hejtm. a okr. Dubá, fara Hor. Vidim, pš. Liběchov; 25 d., 155 obyv. n. (1900), popl. dvůr.

Obr. 2.2.124, 2.2.125, 2.2.126: Sitné. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.40 Nové Tupadly

krajinný celek	**E**	první písemná zmínka	-	obec	Želízy
krajinný prostor	**E.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.127, 2.2.128: Nové Tupadly. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

Ottův slovník naučný:
Nové (Neutupadl), ves t., hejtm. Dubá, okr. Štětí, fara a pš. Vidim; 9 d., 42 obyv. n. (1900).

2.2.5.41 Želízy

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1410	obec	Želízy
krajinný prostor	**B.7**	počet obyvatel/domů v r. 1869	591/110	okres	Mělník
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	377/140	kraj	Středočeský

Obr. 2.2.129, 2.2.130: Želízy. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Z části rekreační letovisko. Pobyty spisovatele F. Kafky a působiště hudebního skladatele Josefa Křičky. V okolních lesích četné skulptury v pískovcích od V. Levého (Čertovy hlavy, Klácelka, Had, Harfenice, Maří Magdaléna)
Udržovaná vesnice, rekreačního charakteru. Zástavba je zděná, různorodá z 20. století.

ad 4.1:

jiné drobné dílo - Čertovy hlavy mezi Liběchovem a Želízy (číslo rejstříku 18547 / 2-1346)
venkovský dům čp. 6 (25688 / 2-3917)
venkovská usedlost čp. 38 (47252 / 2-3918)
venkovský dům čp. 114 (Malý Hubenov)(30602 / 2-3919)
jiná obytná stavba čp. 4 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 7 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 8 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 9 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 14 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 15 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 16 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 17 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 20 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 23 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 24 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 25 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 26 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 27 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 30 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 36 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 38 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 56 (návrh)
jiná obytná stavba čp. 57 (návrh)
venkovská usedlost, z toho jen: fragment (návrh)
tvrz (návrh)

Ottův slovník naučný:

ves v Čechách, hejtm. Dubá, okr. Štětí, fara a pš. Liběchov; 67 d., 255 obyv. n. (1900), 1tř. šk. a panská myslivna.

Obr. 2.2.131: Želízy. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.42 Blatce

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1414	obec	Blatce
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	203/58	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	29/38	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.132, 2.2.133: Blatce. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ve vsi dochovaná hodnotná, převážně roubená usedlost s dlouhou pavlačí. Další stavby lidové architektury též v jv. části vsi. Částečně zanedbaná vesnice, zřícené zemědělské usedlosti, stojí zde i novostavby. Původní lidovou architekturu představovaly patrové roubené i zděné usedlosti.

ad 4.1:

venkovská usedlost čp. 12 (číslo rejstříku 25726 / 5-2824)
venkovská usedlost čp. 19 (číslo rejstříku 46218 / 5-2823)

Ottův slovník naučný:

Velké (něm. Gross-Blatzen), ves tamže, hejtm.. okres a pošta Dubá (5 km jihových.), býv. panství Houska, fara Bořejov; 43 domů, 187 obyv. něm., 3 čes. (1880).

2.2.5.43 Beškov

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1594	obec	Blatce
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	138/41	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	0/13	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.134, 2.2.135: Beškov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

ad 4.1:

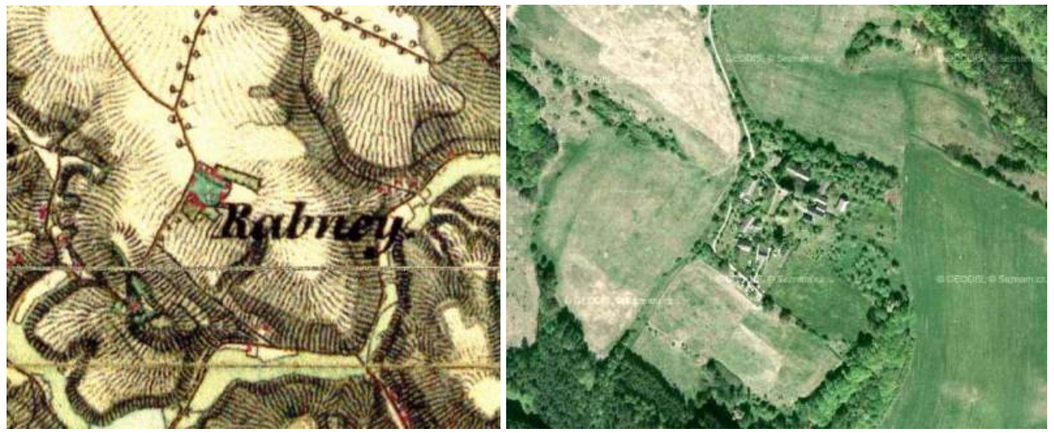
venkovská usedlost čp. 1 (číslo rejstříku 15397 / 5-2825)
venkovská usedlost čp. 15 (číslo rejstříku 27645 / 5-2826)

Obr. 2.2.136: Blatce. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.44 Roveň

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	-	obec	Blatce
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.137, 2.2.138: Roveň. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Lokalita tvoří hodnotný celek převážně roubené lidové architektury.					

2.2.5.45 Tubož

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1382	obec	Blatce
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	126/20	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	5/21	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.139, 2.2.140: Tubož. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ves s mnoha roubenými lidovými stavbami. V údolí bývalý mlýn Palác tesaný ve sklále..
Vesnická památková zóna s mimořádně udržovaným stavebním fondem i parterem. Převažují patrové roubené domy s dlouhou pavlačí z dob, kdy komory zabíraly celé patro. Jsou zde příklady i vykládaného štítu štípanou břidlicí, zděná přízemí roubených domů i přízemní roubené objekty.
ad 4.1:
Vesnická památková zóna (1995, číslo rejstříku 2316)
venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 22048 / 5-2839)
Ottův slovník naučný:
ves v Čechách, hejtm., okr. a pš. Dubá, fara Bořejov; 21 d., 106 obyv. n. (1900), popl. dvůr.

Obr. 2.2.141, 2.2.142, 2.2.143: Tubož. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.46 Blatečky

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1414	obec	Blatce
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	94/16	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	5/16	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.144, 2.2.145: Blatečky. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

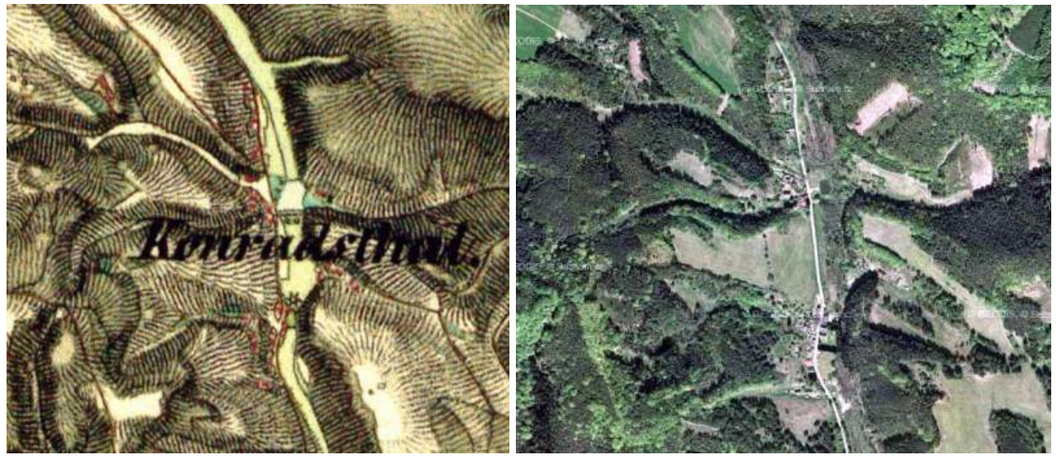
Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Ve vsi hodnotné roubené lidové stavby. Udržovaná vesnice, původní roubená zástavba je drobnějšího měřítka, objevují se přízemní i patrová stavení, převažuje původní zástavba. V horní části obce je hodnotná klasicistní usedlost. **ad 4.1:** venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 25054 / 5-2827) venkovská usedlost čp. 13 (číslo rejstříku 40489 / 5-2828) **Ottův slovník naučný:** Blatce Malé, také Blatečky (něm. Klein-Blatzen), ves t., hejtm., okres a pošta Dubá (6,5 km jihových.), býv. panství Stránka, fara Božejov; 18 d., 106 obyv. něm. (1880).					

Obr. 2.2.146, 2.2.147: Blatečky. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.47 Konrádov

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1790	obec	Blatce
krajinný prostor	**C.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	119/23	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	2/21	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.148, 2.2.149: Konrádov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	

3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ves založená hrabětem Konrádem Matyášem Sparrem kolem roku 1700. Roubené i zděné klasicistní domy.
Rekreační ves s převahou lidových patrových roubených a zděných klasicistních domů. Vesnice je udržovaná.
ad 4.1:
kaplička naproti škole (číslo rejstříku 15838 / 5-2835)
zvonička vidlák u školy (číslo rejstříku 36285 / 5-2836)
venkovská usedlost čp. 9 (číslo rejstříku 41157 / 5-2837)
venkovská usedlost čp. 14 (číslo rejstříku 18654 / 5-2838)
Ottův slovník naučný:
Osada v Čechách u Tubože, hejt., okr. a pš. Dubá, fara Mšeno; 22 d., 114 ob. n. (1890), 2tř. šk., mlýn a myslivna.

Obr. 2.2.150: Konrádov. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.48 Houska

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1316	obec	Blatce
krajinný prostor	**C.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	410/85	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	14/47	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.151, 2.2.152: Horní a Dolní Houska, Myší díra. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	**X**
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

V části Horní a Dolní Houska četné roubené a hrázděné domy, převážně udržované jako rekreační. Zámek Houska, původně raně gotický hrad patřil pánům z Dubé, později Smiřickým a Hrzanům z Harasova. R. 1590 přestavěn na zámek. Další úpravy v l. 1823 a 1930. Stavba má čtyřúhelníkový půdorys s uzavřeným nádvořím. Dochovaná gotická okénka a gotické a renesanční nástěnné malby. Hradní kaple prostupuje dvě patra. Před vchodem do zámku barokní socha sv. Ludmily z r. 1748. V předhradí propadlé sklepy, základy renesančního kostela zbořeného r. 1830. K hradu se váže pověst, že byl založen r. 878 knížetem Pšovanů Slaviborem pro svého syna Housku.

ad 3.8: zámek (hrad) Houska patrný z řady dílčích dálkových pohledů

ad 4.1:

hrad Houska (číslo rejstříku 40979 / 5-2829)
kostel Nejsvětější Trojice, zřícenina, na předhradí (číslo rejstříku 34523 / 5-2830)
socha sv. Ludmily před hradem (číslo rejstříku 37641 / 5-2831)
venkovská usedlost čp. 14 (číslo rejstříku 27786 / 5-2834)
venkovská usedlost čp. 35 (číslo rejstříku 30394 / 5-2832)
venkovská usedlost čp. 36 (číslo rejstříku 24450 / 5-2833)
venkovská usedlost čp. 25 (číslo rejstříku 11203 / 5-5740)

Ottův slovník naučný:

Ves v Čechách v okr. dubském, na skalnaté výšině, někdy městečko, hejt., okr. a pš. Dubá, fara Bořejov; 64 d., 278 ob. n. (1890), vodní a větrný mlýn. Fid. panství zaujímá 1474,91 ha půdy (1096,83 ha lesů); k němu náleží zámek (na místě někdejšího hradu), pivovar (stojí), dvůr Bělsko, majetek Albrechta hr. Kounice. Na panství pěstuje se něco chmele.-Zámek postaven buď od Jindřicha z Dubé (1249-1309) aneb syna jeho Hynáčka, který se psal r. 1316 z [Houska]-ky. Po tomto dědil bratr jeho Hynek Berka (†1348) a syn jeho mladší, Hynek, tu sídlíval. Po jeho smrti (1404) ujal [Houska]-ku Jindřich Berka mladší, syn jeho, jenž žil až do r. 1423. Syn pak jeho Hynek prodal [Houska]-ku (1432) Janovi ze Smiřic (†1453). Ze dvou synů Janových ujal [Houska]-ku syn Jindřich, jenž (†1478) zůstavil 4 syny. Dva z nich, Jan a Zikmund, dostali r. 1498 po polovici [Houska]-ky, ale Jan koupil díl bratrův a prodal [Houska]-ku (př. r. 1506) Václavovi Hrzanovi z Harasova. Po tomto následoval syn Dobeš (1520) a po něm syn Václav (1555, †1584). Dobeš, syn Václavův, obnovil zámek a prodal jej (1594) Damianovi z Pejcelsdorfu a Bohunce, roz. Kelblovně z Geizinku, manželům. Po smrti onoho (1596) držela [Houska]-ku Bohunka a vdala se po druhé za Volfa Kryštofa Šena z Šénu. Asi v ty doby postaven u hradu kostelík (1830 zbořený). R. 1615 koupil [Houska]-ku Václav starší Berka z Dubé. Tomuto zabrána a dostala se ke kníž. Frydlantskému. R. 1631 osadili [Houska]-ku přátelé Berkovi, ale zase odtáhli Císař Ferdinand II. daroval [Houska]-ku a jiné statky (1635) Janovi Bekovi, generalvachtmistrovi, Veronice, vdově po generálovi Alvegovi ze Sulzu, roz. ze Spauru, a Hypolitě Františce v. Hofkirchen; avšak r. 1636 odevzdána [Houska] oběma paním. R. 1639 osadili Švédové zámek; r. 1640 přitáhli císařští a vylákavše velitele, jej zavraždili a [Houska]-ku náhlým útokem ztekli. [Houska] zůstala potom v držení rodu Hofkirchenského, od r. 1694 patřila sirotkům z rodů Roggendorf a Souches. R. 1700 koupil [Houska] ku hrabě Vilém z Kounic, jehož potomstvu posud náleží. R. 1823 byl zámek velkým nákladem obnoven. Na něm bydlíval známý astronom David.

Obr. 2.2.153, 2.2.154: Myší díra. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.49 Bližvedly

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1292	obec	Bližvedly
krajinný prostor	**A.1/A.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	705/123	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II./III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	473/129	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.155, 2.2.156: Bližvedly a Stranné. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	**X**
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby		**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev	**X**	**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	**X**
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	

6	Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny				
6.1	přítomny		6.2	nepřítomny	X

Poznámky:

r. 1292 trhová ves, od r. 1552 městečko, dnes obec, barokní kostel sv. Václava, v presbytáři žebrová klenba z původní stavby ze 14. stol. Na náměstí barokní sloup Nejsv. Trojice s balustrádou soch svatých z r. 1714 od F. Tollingera. Dřevěné domy . roubené i hrázděné z 18. a 19. stol., empírové domy z doby po r. 1830.
Zástavbu zde tvoří tradiční zděné patrové objekty. Vesnice má přibližně polovinu stavebního fondu zanedbaného.
ad 2.7
zemědělský areál jihovýchodně od Blíževedel
ad 3.8:
Zříceniha hradu Ronov na stejnojmenném vrchu nad obcí
ad 4.1
hrad Ronov (číslo rejstříku 18702 / 5-2844)
kostel sv. Václava (číslo rejstříku 16721 / 5-2840)
krucifix - kříž rodiny varhaníků Treuhlerů (číslo rejstříku 54571 / 5-2842)
sloup se sousoším Nejsvětější Trojice, náves (číslo rejstříku 21584 / 5-2841)
sýpka čp. 40 proti kostelu (číslo rejstříku 24698 / 5-2845)
kovárna čp. 94 na návsi (číslo rejstříku 23990 / 5-2846)
Ottův slovník naučný:
Ve XIV. st. také Hřídelík, městečko se 113 d. a 743 obyv. něm. hejtm. litoměřické, okres, vikariát a pošta Úštěk, býv. dom. Stolinky, diécése litoměř., patr. biskup. litoměř. Chrám sv. Václava již ve XIV. st. farní, škola, na náměstí socha sv. Trojice na památku moru r. 1714 postavená. Jihozáp. na strmém skalním balvanu pískovcovém zbytky hradu Hřídelíka, kteréž se nyní nazývají Altes Haus (t. j. starý hrad).-[Blíževedly] mají ve znaku věž se střílnami a dvě hvězdy ve stříbrném poli; znak jim byl udělen r. 1685 biskupem Moricem, vévodou saským. [Blíževedly] byly prvotně vesnicí, která patřívala k biskupství pražskému; od krále Jana povýšeny na ves trhovou nebo městečko. Hrad Hřídelík stál již r. 1334 a byl tu nějaký Martin purkrabím. Po zakoupení hradu Helfenburka připojeny jsou [Blíževedly] k němu, když se však tento r. 1575 dostal v dědičné držení Jindřicha Kurcpacha z Trachenburka, připojeny jsou [Blíževedly] ke hradu Ronovu a panství stolinskému. Roku 1784 a 1859 velká část [Blíževedly]-del vyhořela. nyní 131 d., 5 obyv. č., 744 n. (1900)

2.2.5.50 Stranné

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	-	obec	Blíževedly
krajinný prostor	**A.1/A.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Liberecký

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

1	Dochovanost historické urbanistické struktury				
1.1	dochovaná výrazně		1.3	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	X	1.4	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	X	2.5	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		2.6	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		2.7	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		2.8	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	X
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	X	3.5	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		3.6	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		3.7	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	X	3.8	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	X	4.2	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	X	5.2	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		6.2	nepřítomny	X

Poznámky:

Stranné je tvořeno pár dobře udržovanými objekty lidové architektury.
ad 4.1
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 20596 / 5-2848)

Obr. 2.2.157, 2.2.158: Blíževedly a Stranné. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.51 Hvězda

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1720	obec	Blíževedly
krajinný prostor	**A.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	206/38	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	20/23	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.159, 2.2.160: Hvězda. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

1	Dochovanost historické urbanistické struktury				
1.1	dochovaná výrazně		1.3	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	X	1.4	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	X	2.5	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		2.6	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		2.7	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		2.8	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	X
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	X	3.5	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		3.6	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		3.7	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	X	3.8	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				

4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Rekreační ves založená r. 1676 biskupem hrabětem ze Šternberka (odtud název – něm. Stern – hvězda). Lidové stavby s arkádovými pavlačemi a hrázděnými stodolami, které dnes slouží jako rekreační chalupy. Sev. drobné zbytky hrádku. Intaktně dochovaná vesnice s patrovými roubenými i zděnými objekty. Osada je udržovaná. **ad 4.1** venkovská usedlost čp. 21 (číslo rejstříku 32421 / 5-2847)					

Obr. 2.2.161: Hvězda. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.52 Litice

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1396	obec	Blíževedly
krajinný prostor	**A.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	360/67	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	60/31	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.162, 2.2.163: Litice a Ráj. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Ves tvoří malebný celek patrových zděných klasicistních domů. Původní zástavbu představují jak roubené objekty tak i patrové objekty zděné s římsou, menšího měřítka (jedna novodobá bytovka a jedna novostavba tradiční formy s novodobými prvky) **ad 4.1** venkovská usedlost č. 11 (číslo rejstříku 36076 / 5-3097) venkovská usedlost čp. 30 (číslo rejstříku 46620 / 5-3096) **Ottův slovník naučný:** [Litice] (Littnitz), ves t., hejtm. Litoměřice, okr. Úštěk, fara a pš. Stolinky (Drmy); 52 d., 264 ob. n. (1890), 2tř. šk., poblíž kamen. Lomy					

Obr. 2.2.164: Litice. *Tradiční zástavba. (Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.53 Ráj

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	-	obec	Blíževedly
krajinný prostor	**A.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Liberecký

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

2.2.5.54 Vlhošť

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	-	obec	Blíževedly
krajinný prostor	**A.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.165, 2.2.166: Vlhošť. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

2.2.5.55 Skalka

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1544	obec	Blíževedly
krajinný prostor	**A.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	169/31	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	79/28	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.167, 2.2.168: Skalka. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	

3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

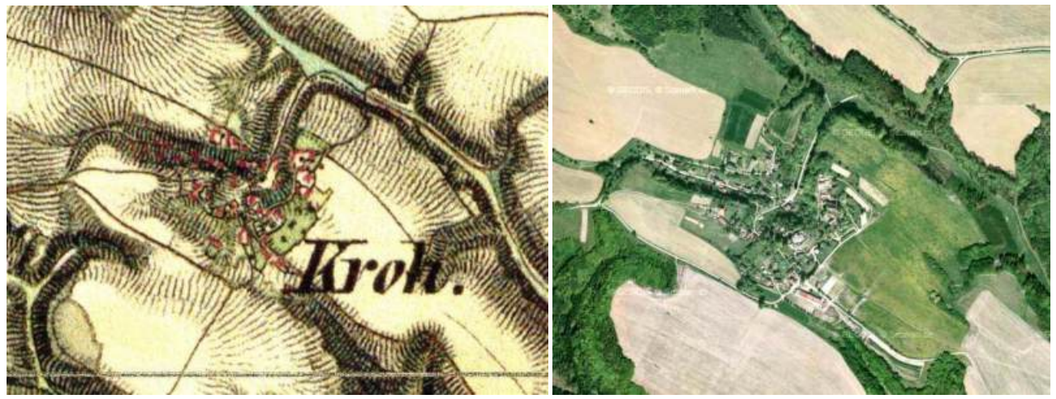
Ve vsi několik roubených i patrových zděných domů z 19. stol.
Zástavba je smíšená, na okraji obce se objevují chatky. Převažuje však lidová zděná architektura. Je zde i několik objektů roubených. Stavební fond je převážně udržovaný (na střechách se objevují střešní okna ve tvaru štiky).
ad 4.1
venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 25400 / 5-3249)
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 24534 / 5-3250)
venkovská usedlost čp. 8 (číslo rejstříku 47254 / 5-3247)
venkovská usedlost čp. 20 (číslo rejstříku 24829 / 5-3248)
Ottův slovník naučný:
(Skalken), ves t., hejtm. Litoměřice, okr. Úštěk, fara a pš. Blíževedly; 21 d., 122 obyv. n. (1900), pískovna a chmelnice.

Obr. 2.2.169: Skalka. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.56 Kruh

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1352	obec	Doksy
krajinný prostor	**C.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	274/43	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	47/41	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.170, 2.2.171: Kruh. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	**X**
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ves připomínaná ve 14. stol. se rozkládá v členitém terénu a tvoří malebný celek lidové, hlavně roubené architektury. Barokní kostel sv. Vojtěcha z l. 1723-1724. Do zdi kostnice na hřbitově vsazeny dva náhrobní kameny pánů Berků a Hrzánů s českými nápisy. U kostela též z části roubená fara.
Udržovaná vesnice s malebným celkem lidové roubené architektury tvořené přízemními i patrovými objekty drobného měřítka. Některé domky jsou zatesány do pískovcových skal. Kruh je vesnickou památkovou zónou. .
ad 3.8:
dílčí dominanta kostela sv. Vojtěcha
ad 4.1:
Vesnická památková zóna (2004, číslo rejstříku 2446)
kostel sv. Vojtěcha (číslo rejstříku 40704 / 5-3079)
venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 44055 / 5-5362)
Ottův slovník naučný:
(Kroh), far. ves v Čechách, hejtm. a okr. Dubá, pš. Doksy; 41 d., 5 ob. č., 208 n. (1890), kostel sv. Vojtěcha (před 1361

farní), 2tř. šk. Stávaly zde statky, na nichž seděli vladykové, později byl [Kruh] příslušen ke hradu Housce. Za války 30leté kostel od Švédů vypálen a fara po r. 1623 zanikla. R. 1725 kostel znovu postaven a fara obnovena. Býv. kostel zbořen r. 1756. Obyvatelé zabývají se chmelařstvím a sadařstvím.

Obr. 2.2.172, 2.2.173: Kruh. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.57 Tachov

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1460	obec	Tachov
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	251/41	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**-**	počet obyvatel/domů v r. 2001	103/41	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.174, 2.2.175: Tachov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	**X**
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Převažuje smíšená zástavba, pouze kolem návsi je situováno několik patrových roubených objektů. **ad 4.1:** kaple (číslo rejstříku 12207 / 5-5456) jiná obytná stavba čp. 3 (číslo rejstříku 54626 / 5-3334) venkovská usedlost čp. 38 (číslo rejstříku 27952 / 5-3335) **Ottův slovník naučný:** (Tacha), ves t., hejtm. a okr. Dubá, fara a pš. Doksy; 44 d., 224 obyv. n. (1900), 1tř. šk., spoř. a zálož. spolek					

2.2.5.58 Vojetín

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1551	obec	Doksy
krajinný prostor	**C.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	157/29	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	1/20	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.176, 2.2.177: Vojetín a Nová Starost. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

Cenný soubor převážně roubené lidové architektury. Udržovaná osada s přízemními roubenými domky, 1 chata.
Vojetín je vesnickou památkovou zónou.
ad 4.1:
vesnická památková zóna (2004, číslo rejstříku 2476)
kaplička sv. Antonína (číslo rejstříku 12919 / 5-5372)
myslivna čp. 6, polesí zámku Houska, ob. Okna (číslo rejstříku 11988 / 5-5457)
venkovská usedlost čp. 1 (číslo rejstříku 12909 / 5-5363)
venkovská usedlost čp. 2 (číslo rejstříku 12911 / 5-5364)
venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 12912 / 5-5365)
venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 12913 / 5-5366)
venkovská usedlost čp. 10 (číslo rejstříku 12914 / 5-5367)
venkovská usedlost čp. 20 (číslo rejstříku 12915 / 5-5368)
venkovská usedlost čp. 22 (číslo rejstříku 12916 / 5-5369)
venkovská usedlost čp. 23 (číslo rejstříku 12917 / 5-5370)
venkovská usedlost čp. 25 (číslo rejstříku 12918 / 5-5371)
Ottův slovník naučný:
(Wojetin), ves v Čechách, hejtm. a okr. Duba, fara Kruh, pš. Doksy; 25 d., 6 obyv. č., 90 n. (1900), myslivna.

2.2.5.59 Žďár

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1348	obec	Doksy
krajinný prostor	**C.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	348/58	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I./II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	73/55	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.178, 2.2.179: Žďár. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	

2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Vesnická památková rezervace (1995) s mimořádně působivým celkem dochované roubené lidové architektury. Kromě tradičních patrových objektů jsou zde i roubené domky drobnějšího měřítka vrostlé do pískovcových skal. Barokní kaple P. Marie z poč. 18. stol. Na okraji vesnice je kolonie okalů.

ad 4.1:

vesnická památková rezervace (1995, číslo rejstříku 1092)
kaple P. Marie (číslo rejstříku 23175 / 5-3478)
venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 20822 / 5-3477)
jiná obytná stavba čp. 4 (číslo rejstříku 44072 / 5-5390)
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 24313 / 5-3462)
venkovská usedlost čp. 6 (číslo rejstříku 31541 / 5-3463)
venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 45308 / 5-3464)
venkovská usedlost čp. 8 (číslo rejstříku 31605 / 5-3465)
venkovská usedlost čp. 9 (číslo rejstříku 13981 / 5-3466)
venkovská usedlost čp. 10 (číslo rejstříku 44917 / 5-3467)
venkovská usedlost čp. 11 (číslo rejstříku 44073 / 5-5391)
venkovský dům čp. 13 (číslo rejstříku 44074 / 5-5392)
kovárna při čp. 13 (číslo rejstříku 44088 / 5-5407)
venkovský dům čp. 14 (číslo rejstříku 44075 / 5-5393)
venkovská usedlost čp. 17 (číslo rejstříku 16465 / 5-3468)
venkovská usedlost čp. 18 (číslo rejstříku 44076 / 5-5394)
venkovská usedlost čp. 19 (číslo rejstříku 44077 / 5-5395)
venkovský dům čp. 21 (číslo rejstříku 44078 / 5-5396)
venkovská usedlost čp. 22 (číslo rejstříku 29906 / 5-3469)
venkovská usedlost čp. 25 (číslo rejstříku 23218 / 5-3470)
venkovská usedlost čp. 26 (číslo rejstříku 12941 / 5-3471)
venkovská usedlost čp. 27 (číslo rejstříku 27998 / 5-3472)
venkovský dům čp. 28 (číslo rejstříku 44079 / 5-5397)
venkovská usedlost čp. 32 (číslo rejstříku 44080 / 5-5398)
venkovská usedlost čp. 33 (číslo rejstříku 44081 / 5-5399)
venkovská usedlost čp. 36 (číslo rejstříku 44082 / 5-5400)
venkovská usedlost čp. 37 (číslo rejstříku 26624 / 5-3474)
venkovská usedlost čp. 40 (číslo rejstříku 10445 / 5-5401)
venkovská usedlost čp. 42 (číslo rejstříku 10495 / 5-5427)
venkovská usedlost čp. 45 (číslo rejstříku 44083 / 5-5402)
venkovská usedlost čp. 46 nad cestou mezi Horním a Dolním Žďárem (číslo rejstříku 44084 / 5-5403)
venkovská usedlost čp. 47 (číslo rejstříku 27810 / 5-3475)
venkovská usedlost čp. 49 (číslo rejstříku 53790 / 5-3476)
venkovský dům čp. 50 (číslo rejstříku 44085 / 5-5404)
venkovská usedlost čp. 51 (číslo rejstříku 44086 / 5-5405)
venkovská usedlost čp. 56 (číslo rejstříku 44087 / 5-5406)

Ottův slovník naučný:

[Žďár], ves t., hejtm. a okr. Dubá, fara Kruh, pš. Doksy; 59 d., 2 obyv. č., 293 n. (1900), 1tř. šk. Pěstuje se zde také něco chmele.

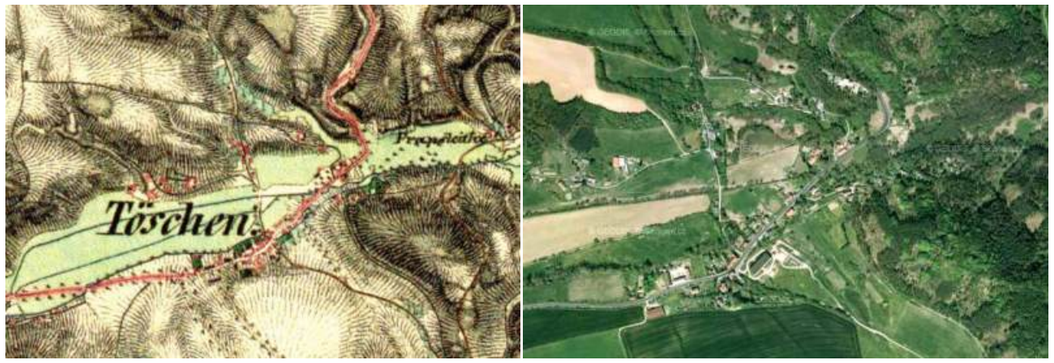

Obr. 2.2.180, 2.2.181, 2.2.182, 2.2.183: Žďár. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.60 Deštná

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1352	obec	Dubá
krajinný prostor	**B.5**	počet obyvatel/domů v r. 1869	302/52	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II./III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	113/43	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.184, 2.2.185: Deštná. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ves při hlavní silnici č. 9 s pův. románským kostelem sv. Václava z doby kolem r. 1230 (vých. apsida). V l. 1763 až 1766 barokizován. Celkem dobře udržovaná vesnice, zástavba je smíšená, objevují se zde patrové i přízemní objekty, hodnotná lidová architektura je zde minimálně. Několik domů s roubenými patry, které tvoří ucelený soubor v místní části Malá Strana.

ad 4.1

kostel sv. Václava (číslo rejstříku 46572 / 5-3427)
kaplička (číslo rejstříku 21226 / 5-3428)
venkovská usedlost čp. 32 (číslo rejstříku 54860 / 5-5937)
venkovská usedlost čp. 33 (číslo rejstříku 27908 / 5-3429)

Ottův slovník naučný:

[Deštná], Deštno (něm Töschen), far. ves t, hejtm, okr. a pošta Dubá (2,5 km jz.); 58 d., 335 n. ob. (1890); kostel sv. Václava, 2tř. šk., fid. dvůr, mlýn.

2.2.5.61 Dražejov

krajinný celek	**D**	první písemná zmínka	1402	obec	Dubá
krajinný prostor	**D**	počet obyvatel/domů v r. 1869	182/32	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	6/19	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.186, 2.2.187: Dražejov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Intaktně dochovaná, převážně udržovaná zástavba tvořená lidovou architekturou je situovaná na okraji pískovcové plošiny. Soubor lidových stavení pochází z 19. století. Hodnotná roubená fara s roubenou stodolou, kaple sv. Jana Nepomuckého z r. 1767, přestavěna r. 1835. V kombinaci se skalami vytváří spolu s kaplí pozoruhodný areál. Mimo náves převažují přízemní stavení zděná z pískovcových pravidelně opracovaných kvádrů (na okraji obce novostavba, dále 1 chata a 1 přestavba – neruší, zasloužilo by ochranu formou VPZ)

ad 4.1:

kaple sv. Jana Nepomuckého (číslo rejstříku 32856 / 5-2923)
měšťanský dům čp. 3 (číslo rejstříku 54581 / 5-2925)
venkovská usedlost čp. 6 (číslo rejstříku 21970 / 5-2924)

Ottův slovník naučný:

(něm. Draschen), ves v Čechách, hejt., okr., pš. Dubá (3 km sev.), fara Deštná; 26 d., 107 ob. n. (1890), kaple sv. Jana Nep., 1tř. šk.-

Obr. 2.2.188, 2.2.189, 2.2.190: Dražejov. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.62 Nedvězí

krajinný celek	**D**	první písemná zmínka	1356	obec	Dubá
krajinný prostor	**D**	počet obyvatel/domů v r. 1869	125/24	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	9/17	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.191, 2.2.192: Nedvězí. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	

3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Nedvězí je udržovaná rekreační osada situovaná na skalních pískovcových výchozech. Zástavbu tvoří poměrně velké patrové roubené domy s podstávkami, z nichž některé pocházejí z mladší doby. U těchto podstávek jsou pásky nahrazeny dekorativními vyřezávanými prkénky. Objevují se zídky s pískovcových kvádrů. (2 chatky – neruší) **ad 4.1:** venkovská usedlost čp. 8 (číslo rejstříku 39108 / 5-2926) venkovská usedlost čp. 12 (číslo rejstříku 46161 / 5-2927) venkovská usedlost čp. 14 (číslo rejstříku 24423 / 5-2929) venkovská usedlost čp. 22 (číslo rejstříku 14393 / 5-2928) **Ottův slovník naučný:** (Nedoveska) osada v Čechách, hejtm., okr. a pš. Dubá, fara Deštná; 20 d., 92 ob. n. (1890).					

Obr. 2.2.193, 2.2.194: Nedvězí. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.63 Kluk

krajinný celek	**D**	první písemná zmínka	1545	obec	Dubá
krajinný prostor	**D**	počet obyvatel/domů v r. 1869	105/17	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	0/6	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.195, 2.2.196: Kluk. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Ottův slovník naučný: osada v Čechách u Dražejova, hejt., okr. a pš. Dubá, fara Deštná; 16 d., 87 ob. n. (1890), pěstování chmele.					

2.2.5.64 Dřevčice

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1363	obec	Dubá
krajinný prostor	**A.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	371/64	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	136/47	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.197, 2.2.198: Dřevčice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	**X**
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby		**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby	**X**	**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ves tvoří hodnotný celek klasicistní zděné patrové lidové architektury.Zástavba je poměrně zanedbaná, na okraji obce zástavba smíšená (okal, zděná bytovka), převážnou část stavebního fondu tvoří patrové zděné objekty tradičních forem.

ad 4.1

hrad - hrádek, zřícenina (číslo rejstříku 26626 / 5-2904)
zvonička (číslo rejstříku 30307 / 5-2908)
venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 36420 / 5-2906)
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 34778 / 5-2909)
škola (číslo rejstříku 18165 / 5-2905)

Ottův slovník naučný:

(něm. Sebitzch), ves v Čechách, hejt., okr., pš. Dubá (5 km sz.), fara Pavlovice; 66 d., 350 ob. n. (1890), 1tř. šk, mlýn. Část vsi Pauska a samota Butterberg

Obr. 2.2.199: Dřevčice. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.65 Sušice

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	-	obec	Dubá
krajinný prostor	**A.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.200, 2.2.201: Sušice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**

3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

2.2.5.66 Dubá

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1253	obec	Dubá
krajinný prostor	**B.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	1758/256	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**IV.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	1246/279	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.202, 2.2.203: Dubá. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	**X**
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				

6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

Městečko založeno kolem r. 1300 na kolonizačním půdorysu, na místě starší vsi, pod dnes již zaniklým hradem pánů z Dubé, od r. 1843 město. Mohutný barokní kostel Povýšení sv. Kříže z l. 1744-1760 se dvěma věžemi, jejichž báně shořely při požáru v r. 1845. Na náměstí barokní sousoší Nejsv. Trojice z r. 1726. Stará sušárna chmele – technická památka. Od r. 1992 městská památková zóna.

ad 4.1

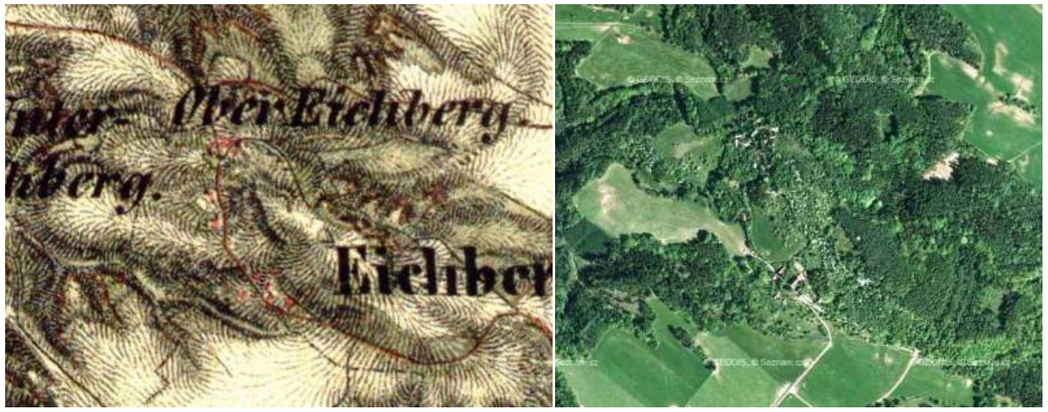
městská památková zóna (číslo rejstříku 2159)
kostel Nalezení sv. Kříže (číslo rejstříku 23583 / 5-2916)
socha sv. Floriána (číslo rejstříku 27721 / 5-2919)
socha sv. Jana Nepomuckého (číslo rejstříku 25680 / 5-2917)
socha sv. Prokopa (číslo rejstříku 16078 / 5-2912)
sloup se sousoším Nejsvětější Trojice (číslo rejstříku 14122 / 5-2918)
smírčí kříž mezi školou a kostelem (číslo rejstříku 21991 / 5-2913)
sušárna chmele (číslo rejstříku 35811 / 5-2910)
měšťanský dům, Poštovní čp. 5 (číslo rejstříku 10496 / 5-5418)
měšťanský dům, Masarykovo nám. čp. 12 (číslo rejstříku 11320 / 5-5762)
měšťanský dům, Luční čp. 17 (číslo rejstříku 11583 / 5-5792)
měšťanský dům, Masarykovo nám. čp. 41 (číslo rejstříku 11846 / 5-5820)
venkovská usedlost čp. 80 (číslo rejstříku 46881 / 5-2921)
měšťanský dům s kaplí, Dlouhá čp. 87 (číslo rejstříku 13499 / 5-5419)
měšťanský dům, Dlouhá čp. 90 (číslo rejstříku 13501 / 5-5420)
měšťanský dům, Dlouhá čp. 91 (číslo rejstříku 102362)
činžovní dům čp. 92 (návrh)
venkovská usedlost čp. 92 (návrh)
venkovská usedlost čp. 94 (číslo rejstříku 41886 / 5-2922)
venkovský dům čp. 96 (číslo rejstříku 50519 / 5-5879)
venkovský dům, Dlouhá čp. 97 (číslo rejstříku 20211 / 5-5868)
venkovská usedlost čp. 98 (číslo rejstříku 54580 / 5-2915)
venkovská usedlost, Dlouhá čp. 110 (číslo rejstříku 13495 / 5-5421)
měšťanský dům, Poštovní čp. 126 (číslo rejstříku 13341 / 5-5380)
měšťanský dům, Poštovní čp. 130 (číslo rejstříku 11833 / 5-5818)
soud čp. 138 (číslo rejstříku 23320 / 5-2920)
jiná obytná stavba čp. 127 (návrh)
venkovská usedlost, Jana Roháče čp. 149 (číslo rejstříku 11822 / 5-5805)
měšťanský dům, Požárníků čp. 150 (číslo rejstříku 11669 / 5-5794)
venkovská usedlost, Požárníků čp. 151 (číslo rejstříku 13492 / 5-5422)
venkovský dům, Nedamovská čp. 164 (číslo rejstříku 13502 / 5-5423)
venkovská usedlost čp. 178 (číslo rejstříku 12932 / 5-5824)
měšťanský dům, Požárníků čp. 182 (číslo rejstříku 13497 / 5-5424)
venkovská usedlost, Dlouhá čp. 191 (číslo rejstříku 13496 / 5-5425)
měšťanský dům, Školní čp. 192 (číslo rejstříku 11812 / 5-5795)
venkovská usedlost, Malá Strana čp. 197 (číslo rejstříku 50160 / 5-5878)
jiná obytná stavba čp. 208 (návrh)
hotel Slávie čp. 217 (číslo rejstříku 100990)
rodinný dům, Vodní čp. 220 (číslo rejstříku 11813 / 5-5796)
měšťanský dům, Sadová čp. 227 (číslo rejstříku 13498 / 5-5426)
jiná obytná stavba čp. 247 (návrh)
modlitebna českobratrská (číslo rejstříku 29737 / 5-2911)

Ottův slovník naučný:

[Dubá], město v Čechách na potoce t. jm., má 256 d, 1769 ob. n., 35 č. (1890), hejt., okr. soud, finanč. stráž, cejchov. úřad, pošt. a telegr. úřad, okr. četnické velitel., krásný kostel Nal. sv. Kříže z l. 1740-1760, 3 tř. obec. šk. pro chl. a pro dív., 3 tř. měšť. pro chl., 2 válc. mlýny, cihelnu a hlučné trhy na chmel. Obyvatelé živí se zemědělstvím, zvláště pěstováním chmele a drobnými řemesly. V okrese dubském vůbec pěstuje se hojně chmel »úštěcký zelenáč«. Znak městský má ve stříbrném poli zelenou dubovou větev se třemi žaludy. O původu města není zpráv. Původně stál naproti bývalému kostelu sv. Petra a Pavla nad rybníkem na pahorku nyní zv. Kühnelbühl hrad, jehož některé stopy dosud se spatřují. Hrad sám byl původním sídlem slavného rodu Berků z Dubé. Rod ten seděl zde do bitvy bělohorské, kdy panství pernštýnské i s Dubou Václ. Berkovi z Dubé pro jeho účastenství v povstání bylo odňato a nejprve Adamovi, potom Albrechtovi z Valdšteina prodáno. Po jehož zavraždění Ferdinand II. daroval panství pernštýnské i Dubou Rich. Walt. Buttlerovi, jehož potomek Theob. Václ. Buttler prodal (1723) je Frant. Karlu hr. Sweerts-Sporkovi, po němž (1766) následoval Jan Krišt. Sw.-Spork a dcera jeho Barbora provdavši se za hr. O'Reilly, postoupila panství pernštýnského s Dubou Arnoštu hr. z Valdšteina, jehož potomci je až dosud drží. Soudní okres dubský obsahuje 40 politických obcí, zaujímajících 301,08 km^2 a majících 2872 d., 15.815 ob. n., 173 č. (1890); okres. hejtmanství dubské, k němuž náležejí okres. soudy [Dubá] a Štětí, zaujímá 440,6 km^2 s 5246 d. a 27.476 ob. n., 706 č. (1890).

2.2.5.67 Horní Dubová Hora

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	-	obec	Dubá
krajinný prostor	**B.5**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.204, 2.2.205: Horní Dubová Hora. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

2.2.5.68 Rozprechtice

krajinný celek	**D**	první písemná zmínka	-	obec	Dubá
krajinný prostor	**D**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.206, 2.2.207: Rozprechtice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

2.2.5.69 Heřmánky

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1542	obec	Dubá
krajinný prostor	**A.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	154/30	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	14/18	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.208, 2.2.209: Heřmánky. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná rtofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Heřmánky jsou malá osada s dobře udržovaným stavebním fondem. Převažuje původní roubená zástavba patrovými domy (jsou zde asi tři chatky, objekt s novodobou úpravou).

ad 4.1

venkovská usedlost čp. 48 (číslo rejstříku 30565 / 5-2907)

Ottův slovník naučný:

také [Heřmánky] Dolní a Horní (Hirschmantel, Ober-u. Unter-H.), ves v Čechách, hejt. a okr. Dubá, fara Pavlovice ([Heřmánky] Horní farou do Holan), pš. Nové Zámky; 29 d., 120 ob. n. (1890).

2.2.5.70 Korce

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1414	obec	Dubá
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	166/30	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	27/20	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.210, 2.2.211: Korce. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Původní lidovou architekturu představují roubené patrové objekty, smíšená zástavba je částečně zanedbaná.

ad 4.1:

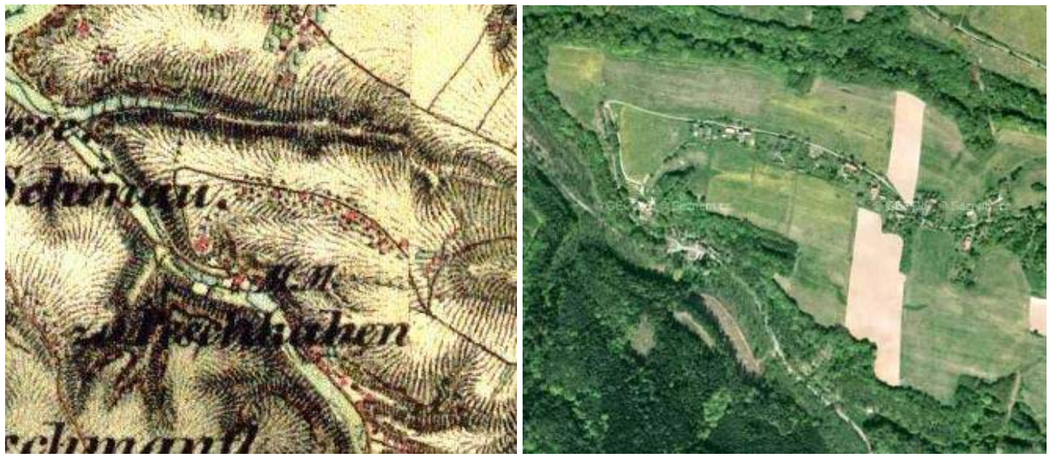
jiná obytná stavba čp. 21 (číslo rejstříku 54594 / 5-3048)

Ottův slovník naučný:

Korčí (Kortschen), ves v Čechách, hejt., okr. a pš. Dubá, fara Bořejov; 37 d., 167 ob. n. (1890), 1tř. šk.

2.2.5.71 Křenov

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1594	obec	Dubá
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	95/17	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	10/16	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.212, 2.2.213: Křenov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
ad 4.1: venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 20121 / 5-3157) venkovská usedlost čp. 8 (číslo rejstříku 23020 / 5-3155) venkovská usedlost čp. 16 (číslo rejstříku 15187 / 5-3154)					

2.2.5.72 Plešivec

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1720	obec	Dubá
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	167/29	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	11/15	kraj	Liberecký

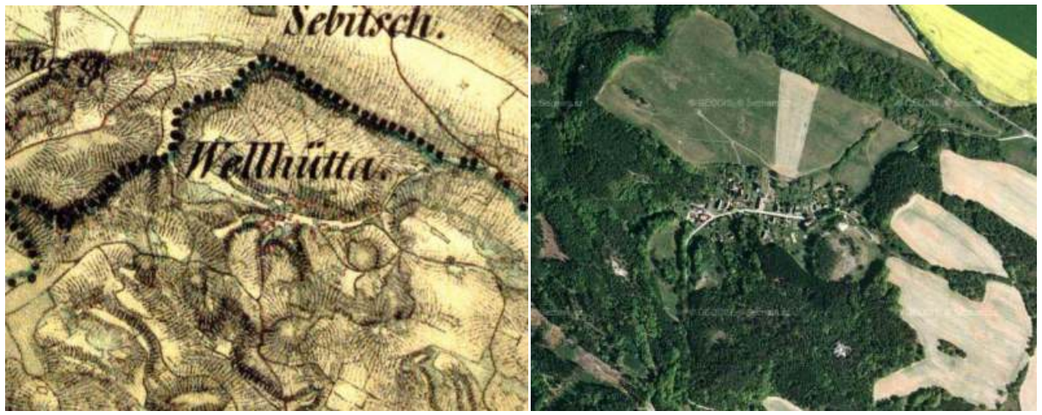

Obr. 2.2.214, 2.2.215: Plešivec. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
ad 4.1: venkovská usedlost čp. 24 (číslo rejstříku 54595 / 5-3053) **Ottův slovník naučný:** (něm Kahlenberg) osada v Čechách, hejt., okr. a pš. Dubá, fara Bořejov (část. Dubá); 30 d., 151 ob. n. (1890).					

2.2.5.73 Lhota

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1402	obec	Dubá
krajinný prostor	**A.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869		okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	4/19	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.217, 2.2.218: Lhota. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Vesnice je památkovou rezervací s cenným souborem intaktně dochované lidové architektury. Převažují patrové roubené domy. Stavební fond je ve výborném stavu. Novodobá budova z 50. let tradiční formy, 2 novodobě tradičně upravené domky a 2 novostavby tradičních forem – nejsou rušivými elementy.

ad 4.1

Vesnická památková rezervace (1995, číslo rejstříku 1090)
venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 26904 / 5-3452)
venkovská usedlost čp. 12 (číslo rejstříku 19067 / 5-3455)
venkovská usedlost čp. 14 (číslo rejstříku 47012 / 5-3454)
venkovská usedlost čp. 17 (číslo rejstříku 45998 / 5-3453)

Ottův slovník naučný:

[Lhota] (Welhütten), ves, hejtm., okr., fara a pš. Dubá; 23 d., 104 ob. n. (1890); sadařství, chmelařství. R. 1403 příslušela ke hradu Čápu.-

Obr. 2.2.219, 2.2.220, 2.2.221, 2.2.222, 2.2.223: Lhota. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.74 Nedamov

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1389	obec	Dubá
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	247/43	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I./II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	13/20	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.224, 2.2.225: Nedamov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

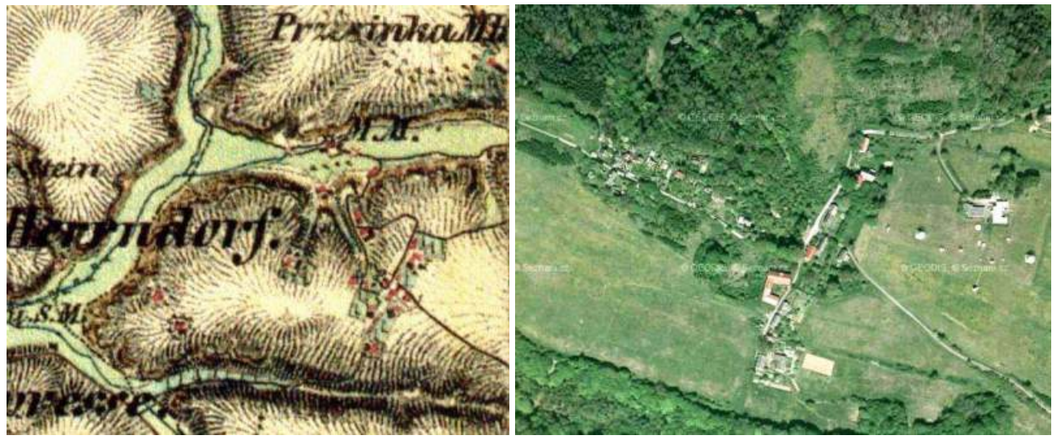
Hodnotná lidová architektura prakticky chybí, chatová kolonie.
V Nedamově č. 2 jsou pouze rekreační objekty. V této části samota s hodnotným roubeným areálem.
ad 4.1:
venkovská usedlost čp. 19 (číslo rejstříku 46569 / 5-3153)
Ottův slovník naučný:
ves v Čechách, hejtm., okr., fara a pš. Dubá; 43 d., 227 obyv. n. (1890), opodál popl. dvůr, 2 mlýny. Poblíž stávaly dvě vsi, Březinka Malá a Velká.

Obr. 2.2.226: Nedamov. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.75 Panská Ves

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1790	obec	Dubá
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	189/26	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	7/18	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.227, 2.2.228: Panská Ves. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				

3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Rekreační ves se stavbami lidové architektury s výhledy do okolí. **Ottův slovník naučný:** (něm Herrndorf) osada u Nedamova v Čechách, hejt., okr. a fara Dubá; 26 d., 141 ob, n. (1890), 2tř. šk., mlýn. U [Herrndorf]-u stávaly samostatné vsi Březinka Velká a Malá.					

2.2.5.76 Zakšín

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1402	obec	Dubá
krajinný prostor	**B.2/5**	počet obyvatel/domů v r. 1869	274/50	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	58/46	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.229, 2.2.230: Zakšín. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Ves doložená r. 1402 s hodnotnými stavbami lidové architektury. V jižní části velké klasicistní usedlosti, sev. konec tvoří úplný soubor převážně roubených domů. Vesnice má částečně zanedbaný stavební fond, poměrně hodnotná lidová architektura se nalézá v jižní části obce, kde jsou velké klasicistní zděné usedlosti. Severní část obce je tvořena roubenými domy. Objevuje se zde i hrázdění. **ad 4.1:** venkovská usedlost čp. 29 (číslo rejstříku 21454 / 5-3417) venkovská usedlost čp. 42 (číslo rejstříku 40058 / 5-3416) hrad - hrádek Pustý zámek (číslo rejstříku 44894 / 5-3418) **Ottův slovník naučný:** ves v Čechách, hejtm., okr. a pš. Dubá, fara Deštná; 51d., 263 obyv. n. (1900); mlýn, pila a zříceniny hradu »Pustý zámek« (Wüstes Schloss).					

Obr. 2.2.231: Zakšín. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.77 Bukovec

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1654	obec	Dubá
krajinný prostor	**B.6**	počet obyvatel/domů v r. 1869	55/12	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I./II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	7/25	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.232, 2.2.233: Bukovec. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Intaktně dochovaná původní zástavba tvořená roubenými patrovými domy drobnějšího měřítka s vyřezávanou podstávkou. Ve střechách se objevují štiky. Vesnický parter i objekty jsou dobře udržovány. Jedná se o vesnickou památkovou zónu.

ad 4.1

Vesnická památková zóna (číslo rejstříku 2313)
venkovská usedlost čp. 2 (číslo rejstříku 46626 / 5-3420)
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 23775 / 5-3426)
venkovská usedlost čp. 6 (číslo rejstříku 35388 / 5-3423)
venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 46985 / 5-3422)
venkovská usedlost čp. 8 (číslo rejstříku 33525 / 5-3421)
venkovská usedlost čp. 10 (číslo rejstříku 45292 / 5-3419)
venkovská usedlost čp. 11 (číslo rejstříku 18197 / 5-3424)
venkovská usedlost čp. 12 (číslo rejstříku 45511 / 5-3425)

Ottův slovník naučný:
(něm. Bukolitz, Pokolitz), ves t., hejtm. a pošta Dubá, okr. Štětí (11 km jihozáp.), bývalé panství Liběchov a Chcebuz, fara Medonosy; 16 d., 73 obyv. něm. (1880)

Obr. 2.2.234, 2.2.235: Bukovec. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.78 Zátyní

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1553	obec	Dubá
krajinný prostor	**A.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	203/37	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	16/23	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.236, 2.2.237: Zátyní. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	

3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Zástavba vesnice je téměř intaktně dochována. Převažují zde zděné patrové objekty s římsami. Stavební fond je v dobrém stavu, objekty nejsou narušeny novodobými zásahy.

Ottův slovník naučný:

chybně Satyní (Sattai), ves v Čechách, hejtm., okr., fara a pš. Dubá; 38 d., 173 obyv. n. (1900), 1tř. šk. a zříceniny tvrze Cáp.

Obr. 2.2.238, 2.2.239: Zátyní. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.79 Holany

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1352	obec	Holany
krajinný prostor	**A.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	584/84	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	399/94	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.240, 2.2.241: Holany. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	**X**
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby		**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev	**X**	**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Obec založená kolem roku 1200, od r. 1405 městečko s hrdelním právem. Několik roubených domů z 18. a 19. století Pozdně barokní kostel sv. Maří Magdalény z r. 1789 s malbami J. Kamolína. Před kostelem sloup se soškou P. Marie z r. 1882, na jeho podstavci vypsána stručná historie obce. V okolí soustava osmi tzv. Holanských rybníků zbudovaných za Karla IV. Rybníky protékané Bobřím potokem mají důmyslný systém napájení a odtoku často tesaný v pískovci.

Poměrně zanedbaná obec s převahou tradiční zděné patrové i roubené zástavby. Struktura obce je narušena novodobými zděnými bytovými domy z poloviny 20. století.

ad 2.7

zemědělský areál východně od obce

ad 4.1

tvrz Jiljové, zřícenina (číslo rejstříku 20835 / 5-2953)
tvrz Rybnov, archeologické stopy (číslo rejstříku 17912 / 5-2968)
hrad Vítkovice, zřícenina (číslo rejstříku 41829 / 5-2952)
kostel sv. Maří Magdalény (číslo rejstříku 47143 / 5-2951)
fara čp. 42 (číslo rejstříku 37040 / 5-2960)
venkovský dům čp. 3 (číslo rejstříku 27955 / 5-2958)

venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 54588 / 5-2957)
venkovská usedlost čp. 33 (číslo rejstříku 17259 / 5-2955)
venkovská usedlost čp. 38 (číslo rejstříku 51128 / 5-5882)
venkovská usedlost čp. 77 (číslo rejstříku 16546 / 5-2954)
venkovská usedlost u tvrziště (číslo rejstříku 54590 / 5-2969)
zámek Vřízek (číslo rejstříku 23012 / 5-2959)

Ottův slovník naučný:
Starobylé městečko v Čechách na Bobřím potoce, hejt. a okr. Česká Lípa, pš. Nové Zámky; 89 d., 32 ob. č., 468 n. (1890), far. kostel sv. Maří Magd. (r. 1788 znovu postav.), 2tř. šk., městský chudobinec (50 míst nadačních), chmelařství, ovocnářství, tu a v okolí hojně rybníků. Samoty Kickelsberg, Nedam a osada Haltern. Kdy na město povýšeny a znakem nadány, není známo. Znak (vyobr. č. 1740.): v modrém štítě stříbrná zeď se dvěma věžemi, mezi nimiž bříza. Nejstarší majetníci [Holany]-an byli Berkové z Dubé, pak Sigmund z Vartenberka (1437), Aleš a Zdeněk ze Šternberka a r. 1457 Jan ml. z Vartenberka a na Děčíně. Mají 90 d., 475 obyv. něm. (1900).

Obr. 2.2.242: Holany. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.80 Loubí

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1455	obec	Holany
krajinný prostor	**A.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	301/58	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	26/19	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.243, 2.2.244: Loubí. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa.(http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:
Ve vsi bohatý soubor zděné i roubené lidové architektury. Severovýchodně nepatrné zbytky hrádku ze 14. stol.
ad 4.1
měšťanský dům čp. 1 (číslo rejstříku 21291 / 5-2966)
měšťanský dům čp. 3 (číslo rejstříku 14364 / 5-2964)
venkovská usedlost čp. 12 (číslo rejstříku 23536 / 5-2967)
Ottův slovník naučný:
ves v Čechách, hejtm., okr. a pš. Česká Lípa, fara Holany; 58 d., 248 ob. n. (1890), 1tř. šk. a pěstování chmele.

Obr. 2.2.245: Loubí. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.81 Kozlí Roh

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	-	obec	Holany
krajinný prostor	**A.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Liberecký

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny		**5.2**	nepřítomny	**X**
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

2.2.5.82 Luka

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1348	obec	Luka
krajinný prostor	**C.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	170/30	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	89/33	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.246, 2.2.247: Luka. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	**X**
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	**X**
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					

Náves obce tvoří hodnotný celek patrové, převážně roubené lidové architektury. Štíty domů mají většinou zdobný vějířovitě skládaný břidlicový obklad nebo dřevěné bednění skládané do slunce. Obec je poměrně dobře udržovaná včetně stavebního fondu. Vesnice je navrhována na VPZ.

ad 4.1:

venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 11423 / 5-5776)
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 10405 / 5-5507)
venkovská usedlost čp. 14 (číslo rejstříku 10411 / 5-5508)
venkovská usedlost čp. 15 (číslo rejstříku 10412 / 5-5509)
venkovská usedlost čp. 24 (číslo rejstříku 10406 / 5-5510)
venkovská usedlost čp. 28 (číslo rejstříku 11338 / 5-5768)
venkovská usedlost čp. 39 (číslo rejstříku 10407 / 5-5511)

Ottův slovník naučný: Kluky (Luken), ves t., hejtm. a okr. Dubá, fara Okna, pš. Doksy; 30 d., 152 ob. n. (1890).

Obr. 2.2.248, 2.2.249, 2.2.250, 2.2.251: Luka. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.83 Týn

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1414	obec	Luka
krajinný prostor	**C.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	70/14	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	11/8	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.252, 2.2.253: Týn. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla

1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ve vsi zachovalé a nově opravní stavení tvrze ze 14. stol. Několik staveb roubené lidové architektury.
Samota s citlivě zrekonstruovanými hospodářskými zděnými usedlostmi. Dvě dochované starobylé roubené usedlosti, velice hodnotné z hlediska lidové architektury se vyznačují velkým měřítkem.

ad 4.1:

dvorec čp. 1 (číslo rejstříku 10794 / 5-5641)

Ottův slovník naučný:

(Thein), ves v Čechách, hejtm. a okr. Dubá, fara Kruh, pš. Doksy; 14 d., 47 obyv. n. (1900), popl. dvůr. Bývalé samostatné zboží drželi do XVI. stol. Tej nové z Tejna (v. t.).-

Obr. 2.2.254, 2.2.255, 2.2.256: Týn. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.84 Domašice

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1377	obec	Tuhaň
krajinný prostor	**A.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	226/34	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	45/24	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.257, 2.2.258: Domašice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Intaktně dochovaná udržovaná vesnice s tradiční patrovou roubenou a zděnou zástavbou.
Ves tvoří malebný celek lidové architektury. Vedle patrových zděných klasicistních domů je hodnotná patrová roubená usedlost s výměnkem v dolní části ulicové návsi.
ad 4.1
venkovská usedlost čp. 5 (číslo rejstříku 20799 / 5-2894)
venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 26625 / 5-2895)
venkovská usedlost čp. 17 (číslo rejstříku 34814 / 5-2896)
Ottův slovník naučný:
ves v Čechách, hejt. Litoměřice, okr., pš. Úštěk (7 km jv.), fara Robeč, 35 d., 196 ob. n. (1890).

Obr. 2.2.259, 2.2.260, 2.2.261: Domašice. *(Foto: Jana Vorlová)*

Obr. 2.2.262: Obrok. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.85 Obrok

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1367	obec	Tuhaň
krajinný prostor	**A.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	94/16	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	12/12	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.263, 2.2.264: Obrok. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

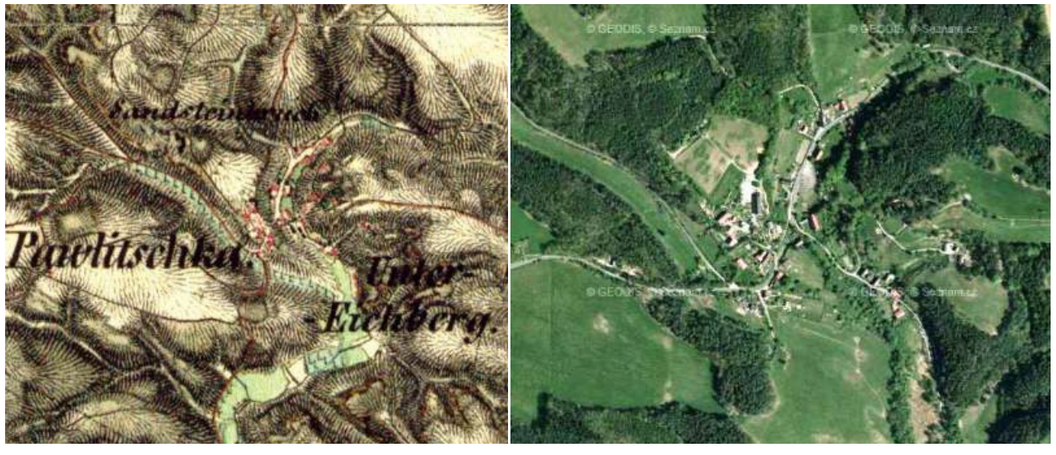
Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny	**X**	**6.2**	nepřítomny	
Poznámky:					
Udržovaná osada s pilou v historickém hrázděném objektu. Několik hodnotných lidových staveb hrázděných, roubených i zděných. **ad 4.1** venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 23199 / 5-2897) venkovská usedlost čp. 13 (číslo rejstříku 37313 / 5-2898) **Ottův slovník naučný:** ves v Čechách, hejtm. Litoměřice, okr. Uštěk, fara Tuhaň, pš. Sukoradv; 17 d., 126 ob. n. (1890), lovecký zámeček (z r. 1790), poplož. dvůr, myslivna a chmelnice. Ves založena (1792) na spáleništi popl. dvora.					

Obr. 2.2.265: Obrok. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.86 Pavličky

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1390	obec	Tuhaň
krajinný prostor	**B.5**	počet obyvatel/domů v r. 1869	172/31	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	36/30	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.266, 2.2.267: Pavličky. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Jedná se o udržovanou obec s převahou hodnotné lidové roubené architektury.					

Obr. 2.2.268, 2.2.269, 2.2.270: Pavličky. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.87 Dolní Dubová Hora

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	-	obec	Dubá
krajinný prostor	**B.5**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.271, 2.2.272: Dolní Dubová Hora a Pavličky. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa.(http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
ad 4.1 kaple sv. Jana Nepomuckého, Dolní Dubová Hora (číslo rejstříku 35263 / 5-3348) venkovská usedlost čp. 6 , Dolní Dubová Hora (číslo rejstříku 42165 / 5-3346) venkovská usedlost čp. 29, Dolní Dubová Hora (číslo rejstříku 36800 / 5-3347).					

2.2.5.88 Tuhanec

krajinný celek	**A**	první písemná zmínka	1394	obec	Tuhaň
krajinný prostor	**A.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	138/23	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	10/19	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.273, 2.2.274: Tuhanec. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby	**X**	**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Původní lidová architektura je představována roubenými objekty s hrázděním. Při silnici stojí klasicistní dvůr s ozdobnou fasádou. Po obou stranách údolí několik roubených domů. **ad 4.1** zřícenina hradu Čáp (číslo rejstříku 35443 / 5-3352) venkovská usedlost čp. 6 (číslo rejstříku 16029 / 5-3350) venkovská usedlost čp. 7 (číslo rejstříku 19396 / 5-3351) venkovská usedlost čp. 160 (číslo rejstříku 32007 / 5-3349) **Ottův slovník naučný:** ves v Čechách, hejtm. a okr. Dubá, fara Tuhan, pš. Sukorady; 27 d., 126 obyv. n. (1900). Nade vsí stával hrad Cáp					

2.2.5.89 Tuhaň

krajinný celek	**A/B**	první písemná zmínka	1352	obec	Tuhaň
krajinný prostor	**A.2/B.5**	počet obyvatel/domů v r. 1869	325/50	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I./III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	189/66	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.275, 2.2.276: Tuhaň. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Obec se vyznačuje zděnými i roubenými statky velkých objemů. Roubené objekty jsou vesměs polorozpadlé. V obci jsou i novostavby.
Ves s lidovými roubenými chalupami, barokní kostel sv. Havla z r. 1711 se samostatnou empírovou zvonicí z r. 1833. Ve vsi několik barokních soch z 18. stol.
ad 4.1
kostel sv. Havla (číslo rejstříku 16185 / 5-3337)
socha Olivetská hora při kostele (číslo rejstříku 29606 / 5-3338)
socha sv. Floriána (číslo rejstříku 26715 / 5-3339)
venkovská usedlost čp. 1 (číslo rejstříku 14205 / 5-3341)
venkovská usedlost čp. 2 (číslo rejstříku 54627 / 5-3340)
venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 14573 / 5-3343)
venkovská usedlost čp. 25 (číslo rejstříku 23093 / 5-3344)
venkovská usedlost čp. 44 (číslo rejstříku 22970 / 5-3342)
venkovská usedlost čp. 46 (číslo rejstříku 33789 / 5-3336)
venkovská usedlost čp. 48 (číslo rejstříku 47055 / 5-3345)
Ottův slovník naučný:
far. ves v Čechách, hejtm. a okr. Dubá, pš. Sukorady; 61 d., 2 obyv. č., 340 n. (1900), kostel sv. Havla z r. 1711 (od r. 1724 far.), 3tř. šk., spoř. a záložˇ. spolek.

Obr. 2.2.277: Tuhaň. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.90 Ždírec

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1412	obec	Ždírec
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	260/38	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	96/38	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.278, 2.2.279: Ždírec. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	

3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Hodnotný celek lidové architektury. Na návsi patrové klasicistní domy. V ulici k JV převážně roubená stavení.
V obci je částečně zanedbaný stavební fond. Převládají hodnotné klasicistní zděné patrové objekty s výraznou římsou, ploché pilastry na fasádě jsou inspirovány antickým tvaroslovím. Časté je zvalbení sedlové střechy. Na návsi jsou situovány patrové roubené domy drobnějšího měřítka s pavlačí a štíty obloženými štípanou břidlicí. Převládá tradiční lidová zástavba. **Vesnice je navrhována na VPZ.**

ad 4.1:

venkovská usedlost čp. 6 (číslo rejstříku 24280 / 5-3479)
venkovská usedlost čp. 10 (číslo rejstříku 27373 / 5-3480)
venkovská usedlost čp. 11 (číslo rejstříku 15250 / 5-3483)
venkovská usedlost čp. 20 (číslo rejstříku 38648 / 5-3482)
kovárna čp. 19 (číslo rejstříku 14846 / 5-3481)

Obr. 2.2.280: Ždírec. *(Foto: Jana Vorlová)*

Obr. 2.2.281: Bořejov. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.91 Bořejov

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1352	obec	Ždírec
krajinný prostor	**C.1/2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	84/13	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**II.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	17/10	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.282, 2.2.283: Bořejov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Udržovaná vesnice s roubenou farou z l. 1725-1727 a barokním kostelíkem sv. Jakuba z r. 1703, věž z r. 1825. Objekty jsou zděné patrové v původní formě. Pouze jedno patrové stavení v blízkosti kostela prošlo novodobými stavebními úpravami. Pod kostelem směrem k jihu je ukryta přízemní novostavba rodinného domku.

ab B.4.1:

kostel sv. Jakuba Většího (číslo rejstříku 41622 / 5-3484)
venkovská usedlost čp. 2 (číslo rejstříku 33866 / 5-3485)
venkovská usedlost čp. 3 (číslo rejstříku 16971 / 5-3486)
venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 16971 / 5-3486)

Ottův slovník naučný: Ves v Čechách, v hejtm. a okr. dubském u paty soujm. vrchu (7 km jihových.), býv. panství Houska, 13 d., 73 obyv. něm. (1880). Chrám sv. Jakuba, již ve XIV. stol. farní, byl r. 1703 nově vystavěn, zvonice byla r. 1825 přistavěna; škola. [Bořejov] byl původně sídlem soujmenného rodu rytířského, z něhož Zdeněk Klumač z Bořejova r. 1358 až 1363 se připomíná. Ještě před r. 1377 připojen byl k panství houseckému.

Obr. 2.2.284, 2.2.285: Bořejov. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.92 Ždírecký Důl

krajinný celek	**C**	první písemná zmínka	1437	obec	Ždírec
krajinný prostor	**C.1**	počet obyvatel/domů v r. 1869	60/10	okres	Česká Lípa
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	0/4	kraj	Liberecký

Obr. 2.2.286, 2.2.287: Ždírecký Důl. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	**X**
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
ad 4.1: zemědělský dvůr čp. 3 (číslo rejstříku 100259)					

2.2.5.93 Bylochov

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1446	obec	Snědovice
krajinný prostor	**B.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	281/50	okres	Litoměřice
kategorie LOSZ	**I.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	23/20	kraj	Ústecký

Obr. 2.2.288, 2.2.289: Bylochov. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně	**X**	**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně		**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Ves nad roklí tvoří malebný celek zděné i roubené architektury. **Ottův slovník naučný:** Bylichov, Bolochov (něm. Wallach), ves v Čechách, hejtm. a pošta Dubá, okr. Štětí (10.5 km sev.-vých), býv. panství Liběchov a Chcebuz, fara Medonosy; 34 d., 168 něm. obyv. (1880).					

2.2.5.94 Nová Ves

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	-	obec	Snědovice
krajinný prostor	**B.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	-	okres	Litoměřice
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	-	kraj	Ústecký

Obr. 2.2.290, 2.2.291: Nová Ves. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Obr. 2.2.292, 2.2.293: Mošnice. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.95 Mošnice

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1390	obec	Snědovice
krajinný prostor	**B.2**	počet obyvatel/domů v r. 1869	207/28	okres	Litoměřice
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	3/4	kraj	Ústecký

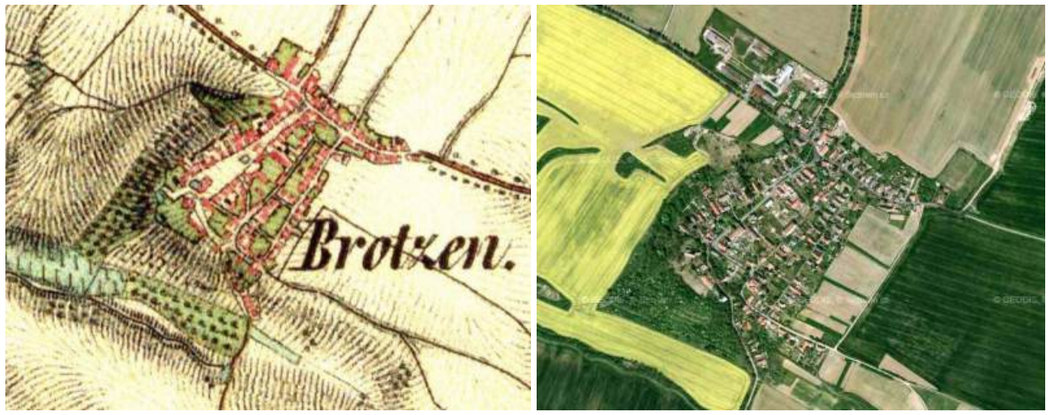

Obr. 2.2.294, 2.2.295: Mošnice. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	**X**
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	**X**	**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny		**4.2**	nepřítomny	**X**
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**
Poznámky:					
Ves u rybníčku tvoří malebný soubor lidové architektury. Původní lidová architektur představovaná tradičními zděnými i roubenými objekty je zde narušena novodobou výstavbou chat. Stavební fond je částečně zanedbaný. **Ottův slovník naučný:** ves v Čechách, hejtman. Dubá, okr. Štětí, fara Tuhaň, pš. Sukorady; 23 d., 112 ob. n. (1890).					

2.2.5.96 Brocno

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1357	obec	Štětí
krajinný prostor	**B.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	731/147	okres	Litoměřice
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	220/84	kraj	Ústecký

Obr. 2.2.296, 2.2.297: Brocno. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	**X**
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz		**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	**X**	**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	**X**
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev	**X**	**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ves připomínaná r. 1357 jako rytířský statek, od r. 1623 jako městečko. Býv. Zámek a hospodářský dvůr s pozdně barokní sýpkou z konce 18. stol. Lidová architektura – dřevěné srubové domy z konce 18. a poč. 19. stol.
Vesnická památková zóna (1995) s velkým množstvím zachovalých patrových roubených stavení s pavlačemi. Objevují se hrázděné domy, přízemní roubené chalupy i patrové zděné statky – přelom 18. a 19. století. Vyřezávané podstávky, štiky ve střechách, vjezdové zděné brány. Parter i stavební fond jsou v dobrém stavu. V ostatní části vesnice převládá zástavba smíšená (okály jiné novostavby).
ad 4.1
Vesnická památková zóna (1995, číslo rejstříku 2320)
socha sv. Prokopa (číslo rejstříku 102179)
zemědělský dvůr, z toho jen: sýpka, čp. 61 (číslo rejstříku 101754)
venkovská usedlost čp. 4 (číslo rejstříku 43579 / 5-4534)
venkovská usedlost čp. 17 (číslo rejstříku 43345 / 5-2052)
venkovská usedlost čp. 67 (číslo rejstříku 51352 / 5-5918)
venkovská usedlost čp. 122 (číslo rejstříku 10256 / 5-556434)
Ottův slovník naučný:
někdy městečko, nyní ves v Čechách, se 153 d. a 966 obyv. něm. (1880), hejtm. Dubá, okr. Štětí, býv. panství Liběchov, fara Chcebuz; škola, dvůr poplužní se zámečkem. Roku 1357 rytíř Epík z Hrádku prodal [Brocno] s jinými statky arcibiskupovi Arnoštovi pro universitu pražskou, která však zboží to r. 1376 s Jindřichem Škopkem z Dubé směnila za jiné statky. Ve středu XV. stol. seděl na tvrzi [Brocno]-ně Aleš z Veležic; s jeho dcerou Kateřinou přešlo roku 1478 na Albrechta Vosterského ze Sulevic, jehož rodu potom náleželo až do konce XVI. století. Po smrti Jiřího Kaplíře ze Sulevic r. 1598 dáno od kommisse k tomu zřízené do prodeje, načež vdova jeho Magdalena je koupila a r. 1603 odkázala svému synu Vojtěchu Vladislavu Kaplíři, jenž otčímu svému Alexandru Kejovi z Hiršfeldu 7000 kop měl vyplatiti, avšak místo toho r. 1604 celý statek [Brocno] mu prodal. Alexander Kej zemřel r. 1608, načež statek k ruce pozůstalé dcery opět prodávaný dostal se Václavu Kejovi, bratru před. Již r. 1612 prodal však tento půl [Brocno]-na se dvorem Jaršlovským co sídlem a vsí Hubenovem Petru Kautzovi z Kautzu a tento zase r. 1615 Oldřichovi Kaplířovi ze Sulevic a choti jeho Ludmile z Nostvic, na Chcebuzi a Radouni, od kteréž doby část tato zůstala při statku chcebuzském. Druhá polovice [Brocno]-na r. 1623 Kejovi konfiskována, potom však co zpustlá a mnohými dluhy obtížená vdově jeho Dorotě rozené Kaplířce v užívání postoupena a r. 1668 konečně dědičně přenechána Kašparu Ratzenbergerovi z Ratzenberka, manželu dcery její Estery Judity za dluhy na ní váznoucí. R. 1687 Bohumír Konstantin Ratzenberger prodal statek ten klášteru doksanskému, po jehož zrušení r. 1782 Jakubem svob. p. Wimmrem a r. 1802 Jakubem Veithem zakoupen ku panství liběchovskému, k němuž první část [Brocno]-na již r. 1729 s Chcebuzí se dostala.

Obr. 2.2.298, 2.2.299, 2.2.300: Brocno. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.97 Chcebuz

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	993	obec	Štětí
krajinný prostor	**B.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	687/96	okres	Litoměřice
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	224/73	kraj	Ústecký

Obr. 2.2.301, 2.2.302: Chcebuz. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	
2	**Převažující charakter zástavby**				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		**2.5**	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	**X**
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	**X**	**2.6**	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		**2.7**	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		**2.8**	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	
3	**Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech**				
3.1	harmonický projev zástavby	**X**	**3.5**	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		**3.6**	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev	**X**	**3.7**	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev		**3.8**	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	**Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP**				
4.1	přítomny	**X**	**4.2**	nepřítomny	
5	**Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury**				
5.1	přítomny	**X**	**5.2**	nepřítomny	
6	**Přítomnost dochovaných stop členění plužiny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny**				
6.1	přítomny		**6.2**	nepřítomny	**X**

Poznámky:

Ves v dominantní poloze připomínaná již r. 993 jako majetek břevnovského kláštera. Pozdně barokní kostel sv. Petra a Pavla z l. 1781-84 s klenbovými malbami J. Kramolína. Před záp. Vchodem náhrobní kámen hraběte Jana Vratislava Claryho zabitého poddanými v r. 1720 v liběchovských lesích. Naproti kostelu barokní sousoší P. Marie se sv. Vavřincem a sv. Janem Nepomuckým s reliéfy, znakem a letopočtem 1788. Lidová architektura – hrázděné i roubené domy.

Převaha smíšené zděné zástavby: zděná novodobá bytová zástavba a původní zděné patrové (opuka) domy v klasicistním duchu, velkého měřítka – většinou zanedbané i v demoličním stavu. Štiky ve střechách. Zbytky původní roubené zástavby zanedbatelné (patrové s podstávkou).

ad 4.1

kostel sv. Petra a Pavla (číslo rejstříku 43517 / 5-2048)
kaple (číslo rejstříku 42661 / 5-2051)
sousoší P. Marie a světců (číslo rejstříku 42948 / 5-2049)
zemědělský dvůr čp. 1 (číslo rejstříku 42964 / 5-2050)
fara čp. 61 (číslo rejstříku 42485 / 5-2048)

Ottův slovník naučný:

Chocebuz (něm. Zebuz), far. ves v Čechách, hejt. Dubá, okr. a ps. Štětí; 121 d., 63 ob. č., 609 n. (1890), kostel (v nyn. podobě z r. 1782, pův. ve XIV. stol. farní), 3tř. sk., starý zámeček se dvorem Marie L. hraběnky z Lippe-Bisterfeldu. Ves připomíná se v zakladací listině kláštera břevnovského (993), jemuž ještě ve XIII. stol. náležela. Později byl tu manský dvůr a vladyčí statky; z nich z některého pocházela rodina pánů Dovolův z Chocebuze. V XV. stol. usadil se tu Jan Vlk z Kvítkova, po něm Osterští ze Sulevic, jimž [Chcebuz] pro dluhy prodána (1643), později od nich opět koupena, ale brzy dostala se v držení Kunšů z Lukavec. R. 1683 připomíná se tu rodina Pachtů, kteří získavše Liběchov [Chcebuz] k němu připojili.

Obr. 2.2.303: Chcebuz. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.98 Veselí

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1787	obec	Štětí
krajinný prostor	**B.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	155/26	okres	Litoměřice
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	29/14	kraj	Ústecký

Obr. 2.2.304, 2.2.305: Veselí. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	**Dochovanost historické urbanistické struktury**				
1.1	dochovaná výrazně		**1.3**	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	**X**	**1.4**	setřená zcela	

2	Převažující charakter zástavby				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		2.5	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	X	2.6	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb		2.7	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		2.8	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	X
3	Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech				
3.1	harmonický projev zástavby	X	3.5	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		3.6	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		3.7	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	X	3.8	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP				
4.1	přítomny		4.2	nepřítomny	X
5	Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury				
5.1	přítomny	X	5.2	nepřítomny	
6	Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny				
6.1	přítomny		6.2	nepřítomny	X
Poznámky:					
Ottův slovník naučný: (Fröhlichsdorf), hejtm. Dubá, okr. a pš. Stětí, fara Chcebuz; 26 d., 119 obyv. n. (1900).					

Obr. 2.2.306: Veselí. *(Foto: Jana Vorlová)*

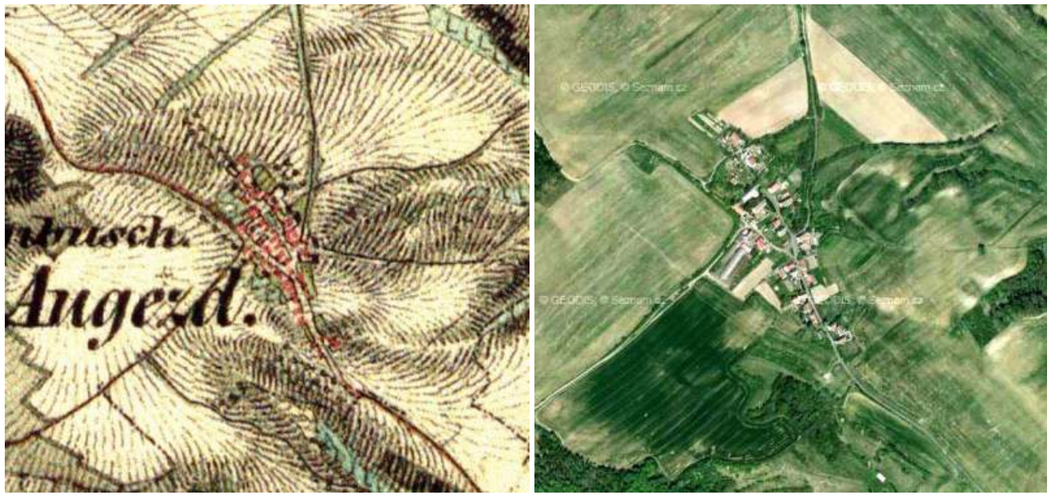

Obr. 2.2.307, 2.2.308: Újezd. *(Foto: Jana Vorlová)*

2.2.5.99 Újezd

krajinný celek	**B**	první písemná zmínka	1115	obec	Štětí
krajinný prostor	**B.3**	počet obyvatel/domů v r. 1869	160/28	okres	Litoměřice
kategorie LOSZ	**III.**	počet obyvatel/domů v r. 2001	42/12	kraj	Ústecký

Obr. 2.2.309, 2.2.310: Újezd. *Druhé vojenské mapování (1836-1852) a současná ortofotomapa. (http://oldmaps.geolab.cz, http://www.mapy.cz)*

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky sídla					
1	Dochovanost historické urbanistické struktury				
1.1	dochovaná výrazně		1.3	setřená částečně	
1.2	dochovaná částečně	X	1.4	setřená zcela	
2	Převažující charakter zástavby				
2.1	dochovaný tradiční výraz zástavby		2.5	výrazně různorodý charakter novodobé zást.	
2.2	částečně dochovaný tradiční výraz	X	2.6	zřetelně stejnorodý charakter novodobé zást	
2.3	velký podíl přestaveb a novostaveb	X	2.7	zástavba se stavbami cizorodého měřítka	
2.4	převažující novodobý charakter		2.8	zástavba bez měřítkově vybočujících staveb	X
3	Vizuální projev zástavby v krajinné scéně a v krajinných panoramatech				
3.1	harmonický projev zástavby	X	3.5	slabý či minimální projev	
3.2	disharmonický projev zástavby		3.6	neuplatňuje se	
3.3	výrazný projev		3.7	výrazná silueta zástavby	
3.4	dílčí projev	X	3.8	kulturní dominanta v siluetě zástavby	
4	Přítomnost památkově chráněných objektů a území (rezervace či zóny) vč. navrhovaných a OP				
4.1	přítomny	X	4.2	nepřítomny	
5	Přítomnost architektonicky cenných staveb a objektů lidové architektury				
5.1	přítomny	X	5.2	nepřítomny	
6	Přítomnost dochovaných stop členění pluziny, tradičního hospodaření, kultivace či exploatace krajiny				
6.1	přítomny		6.2	nepřítomny	X
Poznámky:					
Hodnotné lidové stavby a obecní zvonice. Náves bohužel narušena rozsáhlými demolicemi. Převažuje původní zděná zástavba patrovými domy v empírovém tvarosloví (převážně kolem návsi – ta narušena rozsáhlými demolicemi), dochovaly se i nějaké roubené patrové objekty, některé původní zděné domy jsou novodobě upravovány. **ad 4.1** venkovská usedlost čp. 22 (číslo rejstříku 43580 / 5-2053) **Ottův slovník naučný:** (Aujezd), ves, hejtm. Dubá, okr. a pš. Štětí, fara Chcebuz; 23 d., 3 obyv. č., 136 n. (1900).-					

2.2.6 Identifikace hodnot a znaků kult. a hist. charakteristiky

2.2.6.1 Indikátory hodnot kulturní a historické charakteristiky

Přítomnost znaků kulturní a historické charakteristiky je indikována přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů vyplývajících ze zákona č. 20/1987 o státní památkové péči.

B.1	Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky	přítomnost indikátoru v řešeném území	
		ANO	NE
B.1.1	Přítomnost národní kult. památky (NKP) vč. pam. ochranného pásma (POP)	X	
B.1.2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. navrhované a POP)		X
B.1.3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR)(vč. navrhované a POP)		X
B.1.4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR)(vč. navrhované a POP)	X	
B.1.5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ)(vč. navrhované a POP)	X	
B.1.6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ)(vč. navrhované a POP)	X	
B.1.7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ)(vč. navrhované)		X
B.1.8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. navrhované a POP)	X	

2.2.6.2 Hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky

V závislosti na reliéfu se vytvořil unikátní kulturně krajinný ráz s vyrovnaným zastoupením lesní a nelesní půdy, podmíněný absencí průmyslu. Většina obcí Kokořínska se vyznačuje velkým zastoupením lidové architektury. Roubená, hrázděná i zděná architektura je jedinečná nikoli pouze sama o sobě, ale také díky svému organickému propojení s okolní krajinou v rámci historické sítě osídlení. V mnoha případech tvoří celá funkční sídla, která jsou zařazena do památkových rezervací a památkových zón.

B.2	Obecné znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR	klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
		XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
B.2.1	Dochované objekty tradiční lidové architektury a jejích souborů	XXX	XXX
B.2.2	Dochované cenné objekty, památkově hodnotné stavby a soubory	XX	XX
B.2.3	Dochovaná struktura osídlení (většina sídel středověkého původu)	XXX	X
B.2.4	Dochovaná urbanistická struktura řady sídel vč. parteru (ploty, zahrady, zídky...)	XX	X
B.2.5	Dochované obvjekty mlýnů na Pšovce, zbytky vodohospodářských úprav	X	X
B.2.6	Dochovaná trasy některých hlavních cest	X	X
B.2.7	Výrazné kulturní dominanty a významná místa (Ronov, Kokořín, Houska...)	XX	XX
B.2.8	Lokálně dochované tradiční způsoby obhospodařování krajiny (chmelnice)	X	X
B.2.9	Rekreační a turistický charakter oblasti	XX	X
B.2.10	Lokalizace v rámci vysídlených „vnitřních Sudet“, vč. všech typických projevů	XX	X
B.2.11	Dochovaná struktura krajiny, plochy lesů, polí, luk	XXX	X

2.3 Prostorové vztahy, estetické hodnoty, harmonické měřítko a vztahy

2.3.1 Úvod

Stejně jako se v krajině vizuálně projevují jednotlivé prvky, projevuje se navenek i celková struktura krajinných složek – přírodních a civilizačních. Ať definujeme krajinu jakkoliv, vnějším projevem její vnitřní struktury je krajinný obraz. I když má krajinný obraz význam především vizuální, je ve skutečnosti vnímán senzuálně, resp. multisenzuálně – vícesmyslově.

Pro úvahy o krajinném rázu je vnější výraz krajiny – krajinný obraz – základní kategorií a to proto, že krajinný ráz je ve smyslu zákona z velké části kategorií vizuální. Znak krajinného rázu má stránku obsahovou a stránku vizuální. Přítomnost přírodních, kulturních a historických hodnot je sice důležitá z hlediska významu, cennosti a vzácnosti, avšak pro charakter krajiny se stává důležitou zejména tehdy, pokud se projevuje vizuálně.

2.3.2 Pojmy analýzy krajinné scény

2.3.2.1 Krajinná scéna

Obraz krajiny je pojmem obecným, vyjadřujícím senzuální projev vnitřní struktury krajiny. Různé části - místa a prostory v krajině - se navenek odlišují rozdílně, rozdílná je jejich krajinná scéna. Oproti obecnému pojmu „obraz krajiny“ se pojmu „krajinná scéna“ používá při vyjádření obrazu určité krajiny – místa nebo prostoru v určitém čase. Dílčí části krajinné scény, u kterých je záběr vnímání nějakým způsobem usměrněn, ohraničen nebo rámován, jsou označovány jako krajinné scenérie. Scenérie mohou být důležité pro vyjádření a popsání výjimečných estetických hodnot krajiny.

2.3.2.2 Estetická hodnota krajiny

Klíčovým pojmem hodnocení kvalit krajiny a identifikace znaků a hodnot krajinného rázu je pojem estetické hodnoty krajiny. Ve volné krajině s převládajícím přírodním charakterem, v záměrně kultivované krajině i v parku můžeme najít místa, prostory, pohledy, výhledy a scenérie, kde většina návštěvníků pocítí příjemný pocit zájmu, potěšení, okouzlení, či překvapení. Emocionální zážitek může být provázen vybavením si různých souvislostí, obdobných zážitků i racionálním zhodnocením vnímaných jevů. V průběhu prožitku vzniká vědomí estetické hodnoty pozorované (vícesmyslově vnímané) krajiny. Závisí samozřejmě na návštěvníkovi samém, jak silný je to pocit, jakými dalšími pocity, myšlenkami a asociacemi je provázen.

Estetická hodnota krajiny se projevuje ve smyslových vjemech pozorovatele, který krajinu vnímá jako prostor (prostorovou scénu) všemi smysly. Tyto vjemy odrážejí tzv. emocionální hodnoty krajiny a vyvolávají určité duševní pocity jako je uklidnění, vyrovnání nebo naopak neklid, překvapení, úžas.

Estetické hodnoty krajiny jsou však tvořeny nejenom hodnotami emocionálními, ale také hodnotami obsahovými. Právě obsahové hodnoty jsou pro vnímání a hodnocení krajiny velmi specifické. Běžný názor na estetiku krajiny tkvící v kráse přírodních prvků a scenérií je třeba doplnit o vnímání a racionální hodnocení užitečnosti a potřebnosti určitých prvků či struktur v krajině. U staveb a technických zařízení může tímto vnímáním spolu s estetikou funkčních technických tvarů vznikat vědomí estetické hodnoty. V přírodě si však vnímavý pozorovatel může uvědomovat a prožívat pocit sepjetí s přírodou a závislosti na přírodě. Samota, vjemy působící na všechny smysly, vliv počasí nebo ročního období vytváří působivý rámec, ve kterém člověk oceňuje bohatství forem, tvarů a barev přírody, její proměnlivost a zákonitost jejího života. Tomu odpovídají některé rysy krajinné scény, které jsou zpravidla pokaždé považovány za znaky estetické hodnoty. Jsou to např.

neobvyklost, cennost a zachovalost přírodní nebo přírodě blízké scenerie, pocit zdravé harmonické a obyvatelné krajiny, výraznost, „převaha“ přírodních složek, krása a účelnost hospodářských úprav a kultivace krajiny.

Dějiny kultivace krajiny ukazují, že pohled na estetické hodnoty přírody se vyvíjel a měnil s vývojem poznání, filosofie, idejí a kultury. Estetická hodnota krajiny byla vždy chápána v závislosti na estetické normě. Estetická norma je určitým filtrem, který v určité době, v určité zeměpisné šířce a délce, v určitém kulturním prostředí ovlivňuje způsob estetického vnímání, cítění a prožívání. Estetická norma je závislá na celé škále společenských vlivů. Estetickou normu pohledu na krajinu v naší době, v našich geografických a kulturních podmínkách ovlivňuje vědomí nutnosti zachování přírody a jejích přirozených hodnot. Estetickým se stává to, co je pro přírodu a její procesy přirozené a to, co k její přirozenosti patří.

Z hlediska hodnocení rázu krajiny chápeme estetickou hodnotu ve dvou rovinách - jakožto výsledek emocionálního a hodnotícího prožitku a jako projev přítomnosti určitých specifických jevů, znaků a hodnot krajiny. Vznik estetických hodnot krajiny je přitom závislý na subjektivních vlastnostech uživatele nebo pozorovatele (subjektu) - např. pozorovatel jako hospodář nebo návštěvník v krajině - a dále pak na objektivních okolnostech pozorování a vnímání. Těmito objektivními okolnostmi rozumíme za prvé fyzický vztah subjektu a objektu – vnímání v pohybu, vnímání z určitého místa, význam denní doby, význam roční doby – a za druhé objektivní vlastnosti krajiny (objektu). Těmito objektivními, identifikovatelnými a popsatelnými vlastnostmi jsou konfigurace a charakter prvků krajinné scény, prostorová skladba a rozlišitelnost a jedinečnost krajinné scény.

2.3.2.3 Prvky a struktury krajinné scény

Krajinná scéna je tvořena množstvím hmotných a vizuálně se projevujících prvků. Tyto prvky mohou mít přírodní či antropogenní povahu. Přítomností prvků a jejich struktur vznikají určité vizuální jevy, které mohou představovat podstatné znaky krajinného rázu. Analýza krajinné scény pracuje se zobecněním prvků a struktur do několika skupin, tak jak je to obdobné v architektonické, urbanistické a krajinářské kompozici.

Krajinnou scénu charakterizuje přítomnost takových prvků a jejich struktur, jakými jsou body a bodové struktury, linie a liniové struktury, plochy a plošné struktury, texturní a barevné struktury a prostory a prostorové struktury.

2.3.3 Znaky a hodnoty prostorové skladby

Vlastnostmi prostorů a jejich skladbou vznikají určité jevy, které mohou být zobecněny ve znaky prostorové skladby. Jedná se o způsob a čitelnost vymezení prostoru, formy prostorů, rozměry, otevřenost a uzavřenost, měřítko, vazby prostorů – vizuální propojení, řazení horizontů a konfiguraci prvků krajinné scény.

Prostorové uspořádání a vlastní charakter prvků krajiny ovšem ještě nepopisuje všechny jedinečné vlastnosti krajiny nebo krajinného prostoru. Jsou zde ještě jevy a vlastnosti nejenom neměřitelné, ale také na první pohled těžko pozorovatelné. Je to kulturní význam a tradice místa, které dávají krajině v očích návštěvníka zvláštní hodnotu. Může vzniknout charakter jedinečnosti, neopakovatelnosti dojmu z určitého krajinného prostoru. Tyto hodnoty dávají vzniknout vztahu návštěvníka nebo pozorovatele k určitému místu, jeho subjektivnímu, emotivnímu vztahu, identifikaci s konkrétním prostředím.

Krajina Kokořínska je vizuálně neobyčejně proměnlivá a živá. Výraznost jednotlivých prvků krajinné scény je velká – krajina nabývá velmi dramatických, romantických i bizarních podob. Tyto dojmy jsou vyvolávány především georeliéfem vyznačujícím se výraznými údolími vodotečí – Liběchovky a Pšovky tvořícími krajinné osy procházející podstatnými částmi CHKO. Hluboce zařízntá příčná údolí a množství skalních útvarů vytváří nejenom v krajině jinak málo běžné svislé nebo extrémně strmé ohraničení prostorů, ale též neobvyklé scenérie. Sevření údolí přítoků hlavních vodotečí a otevření údolí do krátkých bočních údolí a mezi skály vytváří velmi živou morfologii krajinných prostorů a míst krajinného rázu.

Vedle georeliéfu je důležitým rysem krajiny vegetační kryt s velkými lesními celky překrývajícími ústřední části CHKO a vytvářející lesnaté horizonty průhledům a panoramatickým pohledům. Množství nelesní zeleně dotváří uzavřený a nepřehledný charakter krajiných interiérů a zapojuje do krajiného rámce vesnickou zástavbu. Právě zástavba je třetím fenoménem krajinného obrazu Kokořínska. Charakter přírodních podmínek a kulturní vývoj území jsou hlavními důvody vzniku a dochování jedinečné struktury zástavby s cennými objekty lidového stavitelství. Výrazná jedinečnost a neopakovatelnost scenérií a přítomnost památek osídlení a kultivace krajiny spoluvytvářejí čitelnou identitu krajiny Kokořínska. Síla identity krajiny je více či méně závislá na estetické atraktivnosti krajiny a na objektivně poznatelných znacích prostorového uspořádání krajinné scény a jednotlivých scenérií, které jsou analyzovány v následujících kapitolách s cílem identifikace znaků prostorové skladby a nalezení možností jejich ochrany.

Obr. 2.3.1 a 2.3.2: Panská Ves, Rozprechtice. *Roubená usedlost s podstvákou v Panské Vsi a tajuplný statek v Rozprechticích jsou příkladem „úryvků“ krajiny spoluvytvářejících její silnou identitu. (Foto: Jana Vorlová)*

2.3.3.1 Krajinné prvky a jejich vzájemná konfigurace

Krajinné prvky, jejich vzájemná konfigurace a jejich struktury se mohou (ale nemusí) v krajinné scéně projevovat čitelností, výrazností a nezaměnitelností znaků krajinné scény. V případě posuzovaného území se jedná o následující jevy:

- **Body a bodové struktury.**
- **Linie a liniové struktury.**
- **Plochy a plošné struktury.**
- **Texturní a barevné struktury.**

V krajině Kokořínska jsou body a jejich struktury představovány v první řadě krajinnými dominantami – terénními (Ronov, Vrátenská hora) nebo architektonickými (hrad Kokořín, hrad Houska), které zakončují průhledy a korunují krajinná panoramata. Vedle výrazných krajinných dominant jsou bodovými strukturami také skladby rozptýlené zástavby a struktury nelesní rozptýlené zeleně – soliterní stromy a stromové skupiny.

Linie a liniové struktury jsou přestavovány nejčastěji (jako i v jiných krajinách) terénními horizonty a terénními hranami. V sevřených prostorech krajinných interiérů význam linií pro rozlišitelnost krajinné scény klesá stejně jako význam bodových struktur.

Plochy a plošné struktury dotvářejí krajinnou scénu dvěma způsoby. Je to kontrast velkých ploch polí a luk vůči souvislým lesním celkům – např. v panoramatech Ronova a Vlhoště. Je to také živost drobné mozaiky – skladby ploch a prostorů ve vnitřních polohách CHKO. S tím souvisí i efekt barevné a texturní skladby – zejména v barevnosti jarních a podzimních efektů.

Obr. 2.3.3: Hrad Kokořín *(Foto: Jana Vorlová)*

2.3.3.2 Znaky prostorové skladby

Pro krajinu Kokořínska je charakter prosotorvého uspořádání krajiny a formy sevřených či uzavřených prostorů zaříznutých lesnatých údolí významným rysem, který je tvořen řadou charakteristických znaků. Jedná se zejména o:

- **Způsob a čitelnost vymezení prostorů**
- **Formy prostorů, rozměry, otevřenost a uzavřenost.**
- **Vazby prostorů – vizuální propojení, řazení horizontů.**

Typickým rysem krajiny je výrazná čitelnost vymezení prostorů, jejich výrazné ohraničení terénem nebo vegetací a dojmová uzavřenost. Jedná se zpravidla o koridorové prostory sledující tok vodotečí, event. se rozšiřující v místech vodních ploch. Vzájemná návaznost drobnějších prostorů vytváří překvapivé otevírání scenérií při průchodem údolími.

Obr. 2.3.4: Údolí Zakšínského potoka. *(Foto: Jana Vorlová)*

Jiný způsob vnímání prostorů však vzniká při pohledech z vyšších horizontů, kde při velké lesnatosti území a množství nelesní zeleně systém údolí není viditelný a v panoramatech se otevírají daleké výhledy přes živé uspořádání dílčích horizontů. Svoji roli zde hrají vzdálené terénní dominanty, často ležící mimo území CHKO.

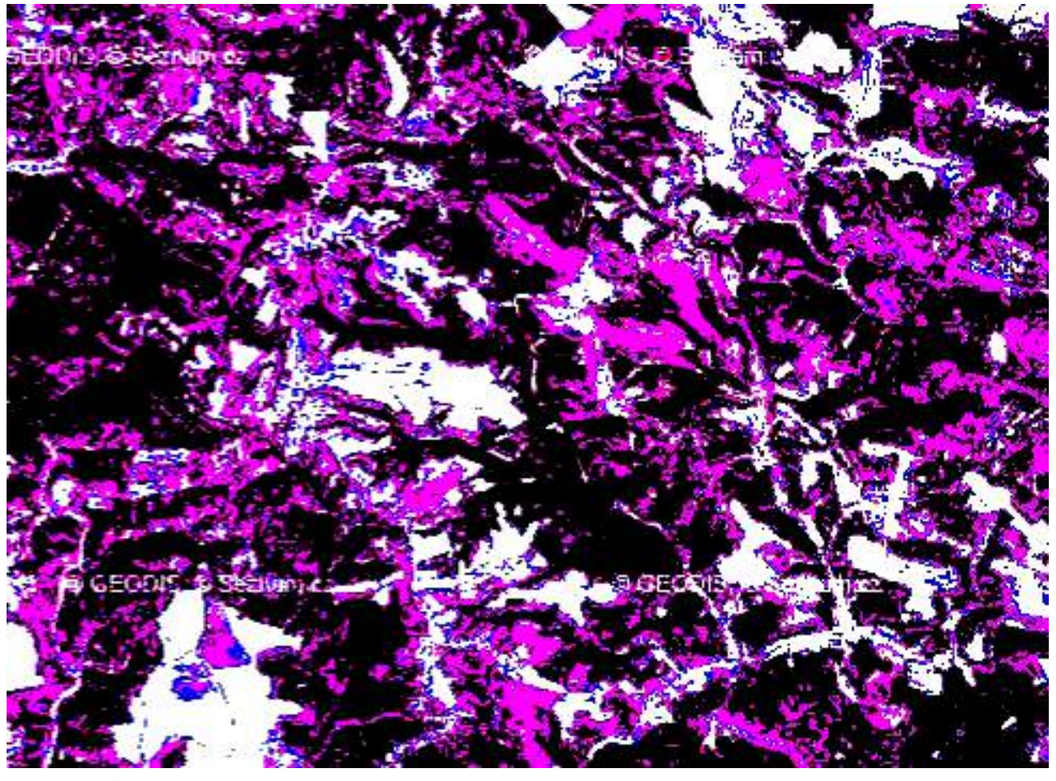

Obr. 2.3.5: Pohled z Plešivce k severu na Starý Pernštejn *(foto ATELIER V)*

2.3.3.3 Měřítko krajiny a prostorové vztahy

Měřítko krajiny je závislé na měřítku vymezujících prvků - výšce porostů a na dimenzi šířky a délky prostoru.

Ve velmi členité krajině Kokořínska s množstvím menších a vzájemně oddělených prostorů vzniká dojem krajiny menšího a v okrajových otevřenějších a náhorních partiích středního měřítka. Tomu nasvědčuje i drobná mozaika ploch, ve které se střídají plochy ucelených lesních cleků, lesíků a skupin nelesní zeleně s plochami bezlesí – s fragmenty zemědělské krajiny s loukami a pastvinami.

Obr. 2.3.6: *Bohatá členitost georeliéfu i skladby lesnatých ploch a bezlesí spoluvytvářejí drobné měřítko krajiny. (upraveno dle http://www.mapy.cz)*

Obr. 2.3.7: Dolní Houska *– drobné měřítko krajiny s výrazností a různorodostí (bohatou diverzitou) prvků krajinné scény. (http://www.etf.cuni.cz/~moravec/fotky/ind-kok.html)*

2.3.3.4 Identifikace znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině

		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
C.2	**Obecné znaky znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Výrazně členitá prostorová skladba krajiny a rozčlenění do navazujících krajinných prostorů a míst	**XXX**	**XX**
C.2.2	Zřetelné vymezení prostorů údolí terénními horizonty a hranami	**XXX**	**XX**
C.2.3	Zřetelné vymezení oblasti změnou georeliéfu od otevřené zemědělské krajiny ke specifické krajinné struktuře Kokořínska	**XXX**	**XX**
C.2.4	Uplatnění výrazných terénních dominant (Ronov, Vlhošť), terénních prvků, skalních útvarů a skalních měst	**XXX**	**XXX**
C.2.5	Výrazné kulturní dominanty (Kokořín, Houska...)	**XX**	**XX**
C.2.6	Dynamický terén západní části s kontrastem lesních porostů v krajině skal a otevřených enkláv zemědělské krajiny	**XXX**	**X**
C.2.7	Uzavřenost a drobnější měřítko prostorů v zaříznutých údolích a lesnatých partiích	**XX**	**X**
C.2.8	Harmonické měřítko vnitřních částí CHKO	**XX**	**XX**
C.2.9	Přírodě blízký charakter partií údolí vodotečí	**XX**	**XXX**
C.2.10	Velký počet dochovaných staveb lidové architektury, výrazně harmonický vztah zástavby a krajinného rámce	**XX**	**XXX**
C.2.11	Velmi přeměněné formy a struktura zástavby zemědělských obcí v okrajových částech CHKO (přechodová zóna) a ve větších obcích (Dubá, Mšeno)	**X**	**X**
C.2.12	Nepříznivé vlivy rekreační zástavby v komunikačně dobře přístupných částech Kokořínského dolu a údolí Liběchovky	**X**	**X**

3

PROSTOROVÁ A CHARAKTEROVÁ DIFERENCIACE KRAJINY CHKO

Obsah části 3

3.1 Zásady diferenciace území z hlediska prostorové struktury a charakterové odlišnosti ... 118
3.1.1 Principy prostorové a charakterové diferenciace ... 118
3.1.2 Členění území Kokořínska z hlediska krajinného rázu ... 119
3.2.1 KC A Vlhošť – Dubová hora ... 121
3.2.1.1 Přírodní charakteristika ... 121
3.2.1.2 Kulturní a historická charakteristika ... 122
3.2.1.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti ... 122
3.2.1.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 123
3.2.1.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC A ... 123
3.2.2 KC B Údolí Liběchovky ... 124
3.2.2.1 Přírodní charakteristika ... 124
3.2.2.2 Kulturní a historická charakteristika ... 125
3.2.2.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti ... 125
3.2.2.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 126
3.2.2.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC B ... 127
3.2.3 KC C Beškovský kopec – Vrátenská hora ... 127
3.2.3.1 Přírodní charakteristika ... 128
3.2.3.2 Kulturní a historická charakteristika ... 128
3.2.3.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti ... 129
3.2.3.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 129
3.2.3.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC C ... 130
3.2.4 KC D Supí hora ... 130
3.2.4.1 Přírodní charakteristika ... 131
3.2.4.2 Kulturní a historická charakteristika ... 131
3.2.4.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti ... 132
3.2.4.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 132
3.2.4.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC D ... 133
3.2.5 KC E Spálený vrch - Vidim ... 133
3.2.5.1 Přírodní charakteristika ... 134
3.2.5.2 Kulturní a historická charakteristika ... 134
3.2.5.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti ... 135
3.2.5.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 135
3.2.5.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC E ... 136
3.2.6 KC F Kokořínský důl ... 136
3.2.6.1 Přírodní charakteristika ... 137
3.2.6.2 Kulturní a historická charakteristika ... 137
3.2.6.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti ... 138
3.2.6.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 139
3.2.6.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC F ... 139
3.3 Delimitace krajinných prostorů (KP) ... 140
3.3.1 KP A.1 Blíževedly - Holany ... 142
3.3.1.1 Vymezení KP ... 142
3.3.1.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 142
3.3.1.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 143
3.3.2 KP A.2 Hvězda - Domašice ... 143
3.3.2.1 Vymezení KP ... 143
3.3.2.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 144
3.3.2.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 144
3.3.3 KP A.3 Loubí ... 145
3.3.3.1 Vymezení KP ... 145
3.3.3.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 145
3.3.3.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 145
3.3.4 KP B.1 Dubá ... 146
3.3.4.1 Vymezení KP ... 146
3.3.4.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 147
3.3.4.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 147
3.3.5 KP B.2 Bylochov ... 148
3.3.5.1 Vymezení KP ... 148
3.3.5.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 148
3.3.5.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 148
3.3.6 KP B.3 Brocno ... 149
3.3.6.1 Vymezení KP ... 149
3.3.6.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 149
3.3.6.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 150
3.3.7 KP B.4 Ješovice ... 150
3.3.7.1 Vymezení KP ... 150
3.3.7.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 150
3.3.7.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 151
3.3.8 KP B.5 Deštné ... 151
3.3.8.1 Vymezení KP ... 151
3.3.8.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 152
3.3.8.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 152
3.3.9 KP B.6 Chudolazy ... 153
3.3.9.1 Vymezení KP ... 153
3.3.9.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 154
3.3.9.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 154
3.3.10 KP B.7 Tupadly ... 155
3.3.10.1 Vymezení KP ... 155
3.3.10.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 155
3.3.10.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 155
3.3.11 KP C.1 Panská Ves - Blatce ... 156
3.3.11.1 Vymezení KP ... 156
3.3.11.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 157
3.3.11.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 157
3.3.12 KP C.2 Týn - Žďár ... 158
3.3.12.1 Vymezení KP ... 158
3.3.12.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) ... 158
3.3.12.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky ... 158
3.3.13 KP C.3 Houska - Nosálov ... 159
3.3.13.1 Vymezení KP ... 159

3.3.13.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) 160
3.3.13.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky 160
3.3.14 KP E.1 Vidim 162
3.3.14.1 Vymezení KP 162
3.3.14.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) 163
3.3.14.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky 163
3.3.15 KP E.2 Sitné 164
3.3.15.1 Vymezení KP 164
3.3.15.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) 164
3.3.15.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky 165
3.3.16 KP E.3 Vysoké 165
3.3.16.1 Vymezení KP 165
3.3.16.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) 166
3.3.16.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky 166
3.3.17 KP F.1 Tubož 167
3.3.17.1 Vymezení KP 167
3.3.17.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) 168
3.3.17.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky 168
3.3.18 KP F.2 Vojtěchov 169
3.3.18.1 Vymezení KP 169
3.3.18.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) 169
3.3.18.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky 170
3.3.19 KP F.3 Kokořín 170
3.3.19.1 Vymezení KP 170
3.3.19.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) 171
3.3.19.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky 171
3.3.20 KP F.4 Mšeno 172
3.3.20.1 Vymezení KP 172
3.3.20.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) 172
3.3.20.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky 173
3.3.21 KP F.5 Kanina 173
3.3.21.1 Vymezení KP 173
3.3.21.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) 174
3.3.21.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky 174
3.3.22 KP F.6 Nebužely 174
3.3.22.1 Vymezení KP 174
3.3.22.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka) 175
3.3.22.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky 175

3.1 Zásady diferenciace území z hlediska prostorové struktury a charakterové odlišnosti

3.1.1 Principy prostorové a charakterové diferenciace

Na území CHKO Kokořínsko jsou v rámci prostorové a charakterové diferenciace vymezeny krajinné celky (KC) na úrovni oblastí krajinného rázu a krajinné prostory (KP) na úrovni míst (souboru míst) krajinného rázu. Pojmy oblasti a místa krajinného rázu (dále jen „KR“) navazují na pojmy uváděné v § 12 zákona č. 114/1992 Sb. byly definovány v metodickém postupu (VOREL, BUKÁČEK, MATĚJKA, CULEK, SKLENIČKA, Praha 2004) následovně:

Oblast krajinného rázu - krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

Místo krajinného rázu – krajinný prostor, část krajiny, homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti.

Z definice pojmů vyplývá, že principem delimitace charakterově odlišných segmentů krajiny (krajinných celků a krajinných prostorů) je prostorová a charakterová diferenciace krajiny.

V plošné a prostorové struktuře a vizuálních vztazích krajiny se projevuje zejména charakter georeliéfu, vegetačního krytu a charakteru osídlení a hospodářského využití krajiny. Základním rysem krajiny je její výšková členitost, tvary terénního reliéfu, dynamika terénu a výraznost terénních tvarů (terénní dominanty, horizonty, terénní hrany, tvary údolí a převýšení). Georeliéf předurčuje také měřítko krajiny – poměry dimenzí viditelných částí krajiny vzhledem k měřítku člověka. Měřítko krajiny je spoluurčováno charakterem vegetačního krytu, mozaikovitostí krajiny a velikostí prostorových jednotek krajinné struktury (velikost otevřených prostorů vůči prostorům se souvislým vegetačním krytem nebo vůči prostorům urbanizovaným, členění krajiny strukturními prvky nelesní zeleně).

Prostorové a charakterové členění území je odvozeno:

- **od charakterových odlišností plošné a prostorové struktury krajiny**
- **od znaků této struktury pozorovatelných vizuálně v obrazu krajiny**

Zatímco na úrovni krajinných celků (oblastí krajinného rázu) se jedná o základní charakteristické rysy prostorového uspořádání krajiny a znaků jednotlivých charakteristik, krajinné prostory (místa a soubory míst krajinného rázu) jsou již vymezovány spíše jako v krajině vnímatelné a vizuálně do jisté míry oddělené prostory nebo soustavy navazujících prostorů – např. koridory vodotečí se vzájemně propojenými prostory, konkávní prostory horských údolí nebo soustavy údolí a vymezujících svahů. Někdy je však místo krajinného rázu („krajinný prostor“) nutno vymezit jako konkávní prostor, vystupující charakteristicky z okolí a význačný svými znaky přírodními nebo kulturními.

Na základě dominantních rysů (souboru znaků) krajiny, doplněných o hydrografickou strukturu krajiny, bylo možno na území Kokořínska delimitovat poměrně výrazně odlišné oblasti (krajinné celky) a krajinné prostory (místa krajinného rázu) s tím, že rozloha jednotlivých oblastí a míst vychází jednoznačně z krajinné struktury a z výraznosti vizuálně vnímaných prostorových vztahů vyjádřených v obrazu krajiny.

Obr. 3.3.1: Princip vymezení krajinných celků. *(podklad http://aopk.cz)*

Ze schématu zakresleného do podkladu z prezentace CHKO Kokořínsko na stránkách AOPK ČR (http://www.aopk.cz) je patrné, že hlavními komunikačními a prostorovými koridory jsou severojižně orientované koridory údolí Liběchovky **(KC B)** v západní části CHKO a Pšovky **(KC F)** ve východní části. Koridory údolí jsou doplněny rozsáhlými lesními porosty a přecházejí v okrajových polohách CHKO do náhorních poloh zemědělské krajiny.

V severní části je CHKO rozdělena z hlediska charakteru krajiny do tří velmi výrazných a vzájemně odlišných segmentů. Je to severozápadní cíp směřující ke Kravařům a na Úštěcko s výraznými dominantami Ronova a Vlhoště a s lesnatým segmentem skalní krajiny **(KC A)**. Dále je to krajina lesnatých masivů Beškovského vrchu a Vrátenské hory **(KC C)**. KC A a KC C se již pohledově otevírají do sousedních krajinných segmentů, i když mají velmi členité krajinné interiéry. Ústředním prostorem je lesnatý členitý a málo osídlený segment krajiny s jedinečnými obcemi Dražejov, Nedvězí a Nové Osinalice **(KC D)**.

Segment krajiny v jižní části CHKO jižně od Vidimi střídá náhorní rovinaté polohy s hlubokými zářezy Sitenského, Šemanovického a Truskavesnkého dolu. I když potoky stékají do Liběchovky a krajina se tak sklání k celku A, přestavuje tato krajina charakterově specifický segment **(KC E)**.

3.1.2 Členění území Kokořínska z hlediska krajinného rázu

Prostorové a charakterové členění území Kokořínska je odvozeno od charakterových odlišností pozorovatelných vizuálně v obrazu krajiny, zejména od georeliéfu, vegetačního krytu a charakteru osídlení. Na úrovni oblasti krajinného rázu (ve smyslu §12 zákona č. 114/1992 Sb.) jsou v krajině vymezeny krajinné celky (KC), na úrovni míst krajinného rázu jsou vymezeny krajinné prostory (KP).

Celá CHKO Kokořínsko náleží do základního krajinného celku Kokořínsko – oproti ZKC Dokesko (viz *Preventivní hodnocení území Dokeska z hlediska krajinného rázu*, Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel, listopad 2007). Na krajinné celky a krajinné prostory je členěna takto:

ZKC Kokořínsko	
KC A Vlhošť – Dubová hora	
KP A.1	Blíževedly - Holany
KP A.2	Hvězda - Domašice
KP A.3	Loubí
KC B Údolí Liběchovky	
KP B.1	Dubá
KP B.2	Bylochov
KP B.3	Brocno
KP B.4	Ješovice
KP B.5	Deštná
KP B.6	Chudolazy
KP B.7	Tupadly
KC C Beškovský kopec – Vrátenská hora	
KP C.1	Panská Ves - Blatce
KP C.2	Týn - Žďár
KP C.3	Houska - Nosálov
KC D Supí hora	
KC E Spálený vrch – Vidim	
KP E.1	Vidim
KP E.2	Sitné
KP E.3	Vysoká
KC F Kokořínský důl	
KP F.1	Tubož
KP F.2	Vojtěchov
KP F.3	Kokořín
KP F.4	Mšeno
KP F.5	Kanina
KP F.6	Nebužely

3.2 Delimitace krajinných celků (KC)

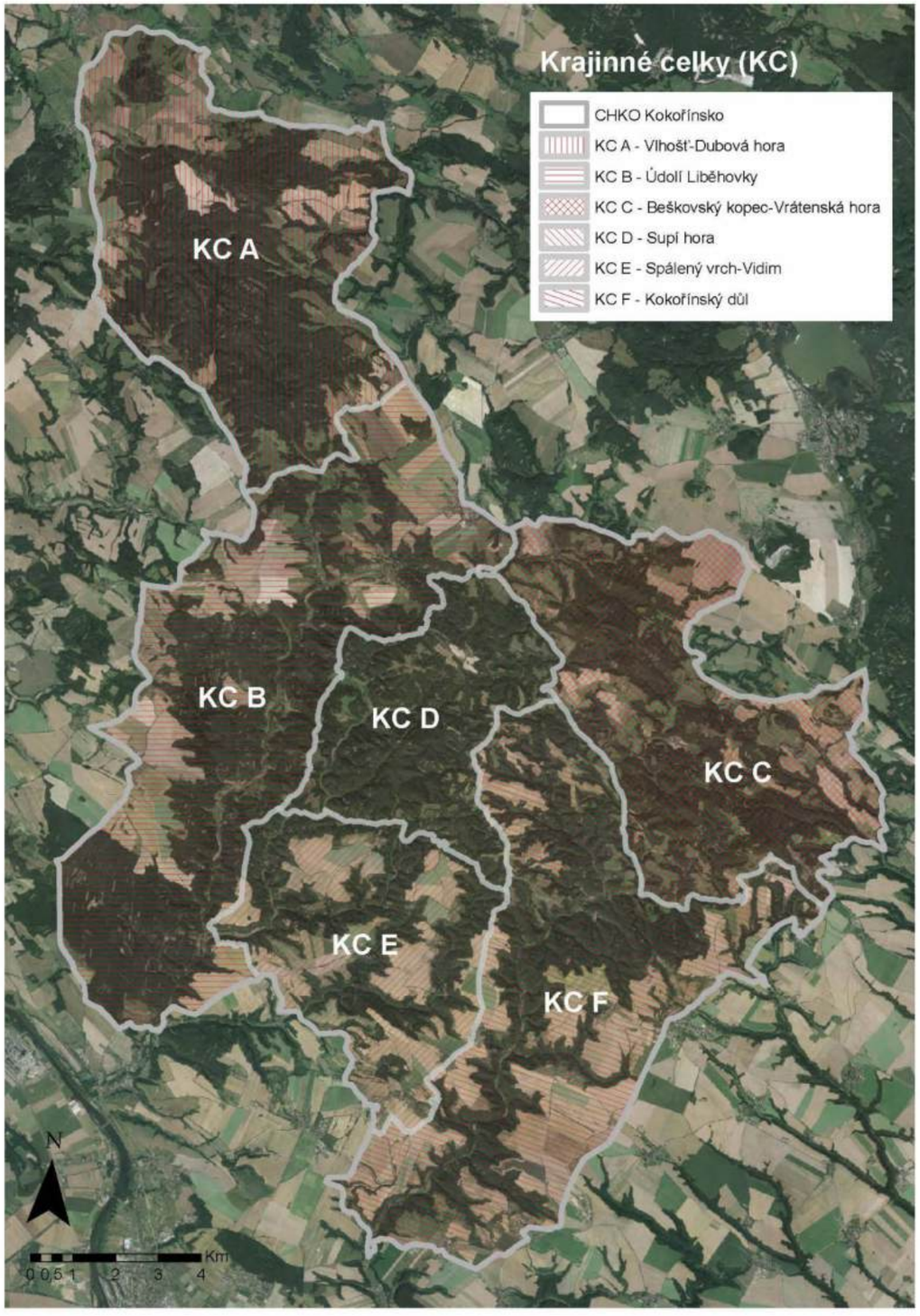
Základní krajinný celek ZKC „KOKOŘÍNSKO“

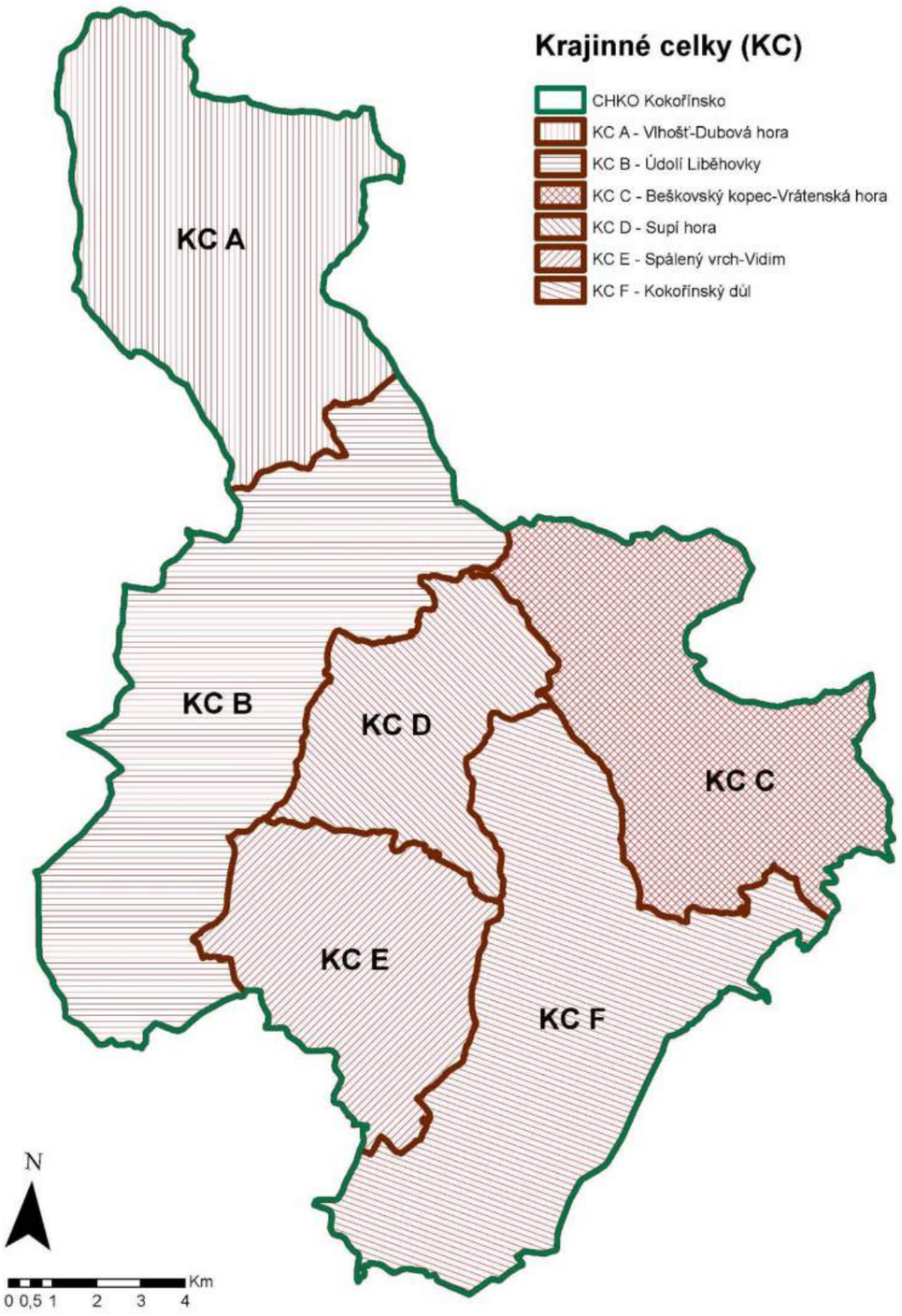
Obr. 3.2.1: Simulace šikmého leteckého snímku z velké výšky (9,69 km) *(Google Earth)*

Obr. 3.2.2: Pískovcové sloupy s poklicemi. *(Foto: internet)*

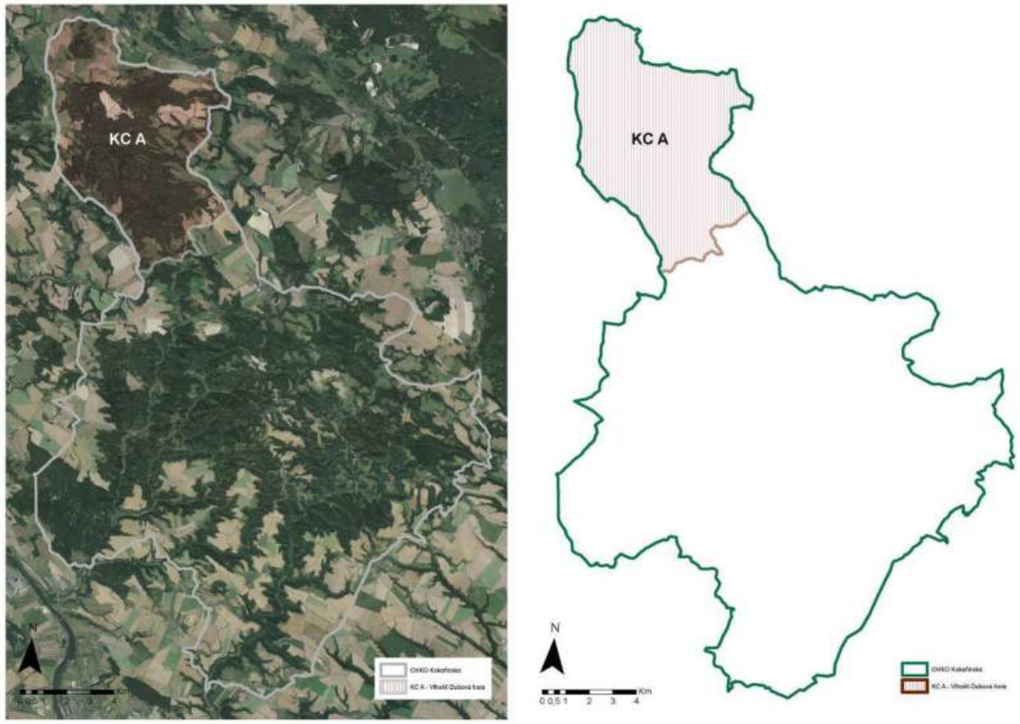

Obr. 3.2.3: Delimitace krajinných celků - ortofotomapa. *(Atelier V)*

Obr. 3.2.4: Delimitace krajinných celků - schéma. *(Atelier V)*

3.2.1 KC A Vlhošť – Dubová hora

Obr. 3.2.5, 3.2.6: Krajinný celek A. *(Atelier V)*

Obr. 3.2.7: Krajinný celek A. *Simulace šikmého leteckého snímku z výšky 3,5 km. (Google Earth)*

Krajinný celek je vymezen v nejsevernější části řešeného území. Jeho hranici tvoří ze západu, severu a východu hranice CHKO, na jihu je hranice mezi krajinnými celky KC A a KC B vedena od západu po silnici č. 260, za Pavličkami odbočuje po silnici III. třídy a vede do Zátyní, kde odbočuje vpravo a vede po polní cestě až ke křížení se silnicí III. třídy Dubá-Dřevčice.

3.2.1.1 Přírodní charakteristika

Krajina v KC A je charakterizována specifickým reliéfem Polomených hor v Dokeské pahorkatině. V severní části sem zasahuje i Jestřebská kotlina (v okolí Litic), úzká tektonická a strukturně denudační sníženina v povodí Robečského potoka.

Polomené hory mají ráz členité pahorkatiny až ploché vrchoviny. Specifická geomorfologie je podmíněná převahou kyselých kvádrových pískovců, vytvářejících síť plošin a údolí, na jejichž hranách se vytvořila hustá sít kaňonovitých údolí (Hluboký důl, Kraví doly, Komáří důl, Loubský důl, Vlhošťský důl, Mezní důl, Čapský důl, Heřmánecká rokle...) založených na zlomech a puklinách, skalní města a další útvary zvětrávání a odnosu pískovců (Roverské skály - strukturní stupňovina s hustou sítí kaňonovitých údolí). Významným a nejvyšším bodem krajinného celku i celého CHKO je vrch Vlhošť (613,5 m), rozsáhlá neovulkanická kupa, na západních a jižních svazích s třemi patry skalních stěn z kvádrového křemenného pískovce. Znělcové těleso bylo postupně erozí obnaženo a dnes tvoří vrcholové části hory, zvětrávající v deskovitou suť na svazích. Významnou terénní dominantou je i vrch Ronov (552,4 m), výrazný čedičový kužel, nejzápadnější výběžek Ralské pahorkatiny, s místy se objevujícími holými suťovými proudy. Dalšími významnými body jsou Malý Vlhošť (440,3 m), Koňský vrch (429,3 m), Kounický vrch (403 m), Kupa (337 m), Čap (386,7), Lhotské skály (382,2 m), Číř (422,3 m), Rarášek (377 m) či Kostelec (433,2 m).

Z hlediska typologie krajiny dle reliéfu náleží střední, největší část krajinného celku, mezi krajiny skalních měst (Roverské skály), okrajové části území mezi krajiny rozřezaných tabulí, v severní části leží krajiny izolovaných kuželů (Vlhošť, Ronov) a krajiny vrchovin Hercynika (okolí Litic a Blíževedel).

Geologický podklad území tvoří zejména středoturonské až svrchnoturonské silně rozpukané kvádrové křemenné pískovce jizerského souvrství (střední – zčásti svrchní turon), méně slínité pískovce a třetihorní vulkanity. Základní typy půd úzce souvisejí s půdotvornými substráty. Na převážně fyzikálních rozpadech křemenných pískovců se vyskytují kyselé rankery, podzolované kambizemě a podzoly.

V krajinném celku je několik menších potoků (Litický potok, Heřmánecký potok), přítoků Robečského potoka a prakticky žádné vodní plochy (Dolní rybník u Blíževedel). Většina krajinného celku je však bez trvalých vodních toků. Celý celek náleží k chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) Severočeská křída.

V krajinném celku potenciálně převládají brusinkové borové doubravy (*Vaccinio vitisidaeae-Quercetum*) a černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*).

Většina území krajinného celku je pokryta lesy. Jedná se zejména o lesy jehličnaté a smíšené, ojediněle o lesy listnaté (Ronov, Vlhošť). Pouze v okrajových partiích se vyskytují plochy orné půdy a plochy luk a pastvin. Lesní porosty Roverských skal tvoří především borové doubravy a na extrémních místech (okraje skal, některé skalní plošiny) i reliktní bory. V hlubších údolích obvykle převládají nepůvodní smrčiny, částečně se zachovaly acidofilní bučiny. V podrostu většiny borových porostů dominuje borůvka černá (*Vaccinium myrtillus*), popř. brusinka obecná (*Vaccinium vitis-idaea*), vřes obecný (*Calluna vulgaris*) a metlička křivolaká (*Avenella flexuosa*). Na osluněných hranách skal se vyskytují maloplošná vřesoviště. Skalní vegetace je častá, ale netypická a slabě vyvinutá - převládají mechorosty a částečně kapraďorosty (*Polypodium vulgare*, *Dryopteris sp.div.*). Vláskatec tajemný (*Trichomanes speciosum*) osídluje četné voštiny, jeskyně a převisy skal v místech, kde je dostatečná vlhkost a kam dopadá jen minimum slunečního záření.

V území jsou dochovány fragmenty cenné lesní vegetace chráněné v rámci maloplošných ZCHÚ, zbytky zachovalých smíšených suťových lesů na kamenném moři (PP Ronov, PR Vlhošť), reliktní bory na pískovcích (PR Vlhošť), cenné smíšené lesní a křovinné porosty, stepi a skály (PP Stříbrný luh). Výjimečné ukázky reliktního rozvolněného boru na pískovcových skalách se vzácnými společenstvy bezobratlých živočichů jsou dochovány např. v PP Martinské stěny či v PR Kostelecké bory. Cenné jsou i mokré louky a pásy zeleně na severovýchodních svazích pod

Ronovem, včetně svahových pramenišť na podloží tvořeném vápnitými jílovci svrchní křídy (EVL Stvolínky-Kravaře).

Většina území má přírodní a přírodě blízký charakter.

3.2.1.2 Kulturní a historická charakteristika

Oblast byla osídlena již v prehistorickém období. Řada zdejších sídel, zejména v okrajových částech území, vznikla na místě staršího pravěkého osídlení (Blíževedly, Tuhaň, Dubá). Kolonizací ve 12. - 14. století se území stalo součástí české kulturní krajiny. Do tohoto období spadají také první písemné zmínky o zdejších sídlech: Kravaře (1175), Stvolínky (1197), Holany (1200), Blíževedly (1292), Litice (1396), Domašice (1377), Obrok (1367), Pavličky (1390), Tuhanec (1394), Tuhaň (1352), Dřevčice (1363), Lhota (1402) či Holany (1352). Zdejší území náleželo k panstvím hradu Helfenburka, Ronova, Čápu či Dubé. Během husitských válek se rozpadlo dominium nejsilnějšího rodu Berků z Dubé (Ronovici), ovládajícího téměř celé území dnešní CHKO, došlo k majetkovým změnám a všeobecnému úpadku oblasti, kde zaniklo ke dvěma desítkám sídel.

Cenné památky v podobě útočišť prchajících místních obyvatel přinesla třicetiletá válka (přizpůsobené skalní převisy a jeskyně, skalní byty s hospodářským zázemím), která vedla ke zpustošení celého kraje. Období třicetileté války byla i zlomem ve zdejším tradičním odvětví zemědělství, vinohradnictví. Válka způsobila devastaci vinohradů a zánik historických viničních poloh. Poválečná doba vedla k zavádění do té doby nepříliš rozšířeného chmele, vzniku tyčkových chmelnic a nebývalému rozvoji várečného práva. Rozsah chmelnic kulminoval v 1. polovině 19. století a to zejména na severu dnešní CHKO.

Po třicetileté válce nastalo na Kokořínsku, podobně jako v jiných částech tzv. vnitřních Sudet období vnitřní kolonizace. Kolonizace probíhala od severu a zastavila se na budoucí jazykové hranici, jdoucí od Nosálova jižně přibližně po rozvodí Liběchovky a Pšovky, přičemž severozápadní část dnešní CHKO byla germanizována až po Liběchov (smíšené osídlení). Pro následující dějiny oblasti je významné, že vývoj českého a německého etnika probíhal od vnitřní kolonizace již odděleně. V tomto období došlo k osídlení několika nových poloh (Hvězda založená r. 1676 biskupem hrabětem ze Šternberka).

Díky absenci železnice zůstal zachován zemědělský charakter oblasti, který umožnil konzervaci krajiny, architektury a typu osídlení nejen do roku 1945, ale v podstatě do dnešní doby.

Po vytvoření samostatného Československa vypukl odpor pohraničních Němců k nově vzniklému státu. V listopadu 1918 byla nelegálně vyhlášena autonomní oblast Deutsch - Böhmen, která Československou republiku bojkotovala. Situace se uklidnila a vyřešila až následujícího roku. Po převratu se zásadním způsobem změnila půdní držba. V oblasti vzniklo několik velkostatků, patřících bývalé šlechtě, civilním osobám a církvi. Záhumenky a menší lesní i polní parcely se dostávají do držení fyzických osob, místy (zejména v obcích poblíž měst) kovozemědělců. Až do konce 30. let hrála zejména na Dubsku významnou roli ve výrobě a prodeji zemědělských produktů tamní židovská komunita.

Po druhé světové válce bylo německé obyvatelstvo vystěhováno a nastala doba poslední „kolonizace“ občany české a slovenské národnosti a repatrianty českého původu z Podkarpatska a Balkánu. Osídlování vnitřních Sudet ovšem probíhalo daleko pomaleji, nežli v pohraničí. Také na Kokořínsku zaniklo nebo částečně zaniklo několik sídel, ačkoli méně než v pohraničí (Ráj - jako část obce zanikla 1980, Lešnice - zachovány tři chalupy a v lese pozůstatky dalších). Oproti polovině 19. století žije v území asi třetina obyvatelstva. Ubylo i množství domů. V 70. letech došlo k oživení života některých vesnic, byť při převaze obyvatelstva dojíždějícího vzhledem k trvale bydlícímu. Dnes má území z velké části rekreační charakter. V území je dochována řada registrovaných kulturních nemovitých památek a množství objektů tradiční lidové architektury.

3.2.1.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti

Vizuální charakteristika – projev znaků přírodních, kulturních a historických charakteristik v krajinné scéně – je v KC A velmi výrazná a rozlišitelná.

Základním rysem je rozdílnost charakteru krajiny v severozápadním cípu CHKO s otevřenější krajinou s dominantou Ronova, vypínající se nad sníženinou Bobřího potoka s působivými scenériemi Holanských rybníků, a přechod do lesnatého území skalního města s výraznou dominantou Vlhoště na okraji. Vizuálně otevřená krajina na severu umožňuje vnímání výrazných symbolů krajiny – Ronova a Vlhoště, ale většina území má nepřehledný charakter se zářezy skalnatých údolí směřujících převážně od severozápadu k jihovýchodu (Vlhošťský důl, Dlouhý důl, Spálený, Valečský, Kraví, Komáří, Čapský).

Sídla jsou rozmístěna většinou po obvodu lesnatého území skal a jsou orientována do okrajů zemědělsky využitelné krajiny. K jihovýchodu přechází celek A méně výraznou partií krajiny do celku B, jehož osou je koridor říčky Liběchovky.

Krajinná scéna vyniká nejenom výrazností horizontů s terénními dominantami uplatňujícími se především v panoramatech okrajových poloh a v pohledech z exteriéru, ale též působivostí a bizarností skalních partií a zaříznutých údolí (dolů) v interiéru celku. Výrazná je harmonie zástavby a krajinného rámce, která vytváří významné estetické a kulturní hodnoty.

Obr. 3.2.8: Pohled od obce Dřevčice k Martinským stěnám. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.2.9: Pohled na Vlhošť přes Heřmanecký potok. *(Foto: ATELIER V)*

3.2.1.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf Polomených hor v Dokeské pahorkatině	**XXX**	**XX**
A.2.2	Terénní dominanty výrazných kup (Vlhošť, Ronov)	**XX**	**XX**
A.2.3	Roverské skály s hustou sítí kaňonovitých údolí	**XXX**	**XX**
A.2.4	Skalní města, geologické odkryvy, útvary zvětrávání a odnosu pískovců	**XX**	**XXX**
A.2.5	Velké plochy jehličnatých a smíšených lesů	**XXX**	**X**
A.2.6	Fragmenty cenné lesní vegetace, zejména bory	**X**	**XXX**
A.2.7	Louky a pastviny v okrajových partiích, mokré louky na svazích Ronova	**X**	**XX**
A.2.8	Několik menších vodních toků (Litický potok, Heřmánecký potok)	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek	**XX**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel středověkého původu	**XX**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura většiny sídel	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti	**XX**	**X**
B.2.7	Periferní charakter „vnitřních Sudet“ (zaniklé obj., chybějící infrastruktura)	**XX**	**X**
B.2.8	Kulturní dominanty (Ronov, Čap)	**XX**	**XX**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Výrazné dominanty v krajinných panoramatech	**XX**	**XX**
C.2.2	Kontrast rybniční krajiny Holanských rybníků a dynamické krajiny s terénními dominantami	**XX**	**XX**
C.2.3	Vizuálně uzavřená lesnatá krajina skalních měst	**XXX**	**XXX**
C.2.4	Výrazný vizuální projev přírodě blízkých partií v exteriéru i v interiérech krajinného celku (PR Vlhošť, PP Ronov, PP Martinské stěny, PR Kostelecké bory)	**XX**	**XX**
C.2.5	Harmonický soulad zástavby, terénu a okrajů lesních porostů	**XX**	**XX**
C.2.6	Cenné scenérie sídel s dochovanou strukturou zástavby a s dochovanými tradičními stavbami	**XX**	**XXX**

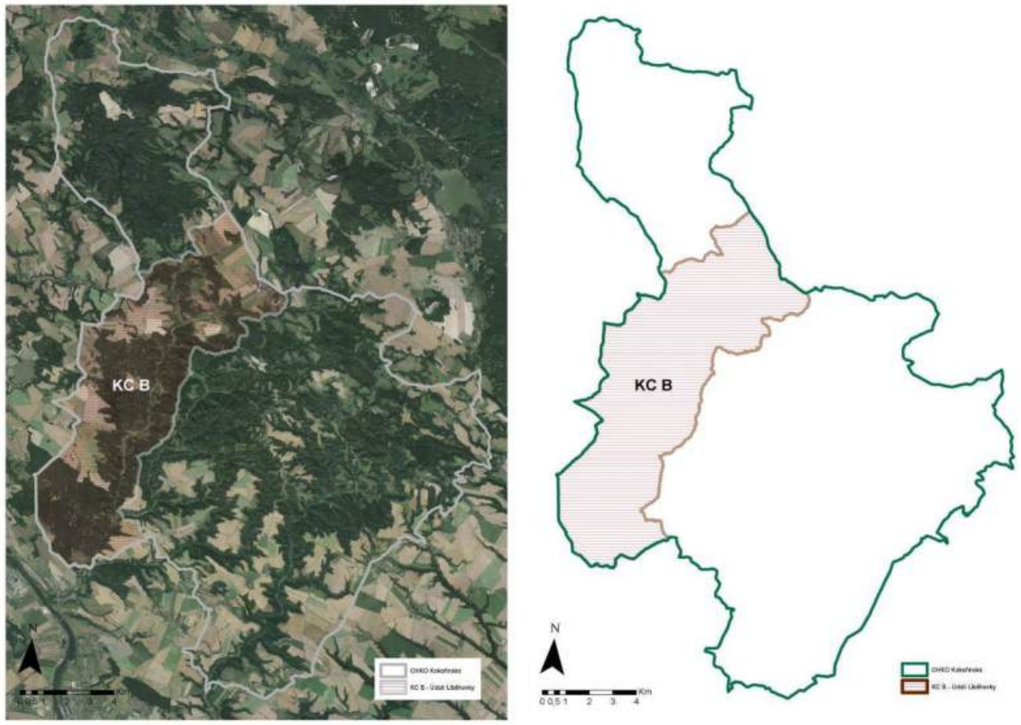
3.2.1.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC A

Krajinný celek představuje jasně ohraničený krajinný segment v severozápadní části CHKO s poměrně rozmanitým charakterem. Největší část celku však představuje lesnatá skalní krajina s harmonicky působícími sídly na obvodu. Cílem ochrany krajinného rázu bude zachování dominance přírodních dominant Ronova a Vlhoště, ochrana drobných kulturních dominant kostelů a zejména ochrana dochované urbanistické struktury sídel a tradiční lidové architektury. Zejména sídla s výjimečným zasazením do krajiny je třeba chránit z hlediska harmonie zapojení do krajinného rámce a harmonie měřítka.

Jedná se o následující **zásady ochrany krajinného rázu**, z nichž některé jsou obecně použitelné **pro ochranu přírody a krajiny** a některé **pro územně plánovací činnost**:

znaky dle §12	cíle rámcové podmínky ochrany krajinného rázu
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana vizuálního projevu siluet a urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby v krajinné scéně
	○ Vyloučení takové výstavby která by snižovala vizuální projev drobných kulturních dominant kostelů ve vesnických sídlech a projev krajinné dominanty Ronova ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby a to zejména v obcích Stranné, Litice, Hvězda, Loubí, Domašice, Obrok, Zátyní a Lhota ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu kulturních dominant
	○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí ○ Omezení míry plošného rozšiřování existující zástavby v obcích III. kat.

3.2.2 KC B Údolí Liběchovky

Obr. 3.2.10, 3.2.11: Krajinný celek B. *(Atelier V)*

Obr. 3.2.12: Krajinný celek B. *Simulace šikmého leteckého snímku z výšky 3,5 km. (Google Earth)*

Těžištěm krajinného celku B je tok Liběchovky, zalesněné svahy spadající do jejího údolí a přilehlé plochy zemědělské krajiny na západě. Na západě, na jihu a na severu u Dubé tvoří hranici krajinného celku hranice CHKO. Hranice s krajinným celkem A na severu je vedena od západu po silnici č. 260, za Pavličkami odbočuje po silnici III. třídy a vede do Zátyní, kde odbočuje vpravo a vede po polní cestě až ke křížení se silnicí III. třídy Dubá-Dřevčice. Hranice s krajinným celkem D vede od severu, od Nedamova, po silnici III. třídy na Ždírec, poté mokřady horní Liběchovky až po Vrabcov a dále na jihozápad po Panenském hřebeni k vrchu Rač, kde se stáčí k jihu a pokračuje až k osadě Nové Osinalice, přičemž je její vedení shodné s vedením zelené turistické trasy. Asi jeden kilometr jižně od Nových Osinalic končí hranice krajinného celku B s krajinným celkem D a dále navazuje hranice s krajinným celkem E, která vede dále na jih, nadále v trase zelené turistické trasy, přes Královku až do obce Tupadly, kde se stáčí na východ a u vršku Na Šitole dobíhá k hranici CHKO vedoucí po silnici III. třídy Želízy-Sitné.

3.2.2.1 Přírodní charakteristika

Krajina v KC B je charakterizována specifickým reliéfem Polomených hor v Dokeské pahorkatině. Georeliéf Polomených hor lze označit za erozně denudační a jeho vznik je z velké části podmíněn litologickým charakterem křídových, terciérních a kvartérních hornin. Polomené hory mají ráz členité pahorkatiny až ploché vrchoviny. Lze je označit za strukturní stupňovinu s hustou sítí kaňonovitých údolí. Specifická geomorfologie je podmíněná převahou kyselých kvádrových pískovců, vytvářejících síť plošin a údolí, na jejichž hranách se vytvořila hustá síť kaňonovitých údolí. Základní rysy reliéfu právě určuje vztah dvou hlavních skupin povrchových tvarů, plošin (často zemědělsky obhospodařovaných) a hluboce zahloubených, několikapatrových údolí, vzniklých zejména vodní erozí (údolí Liběchovky, Zakšínského potoka, Písečný důl). Významnými body jsou Dubová hora (397,2 m), Deštenský vrch (312,8 m), Kout (411,0 m), Skaliska (375,5 m), Újezdský Špičák (348,3 m), Staškova vyhlídka (374,0 m), Slánský kopec (319,7 m), Zakšínský vrch (307 m), Královka (298,1 m) Hořice (325,0 m) a další.

Z hlediska typologie krajiny dle reliéfu patří největší část krajinného celku mezi krajiny skalních měst, okrajové části území mezi krajiny rozřezaných tabulí, nejjižnější část KC mezi krajiny zaříznutých údolí (údolí Liběchovky).

Geologický podklad tvoří zejména mezozoické horniny (pískovce, jílovce) a horniny kvartérní (hlíny, spraše, písky, štěrky). Základní typy půd úzce souvisejí s půdotvornými substráty. Na převážně fyzikálních rozpadech křemenných pískovců se vyskytují kyselé rankery, podzolované kambizemě a podzoly. Významnými prvky jsou osamělé skály a skalní útvary zejména východně od Liběchovky (Syrinx, Pan, Trubadúr, Pustá v., Kotlová v.) či jeskyně a různé jeskynní útvary (Mordloch). Na hranách skal vznikají xerotermní lokality s výskytem vzácných a ohrožených společenstev organismů typických pro tyto biotopy včetně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (např. kosatec bezlistý, koniklec luční, třemdava bílá).

Osou krajinného celku je tok Liběchovky s přítokem Zakšínským potokem. V nivě Liběchovky se nachází řada mokřadních biotopů – prameniště, vodní toky, mokřadní olšiny, olšovo-jasanové luhy, rákosiny, slatiniště, mokřadní louky, řada menších tůní a také rybník v Rozprechticích. Koryto Liběchovky a jejích přítoků není regulováno, v řadě míst tok meandruje a v některých úsecích na horním toku protéká téměř celou nivou bez znatelného koryta. Na potok jsou vázány cenné přírodní partie, zejména mokřady vytvořené na zvodnělých nivních uloženinách na dnech zpravidla hlubokých kaňonovitých údolí, lemovaných pískovcovými stěnami. Mokřady na jejím horním toku chráněné v rámci PR Mokřady horní Liběchovky tvoří cenný komplex s přirozenými společenstvy a hojným výskytem bezobratlých, rozsáhlé soustavy mokřadů v nivě dolního toku, meandrující tok, prameniště, mokřadní olšiny, ostřicové mokřady a mokřadní louky jsou chráněny v PR Mokřady dolní Liběchovky. Na mokřady je vázána svým výskytem řada vzácných druhů rostlin a živočichů. V krajinném celku se nachází také několik pramenů. Celý celek náleží k chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) Severočeská křída.

V krajinném celku potenciálně převládají bikové bučiny (*Luzulo*-Fagetum), okrajově brusinkové borové doubravy (*Vaccinio vitisidaeae-Quercetum*) a černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*).

Většina území krajinného celku je pokryta lesy. Lesy se uchovaly zejména v kaňonovitých údolích s charakteristickými pískovcovými skalními útvary. Jedná se zejména o lesy smíšené a méně o lesy jehličnaté, náležející k bukodubovému a dubobukovému lesnímu vegetačnímu stupni.

Rozsáhlý lesní komplex v nejjižnější části krajinného celku náleží k lesnímu vegetačnímu stupni dubovému. Zde se již řešené území blíží k Polabí. V lesních komplexech jsou dochovány segmenty původních bučin. Bučiny s bohatým zastoupením zvláště chráněných druhů orchidejovitých rostlin a to zejména vstavače nachového a kruštíku růžkatého jsou chráněny v PP Osinalické bučiny. V krajinném celku se vyskytuje množství památných stromů, zejména lip, ale i javor, buk či smrk. Zejména v okrajových partiích krajinného celku na západě a v okolí Dubé jsou plochy orné půdy. Plochy luk a pastvin se vyskytují jen v malých fragmentech, zejména v severní části krajinného celku. Zachovalé stráně se společenstvy svazu *Bromion erecti* s výskytem populací zvláště chráněných druhů rostlin např. hořce brvitého, koniklece lučního, sasanky lesní a hvězdice zlatovlásku jsou chráněny v PP Deštenské pastviny.

Na lokalitě Horní Liběchovka jsou dominantní vegetací acidofilní bučiny, významný podíl mají též boreokontinentální bory, dubohabřiny a borové doubravy. Na skalních výchozech se vyskytuje štěrbinová vegetace s kapradinami a maloplošně společenstva keříčků. V nivě jsou zastoupeny jasanovo-olšové luhy a tužebníková lada, v malé míře i mokřadní olšiny a mokřadní vrbiny. Na úpatí roklí se vyskytují prameniště, v hlubokých roklích fragmentárně i podmáčené smrčiny. V celé nivě Liběchovky jsou plošně nejrozsáhlejší olšiny, rákosiny a ostřicové mokřady. Nivu Liběchovky tvoří převážně mokřadní společenstva vysokých ostřic, rákosin a mokřadních luk. Na kosených plochách se kromě běžných druhů vyskytují i některé vzácné a chráněné druhy.

V krajinném celku, kromě západního lemu zemědělské krajiny, převažují přírodní a přírodě blízké segmenty krajiny.

3.2.2.2 Kulturní a historická charakteristika

Území v povodí říčky Liběchovky bylo od doby neolitu kontinuálně osídlené. Celá oblast však byla pro svůj ráz členité pahorkatiny a horský charakter osídlována výrazně později. Řada dnešních sídel vznikla na místě staršího pravěkého či staroslovanského osídlení (staroslovanské sídliště a předhistorické tržiště v Dubé, archeologické nálezy knovízské kultury v Medonosech, kostra jezdce s koněm a válečnou sekerou v Tuhani). Jak dokládají archeologické nálezy, spadají počátky osídlení krajinného celku do 7. století, kdy zde žily slovanské kmeny. Kolonizací ve 12. - 14. století se území stalo součástí české kulturní krajiny a posléze bylo dosídleno i německými kolonizátory. Do tohoto období spadají také první písemné zmínky o zdejších sídlech: Dubá (1253), Tuhaň (1352), Deštná (1352), Újezd (1115), Brocno (1357), Medonosy (1352), Bukovec (1654), Bylochov (1446), Chudolazy (1357), Tupadly (1547), Želízy (1410), Ješovice (1456), Veselí (1787), přičemž nejstarší vsí v okolí je Chcebuz, zmiňovaná již v roce 993 jako majetek Břevnovského kláštera. Zdejší území náleželo k panstvím hradu Helfenburka, Ronova, Čápu či Dubé. V první polovině 13. století se dovídáme o prvních pánech z Dubé, kteří sídlili na hradu Dubá. Počátkem 14. století Berkové vybudovali Starý Berštejn (1437) a v letech 1553 - 1567 postavil Adam Berka zámek Nový Berštejn. Během husitských válek se rozpadlo dominium nejsilnějšího rodu Berků z Dubé (Ronovici), ovládajícího téměř celé území dnešní CHKO, došlo k majetkovým změnám a všeobecnému úpadku oblasti, kde zaniklo ke dvěma desítkám sídel.

V roce 1648 zpustošili celé území Švédové. Tehdy některá sídla zcela zanikla (staré Medonosy). Jen velmi pomalu se sem na konci třicetileté války vracel život. Období třicetileté války bylo zlomem i ve zdejším tradičním odvětví zemědělství, vinohradnictví. Válka způsobila devastaci vinohradů a zánik historických viničních poloh. Poválečná doba vedla k zavádění do té doby nepříliš rozšířeného chmele, vzniku tyčkových chmelnic a nebývalému rozvoji várečného práva. Na stráních se pásl dobytek a v údolí se na úrodné Liběchovkou zavlažované půdě pěstovaly kromě obvyklých plodin i len a zejména jemný, aromatický chmel. Rozsah chmelnic kulminoval v 1. polovině 19. století a to zejména na severu dnešní CHKO. V minulosti byl tok Liběchovky využíván pro pohon mlýnů a pil. V Tupadlech se dochoval objekt mlýna a zbytek náhonu. Mlýnský rybník se nedochoval. Až do konce 30. let 20. století hrála zejména na Dubsku významnou roli ve výrobě a prodeji zemědělských produktů tamní židovská komunita.

Po třicetileté válce nastalo na Kokořínsku, podobně jako v jiných částech tzv. vnitřních Sudet období vnitřní kolonizace. Kolonizace probíhala od severu a zastavila se na budoucí jazykové hranici, jdoucí od Nosálova jižně přibližně po rozvodí Liběchovky a Pšovky, přičemž severozápadní část dnešní CHKO byla germanizována až po Liběchov (smíšené osídlení). Pro následující dějiny oblasti je významné, že vývoj českého a německého etnika probíhal od vnitřní kolonizace již odděleně.

Díky absenci železnice zůstal zachován zemědělský charakter oblasti, který umožnil konzervaci krajiny, architektury a typu osídlení nejen do roku 1945, ale v podstatě do dnešní doby. V území je dochována řada registrovaných kulturních nemovitých památek a množství objektů tradiční lidové architektury. Některé ze zdejších sídel si výrazně dochovaly svůj tradiční ráz.

Po vytvoření samostatného Československa vypukl odpor pohraničních Němců k nově vzniklému státu. V listopadu 1918 byla nelegálně vyhlášena autonomní oblast Deutsch - Böhmen, která Československou republiku bojkotovala. Situace se uklidnila a vyřešila až následujícího roku. Po převratu se zásadním způsobem změnila půdní držba. V oblasti vzniklo několik velkostatků, patřících bývalé šlechtě, civilním osobám a církvi. Záhumenky a menší lesní i polní parcely se dostaly do držení fyzických osob, místy, zejména v obcích poblíž měst, kovozemědělců.

V roce 1936 až 1938 zesílily v oblasti nacionální tendence, které byly korunovány připojením části Liběchovska k Sudetům a Německu. Hranice Čech a Sudet vedla po hřebeni od Osinalického sedla k lesu Království a Tupadlům. V trase hranice je unikátně zachovalá část pohraničního opevnění Řopíky, včetně nedokončených staveb.

Po druhé světové válce byl majetek vysídlených Němců zkonfiskován a prodáván pod cenou českým zájemcům, nastala doba poslední „kolonizace“ občany české a slovenské národnosti a repatrianty českého původu z Podkarpatska a Balkánu. Osídlování vnitřních Sudet ovšem probíhalo daleko pomaleji, nežli v pohraničí. Také na Kokořínsku zaniklo nebo částečně zaniklo několik sídel, ačkoli méně než v pohraničí. V té době začíná přicházet i první vlna rekreačních turistů, kteří zde vlastní některé pozemky a chalupy dodnes. Oproti polovině 19. století žije v území asi třetina obyvatelstva. Ubylo i množství domů. V 70. letech došlo k oživení života některých vesnic, byť při převaze obyvatelstva dojíždějícího vzhledem k trvale bydlícímu. Dnes má území z velké části rekreační charakter.

3.2.2.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti

Určujícím rysem vizuální charakteristiky je uzavřenost zahloubeného údolí Liběchovky, otevírajícího se do krátkých bočních údolí přítoků. Prostorové otevření představuje údolí Zakšínského potoka výrazně ovlivňující výraz krajinné scény severní části krajinného celku. Na západě navazuje na mohutný lesnatý koridor Liběchovky a jejích bočních údolí náhorní poloha zemědělské krajiny s poměrně velkoplošnou strukturou polí a lesů. V pohledech k východu se otevírají širší panoramata s lesnatými horizonty Kokořínska. Charakteristickým rysem obrazu krajiny je na jedné straně přítomnost velkých lesních celků provázejících tok Liběchovky a oddělujících jej od okrajů zemědělské krajiny a na druhé straně poměrně neklidný charakter údolí, ve kterém leží ve stísněném prostoru vedle sebe cenné přírodní polohy (PR Mokřady dolní Liběchovky) a frekventovaná silnice, cenné lokality lidové architektury (Medonosy, Chudolazy) a zástavba bez architektonických a památkových hodnot (Tupadly, Osinaličky). Koridor údolí Liběchovky se projevuje jako soustava vzájemně vizuálně oddělených prostorů sledujících zákruty říčky.

Obr. 3.2.13: Údolí Liběchovky u Osinaliček. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.2.14: Panoramatický pohled k severu z náhorní polohy od obce Brocno. *(Foto: ATELIER V)*

3.2.2.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf Polomených hor v Dokeské pahorkatině	**XXX**	**XX**
A.2.2	Liběchovka s přítoky (Zakšínský potok)	**XXX**	**X**
A.2.3	Cenné mokřadní biotopy vázané na tok a nivu Liběchovky	**XX**	**XXX**
A.2.4	Skalní útvary, geologické odkryvy, útvary zvětrávání a odnosu pískovců	**XX**	**XX**
A.2.5	Velké plochy smíšených a jehličnatých lesů	**XXX**	**X**
A.2.6	Fragmenty cenné lesní vegetace, zejména bory	**X**	**XXX**
A.2.7	Ojediněle cenné louky a pastviny v okrajových partiích	**X**	**XX**
A.2.8	Okraje lesů (ekoton) a krajinná nelesní zeleň v okrajových částech KC	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek	**XX**	**XXX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel středověkého původu	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura většiny sídel	**X**	**XX**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti	**XX**	**X**
B.2.7	Periferní charakter „vnitřních Sudet“ (zaniklé obj., chybějící infrastruktura)	**X**	**X**
B.2.8	Upravované jeskyně, sochařsky upravené skály (Harfenice...), skalní kaple	**X**	**XX**
B.2.9	Památná místa (výsadek parašutistů z roku 1945...)	**X**	**X**
B.2.10	Pozůstatky tradičního zemědělství (chmelnice u Brocna...)	**X**	**X**
B.2.11	Pozůstatky vodohospodářských úprav v souvislosti s mlýny a pilami na Liběchovce	**X**	**X**
B.2.12	Dílčí kulturní dominanty (kostel v Dubé, kostel v Medonosech...)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Dlouhý koridor údolí Liběchovky tvořený vzájemně oddělenými prostory	**XXX**	**XX**
C.2.2	Přítomnost vizuálně se projevujících přírodě blízkých hodnot PR Mokřady dolní Liběchovky	**XX**	**XXX**
C.2.3	Panoramatické pohledy ze západní části celku do vnitřních poloh CHKO	**XX**	**XX**
C.2.4	Cenné scenérie sídel s dochovanou strukturou zástavby a s dochovanými tradičními stavbami	**XX**	**XX**

C.2.5	Dochovaná struktura osídlení v údolí Liběchovky a částečně i struktura zástavby jednotlivých sídel	X	XX

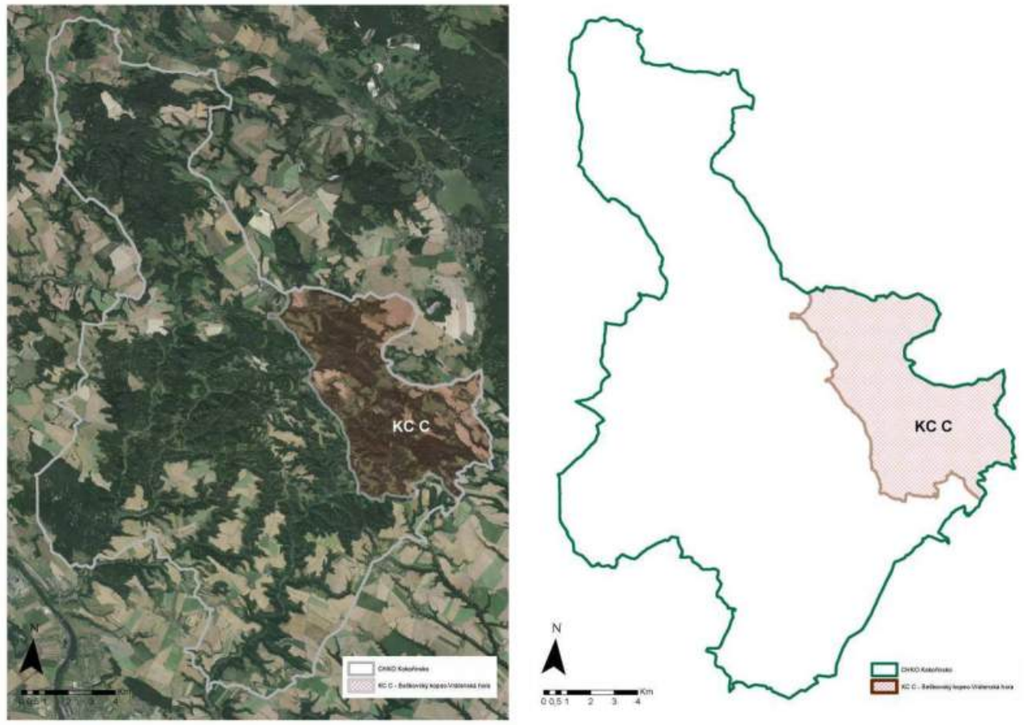
3.2.2.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC B

Koridor Liběchovky provázený rozsáhlými lesními porosty a přecházející západně v okrajových polohách CHKO do zemědělské krajiny bude vyžadovat různé přístupy k ochraně krajinného rázu. Zemědělské obce podél západní hranice CHKO mají dochované jednotlivé tradiční stavby spoluvytvářející ráz těchto jinak značně přeměněných obcí. Obce v údolí Liběchovky vynikají jak rázovitostí soborů lidových staveb a dochovanou urbanistickou strukturou, tak množstvím přestavěných objektů a chat vázaných na dobrou přístupnost po frekventované motorové komunikaci. Cílem ochrany krajinného rázu by mělo být zklidnění této silnice (např. dopravními opatřeními, snížením rychlosti, informačními tabulemi a umožněním zastavení). Opatření by měla směřovat ke zvýraznění neobyčejného prostředí zahloubeného a uzavřeného údolí s přírodními hodnotami (strmé lesnaté svahy se skalami vymezující prostor, mokřady podél silnice atd.).

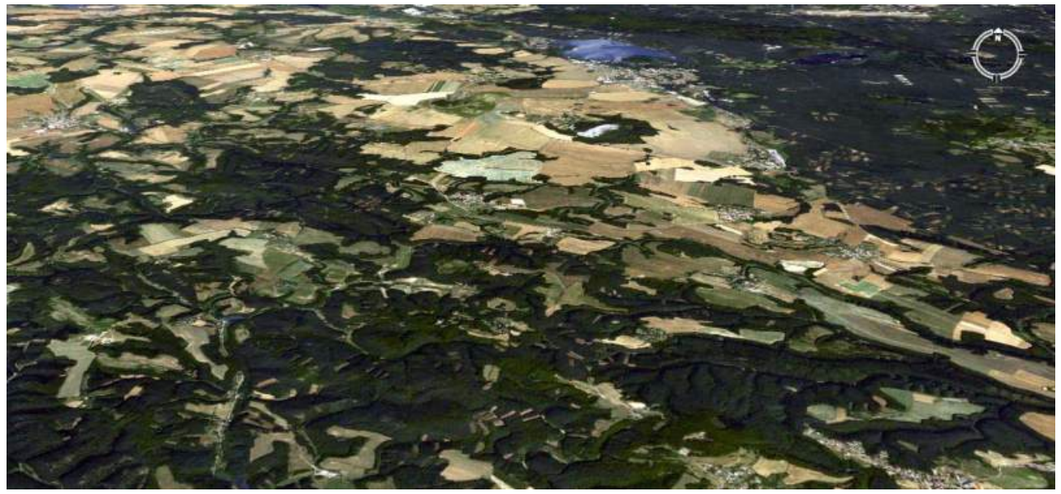
Jedná se o následující **zásady ochrany krajinného rázu**, z nichž některé jsou obecně použitelné **pro ochranu přírody a krajiny** a některé **pro územně plánovací činnost**:

znaky dle §12	**cíle** **rámcové podmínky ochrany krajinného rázu**
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana prostředí koridoru Liběchovky, urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby v krajinné scéně, uklidnění dopravy na hlavním tahu. ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu kulturních dominant ○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí ○ Omezení míry plošného rozšiřování existující zástavby v obcích III. kat.

3.2.3 KC C Beškovský kopec – Vrátenská hora

Obr. 3.2.15, 3.2.16: Krajinný celek C. *(Atelier V)*

Obr. 3.2.17: Krajinný celek C. *Simulace šikmého leteckého snímku z výšky 3,5 km. (Google Earth)*

Krajinný celek C leží v severovýchodní části CHKO. Na severu a východě je vymezen hranicí CHKO. Na severozápadě krátce hraničí s krajinným B. Hranice je vedena po toku Liběchovky od Nedamova k Panské Vsi. Odtud vede hranice s krajinným celkem D po silnici č. 259. Od křížení se silnicí III. třídy Blatce-Střezivojice končí hranice s krajinným celkem D a dále pokračuje v trase silnice č. 259 hranice s krajinným celkem F a to až do osady Ráj, kde pokračuje po silnici III. třídy

Vojtěchov-Libovice směrem na východ až do Libovic, odkud pokračuje po lesní cestě na jihovýchod. V lokalitě V Mešném se připojuje na modrou turistickou trasu a postupuje na jih až do obce Lobeč, kde dosahuje hranic CHKO.

3.2.3.1 Přírodní charakteristika

Krajina v KC C je charakterizována specifickým velmi pestrým reliéfem Polomených hor v Dokeské pahorkatině. Georeliéf Polomených hor lze označit za erozně denudační a jeho vznik je z velké části podmíněn litologickým charakterem křídových, terciérních a kvartérních hornin. Polomené hory mají ráz členité pahorkatiny až ploché vrchoviny. Lze je označit za strukturní stupňovinu s hustou sítí kaňonovitých údolí. Specifická geomorfologie je podmíněná převahou kyselých kvádrových pískovců, vytvářejících síť plošin a údolí, na jejichž hranách se vytvořila hustá síť kaňonovitých údolí. V krajině vynikají také vulkanické suky a kupy, které vytváří typické krajinné dominanty (Vrátenská hora). Základní rysy reliéfu právě určuje vztah dvou hlavních skupin povrchových tvarů, plošin (často zemědělsky obhospodařovaných) a hluboce zahloubených, často několikapatrových údolí, vzniklých zejména vodní erozí (Ptačí důl, Soví důl, Ždírecký důl, Ždírecká rokle, Šindlerův důl, Mordová rokle, Konrádovský důl, Krásná rokle, Kružský důl, Žďárský důl, Týnské údolí), někdy oddělených hřbety (Kočičí hřbet, Smrkový hřeben). Významnými body jsou Vrátenská hora (507,5 m), nejvyšší vrch krajinného celku, dále Korecký vrch (464,5 m), Vysoký vrch (426,6 m), Velký Beškovský kopec (474,3 m), Malý Beškovský vrch (386,0 m), Bořejovský vrch (429,4), Jestřábí vrch (346,8 m), Janova hora (400 m), Mlýnský vrch (355, 3 m) a další. Těžištěm krajinného celku jsou Housecké vrchy, skupina vrchů s charakterem vrchoviny v okolí Housky, většinou pískovcové, čedičové či trachytové suky, někde s třetihorními vyvřelinami. Patří mezi ně Zámecký vrch (453 m), Drnclík (481 m), Uhelný vrch (Kolo, 451 m), Lipový vrch (471 m) či Špičák (Kuželík, 482 m), od Vrátenské hory oddělené sedlem Na Fučíkovském.

Z hlediska typologie krajiny dle reliéfu patří největší část krajinného celku mezi krajiny skalních měst, část území mezi krajiny kuželů a kup (Korecký vrch, Vrátenský vrch a další) a mezi krajiny rozřezaných tabulí.

Geologický podklad tvoří zejména mezozoické horniny (pískovce, jílovce) a horniny kvartérní (hlíny, spraše, písky, štěrky). Základní typy půd úzce souvisejí s půdotvornými substráty. Na převážně fyzikálních rozpadech křemenných pískovců se vyskytují kyselé rankery, podzolované kambizemě a podzoly. Významnými prvky jsou osamělé skály (Orlí hnízdo, Běch, Slavibor, Soběrad, Řibochovská věž, Brusenská věž, Tuboh, Strážce údolí, Skalní hřib, Kamenáč, Paděra, Svatební věž, Stodolník a dlaší), skalní útvary a jeskyně (Kameníkov jizba, Zkamenělý zámek), skalní hřbety s ukázkami selektivního větrání (PP Kamenný vrch u Křenova). Na hranách skal vznikají xerotermní lokality s výskytem vzácných a ohrožených společenstev organismů typických pro tyto biotopy včetně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

Do nejvýchodnější části krajinného celku zasahuje horní tok neregulované Liběchovky, v jejíž nivě se nachází řada mokřadních biotopů – prameniště, vodní toky, mokřadní olšiny, olšovo-jasanové luhy, rákosiny, slatiniště, mokřadní louky a řada menších tůní. Mokřady jsou chráněné v rámci PR Mokřady horní Liběchovky. Do střední části krajinného celku zasahuje horní tok Pšovky, v jejíž nivě jsou zastoupeny mokřady nejrůznějších typů – prameniště, vodní toky, mokřadní olšiny, olšovo-jasanové luhy, rákosiny, slatiniště a mokřadní louky. Na prameniště Pšovky jsou vázány ostřicové louky a olšiny chráněné v PP Prameny Pšovky. Vedle stálých vodních toků je v krajinném celku množství pramenů a mokřadních lokalit s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin (PP Černý důl). Celý celek náleží k chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) Severočeská křída.

V krajinném celku potenciálně převládají bikové bučiny (*Luzulo*-Fagetum), okrajově brusinkové borové doubravy (*Vaccinio vitisidaeae-Quercetum*) a černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*).

Většina území krajinného celku je pokryta rozsáhlými lesy. Lesy se uchovaly zejména v kaňonovitých údolích s charakteristickými pískovcovými skalními útvary. Jedná se zejména o lesy smíšené a méně o lesy jehličnaté, náležející k bukodubovému a dubobukovému lesnímu vegetačnímu stupni. V krajinném celku se vyskytuje množství památných stromů, zejména lip, ale i duby a borovice. Zejména v okrajových partiích a v odlesněných enklávách uvnitř krajinného celku jsou vymezeny i plochy orné půdy. Plochy luk a pastvin se vyskytují jen v malých fragmentech, zejména v okolí Housky, Konrádova či Plešivce. V okolí sídel se nacházejí plochy zemědělské půdy s přirozenou vegetací. V nivě horní Pšovky a Liběchovky jsou plošně nejrozsáhlejší olšiny, rákosiny a ostřicové mokřady. Mokřady jsou obývány unikátní faunou bezobratlých živočichů, kteří se v České republice nikde jinde nevyskytují.

V krajinném celku, kromě okrajových partií, převažují přírodní a přírodě blízké segmenty krajiny.

3.2.3.2 Kulturní a historická charakteristika

Zdejší krajina byla osidlována již od pravěku a řada dnešních sídel vznikla na místě staršího pravěkého či staroslovanského osídlení (staroslovanské sídliště a předhistorické tržiště v Dubé, slovanské hradiště v místě obce Lobeč...). Jak dokládají archeologické nálezy, spadají počátky osídlení krajinného celku do 7. století, kdy zde žily slovanské kmeny. Kolonizací ve 12. - 14. století se území stalo součástí české kulturní krajiny a posléze bylo dosídleno i německými kolonizátory. Do tohoto období spadají také první písemné zmínky o zdejších a okolních sídlech: Dubá (1253), Příbohy (1253), Bořejov (1352), Tubož (1382), Bezdědice (1337), Houska (1316), Žďár (1348), Kruh (1352), Luka (1348), Nosálov (1324) či Lobeč (1323). Zdejší území náleželo k panstvím Berků z Dubé, k hradu Dubá a Houska. Některá sídla (Lobeč) byla povinována královskému hradu Bezděz. Predikát „z Dubé“ používala nejvýznamnější větev rodu Ronovců. Tato šlechta původem ze Žitavy, byla vůdčí silou kolonizace severních Čech. V první polovině 13. století se dovídáme o prvních pánech z Dubé, kteří sídlili na hradu Dubá. Počátkem 14. století Berkové vybudovali Starý Berštejn (1437) a v letech 1553 - 1567 postavil Adam Berka zámek Nový Berštejn. První známá písemná zmínka o Housce pochází z konce 13. století, kdy byl založen Přemyslem Otakarem II. téměř souběžně s blízkým Bezdězem, druhá z roku 1316, kdy už byl hrad majetkem Hynka z Dubé. Během husitských válek se dominium nejsilnějšího rodu Berků z Dubé, ovládajícího téměř celé území dnešní CHKO, rozpadlo, došlo k majetkovým změnám a ke všeobecnému úpadku oblasti, kde zaniklo ke dvěma desítkám sídel. V 15. a 16. století se objevují v písemných pramenech nová sídla jako Ždírec (1412), Ždírecký důl (1437), Vojetín (1551), Křenov (1594), Blatce (1414), Blatečky (1414), Týn (1414), Korce (1414), Tachov (1460) či Libovice (1414), ačkoli jejich původ je mnohdy mnohem starší (např. Ždírec datován již do 11. století)

Na počátku 17. století náležela značná část krajinného celku nakrátko k panství Albrechta z Valdštejna, po jeho smrti se zde vystřídalo množství majitelů (Sweert-Sporckové, O´Reilly, Valdštejnové, Smiřičtí ze Smiřic, Hrzáňové z Harasova, hrabata ze Spauru, Kounicové a další). V roce 1648 zpustošili celé území Švédové. Tehdy některá sídla zcela či zčásti zanikla. Jen velmi pomalu se sem na konci třicetileté války vracel život. Období třicetileté války bylo zlomem i ve zdejším tradičním odvětví zemědělství, vinohradnictví. Válka způsobila devastaci vinohradů a zánik historických viničních poloh. Poválečná doba vedla k zavádění do té doby nepříliš rozšířeného chmele, vzniku tyčkových chmelnic a nebývalému rozvoji várečného práva. Zejména v severní části krajinného celku, na Dubsku, se pěstoval tzv. dubský zelený chmel, což znamenalo rozkvět celé oblasti Dubska. Vznikly také nové lokality jako Brusné (1790), Konrádov (1790), Panská Ves (1790) či Plešivec (1720). Postupné upadání chmelařství po roce 1900 znamenalo ekonomický i demografický pokles. Až do konce 30. let 20. století hrála zejména na Dubsku významnou roli ve výrobě a prodeji zemědělských produktů tamní židovská komunita.

Po třicetileté válce nastalo na Kokořínsku, podobně jako v jiných částech tzv. vnitřních Sudet období vnitřní kolonizace. Kolonizace probíhala od severu a zastavila se na budoucí jazykové hranici, jdoucí od Nosálova jižně přibližně po rozvodí Liběchovky a Pšovky, přičemž severozápadní část dnešní CHKO byla germanizována až po Liběchov (smíšené osídlení). Pro následující dějiny oblasti je významné, že vývoj českého a německého etnika probíhal od vnitřní kolonizace již odděleně. V tomto krajinném celku převažovalo německé osídlení.

Díky absenci železnice zůstal zachován zemědělský charakter oblasti, který umožnil konzervaci krajiny, architektury a typu osídlení nejen do roku 1945, ale v podstatě do dnešní doby. Například do Tachova nevedla až do roku 1908 silnice. K účelům výstavby silnic byl na Tachovském kopci otevřen kamenolom. V území je dochována řada registrovaných kulturních nemovitých památek a množství objektů tradiční lidové architektury. Kromě souborů původních chalup se objevují i tzv. chmelařské domy. Některé ze zdejších sídel si výrazně dochovaly svůj tradiční ráz.

Po vytvoření samostatného Československa vypukl odpor pohraničních Němců k nově vzniklému státu. V listopadu 1918 byla nelegálně vyhlášena autonomní oblast Deutsch - Böhmen, která Československou republiku bojkotovala. Situace se uklidnila a vyřešila až následujícího roku. Po převratu se zásadním způsobem změnila půdní držba. V oblasti vzniklo několik velkostatků, patřících bývalé šlechtě, civilním osobám a církvi. Záhumenky a menší lesní i polní parcely se dostaly do držení fyzických osob, místy, zejména v obcích poblíž měst, kovozemědělců.

V roce 1936 až 1938 zesílily v oblasti nacionální tendence, které byly korunovány připojením části Liběchovska k Sudetům a Německu. Hranice Čech a Sudet vedla po hřebeni od Osinalického sedla k lesu Království a Tupadlům. V trase hranice se unikátně zachovala část pohraničního opevnění tzv. řopíky, včetně nedokončených staveb. V krajinném celku C se dochovalo několik takových staveb v jeho severní části, při hranici s KC B.

Po druhé světové válce byl majetek vysídlených Němců zkonfiskován a prodáván pod cenou českým zájemcům, nastala doba poslední „kolonizace“ občany české a slovenské národnosti a repatrianty českého původu z Podkarpatska a Balkánu. Osídlování vnitřních Sudet ovšem probíhalo daleko pomaleji, nežli v pohraničí. Také na Kokořínsku zaniklo nebo částečně zaniklo několik sídel, ačkoli méně než v pohraničí. V té době začíná přicházet i první vlna rekreačních turistů, kteří zde vlastní některé pozemky a chalupy dodnes. Oproti polovině 19. století žije v území asi třetina obyvatelstva. Ubylo i množství domů. V 70. letech došlo k oživení života některých vesnic, byť při převaze obyvatelstva dojíždějícího vzhledem k trvale bydlícímu. Dnes má území z velké části rekreační charakter.

3.2.3.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti

Vizuální charakteristika oblasti je specifická a odlišná od ostatních částí Kokořínska. Síť kaňonovitých údolí rozřezávajících krajinu je provázena výraznými lesnatými výšinami a hřebeny. Jedná se v západní části oblasti o masiv Beškovských kopců (474 m n.m.) s hřebenem, táhnoucím se k jihovýchodu a o Housenkou vrchovinu s členitým lesnatým masivem Vrátenské hory (508 m n.m.). Reliéf je poměrně výrazný a vytváří rozlišitelné siluety, zdůrazněné navíc kulturními dominantami – zámkem Houska a rozhlednou na Vrátenské hoře. Značné převýšení hlavních vrcholů vytváří dynamický obraz krajiny a dojmově prohlubuje a dramatizuje scenérie zaříznutých údolí. Tento segment krajiny vyniká značnou odloučeností, klidem a absencí frekventovaných komunikací. Vesnická zástavba vyniká jedinečnými soubory lidové architektury a harmonií zástavby a krajinného rámce.

Obr. 3.2.18: Pohled do interiéru krajinného ceku. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.2.19: Krajinný celek C. *(Foto: ATELIER V)*

3.2.3.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf Polomených hor v Dokeské pahorkatině	**XXX**	**XX**
A.2.2	Cenné skalní útvary, skalní města, stěny, osamocené skály	**XX**	**XXX**
A.2.3	Neregulované horní toky Pšovky a Liběchovky, prameny	**X**	**XX**
A.2.4	Cenné mokřadní biotopy vázané tok Pšovky a Liběchovky	**X**	**XXX**
A.2.5	Velké plochy smíšených a jehličnatých lesů	**XXX**	**X**
A.2.6	Fragmenty cenné lesní vegetace, zejména bory	**X**	**XX**
A.2.7	Okraje lesů (ekoton) a krajinná nelesní zeleň v okrajových částech KC	**XX**	**XX**
A.2.8	Fragmenty luk a pastvin příp. sadů a zahrad ve vazbě řídké osídlení	**X**	**X**
A.2.9	Lokality cenné vegetace (xerotermní lokality skalních okrajů, dna dolů...)	**X**	**XX**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek (VPR Nosálov, VPZ Lobeč...)	**XX**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel středověkého původu	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura většiny sídel	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy, chaty, horolezectví...)	**XX**	**X**
B.2.7	Periferní charakter „vnitřních Sudet“ (zaniklé obj., chybějící infrastruktura)	**X**	**X**
B.2.8	Pozůstatky tradičního zemědělství (chmelařské domy, sušárny chmele...)	**X**	**X**
B.2.9	Kulturní dominanta hradu Houska, rozhledna na Vrátenské hoře	**XX**	**XX**
B.2.10	Dílčí kulturní dominanty (kostel sv. Václava v Kruhu, sv. Jakuba v Bořejově)	**X**	**X**

B.2.11	Drobná sakrální architektura (křížky, pomníčky...)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Výrazné terénní i kulturní dominanty v krajinných panoramatech	**XX**	**XX**
C.2.2	Výhledy z vyvýšených poloh do krajiny Dokeska s výraznými terénními dominantami	**X**	**XX**
C.2.3	Vizuálně uzavřená lesnatá krajina sklaných dolů, kontrast zahloubených údolí a poměrně výrazných výšin a hřbetů	**XXX**	**XX**
C.2.4	Výrazný vizuální projev přírodě blízkých partií v exteriéru i v interiérech krajinného celku (PR Mokřady Horní Liběchovky, PP Kamenný vrch u Křenova, PP Prameny Pšovky	**X**	**XXX**
C.2.5	Harmonický soulad zástavby, rozptýlené zeleně a lesních porostů	**XX**	**XXX**
C.2.6	Cenné scenérie sídel s dochovanou strukturou zástavby a s dochovanými tradičními stavbami	**XX**	**XXX**

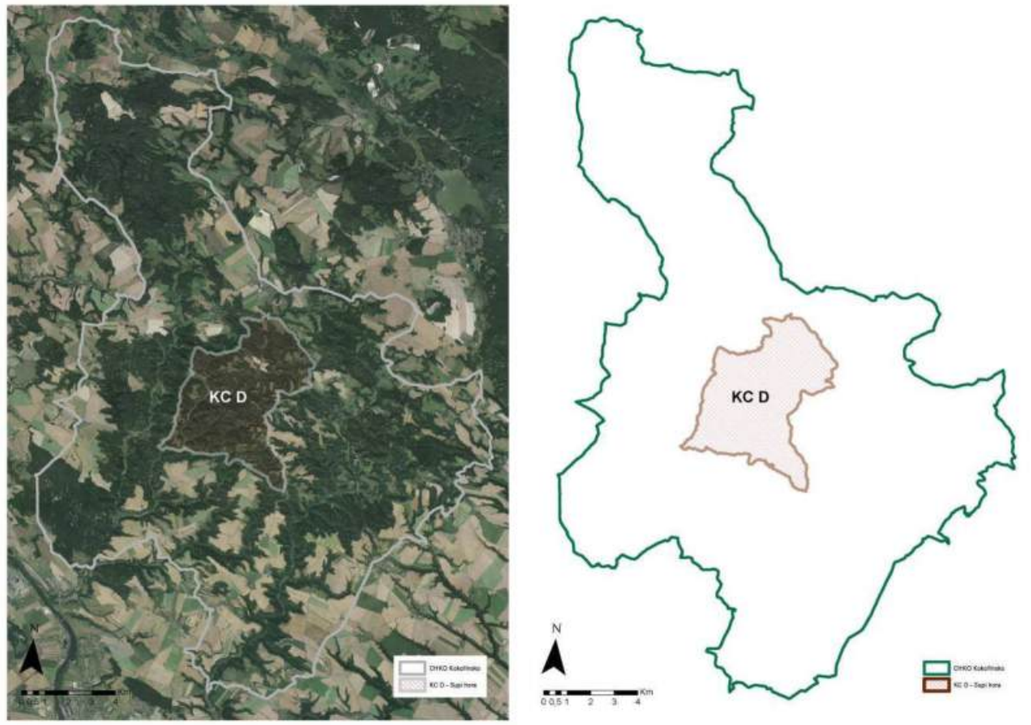
3.2.3.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC C

Krajinný celek představuje rychlý přechod ze zemědělské krajiny jižně od Doks do skalnaté a lesnaté krajiny Kokořínska a svou málo frekventovanou polohou vyniká odloučeností a absencí rušivých prvků. Cílem ochrany krajinného rázu bude zachování charakteru dochovaných obcí, resp. dochovaných stop původní urbanistické struktury a architektonického výrazu tradičních staveb. Dalším cílem bude vyloučení nové výstavby mimo kontakt s existující zástavbou a omezení nebo dokonce vyloučení nové výstavby v tradičních vesnických sídlech vynikajících architektonickými a estetickými hodnotami. Zejména sídla s výjimečným zasazením do krajiny je třeba chránit z hlediska harmonie zapojení do krajinného rámce a harmonie měřítka. Pozornost je třeba věnovat zachování prostorového významu architektonických dominant a nenarušenosti pohledově exponovaných horizontů.

Jedná se o následující **zásady ochrany krajinného rázu**, z nichž některé jsou obecně použitelné **pro ochranu přírody a krajiny** a některé **pro územně plánovací činnost**:

znaky dle §12	**cíle** **rámcové podmínky ochrany krajinného rázu**
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana vizuálního projevu urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby včetně architektonického výrazu v krajinné scéně. ○ Vyloučení takové výstavby, která by snižovala vizuální projev krajinné dominanty Housky ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby a to zejména v obcích Kojetín, Kruh, Žďár, Blatce, Křenov, Lobeč, Nosálov a dalších (viz tabulky obcí) ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu kulturních dominant ○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí ○ Omezení míry plošného rozšiřování existující zástavby v obcích III. kat.

3.2.4 KC D Supí hora

Obr. 3.2.20, 3.2.21: Krajinný celek D. *(ATELIER V)*

Obr. 3.2.22: Krajinný celek D. *Simulace šikmého leteckého snímku z výšky 3,5 km. (Google Earth)*

Krajinný celek D leží v centrální části CHKO. Na severovýchodě sousedí s krajinným celkem C. Hranice vede po silnici č. 259. Na západě hraničí s krajinným celkem B. Hranice vede po trase zelené turistické trasy, od Rozprechtic mokřady horní Liběchovky a od Vrabcova na jihozápad po Panenském hřebeni k vrchu Rač, kde se stáčí k jihu a pokračuje až k osadě Nové Osinalice. Asi jeden kilometr jižně od Nových Osinalic, na křížení zelené a modré turistické trasy (Království),

končí hranice krajinného celku D s krajinným celkem B a začíná hranice s krajinným celkem E. Hranice krajinného celku D dále pokračuje na východ, v trase modré turistické trasy, přičemž se v části úseku kryje s vedením silnice III. třídy Nové Osinalice-Vidim. Asi jeden kilometr východně od turistické značky „U spáleného vrchu“ končí hranice s krajinným celkem E a začíná hranice s krajinným celkem F. Ta vede po lesní cestě na sever až do obce Dobřeň, odkud pokračuje po silnici III. třídy Dobřeň-Střeziovojice-Blatce až ke křižovatce se silnicí č. 259.

3.2.4.1 Přírodní charakteristika

Krajina v KC D je charakterizována specifickým reliéfem Polomených hor v Dokeské pahorkatině. Georeliéf Polomených hor lze označit za erozně denudační a jeho vznik je z velké části podmíněn litologickým charakterem křídových, terciérních a kvartérních hornin. Polomené hory mají ráz členité pahorkatiny až ploché vrchoviny. Lze je označit za strukturní stupňovinu s hustou sítí kaňonovitých údolí. Specifická geomorfologie je podmíněná převahou kyselých kvádrových pískovců, vytvářejících síť plošin a údolí, na jejichž hranách se vytvořila hustá sít kaňonovitých údolí. Základní rysy reliéfu určuje vztah dvou hlavních skupin povrchových tvarů, plošin a hluboce zahloubených, často několikapatrových údolí, vzniklých zejména vodní erozí (Bukové údolí, Střezivojický důl, Uhlířský důl, Vlkovské rokle, Pramenný důl, Beškovský důl, Pustá rokle). Významnými body jsou Dobřeňský vrch (408,1 m), Hřebenáč (374,4 m), Roháč (352,0 m), Vršina (392,0 m), Strážný vrch (421,6 m), Supí hora (433,6 m), Kupa (401,0 m), Rač (394,0 m), Mařík (341,6 m) a další. Z hlediska typologie krajiny dle reliéfu patří krajinný celek mezi krajiny skalních měst. Náleží mezi tvz. Dubské skály (skály u Dražejova a Nedvězí, u Osinalic, u Vidimi, u Nových Osinalic, skály na Rači a další).

Geologický podklad tvoří zejména mezozoické horniny (pískovce, jílovce) a horniny kvartérní (hlíny, spraše, písky, štěrky). Plošiny jsou kryty často mocnými vrstvami kvartérních spraší. Základní typy půd úzce souvisejí s půdotvornými substráty. Na převážně fyzikálních rozpadech křemenných pískovců se vyskytují kyselé rankery, podzolované kambizemě a podzoly. Pískovcová oblast Dubských skal patří k České křídové pánvi a většinou je tvořena druhohorními mořskými usazeninami středního turonu. Pro tento kraj typické kvádrové pískovce s kaolinickým tmelem jsou většinou porózní a měkké a snadno podléhají denudačním vlivům. Pískovcové věže bývají proto relativně nízké, s oblými a málo členitými vrcholky. Tam, kde byl pískovec zpevněn železitým nebo křemenitým tmelem, vznikly selektivním zvětráváním často velmi zajímavé útvary.

Pískovcové skály jsou erozí rozčleněné do rozličných dutých tvarů a taková členitost povrchu pískovcových skal nemá pravděpodobně u nás obdoby. Významnými prvky jsou osamělé skály (Soví věž, Moloch, Vlk, Dalibor, Věž u Nedvězí, Železná brána, Narcis...), skalní výchozy a stěny s ukázkami mnoha typů pseudokrasových jevů (skalní okno u Nedvězí). Pískovcové věže jsou většinou rozmístěny na úbočích roklí a dolů a mívají proto relativně nízké náhorní a vyšší údolní stěny. Skalní města se na území Dubských skal nevyskytují v tak typických formách jako třeba v Českém ráji, avšak s jejich náznaky se lze setkat např. na Rači. Na hranách skal vznikají xerotermní lokality s výskytem vzácných a ohrožených společenstev organismů typických pro tyto biotopy včetně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Na četných místech odkryvu pískovcových skal jsou stopy po minulé nahodilé místní těžbě stavebního kamene.

Celá Česká křídová tabule má díky své geologické stavbě velmi dobré podmínky pro akumulaci podzemních vod. Díky dobré propustnosti turonských pískovců, která e výrazně zvětšena puklinami tektonického původu, patří Polomené hory k jedné z nejvýznamnějších zásobáren kvalitní pitné vody v České republice. Celé řešené území leží v Chráněné oblasti přirozené akumulace vod Severočeská křída. V krajinném celku D nejsou žádné stálé vodní toky. Většina roklí a dolů je suchá.

V krajinném celku potenciálně převládají bikové bučiny (*Luzulo*-Fagetum) a černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*).

Téměř celé území krajinného celku je pokryto rozsáhlými lesy. Jedná se zejména o lesy smíšené a méně o lesy jehličnaté, náležející k bukodubovému a dubobukovému lesnímu vegetačnímu stupni. V přirozené skladbě převažují bory a borové doubravy, které se vyskytují zejména na pískovcových plošinách a skalních hranách. Tyto lesy jsou charakteristické téměř stoprocentním zastoupením borovice lesní (*Pinus sylvestris*) s příměsí břízy bělokoré (*Betula pendula*) a kolísavým zastoupením dubu zimního (*Quercus petraea*), místy i se smrkem ztepilým (*Picea abies*). Vedle borů by v přirozených lesích měly vysoké zastoupení dubohabrové háje s dubem zimním a letním (*Quercus robur*) a habrem obecným (*Carpinus betulus*). Dalším v oblasti hojně zastoupeným typem jsou bučiny s dominujícím bukem lesním (*Fagus sylvatica*), které se vyskytují zejména na svazích otevřenějších údolí. Na dnech zaříznutých údolí (dolů) se vyskytují smrčiny se svou specifickou flórou, většinou se však jedná o kulturní smrčiny bez typického podrostu. Většina lesních porostů tvoří sázené kultury založené koncem 19. a začátkem 20. století.

V krajinném celku se vyskytuje množství památných a cenných stromů, zejména lip. Dále se zde objevují i význačné borovice, duby či buky. V ojedinělých odlesněných enklávách uvnitř krajinného celku, zvláště v lokalitách spojených se zástavbou, jsou vymezeny i plochy luk a pastvin, orná půda se zde prakticky nevyskytuje.

V krajinném celku výrazně převažují přírodní a přírodě blízké segmenty krajiny.

3.2.4.2 Kulturní a historická charakteristika

I přes prehistorické archeologické nálezy byl krajinný celek osidlován zejména kolonizací ve 12. až 14. století, kdy se území stalo součástí české kulturní krajiny a posléze bylo dosídleno i německými kolonizátory. Do tohoto období spadají také první písemné zmínky o zdejších a okolních sídlech: Dražejov (1402), Nedvězí (1356), Osinalice (1396), Vidim (1318), Dobřeň (1402) či Vlkov (1414). Zdejší území náleželo k panstvím Berků z Dubé, k hradu Dubá a Houska. Predikát „z Dubé“ používala nejvýznamnější větev rodu Ronovců. Tato šlechta původem ze Žitavy, byla vůdčí silou kolonizace severních Čech. V první polovině 13. století se dovídáme o prvních pánech z Dubé, kteří sídlili na hradu Dubá. Počátkem 14. století Berkové vybudovali Starý Berštejn (1437) a v letech 1553 - 1567 postavil Adam Berka zámek Nový Berštejn. První známá písemná zmínka o Housce pochází z konce 13. století, kdy byl založen Přemyslem Otakarem II. téměř souběžně s blízkým Bezdězem, druhá z roku 1316, kdy už byl hrad majetkem Hynka z Dubé. Roku 1402 došlo k rozdělení berkovského panství a panství Vidim společně s hradem Čápem připadlo Václavu Berkovi z Dubé. Během husitských válek se dominium nejsilnějšího rodu Berků z Dubé, ovládajícího téměř celé území dnešní CHKO, rozpadlo, došlo k majetkovým změnám a ke všeobecnému úpadku oblasti, kde zaniklo ke dvěma desítkám sídel. Od té doby mělo panství několik majitelů. Roku 1545 si dal vidimské panství společně s hradem Houska zapsat do zemských desek Tobiáš Hrzán z Harasova. Ještě v témže století došlo k rozdělení mezi bratry Jiřího a Václava. Později Jiřího syn Oldřich přikoupil k panství vidimskému, panství kokořínské a stránecké. Krátce patřil zdejší kraj i Albrechtu z Valdštejna. V 15. a 16. století se objevují v písemných pramenech nová sídla jako Kluk (1545). Majitelé zdejších panství se až do zrušení poddanství velmi rychle střídají.

V roce 1648 zpustošili celé území Švédové. Tehdy některá sídla zcela či zčásti zanikla. Jen velmi pomalu se sem na konci třicetileté války vracel život. Bylo založeno několik nových osad s pevným katastrem, někdy tak rozsáhlým, že k jeho obhospodařování vznikaly dceřinné osady a samoty (Osinalice - Nové Osinalice (1790) - Osinaličky (1790).

Po třicetileté válce nastalo na Kokořínsku, podobně jako v jiných částech tzv. vnitřních Sudet, období vnitřní kolonizace. Kolonizace probíhala od severu a zastavila se na budoucí jazykové hranici, jdoucí od Nosálova jižně přibližně po rozvodí Liběchovky a Pšovky, přičemž severozápadní část dnešní CHKO byla germanizována až po Liběchov (smíšené osídlení). V letech 1661-1700 došlo k radikální germanizaci celého zdejšího kraje a zvláště Vidimi, která byla více než z poloviny poněmčena. Pro následující dějiny oblasti je významné, že vývoj českého a německého etnika probíhal od vnitřní kolonizace již odděleně. V tomto krajinném celku převažovalo německé osídlení.

Po třicetileté válce se v kraji rozšířilo pěstování chmele. Horní patra domů sloužila jako komory, v nichž se chmel sušil. Největší rozmach pěstování chmele – odrůdy zvané Dubský zeleňák nastal na celém Dubsku v druhé polovině 19. století. Chmel vozili zemědělci z Nedvězí i ostatních obcí na trhy konané každoročně během podzimu do městečka Dubá. Do pískovce, kterého je všude kolem dostatek se hloubily sklepy či chlévy. Skalní byty a uměle vytvořené skalní prostory jsou pro zdejší kraj typické.

Díky absenci železnice zůstal zachován zemědělský charakter oblasti, který umožnil konzervaci krajiny, architektury a typu osídlení nejen do roku 1945, ale v podstatě do dnešní doby. V území je dochována řada registrovaných kulturních nemovitých památek a množství objektů tradiční lidové architektury. Některé ze zdejších sídel si výrazně dochovaly svůj tradiční ráz.

Po vytvoření samostatného Československa vypukl odpor pohraničních Němců k nově vzniklému státu. V listopadu 1918 byla nelegálně vyhlášena autonomní oblast Deutsch - Böhmen, která Československou republiku bojkotovala. Situace se uklidnila a vyřešila až následujícího roku. Po převratu se zásadním způsobem změnila půdní držba.

V roce 1936 až 1938 zesílily v oblasti nacionální tendence, které byly korunovány připojením části Liběchovska k Sudetům a Německu. Hranice Čech a Sudet vedla po hřebeni od Osinalického sedla k lesu Království a Tupadlům. V trase hranice se unikátně zachovala část pohraničního opevnění tzv. řopíky, včetně nedokončených staveb.

Po druhé světové válce byl majetek vysídlených Němců zkonfiskován a prodáván pod cenou českým zájemcům, nastala doba poslední „kolonizace“ občany české a slovenské národnosti a repatrianty českého původu z Podkarpatska a Balkánu. Poválečné dosídlení českým obyvatelstvem nedosáhlo takového počtu usedlíků jako před válkou a naopak se vlivem odchodu lidí do průmyslových oblastí ještě snižovalo. V této době postupně začal prodej domů k rekreačním účelům, k nimž jsou z větší části využívány dodnes.

3.2.4.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti

Krajinný celek vyplňuje vnitřní část CHKO a představuje nejvýraznější charakter nepřehledné lesnaté skalní krajiny s dramatickými údolími a drobnými náhorními bezlesými polohami s velmi řídkým venkovským osídlením a s obcemi vynikajícími dochovanou urbanistickou strukturou a stavbami lidové architektury. Krajina vyniká jedinečnými přírodními i estetickými hodnotami, uzavřeností prostorů zaříznutých údolí a překvapivými scenériemi členité prostorové skladby.

Obce, jakými jsou např. Nedvězí, Střezivojice, Nové Osinalice nebo Vidim, vytvářejí v krajině harmonické enklávy osídlení. Velká část území je neosídlená a zemědělsky neobdělávaná a vyniká přírodě blízkými scenériemi, skalními partiemi a skalními dominantami a je převážně lesnatá. Členitý skalnatý terén a lesní porosty charakterizují největší měrou obraz této krajiny.

Obr. 3.2.23: Výhled z lokality Nad Kukačkou. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.2.24: Dolní Vidim. *(Foto: ATELIER V)*

3.2.4.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků dle významu	klasifikace znaků dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf Polomených hor v Dokeské pahorkatině	**XXX**	**XX**
A.2.2	Cenné skalní útvary, skalní města, stěny, osamocené skály	**XXX**	**XXX**
A.2.3	Velké plochy smíšených a jehličnatých lesů	**XXX**	**X**
A.2.4	Fragmenty cenné lesní vegetace, zejména bory	**X**	**XX**
A.2.5	Okraje lesů (ekoton) kolem nezalesněných ostrůvků (luk)	**XX**	**XX**
A.2.6	Fragmenty luk a pastvin, příp. sadů a zahrad ve vazbě na řídké osídlení	**X**	**X**
A.2.7	Množství cenných stromů, zejména lip (ve vazbě na zástavbu)	**X**	**X**
A.2.8	Lokality cenné vegetace (xerotermní lokality skalních okrajů, dna dolů...)	**X**	**XX**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek (VPZ Nové Osinalice)	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel středověkého původu	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura většiny sídel	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**

B.2.5	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy, chaty, horolezectví...)	**XX**	**X**
B.2.6	Periferní charakter „vnitřních Sudet“ (zaniklé obj., chybějící infrastruktura)	**XX**	**X**
B.2.7	Pozůstatky tradičního zemědělství (chmelařské domy...)	**X**	**X**
B.2.8	Drobná sakrální architektura (kaple v Dražejově, v Osinalicích křížky, pomníčky...)	**X**	**X**
B.2.9	Skalní prostory, byty, sklepy...	**X**	**XX**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Vizuálně uzavřená lesnatá krajina skalnatých dolů a skalních dominant	**XXX**	**XXX**
C.2.2	Výrazný vizuální projev přírodě blízkých partií v exteriéru i v interiérech krajinného celku (PR Mokřady Horní Liběchovky, PP Osinalické bučiny, PP Špičák u Střezivojic)	**XX**	**XXX**
C.2.3	Harmonický soulad zástavby a krajiny v rámci lesních porostů	**XX**	**XX**
C.2.4	Cenné scenérie sídel s dochovanou strukturou zástavby a s dochovanými tradičními stavbami	**XX**	**XXX**
C.2.5	Souvislé celky krajiny bez osídlení a bez rušivých prvků	**XX**	**XX**

3.2.4.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC D

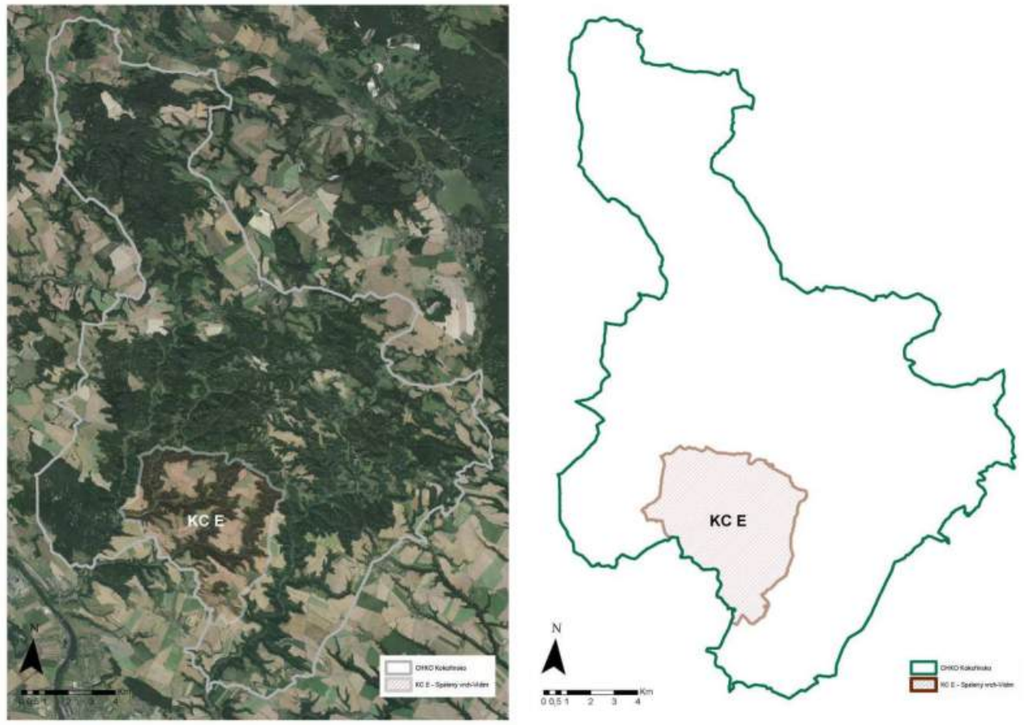
Jedná se o území, které je přístupné z důležitých koridorů údolí Liběchovky, Kokořínského dolu, ale které není uvnitř díky velmi členitému terénu fragmentováno motorovými komunikacemi. V převaze přírodě blízkého charakteru krajiny a výraznosti osamocených obcí zapojených do krajinného rámce spočívají hlavní hodnoty, které musí být předmětem ochrany.

Ochrana krajinného rázu spočívá ve vyloučení výstavby a stavebních zásahů do krajiny mimo bezprostřední kontakt se stávající zástavbou, resp. výrazné omezení nebo vyloučení nové výstavby v tradičních vesnických sídlech vynikajících architektonickými a estetickými hodnotami. Zejména sídla s výjimečným zasazením do krajiny je třeba chránit z hlediska harmonie zapojení do krajinného rámce a harmonie měřítka.

Jedná se o následující **zásady ochrany krajinného rázu**, z nichž některé jsou obecně použitelné **pro ochranu přírody a krajiny** a některé **pro územně plánovací činnost**:

znaky dle §12	**cíle** **rámcové podmínky ochrany krajinného rázu**
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana vizuálního projevu urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby včetně architektonického výrazu v krajinné scéně. ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby a to zejména v obcích Vidim, Dobřeň, Nové Osinalice, Nedvězí a dalších (viz tabulky obcí) ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu lidové architektury ○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí

3.2.5 KC E Spálený vrch - Vidim

Obr. 3.2.25, 3.2.26: Krajinný celek E. *(ATELIER V)*

Obr. 3.2.27: Krajinný celek E. *Simulace šikmého leteckého snímku z výšky 3,5 km. (Google Earth)*

Krajinný celek E leží v jihozápadní části CHKO, v segmentu krajiny mezi údolími Liběchovky (KC B) a Pšovky (KC F). Na jihu je vymezen hranicemi CHKO. Na východě vede hranice od jihu po silnici III. třídy Lhotka-Vysoká. Tu opouští západně od Štileckého a obíhá od východu zástavu Bosyně, aby se severně od Bosyně napojila na silnici III. třídy Vysoká-Kokořín-Jestřebice. V lokalitě Malá Jestřebice se ze silnice stáčí na západ a vede po lesní cestě k Šemanovickému dolu, kde se napojuje na modrou turistickou trasu, po které vede až do Vidimi. Zde se již jedná o hranici

s krajinným celkem D. Od lokality Pod Horní Vidimí pokračuje krátce na sever, po žluté turistické trase, obchází Vidim od severu a západně od Vidimi se napojuje na silnici III. třídy Vidim-Nové Osinalice. Zde se připojuje opět modrá turistická značka, po které vede hranice krajinného celku dále na západ až k lokalitě Království. Zde končí hranice s krajinným celkem D a začíná hranice s krajinným celkem B, která vede na jih, po modré turistické trase přes Královku až do Tupadel. U Tupadel odbočuje na jihovýchod a je ukončena u vrchu Na Šitole, na hranicích CHKO.

3.2.5.1 Přírodní charakteristika

Krajina v KC E je charakterizována specifickým reliéfem Polomených hor v Dokeské pahorkatině. Georeliéf Polomených hor lze označit za erozně denudační a jeho vznik je z velké části podmíněn litologickým charakterem křídových, terciérních a kvartérních hornin. Polomené hory mají ráz členité pahorkatiny až ploché vrchoviny. Lze je označit za strukturní stupňovinu s hustou sítí kaňonovitých údolí. Základní rysy reliéfu určuje vztah dvou hlavních skupin povrchových tvarů, plošin a hluboce zahloubených, často několikapatrových paralelních údolí, vzniklých zejména vodní erozí (Hluboký důl, Vidimský důl, Sitenský důl, Zimořský důl, Truskavenský důl, Šemanovický důl). Významnými body jsou Spálený vrch (374,4 m), Bručka (311 m), Kozinka (323,7 m), Na oboře (289,5 m), Kamorsko (260,0 m), Na Šitole (294,6 m) a další. Z hlediska typologie krajiny dle reliéfu patří krajinný celek mezi krajiny skalních měst a krajiny rozřezaných údolí. Skalní města patří mezi tvz. Dubské skály (skály u Vidimi, u Šemanovic, u Dolní Zimoře, a další).

Geologický podklad tvoří zejména mezozoické horniny (pískovce, jílovce) a horniny kvartérní (hlíny, spraše, písky, štěrky). Plošiny jsou kryty často mocnými vrstvami kvartérních spraší. Základní typy půd úzce souvisejí s půdotvornými substráty. Na převážně fyzikálních rozpadech křemenných pískovců se vyskytují kyselé rankery, podzolované kambizemě a podzoly. Pro tento kraj typické kvádrové pískovce s kaolinickým tmelem jsou většinou porózní a měkké a snadno podléhají denudačním vlivům. Pískovcové věže bývají proto relativně nízké, s oblými a málo členitými vrcholky. Tam, kde byl pískovec zpevněn železitým nebo křemenitým tmelem, vznikly selektivním zvětráváním často velmi zajímavé útvary. Skalní města se na území Dubských skal nevyskytují v tak typických formách jako třeba v Českém ráji. Významné prvky skalních měst, osamělé skály (Švédská věž), rokle (Umrlční rokle, Oběšenka), skalní výchozy a stěny, se vyskytují zejména v Sitenském, Zimořském, Truskavenském, Šemanovickém a Vidimském dole. Pískovcové věže jsou většinou rozmístěny na úbočích roklí a dolů a mívají proto relativně nízké náhorní a vyšší údolní stěny. Dubské skály nejsou zpravidla tak mohutné jako skály v jiných pískovcových oblastech a často stojí v obtížně přístupném a rozlehlém terénu.

Na hranách skal (např. na stráních Hlubokého dolu či Truskavenského dolu) vznikají xerotermní lokality s výskytem vzácných a ohrožených společenstev organismů typických pro tyto biotopy včetně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (např. kosatec bezlistý, koniklec luční, třemdava bílá). Na četných místech odkryvu pískovcových skal jsou stopy po minulé nahodilé místní těžbě stavebního kamene.

Celá Česká křídová tabule má díky své geologické stavbě velmi dobré podmínky pro akumulaci podzemních vod. Celé řešené území leží v Chráněné oblasti přirozené akumulace vod Severočeská křída. V krajinném celku E nejsou žádné stálé vodní toky. Většina roklí a dolů je suchá.

V krajinném celku potenciálně převládají bikové bučiny (*Luzulo-Fagetum*), lipové doubravy (*Tilio-Betuletum*), ojediněle černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*).

Na svahy dolů jsou vázány plochy zejména smíšených, ojediněle jehličnatých či listnatých lesů (Hluboký důl). Lesní porosty spadají převážně do borové lesní oblasti. V přirozené skladbě převažují bory a borové doubravy, které se vyskytují zejména na pískovcových plošinách a skalních hranách. Tyto lesy jsou charakteristické téměř stoprocentním zastoupením borovice lesní (*Pinus sylvestris*) s příměsí břízy bělokoré (*Betula pendula*) a kolísavým zastoupením dubu zimního (*Quercus petraea*), místy i se smrkem ztepilým (*Picea abies*). Na zachovalých stráních se společenstvy svazu *Bromion erecti* se vyskytuji zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů (např. prostřelenec křížatý, zvonek boloňský, užovka hladká). Odlesněné polohy plošin pokrývá zejména orná půda. V krajinném celku se vyskytuje množství památných a cenných stromů, zejména lip.

Na hranice CHKO krajina přírodního parku Rymáň s charakteristickými prvky, jakými jsou lesní porosty, dřeviny rostoucí mimo les, pásy křovin oddělující jednotlivá pole a xerotermní stráně s teplomilnou květenou.

V krajině krajinného celku se střídají plochy přírodě blízkého charakteru ve vazbě na doly a zemědělské plochy orné půdy na vyvýšených plošinách.

3.2.5.2 Kulturní a historická charakteristika

Krajinný celek byl osidlován zejména kolonizací ve 12. až 14. století, kdy se území stalo součástí české kulturní krajiny. Do tohoto období spadají také první písemné zmínky o zdejších a okolních sídlech: Vidim (1318), Sitné (1363), Truskavna (1379), Kokořín (1320), Vysoká (1227), Bosyně (1356) či Chodeč (1352). Velká část zdejšího území náležela k panstvím Berků z Dubé, k hradům Dubá, Kokořín a Houska (např. Vysoká patřila českým královnám, k panství Mělnickému). Predikát „z Dubé“ používala nejvýznamnější větev rodu Ronovců. Tato šlechta původem ze Žitavy, byla vůdčí silou kolonizace severních Čech. V první polovině 13. století se dovídáme o prvních pánech z Dubé, kteří sídlili na hradu Dubá. Počátkem 14. století Berkové vybudovali Starý Berštejn (1437) a v letech 1553 - 1567 postavil Adam Berka zámek Nový Berštejn. Kokořín vlastnili Berkové z Dubé přes sto let. Pravděpodobně v první polovině 14. stol. postavili na skalním ostrohu nad údolím Pšovky nový hrad Kokořín, který používali jako své sídlo a centrum panství asi do poloviny 16. stol. Po pánech z Dubé se ve vlastnictví Kokořína vystřídala řada majitelů.

Během husitských válek se dominium nejsilnějšího rodu Berků z Dubé, ovládajícího téměř celé území dnešní CHKO, rozpadlo, došlo k majetkovým změnám a ke všeobecnému úpadku oblasti, kde zaniklo ke dvěma desítkám sídel. Po pánech z Dubé se ve vlastnictví oblasti vystřídala řada majitelů. Z původní místní drobné šlechty se až do konce 16. století udrželi Hrzánové z Harasova a zchudlí Berkovci, kteří však na krátké období před třicetiletou válkou získali zpět část původních držav i bývalé moci. Krátce patřil zdejší kraj i Albrechtu z Valdštejna. V 15. až 17. století se objevují v písemných pramenech nová sídla jako Šemanovice (1444), Březinka (1517) či Zimoř (1640).

V roce 1648 zpustošili celé území Švédové. Tehdy některá sídla zcela či zčásti zanikla. Jen velmi pomalu se sem na konci třicetileté války vracel život. V 18. století vznikla nová sídla jako Janova Ves (1798) či Nové Tupadly (1790).

Po třicetileté válce nastalo na Kokořínsku, podobně jako v jiných částech tzv. vnitřních Sudet, období vnitřní kolonizace. Kolonizace probíhala od severu a zastavila se na budoucí jazykové hranici, jdoucí od Nosálova jižně přibližně po rozvodí Liběchovky a Pšovky, přičemž severozápadní část dnešní CHKO byla germanizována až po Liběchov (smíšené osídlení). V letech 1661-1700 došlo k radikální germanizaci celého zdejšího kraje a zvláště Vidimi, která byla více než z poloviny poněmčena. Jihovýchodní část krajinného celku zůstala česká. Pro následující dějiny oblasti je významné, že vývoj českého a německého etnika probíhal od vnitřní kolonizace již odděleně.

Rekatolizace celé oblasti narážela na odpor protestantů, kteří zde ve značném rozsahu persistovali až do vydání tolerančního patentu r. 1781, aby poté založili silné toleranční sbory (Vysoká).

Období třicetileté války se stalo zlomem ve zdejším tradičním odvětví zemědělství - vinohradnictví. Válka způsobila devastaci vinohradů a zánik historických viničných poloh, z nichž dodnes víme jen o některých (okolí Vysoké). Absence zdroje lidového alkoholického nápoje vedla k zavádění do té doby nepříliš rozšířeného chmele, vzniku tyčkových chmelnic, v řešeném celku většinou maloplošných, a nebývalému rozvoji várečného práva. Největší rozmach pěstování chmele – odrůdy zvané Dubský zeleňák - nastal v druhé polovině 19. století. Chmel vozili zemědělci na trhy konané každoročně během podzimu do městečka Dubá. Po celé oblasti vedl rozvoj chmelnic i ke vzniku specifické architektury (chalupy a statky s typickými sušárnami chmele na půdách).

Do pískovce, kterého je všude kolem dostatek, se hloubily skalní byty, sklepy či chlévy (Kokořín, Truskavna, Březinka, Šemanovice, Vidim...). Skalní byty a uměle vytvořené skalní prostory jsou pro zdejší kraj typické.

Díky absenci železnice zůstal zachován zemědělský charakter oblasti, který umožnil konzervaci krajiny, architektury a typu osídlení nejen do roku 1945, ale v podstatě do dnešní doby. V území je dochována řada registrovaných kulturních nemovitých památek a množství objektů tradiční lidové architektury. Některé ze zdejších sídel si výrazně dochovaly svůj tradiční ráz.

V letech 1936 až 1938 zesílily v oblasti nacionální tendence, které byly korunovány připojením části celku k Sudetům a Německu. Hranice Čech a Sudet vedla po hřebeni od Osinalického sedla k lesu Království a Tupadlům. V trase hranice vedoucí po západní hranici krajinného celku se unikátně zachovala část pohraničního opevnění tzv. řopíky, včetně nedokončených staveb.

Po druhé světové válce byl majetek vysídlených Němců zkonfiskován a prodáván pod cenou českým zájemcům. Poválečné dosídlení českým obyvatelstvem nedosáhlo takového počtu usedlíků jako před válkou a naopak se vlivem odchodu lidí do průmyslových oblastí ještě snižovalo. V této době postupně začal prodej domů k rekreačním účelům, k nimž jsou z větší části využívány dodnes. Území dnes patří k významným rekreačním oblastem.

3.2.5.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti

Oblast vytváří náhorní polohu rozřezanou hlubokými údolími mezi koridorem Kokořínského dolu a koridorem Liběchovky. Nad pravým břehem Pšovky leží terénní předěl – rozvodí Pšovky a Liběchovky, a proto všechna údolí (Šemanovický důl, Truskavenský důl, Sitenský důl a další) směřují k západu, do údolí Liběchovky. Mezi zářezy dolů se rozkládají náhorní polohy se zemědělskou půdou. Krajina má proto větší otevřenost a větší měřítko než většina území CHKO. Vesnická sídla leží v náhorní poloze na okrajích zemědělské půdy a mají různorodou kvalitu zástavby. Některá z nich, jako Truskavna, Šemanovice nebo Vidim, mají dochovanou urbanistickou strukturu a cenné stavby lidové architektury, jiné (Sitné) mají vedle tradičních objektů větší množství objektů přestavěných. Směrem k Vysoké se typický charakter krajiny vytrácí a nabývá charakteru zemědělské krajiny s otevřenými panoramaty a s velmi různorodou zástavbou obcí (Vysoká).

Estetické hodnoty tkví v kontrastu přehledných náhorních poloh a hluboce zaříznutých dramatických údolí, v kontrastu otevřených a uzavřených prostorů, kontrastu širokých panoramatických pohledů a proměnlivých dílčích scenérií. Spočívají též v působivosti přírodě blízkých scenérií skalnatých údolí a v mimořádné harmonii zástavby a krajinného rámce (Truskavna).

Obr. 3.2.28: Zemědělská krajina jižně od Vidimi *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.2.29: Horní Vidim. *(Foto: ATELIER V)*

3.2.5.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf Polomených hor, střídání vyvýšených plošin a dolů	**XXX**	**XX**
A.2.2	Cenné skalní útvary, skalní města, stěny, osamocené skály	**XX**	**XXX**
A.2.3	Lokality cenné vegetace (xerotermní lokality skalních okrajů, svahy dolů...)	**X**	**XX**
A.2.4	Velké plochy zejm. smíšených lesů vázaných na svahy a údolí	**XXX**	**X**
A.2.5	Památné a cenné stromy, zejména lípy	**X**	**X**
A.2.6	Fragmenty luk a pastvin příp. sadů a zahrad ve vazbě na řídké osídlení	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek (VPZ Sitné, VPZ Vidim...)	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel leckdy středověkého původu	**X**	**XX**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura většiny sídel	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy, chaty, penziony...)	**XX**	**X**
B.2.7	Periferní charakter „vnitřních Sudet“ (zaniklé obj., chybějící infrastruktura)	**X**	**X**
B.2.8	Pozůstatky tradičního zemědělství (chmelařské domy, sušárny chmele...)	**X**	**X**
B.2.9	Skalní byty, sklepy či chlévy (Kokořín, Truskavna, Březinka, Šemanovice, Vidim), skalní hrádek Klemperka, zbytky skalního hradu u Vidimi	**X**	**XX**
B.2.10	Dílčí kulturní dominanty (kostel svatého Václava a evangelický kostel ve Vysoké, zámek ve Vidimi...)	**X**	**XX**

B.2.11	Ojedinělá drobná sakrální architektura (kapličky, křížky, pomníčky...)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Kontrast otevřených ploch zemědělské krajiny a hlubokých zaříznutých údolí členících krajinu do výrazných segmentů	**XX**	**XX**
C.2.2	Přechod do zcela otevřené zemědělské krajiny v jižní části (Vysoká)	**XX**	**X**
C.2.3	Přítomnost zemědělských obcí bez výrazných hodnot lidové architektury	**XX**	**X**
C.2.4	Přítomnost obcí s dochovanou urbanistickou strukturou a cennými stavbami lidové architektury	**XX**	**XXX**
C.2.5	Výrazná harmonie zástavby a krajinného rámce u některých obcí (Truskavna, Šemanovice)	**XX**	**XX**
C.2.6	Scenérie přírodě blízkých partií v zářezech údolí a v ZCHÚ (PP Želízky, PP Stráně Truskavenského dolu, PP Na Oboře	**XX**	**XXX**

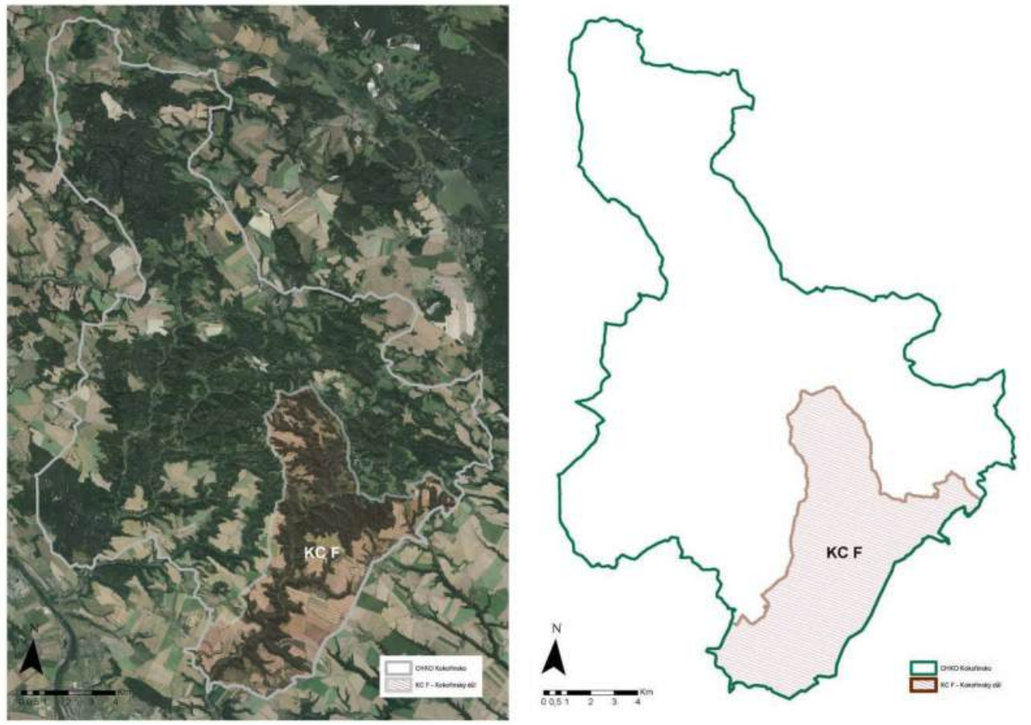
3.2.5.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC E

Krajinný celek představuje krajinný segment v jižní části CHKO s poměrně rozmanitým charakterem. Část celku představuje lesnatá krajina skalnatých údolí s harmonicky působícími sídly na jejich terénních hranách. Velká část má však charakter zemědělské krajiny a to nejenom náhorní plošiny mezi zaříznutými údolími, ale zejména jižní část oblasti kolem Vysoké. Cílem ochrany krajinného rázu bude zachování kontrastu otevřené nezastavěné krajiny mezi zaříznutými údolími a zachování obrazu cenných venkovských sídel - dochované urbanistické struktury sídel a tradiční lidové architektury. Zejména sídla s výjimečným zasazením do krajiny je třeba chránit z hlediska harmonie zapojení do krajinného rámce a harmonie měřítka.

Jedná se o následující **zásady ochrany krajinného rázu**, z nichž některé jsou obecně použitelné **pro ochranu přírody a krajiny** a některé **pro územně plánovací činnost**:

znaky dle §12	**cíle** **rámcové podmínky ochrany krajinného rázu**
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana základního rozložení ploch v krajině (zemědělské plochy, lesní porosty, zastavěné území), urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby v krajinné scéně. ○ Omezení možnosti plošného rozvoje zástavby v obcích III. Kategorie ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby a to zejména v obcích Truskavna, Šemanovice, Vidim ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu kulturních dominant. ○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí

3.2.6 KC F Kokořínský důl

Obr. 3.2.30, 3.2.31: Krajinný celek F. *(ATELIER V)*

Obr. 3.2.32: Krajinný celek F. *Simulace šikmého leteckého snímku z výšky 3,5 km. (Google Earth)*

Těžištěm krajinného celku F je tok Pšovky, svahy jejího údolí a přilehlé náhorní polohy. Na jihozápadě, jihu a východě tvoří hranici krajinného celku hranice CHKO. Severní hranice s krajinným celkem C začíná u obce Lobeč. Vede na sever po modré turistické trase a potom po lesní cestě do Libovic, odkud pokračuje na západ po silnici III. třídy Libovice-Ráj. Od osady Ráj postupuje na severozápad po silnici č. 259 až ke křížení se silnicí III. třídy Střezivojice-Blatce. Zde

začíná hranice s krajinným celkem D, která vede na jih po silnici III. třídy až do osady Dobřeň. Od Dobřeně pokračuje hranice krajinného celku na jih po lesní cestě až k modré turistické trase. Krátce vede v trase turistické trasy, ale již v lokalitě Šemanovický důl se opět stáčí k jihovýchodu do osady Malá Jestřebice, odkud vede na jih po silnici III. třídy Jestřebice-Kokořín-Vysoká. Před Vysokou odbočuje na jih, obíhá od východu zástavbu Bosyně a jižně od Bosyně navazuje na silnic III. třídy Vysoká-Lhotka. Po ní dobíhá až k hranicím CHKO.

3.2.6.1 Přírodní charakteristika

Osou krajinného prostoru F je tok Pšovky s přítokem potoka Žebráku s přiléhajícími údolími a svahy (Kokořínský důl), na které navazují přilehlé vyvýšené plošiny. Specifický georeliéf Polomených hor lze označit za erozně denudační a jeho vznik je z velké části podmíněn litologickým charakterem křídových, terciérních a kvartérních hornin. Polomené hory mají ráz členité pahorkatiny až ploché vrchoviny. Lze je označit za strukturní stupňovinu s hustou sítí kaňonovitých údolí. Základní rysy reliéfu určuje vztah dvou hlavních skupin povrchových tvarů, plošin a hluboce zahloubených, často několikapatrových údolí, vzniklých zejména vodní erozí (Nebuželský důl, Vrbodol, Vojtěšský důl, Hrubý důl, Pohádkový důl, Údolí Bílých skal, Dobřeňský důl a další). Významnými body jsou Zbrázděný vrch (366,7 m), Špičák (378,9 m), Na záhoří (338,4 m), Na sekerkách (332,0 m) a další. Propustnost křemenných pískovců a puklinatost umožnily vznik husté sítě kaňonovitých údolí až menších skalních měst (u Mšena, Vojtěchova...), v nichž se důsledkem teplotní inverze projevuje zvrat vegetačních pásem (tzv. vegetační inverze). Z hlediska typologie krajiny dle reliéfu patří krajinný celek mezi krajiny skalních měst a mezi krajiny rozřezaných údolí.

Rozsahem největší část krajinného celku tvoří křídové sedimenty – pískovce jizerského souvrství (střední – zčásti svrchní turon). Lze v něm rozlišit tři litologické jednotky převážně charakteru inverzních, do nadloží hrubnoucích cyklů. Z kvartérních sedimentů jsou rozsahem nejvýznamnější pokryvy převážně spraší a sprašových hlín a na příkřejších svazích deluvioeolické sedimenty. Úpatí svahů pokrývají místy svahové sedimenty. Nejmladší jsou fluviální hlinitopísčité sedimenty niv a litologicky podobné sedimenty morfologicky významných splachových údolí. Základní typy půd úzce souvisejí s půdotvornými substráty. Na převážně fyzikálních rozpadech křemenných pískovců se vyskytují kyselé rankery, podzolované kambizemě a podzoly. Pro tento kraj typické kvádrové pískovce s kaolinickým tmelem jsou většinou porózní a měkké a snadno podléhají denudačním vlivům. Pískovcové věže bývají proto relativně nízké, s oblými a málo členitými vrcholky. Tam, kde byl pískovec zpevněn železitým nebo křemenitým tmelem, vznikly selektivním zvětráváním často velmi zajímavé útvary. Selektivním zvětráváním vznikly dík přítomnosti železitých pískovců a slepenců tzv. pokličky (ústí kaňonu Močidla do Kokořínského dolu, u cesty mezi Vojtěchovem a Jestřebicí). Podobnou genezi mají skalní brány (ústí Kaninského dolu do Kokořínského), skalní okna, svědecké skály, římsy aj. Pseudokrasové jevy jsou reprezentovány dutinami, skalními výklenky, převisy (Krápník, Tisícový kámen), jeskyněmi, zčásti zvýrazněnými lidskou činností (Obraznice), žlábkovými pseudoškrapy a voštinami na povrchu pískovců. Významnými prvky skalních měst jsou i osamělé skály (Sněhurka a sedm trpaslíků, Svícen, Markýza, Baron, Hraběnka, Komorná, Věže přátel přírody, Skalní zub, Dvojče, Obří hlava a žába, Papež, Strážce bludiště a další), rokle (Ražkova, Jánošíkova, Pastuší, Náckova, Babí, Boudecká, Apatyka, Močidla a další), hřbety a zářezy.

Významným činitelem v krajině KC F je tok Pšovky s přítokem Žebrák, který dosud přirozeně meandruje, zčásti protéká hlubokými kaňonovitými údolími a zčásti plochou nivou. V nivě Pšovky jsou zastoupeny cenné mokřady nejrůznějších typů – prameniště, vodní toky, mokřadní olšiny, olšovo-jasanové luhy, rákosiny, slatiniště, mokřadní louky a také řada tůní a rybníků. Plošně nejrozsáhlejší jsou olšiny, rákosiny a ostřicové mokřady. Pšovka není na většině toku regulována, v řadě míst meandruje a v některých úsecích protéká téměř celou nivou bez znatelného koryta. Mokřady Pšovky jsou obývány unikátní faunou bezobratlých živočichů, kteří se v České republice nikde jinde nevyskytují. Z obratlovců je nejvýznamnějším obyvatelem Pšovky ryba sekavec *Cobitis elongatoides*, dalšími typickými obyvateli mokřadů jsou obojživelníci. Mokřady na Kokořínsku nejsou naopak příliš atraktivní pro vodní ptáky.

Celá Česká křídová tabule má díky své geologické stavbě velmi dobré podmínky pro akumulaci podzemních vod. Celé řešené území leží v Chráněné oblasti přirozené akumulace vod Severočeská křída. V údolních nivách se projevuje přítomnost pramenů (Ladčin) a zastřených výronů podzemních vod vznikem mokřadů a zamokřených luk. Na Pšovce se také objevuje několik rybníků (Velký Lhotecký, Kačírek, Špaček, Pivovarský)

V krajinném celku potenciálně převládají bikové bučiny (*Luzulo-Fagetum*) a na jihu lipové doubravy (*Tilio-Betuletum*).

Většinu krajinného celku, kromě okrajových partií a menších enkláv, pokrývají plochy zejména smíšených, ojediněle jehličnatých (místy i listnatých) lesů. Lesní porosty spadají převážně do borové lesní oblasti. V přirozené skladbě převažují bory a borové doubravy, které se vyskytují zejména na pískovcových plošinách a na skalních hranách. Tyto lesy jsou charakteristické téměř stoprocentním zastoupením borovice lesní (*Pinus sylvestris*) s příměsí břízy bělokoré (*Betula pendula*) a kolísavým zastoupením dubu zimního (*Quercus petraea*), místy i se smrkem ztepilým (*Picea abies*). Odlesněné polohy plošin lemujících zalesněné doly a několik menších enkláv uvnitř lesů pokrývá zejména orná půda. V krajinném celku se vyskytuje množství památných a cenných stromů, zejména lip, ale i smrky.

V krajině krajinného celku se střídají plochy přírodě blízkého charakteru ve vazbě na doly a zemědělské plochy orné půdy na vyvýšených plošinách v okrajových polohách krajinného celku.

3.2.6.2 Kulturní a historická charakteristika

Nejintenzivnější pravěké osídlení se soustředilo v úrodné Mělnické kotlině, naopak severněji položená oblast Polomených hor byla takřka neobydlena. Přesto i zdejší krajina, jejíž jižní část leží na styku bohatého zemědělského Mělnicka a lesnatého Kokořínska, byla osidlována již od pravěku a řada dnešních sídel vznikla na místě staršího pravěkého či staroslovanského osídlení (neolitické sídlištní objekty kultury s vypíchanou keramikou u Nebužel, pravěké i staroslovanské hradiště u Hradska, nálezy únětické kultury a kultury popelnicových polí u Vrbodolu, v okolí Stránky, Kaniny, Hradska a Mšena...).

Slovanský lid přišel do těchto míst pravděpodobně v 5.-6. století (mšenská plošina**)**. Augustin Sedláček k osadě Hradsko lokalizuje hradiště *Canburg*, které bylo dle franckých rukopisů na počátku 9. stol. marně obléháno. Kolonizací ve 12. - 14. století se území stalo součástí české kulturní krajiny a posléze bylo dosídleno i německými kolonizátory. Do tohoto období spadají také první písemné zmínky o zdejších a okolních sídlech: Mšeno (1306), Sedlec (1237), Hradsko (1217), Jestřebice (1407), Dobřeň (1402), Střezivojice (1407), Kokořín (1320), Kanina (1237), Nebužely (1227) či Střemy (1245). Zdejší území náleželo k panstvím Berků z Dubé - nejvýznamnější větvi rodu Ronovců, jež byla vůdčí silou kolonizace severních Čech, kteří rozvíjeli své državy v oblasti Doks, Dubé, Bělé a Mšena - k hradům Dubá, Houska a Kokořín. Některá sídla byla povinována královskému hradu Bezděz (Lobeč). Jih území (Nebužely) náležely pražskému svatojiřskému klášteru.

O prvních pánech z Dubé se dovídáme v první polovině 13. století, kdy sídlili na hradu Dubá. Počátkem 14. století vybudovali Starý Berštejn (1437) a v 16. století zámek Nový Berštejn. První známá písemná zmínka o Housce pochází z konce 13. století, kdy byl založen Přemyslem Otakarem II. téměř souběžně s blízkým Bezdězem. V roce 1316 už byl hrad majetkem Hynka z Dubé. Hrad Kokořín byl postaven ve 2. čtvrtině 14. století na okraji panství pánů z Dubé, pravděpodobně Hynkem Berkou z Dubé. Hrad byl potom používán asi do poloviny 16. století.

Během husitských válek se dominium nejsilnějšího rodu Berků z Dubé, ovládajícího téměř celé území dnešní CHKO, rozpadlo, došlo k majetkovým změnám a ke všeobecnému úpadku oblasti, kde zaniklo ke dvěma desítkám sídel.

Na počátku 17. století náležela značná část krajinného celku nakrátko k panství Albrechta z Valdštejna, po jeho smrti se na zdejších panstvích vystřídalo množství majitelů. V roce 1648 zpustošili celé území Švédové. Tehdy některá sídla zcela či zčásti zanikla. Jen velmi pomalu se sem na konci třicetileté války vracel život. Rekatolizace probíhala v oblasti velmi těžce. Blízkost lesů nahrávala úkrytu tajných evangelíků.

Období třicetileté války bylo zlomem i ve zdejším tradičním odvětví zemědělství, vinohradnictví. Válka způsobila devastaci vinohradů a zánik historických viničních poloh. Poválečná doba vedla k zavádění do té doby nepříliš rozšířeného chmele, vzniku tyčkových chmelnic a nebývalému rozvoji várečného práva. Chmel se zde pěstoval již odpradávna, jeho pěstování bylo vydatně podporováno českými králi. Když se chmelu nedařilo, chmelnice se zrušily a nasadily sady. Ty se po čase vykácely a znovu se zřídily chmelnice a cyklus se opakoval. Největší rozmach chmelařství nastal v 19. století, pěstoval se zde zejména „červeňák“ neboli „vuglík“ a také tradiční „zeleňák“. Zejména v severní části Kokořínska, na Dubsku, se pěstoval tzv. dubský zelený chmel, což znamenalo rozkvět celé oblasti Dubska. Na Mšensku hrálo významnou roli i ovocnářství. Doly a úpady byly osázeny ovocnými stromy, nejvíce jabloněmi, hrušněmi, třešněmi a švestkami. Chmelařství zde zaniklo definitivně až v časech druhé světové války, kdy okupanti nařídili chmelnice vytrhat a zasít obilí. Ve starších dobách se ve Mšeně a okolí pěstoval též len, nejen pro vlastní potřebu, ale i na prodej.

Historické prameny se zmiňují o více než dvaceti mlýnech a pilách na Pšovce. Jen na úseku od pramene k hranici CHKO Kokořínsko u Lhotky bylo v provozu cca čtrnáct objektů. Poslední z nich byly funkční ještě v 50. letech.

Od 17. století také vznikly nové lokality jako Ráj (zmiňovaný poprvé 1609), Klučno (1705), Brusné (1790), Vojtěchov (1720), Romanov (1708), Kokořínský Důl, Kaninský Důl, Kokořínek, Rapín, Hlučov (1834) a další. Postupné upadání chmelařství po roce 1900 znamenalo ekonomický i demografický pokles. Až do konce 30. let 20. století hrála zejména na Dubsku významnou roli ve výrobě a prodeji zemědělských produktů tamní židovská komunita.

Po třicetileté válce nastalo na Kokořínsku období vnitřní kolonizace, která probíhala od severu a zastavila se na budoucí jazykové hranici, probíhající krajinným celkem F, jdoucí od Nosálova jižně přibližně po rozvodí Liběchovky a Pšovky, přičemž severozápadní část dnešní CHKO byla germanizována až po Liběchov (smíšené osídlení). Pro následující dějiny oblasti je významné, že vývoj českého a německého etnika probíhal od vnitřní kolonizace již odděleně.

Díky absenci železnice zůstal zachován zemědělský charakter oblasti, který umožnil konzervaci krajiny, architektury a typu osídlení nejen do roku 1945, ale v podstatě do dnešní doby. Až na počátku 20. století byla pro automobilovou a autobusovou dopravu vybudována silnice Mělník - Ráj, poprvé v historii umožňující průjezd údolím Pšovky, neboť historicky byla cestní síť v tomto povodí pouze příčná - mezi mlýny na potoce a sousedícími vesnicemi po obou stranách údolí.

V území je dochována řada registrovaných kulturních nemovitých památek a množství objektů tradiční lidové architektury. Kromě souborů původních chalup se objevují i tzv. chmelařské domy. Některé ze zdejších sídel si výrazně dochovaly svůj tradiční ráz (MPZ Mšeno, VPZ Jestřebice, VPZ Lobeč, VPR Olešno, VPZ Střezivojice). Zvláštností zdejší oblasti jsou četné skalní byty (Kokořín, Střezivojice, Ráj, Hlučov...) a zbytky středověkých skalních tvrzí (Staráky - torzo skalní tvrze ve východní části zámeckého parku v obci Kokořín). Obliba skalních bytů ve zdejším kraji je opravdu značná. Mšenský učitel a propagátor Kokořínska J. B. Cinibulk píše, že některá skalní obydlí byla dokonce číslována a platila se z nich domovní daň. Kromě toho se zde vyskytují i z části uměle vysekané jeskyně (Nedamy). Během třicetileté války se v nich ukrývali místní před nájezdy švédských vojsk.

Po převratu v roce 1918 se zásadním způsobem změnila půdní držba. V oblasti vzniklo několik velkostatků, patřících bývalé šlechtě, civilním osobám a církvi. Záhumenky a menší lesní i polní parcely se dostaly do držení fyzických osob, místy, zejména v obcích poblíž měst, kovozemědělců.

V roce 1936 až 1938 zesílily v oblasti nacionální tendence, které byly korunovány připojením části krajinného celku k Sudetům a k Německu. Hranice Čech a Sudet vedla po hřebeni od Osinalického sedla k lesu Království a Tupadlům. V půli kopce zvaného „Ráj“ začínala německá „třetí říše“. Po druhé světové válce byl zkonfiskován majetek vysídlených Němců a prodáván pod cenou českým zájemcům, nastala doba poslední „kolonizace“ občany české a slovenské národnosti a repatrianty českého původu z Podkarpatska a Balkánu.

Po válce začíná přicházet i první vlna rekreačních turistů, kteří zde vlastní některé pozemky a chalupy dodnes. Oproti polovině 19. století žije v území asi třetina obyvatelstva. Ubylo i množství domů. V 70. letech došlo k oživení života některých vesnic, byť při převaze obyvatelstva dojíždějícího vzhledem k trvale bydlícímu. Dnes má území z velké části rekreační charakter.

3.2.6.3 Vizuální charakteristika interiéru a exteriéru oblasti

Krajinný celek F je jednou z oblastí krajinného rázu, která je pro charakter CHKO zcela reprezentativní. Není to jenom kulturní dominantou hradu Kokořín, ale také mohutností údolí Pšovky a zaříznutých bočních údolí jejích přítoků. Vedle jedinečných přírodních hodnot PR Kokořínský důl zahrnuje oblast i náhorní polohy přechodu lesnatého koridoru Pšovky a jejích přítoků do zemědělské krajiny. V oblasti se tak vyskytují vedle cenných lokalit s lidovou architekturou i znaky vlivu rekreačního využití a vysoké návštěvnosti území a rovněž zemědělské obce se zástavbou, ve které se dochoval jenom malý počet tradičních objektů lidové architektury.

V oblasti se vyskytují partie skalní krajiny s vysokou estetickou atraktivností a s dominancí přírodě blízkých scenérií. Stejně tak je zde možno nalézt venkovská sídla s vynikající lidovou architekturou a harmonickým souladem zástavby a krajinného rámce (Olešno, Jestřebice).

Obr. 3.2.33: Rybník Lhotka. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.2.34: Pohled směrem k Babímu dolu od Mšena. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.2.35: Pohled od Jestřebického Špičáku k severovýchodu. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.2.36: Nade Mlejny – Spálená věž. *(Foto: ATELIER V))*

3.2.6.4 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků dle významu	klasifikace znaků dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf Polomených hor v Dokeské pahorkatině	**XXX**	**XX**
A.2.2	Pšovka s přítoky (Žebrák), rybníky (Velký Lhotecký, ačírek, Špaček, Pivovarský...) a prameny	**XXX**	**X**
A.2.3	Cenné mokřadní biotopy vázané na tok a nivu Pšovky a Žebráku, zamokřené louky	**XX**	**XXX**
A.2.4	Skalní města, rokle, osamocené skály, skalní útvary (pokličky...), geologické odkryvy, útvary zvětrávání a odnosu pískovců	**XX**	**XXX**
A.2.5	Velké plochy smíšených a jehličnatých lesů	**XXX**	**X**
A.2.6	Fragmenty cenné lesní vegetace, zejména bory	**X**	**XX**
A.2.7	Okraje lesů (ekoton) a krajinná nelesní zeleň v okrajových částech KC	**X**	**X**
A.2.8	Památné a cenné stromy, zejména lípy	**X**	**X**
A.2.9	Fragmenty luk a pastvin příp. sadů a zahrad ve vazbě na řídké osídlení	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek	**XX**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel středověkého původu	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura většiny sídel (památkové zóny a rezervace)	**X**	**XX**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy, chaty...)	**XX**	**X**
B.2.7	Upravované jeskyně (Staráky), skalní obydlí (Kokořín, Střezivojice, Ráj, Hlučov...) a zbytky tvrzí (Staráky)	**X**	**XX**
B.2.8	Kulturní dominanty (Kokořín)	**XX**	**XX**
B.2.9	Zbytky vodohospodářských úprav na Pšovce, vč. pozůstatků mlýnů (Štampach), rybníků a tůní (Lhotka)	**X**	**XX**
B.2.10	Dílčí kulturní dominanty (kostelík sv. Jiří v Hradsku, kostely v Nebuželích...)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
C.2.1	Dlouhý koridor údolí Pšovky tvořený vzájemně oddělenými prostory při hlavním toku i v bočních údolích	**XXX**	**XX**
C.2.2	Přítomnost vizuálně se projevujících přírodě blízkých hodnot PR Kokořínský důl	**XX**	**XXX**
C.2.3	Esteticky atraktivní partie vodních ploch na toku Pšovky (Lhotský rybník, Harasov, Kačírek, Špaček, Stříbrník)	**X**	**XX**
C.2.4	Cenné scenérie sídel s dochovanou strukturou zástavby a s dochovanými tradičními stavbami	**XX**	**XX**

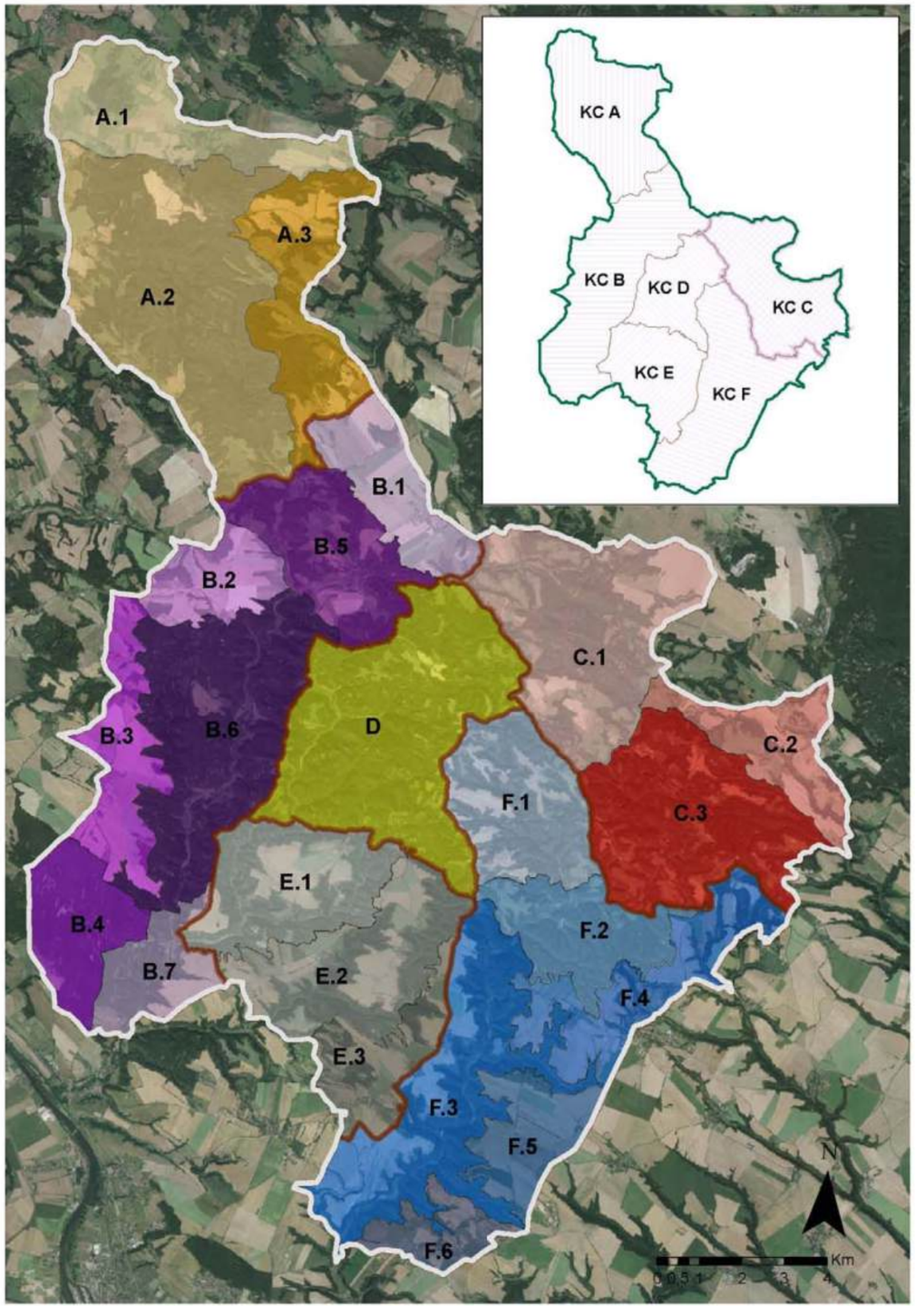
3.2.6.5 Cíle a rámcové podmínky ochrany krajinného rázu v KC F

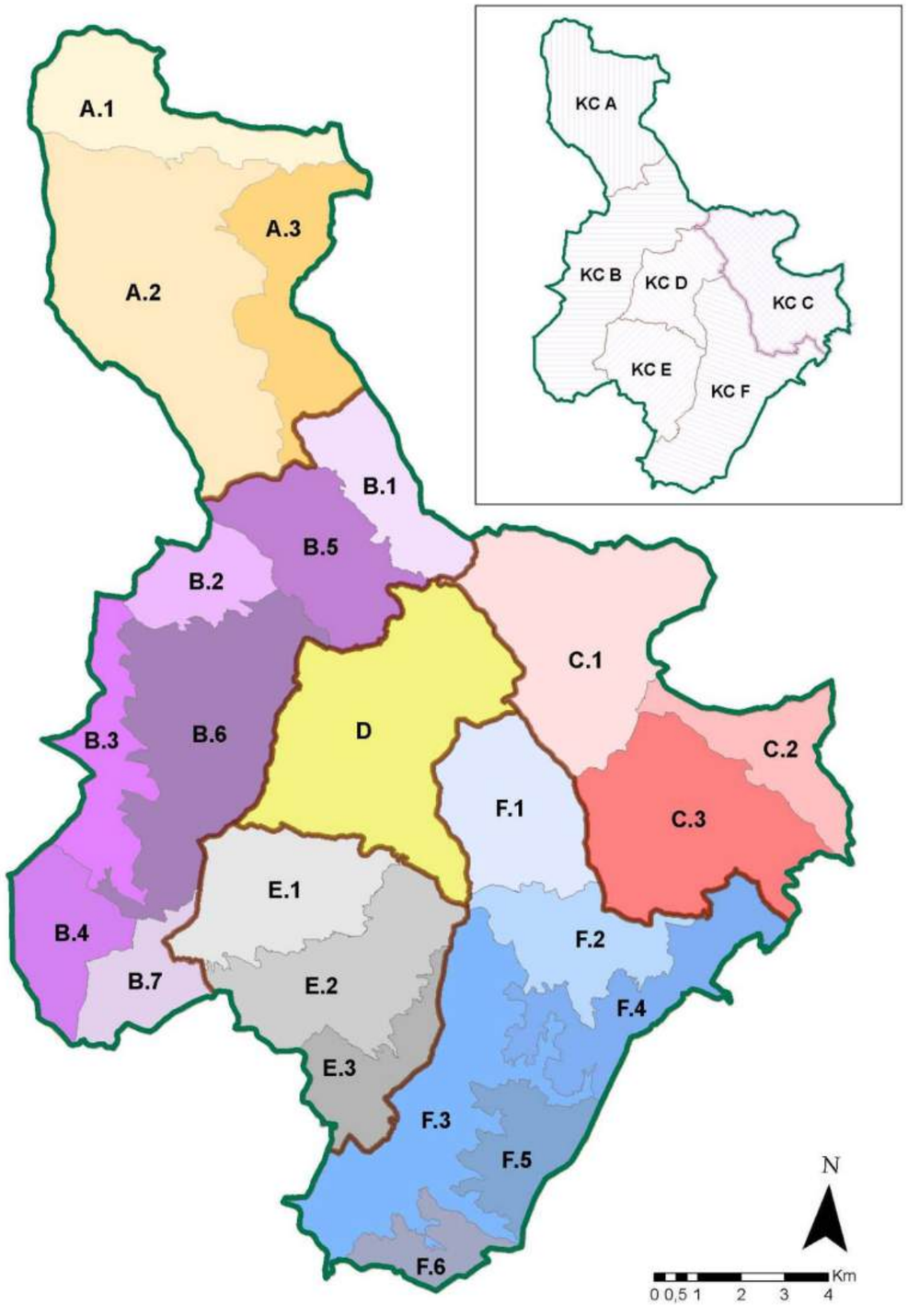
Koridor Pšovky je velmi rozmanitý a včetně povodí potoka Žebrák se vyznačuje významnými estetickými hodnotami přírodního prostředí. Rekreační atraktivnost této oblasti se projevuje četnými stavbami a přestavbami, představujícími kromě funkčních zařízení také vizuální znečištění krajiny. Je třeba věnovat pozornost ochraně důležitých a typických partií krajinné scény s proslulými přírodními jevy a rovněž ochraně harmonického zapojení některých sídel do krajiny a přítomnosti cenné lidové architektury v takových sídlech. Nelze rozšiřovat zástavbu formou solitérních staveb v krajině bez bezprostředních vazeb na existující zástavbu a nelze ani předpokládat větší plošný rozvoj sídel, který by mohl změnit charakteristickou míru zastavění území.

Jedná se o následující **zásady ochrany krajinného rázu**, z nichž některé jsou obecně použitelné **pro ochranu přírody a krajiny** a některé **pro územně plánovací činnost**:

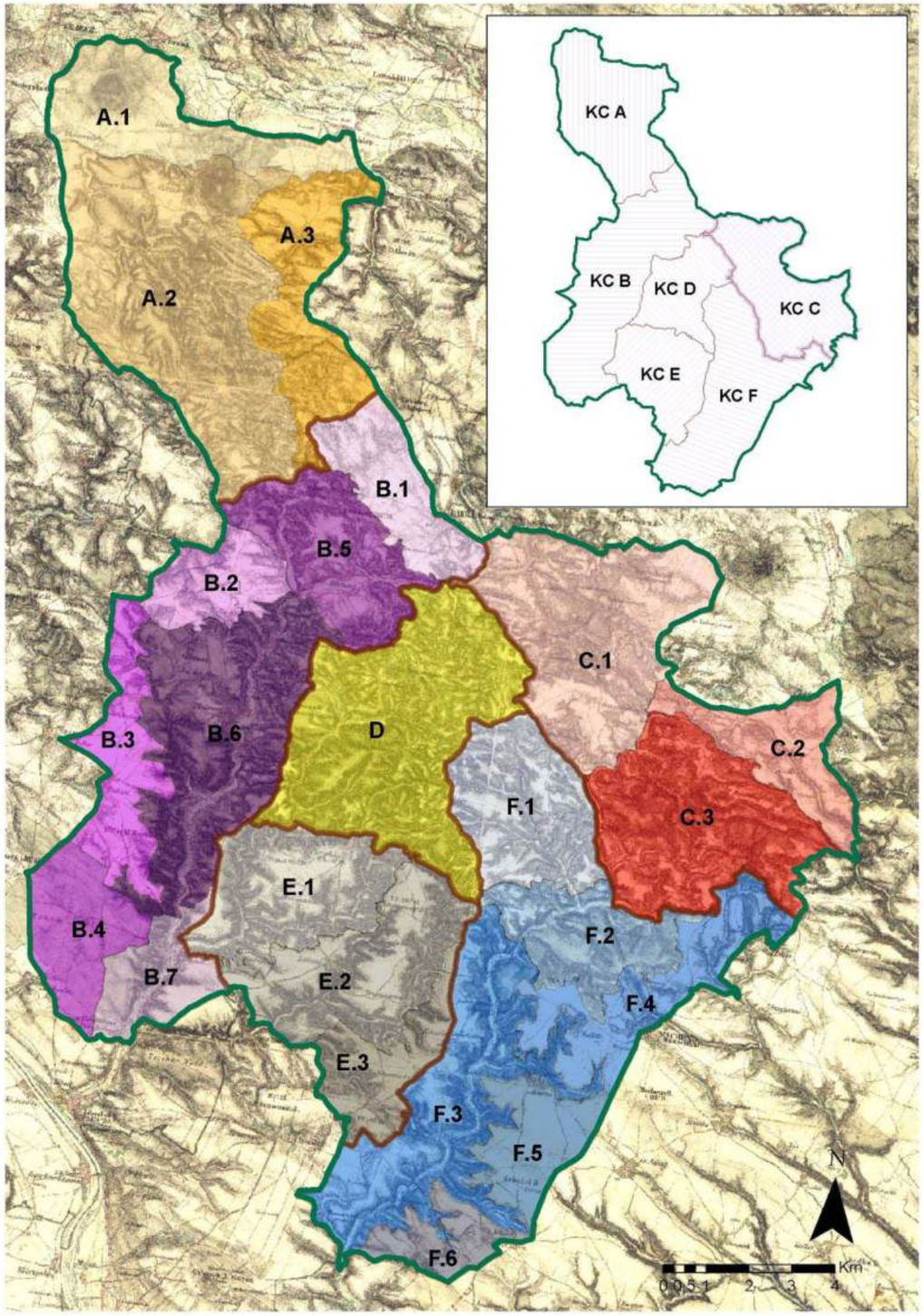
znaky dle §12	cíle rámcové podmínky ochrany krajinného rázu
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana prostředí koridoru Pšovky, urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby v krajinné scéně, uklidnění dopravy na hlavním tahu. ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách ○ Důsledně chránit vizuálně se projevující přírodní hodnoty před činnostmi a zásahy snižujícími jejich význam v krajině
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu kulturních dominant. ○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí ○ Omezení míry plošného rozšiřování existující zástavby v obcích III. kat.

3.3 Delimitace krajinných prostorů (KP)

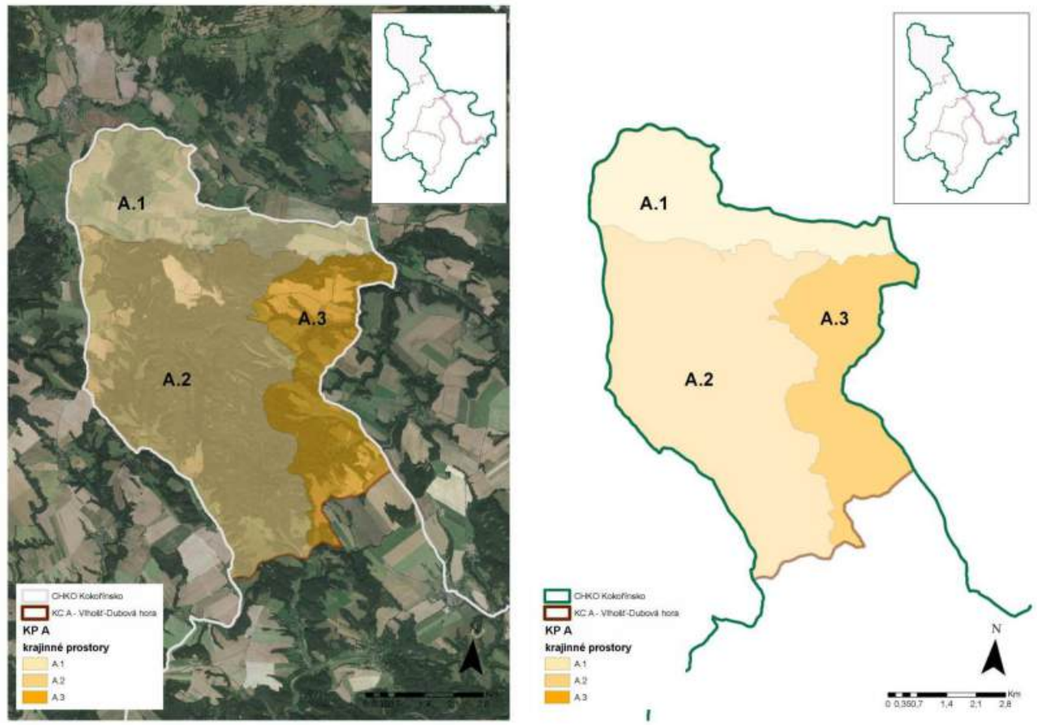

Obr. 3.3.1, 3.3.2: Delimitace krajinných prostorů (KP) – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

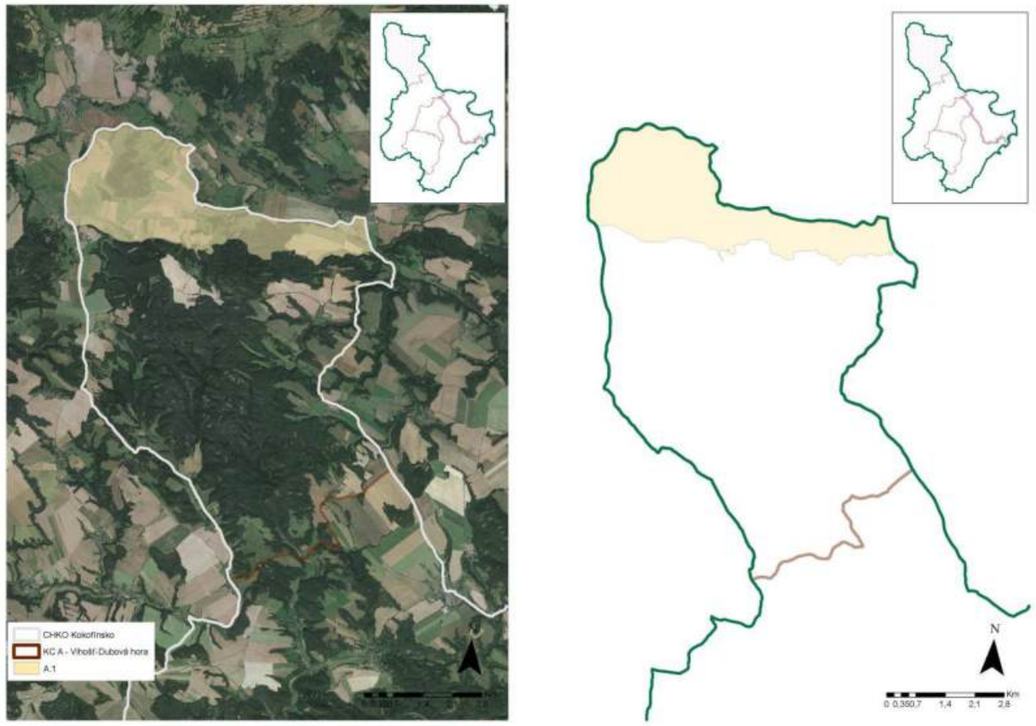
Obr. 3.3.3: Delimitace krajinných prostorů (KP) – historická mapa II. vojenského mapování. *(ATELIER V)*

Krajinný celek A Vlhošť – Dubová hora

Obr. 3.3.4, 3.3.5: Vymezení krajinných prostorů v rámci KC A – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.1 KP A.1 Blíževedly - Holany

Obr. 3.3.6, 3.3.7: Vymezení KP A.1 v rámci krajinného celku A – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.1.1 Vymezení KP

Krajinný prostor zahrnuje severní okraj západního cípu CHKO. Zemědělská krajina stoupá od sníženiny Holanských rybníků k lesnatému masivu dominanty Vlhoště a k jedinečné dominantě Ronova. Otevírají se zde pohledy z území CHKO do okolní krajiny a rovněž území CHKO upoutává v krajinné scéně významnými terénními dominantami. Jedná se o krajinu velkého měřítka a výrazných kontrastů terénních dominant v otevřených přehledných prostorech. V rámci CHKO je to krajina netypická, připomínající spíše dynamickou krajinu jižního Dokeska.

Obr. 3.3.8, 3.3.9, 3.3.10: KP A.1 - Vlhošť od Holan, Ronov z lokality „Pod Kravínem“, Holany z jihu.
(Foto: ATELIER V)

3.3.1.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Reliéf Jestřebské kotliny, úzké tektonické a strukturně denudační sníženiny	**XXX**	**X**
A.2.2	Výrazná terénní dominanta výrazného čedičového kuželu Ronova (552 m)	**XXX**	**XX**
A.2.3	Tok Litického potoka, Dolní rybník	**X**	**X**
A.2.4	Cenná lesní vegetace na Ronově (smíšený suťový les)	**XX**	**XX**
A.2.5	Mokré louky a pásy zeleně na svazích vrchu Ronova směrem na Stvolínky	**XX**	**XX**

A.2.6	Plochy nelesní krajinné zeleně	**X**	**X**
A.2.7	Plochy luk a plochy při hranici lesa (ekoton)	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura (kostel Blíževedly, sloup na návsi)	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná lidová architektura (Litice, Blíževedly)	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura (Blíževedly, Litice)	**XX**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Výrazná kulturní dominanta zříceniny hradu Ronov	**XXX**	**XX**
B.2.7	Dochované krajinářské (vodohospodářské) úpravy (Dolní rybník)	**X**	**X**
B.2.8	Pozůstatky zaniklého osídlení bývalých „vnitřních Sudet“ (osada Ráj)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Výrazné terénní dominanty Ronova a Vlhoště	**XXX**	**XX**
C.2.2	Převládající charakter zemědělské krajiny s otevřenými nečleněnými plochami	**XX**	**X**
C.2.3	Obce s drobnými dominantami kostelů (Blíževedly, Holany)	**X**	**XX**
C.2.4	Velké měřítko krajiny a kontrast otevřených ploch, terénních dominant a okraje souvislého lesního masivu skalního města	**XXX**	**XX**

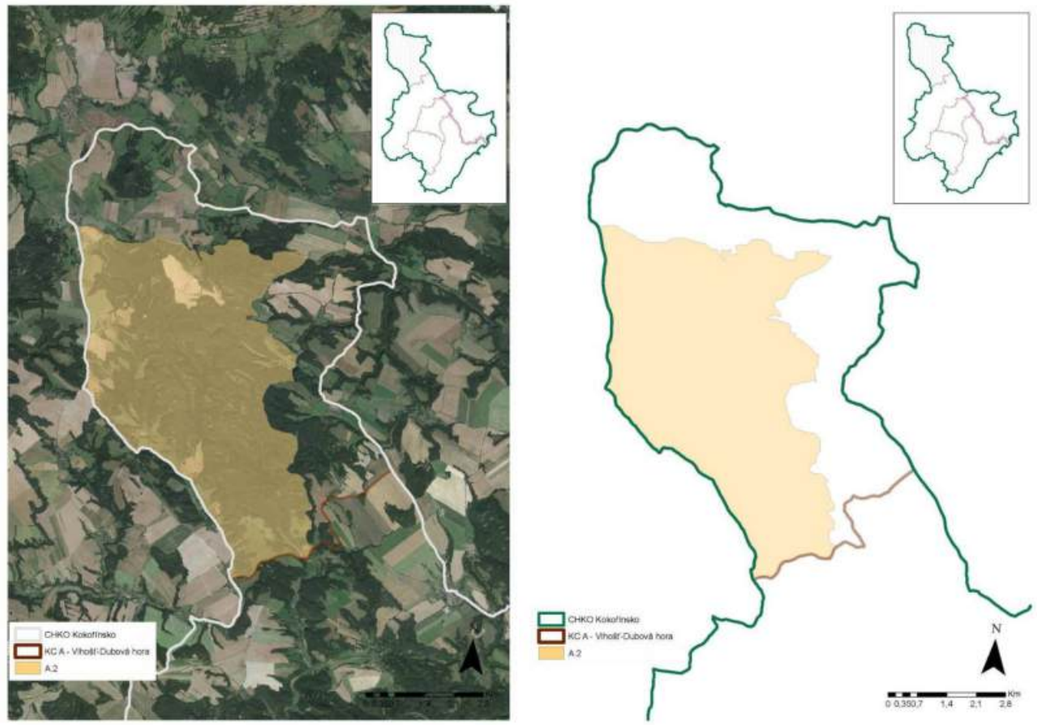
3.3.1.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor A.1 je zařazen do **pásma „B“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu B **lze připustit i silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného **rázu pokud se nejedná o znak jedinečného významu**.*

*V pásmu B lze připustit i takové zásahy, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného **rázu na hranici přijatelnosti** nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.*

3.3.2 KP A.2 Hvězda - Domašice

Obr. 3.3.11, 3.3.12: Vymezení KP A.2 v rámci krajinného celku A – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.2.1 Vymezení KP

Krajinný prostor A.2 zahrnuje nejcennější část krajiny západního výběžku CHKO a to lesnatou krajinu skalních měst s drobnými venkovskými sídly po obvodě členitého a málo prostupného územní se spletí skalnatých kaňonů a bočních údolí. Je to krajina bizarních scenérií, proměnlivé prostorové skladby, velké dynamiky a neobyčejné členitosti. V sídlech se velmi často dochovala historická urbanistická struktura a tradiční lidová architektura. Význačná je u těchto sídel na málo frekventovaných trasách klid a harmonický soulad s krajinným rámcem.

Obr. 3.3.13: Pohled od Domašic na Mrtvý kámen. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.14: Husí cesta v blízkosti Skalního náměstí. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.15: Pohled z Husí cesty do Hlubokého Dolu. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.2.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf Polomených hor v Dokeské pahorkatině	**XXX**	**XX**
A.2.2	Výrazná terénní dominanta zalesněného vrchu Vlhošť	**XX**	**XX**
A.2.3	Roverské skály s hustou sítí kaňonovitých údolí	**XXX**	**XX**
A.2.4	Skalní města, geologické odkryvy, útvary zvětrávání a odnosu pískovců	**XX**	**XXX**
A.2.5	Velké plochy jehličnatých a smíšených lesů	**XXX**	**X**
A.2.6	Fragmenty cenné lesní vegetace, zejména borů	**XX**	**XXX**
A.2.7	Menší plochy luk a okraje lesů (ekoton) v okrajových částech prostoru	**X**	**X**
A.2.8	Plochy nelesní krajinné zeleně v okrajových částech prostoru	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek	**XX**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel středověkého původu	**XX**	**X**
B.2.3	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura většiny sídel	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.5	Dochované trasy hlavních komunikací (Husí cesta, silnice)	**X**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (turistické trasy, rekreační objekty)	**XX**	**X**
B.2.7	Periferní charakter „vnitřních Sudet“ (zaniklá Lešnice, chybějící infrastrukt.)	**XX**	**X**
B.2.8	Kulturní dominanta torza zříceniny hrádku Čap	**XX**	**XX**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Souvislý lesní masiv skalního města	**XXX**	**XXX**
C.2.2	Malé měřítko a výrazná uzavřenost prostorů většiny území	**XX**	**XX**
C.2.3	Harmonické zapojení zástavby do krajinného rámce	**X**	**XX**
C.2.4	Přítomnost četných hodnot historické struktury obcí a lidové architektury	**XX**	**XX**

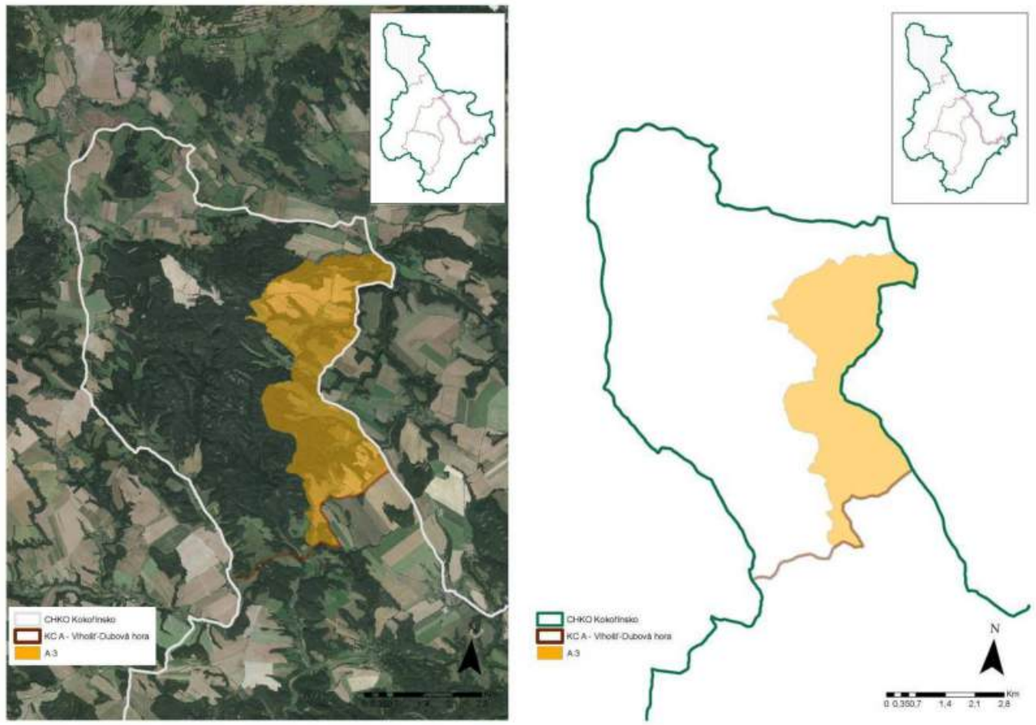
3.3.2.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor A.2 je zařazen do **pásma „A“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rá**zu, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu A **nelze připustit silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.*

*V pásmu A **nelze připustit takové zásahy**, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu **na hranici přijatelnosti.***

3.3.3 KP A.3 Loubí

Obr. 3.3.16, 3.3.17: Vymezení KP A.3 v rámci krajinného celku A – ortofotomapa a schéma. (ATELIER V)

3.3.3.1 Vymezení KP

Krajinný prostor představuje okraj západního cípu CHKO vůči zemědělské krajině Holan, Pavlovic a Chlumu. Tento přechod je narozdíl od jiných partií CHKO pozvolný a vyznačuje se četnými znaky estetické atraktivnosti. Je to přítomnost dramatického skalnatého údolí Dolského potoka s Čertovou roklí, Roklicí a Dolským dolem, přičemž tato cenná území leží již vně hranic CHKO. Vlastní okraj CHKO je rozčleněn koridory vegetace v mírných sníženinách a rychle přechází do členitých okrajů lesního masivu Skalního města. V nepřehledné krajině menšího měřítka vyniká harmonie drobných sídel a krajinného rámce.

3.3.3.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf Polomených hor v Dokeské pahorkatině	**XXX**	**XX**
A.2.2	Okrajové partie Roverských hor, zaříznutá údolí, skalní útvary	**XX**	**XX**
A.2.3	Plochy jehličnatých a smíšených lesů střídané s plochami zem. půdy	**XXX**	**X**
A.2.4	Heřmánecký potok s doprovodnou vegetací, prameny	**X**	**X**
A.2.5	Plochy luk a okraje lesů (ekoton) v okrajových částech prostoru	**X**	**X**
A.2.6	Plochy nelesní krajinné zeleně v okrajových částech prostoru	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek	**XX**	**XX**
B.2.2	Drobná sakrální architektura	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura historických sídel středověkého původu	**XX**	**X**
B.2.4	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná urbanistická struktura sídel (Loubí, Zátyní)	**X**	**X**
B.2.6	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.7	Rekreační charakter oblasti (cyklostezky, turistické trasy, rekreační objekty)	**XX**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Harmonická zemědělská krajina rozčleněná do menších prostorových segmentů	**XX**	**X**
C.2.2	Dominantní význam okrajů lesního masivu skalního města a masivu Vlhoště	**XX**	**XX**
C.2.3	Harmonické zapojení zástavby venkovských obcí do krajinného rámce	**XX**	**XX**
C.2.4	Přítomnost cenné lidové architektury	**XX**	**XX**

3.3.3.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

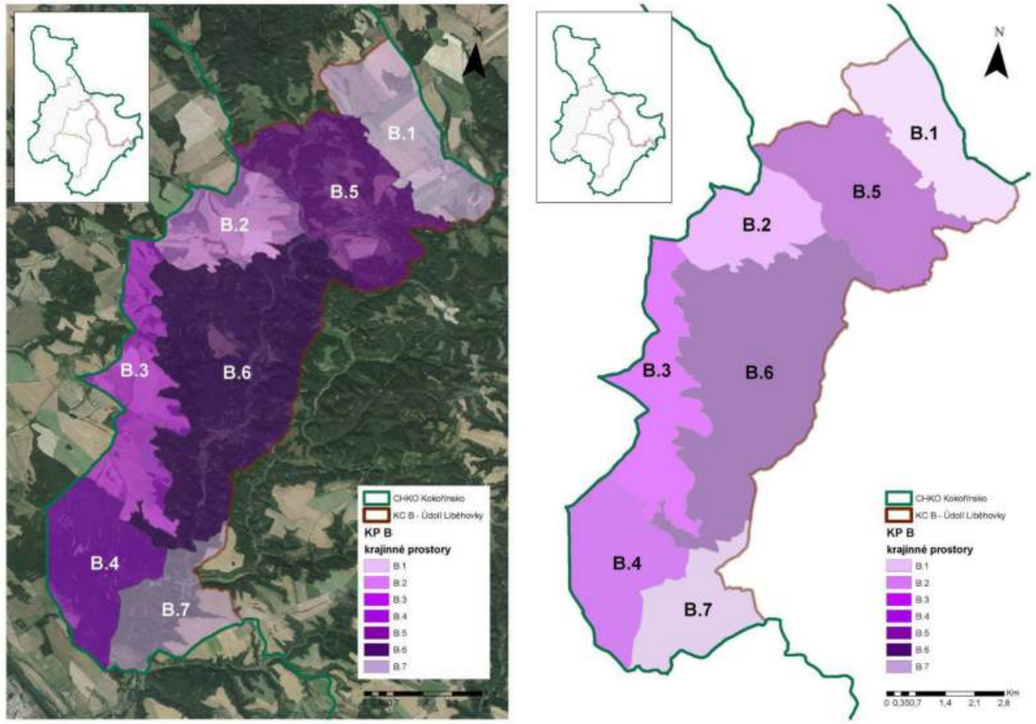
Prostor A.3 je zařazen do **pásma „B“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu B **lze připustit i silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného **rázu pokud se nejedná o znak jedinečného významu**.*

*V pásmu B lze připustit i takové zásahy, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného **rázu na hranici přijatelnosti** nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.*

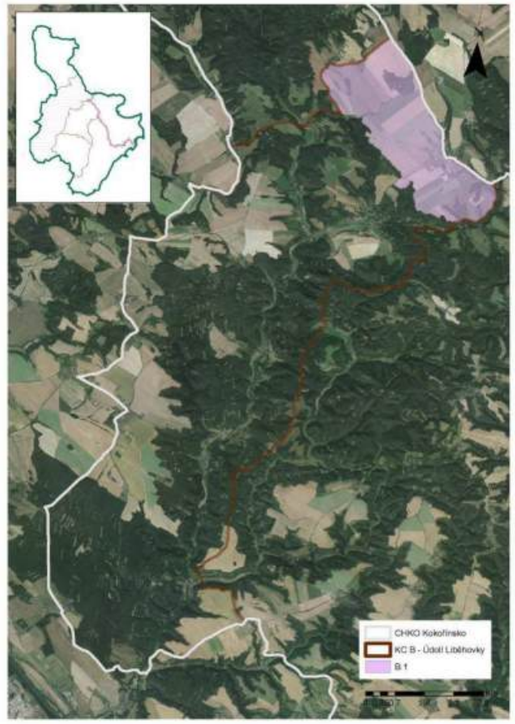

Obr. 3.3.18: Východní okraj masivu Vlhoště. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.19, 3.3.20: Vymezení krajinných prostorů v rámci KC B – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.4 KP B.1 Dubá

Obr. 3.3.21, 3.3.22: Vymezení KP B.1 v rámci krajinného celku B – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.4.1 Vymezení KP

Segment otevřené krajiny západně od Dubé je jediným takto uceleným prostorem těchto dimenzí na území CHKO, který má výhradně charakter intenzivně využívané zemědělské krajiny. Jedná se o krajinu velkého měřítka, bez prostorového členění a prakticky bez strukturní nelesní zeleně. V panoramatech těží s členitých horizontů okolní krajiny a z blízkosti okrajů lesních masivů. V tomto typu krajiny nevznikají znaky estetické atraktivnosti, i když lze nalézt zajímavé dílčí scenérie. Jediným sídlem je město Dubá s velmi různorodou zástavbou, s cennou architekturou a památkami, ale bez výrazně určujícího významu pro pozitivní hodnoty krajinného rázu.

Obr. 3.3.23: Zemědělská krajina u Dubé v pohledu k severovýchodu *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.24: Otevřená krajina je zjemněna okraji souvislých lesních porostů. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.4.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

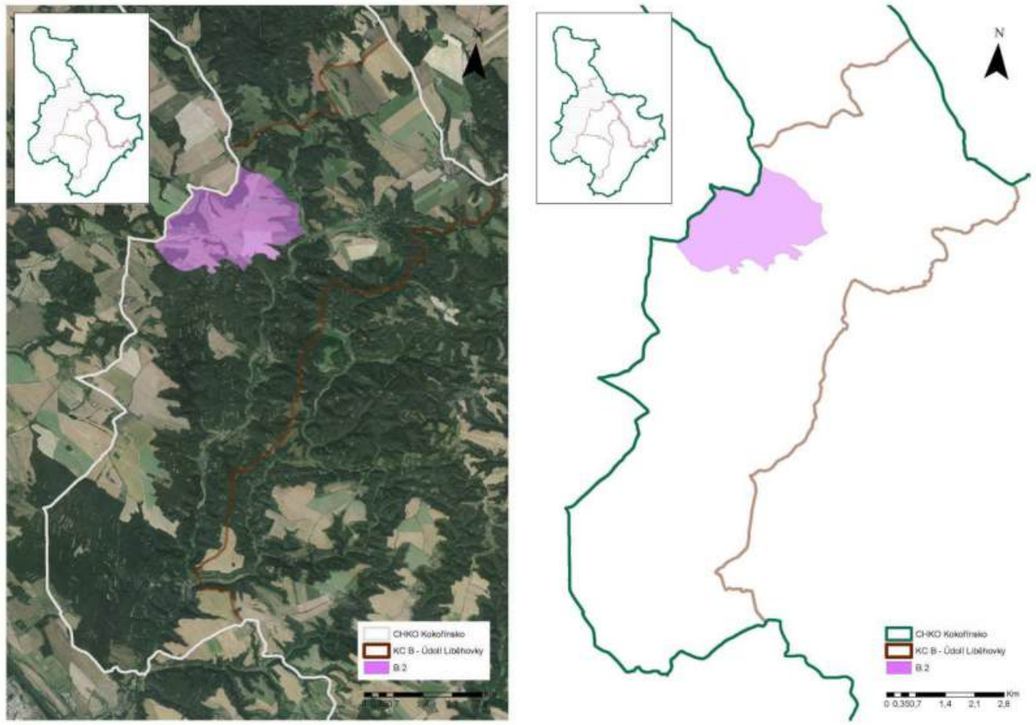
Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Mírně zvlněný reliéf části Polomených hor (Šibeník, Krásný vrch, Bílý důl)	**XXX**	**X**
A.2.2	Rozprechtický rybník a část mokřadních biotopů horní Liběchovky	**X**	**XXX**
A.2.3	Menší remízy a lesní okraje sousedních KP (smíšené a jehličnaté lesy)	**X**	**X**
A.2.4	Menší plocha luk a pastvin JV od Dubé	**X**	**X**
A.2.5	Převaha poměrně velkých nečleněných ploch orné půdy	**XX**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Historické město Dubá s cennými objekty (řada památek) a částečně dochovanou urbanistickou strukturou (městská památková zóna)	**XX**	**XX**
B.2.2	Kulturní dominanta kostela Nalezení sv. Kříže v Dubé	**XX**	**XX**
B.2.3	Drobná sakrální architektura (Švédský kříž, sv. Prokop, křížový kámen...)	**X**	**X**
B.2.4	Částečně dochovaná struktura komunikací, alej lip u Dubé	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (rozložení polí, luk a lesů)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Otevřená zemědělská krajina velkého měřítka	**XXX**	**X**
C.2.2	Absence strukturních prvků nelesní zeleně	**XX**	**X**
C.2.3	Působivá členitost vzdálených horizontů vnímaných v panoramatických pohledech	**X**	**X**
C.2.4	Město Dubá s cennými objekty, ale bez výraznějších znaků harmonie a vazby na krajinný rámec	**X**	**X**

3.3.4.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor B.1 je zařazen do pásma **„C“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území se zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu“**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu C lze připustit i takový vliv navrhovaného záměru, který **zasahuje silně do několika znaků** krajinného rázu současně**, nesmí se však jednat o zásahy stírající znaky krajinného rázu a nesmí se jednat o silné zásahy do znaků jedinečného významu.***

3.3.5 KP B.2 Bylochov

Obr. 3.3.25, 3.3.26: Vymezení KP B.2 v rámci krajinného celku B – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.5.1 Vymezení KP

Krajinný prostor při okraji CHKO zahrnuje segment zemědělské krajiny. Náhorní poloha rychle spadá do údolí Zakšínského potoka a Obrtky. Okraje lesních masivů vnitřní části CHKO jsou velmi členité a vybíhají z nich vegetační pásy nelesní zeleně korespondující s terénním reliéfem. Pohledy do vnitřku CHKO jsou příznivé a díky lesnatým členitým horizontům vznikají i pozitivní znaky krajinné scény. Vcelku však tento segment krajiny nevyniká harmonickým měřítkem nebo jasným prostorovým vymezením. Obec Bylochov, Nová Ves nebo Mošnice nepatří k nejatraktivnějším v CHKO, přesto však jsou harmonicky zapojeny do krajinného rámce a objevují se v nich i cenné stavby lidové architektury.

Obr. 3.3.27: Pohled k Bylochovu od severu. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.5.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

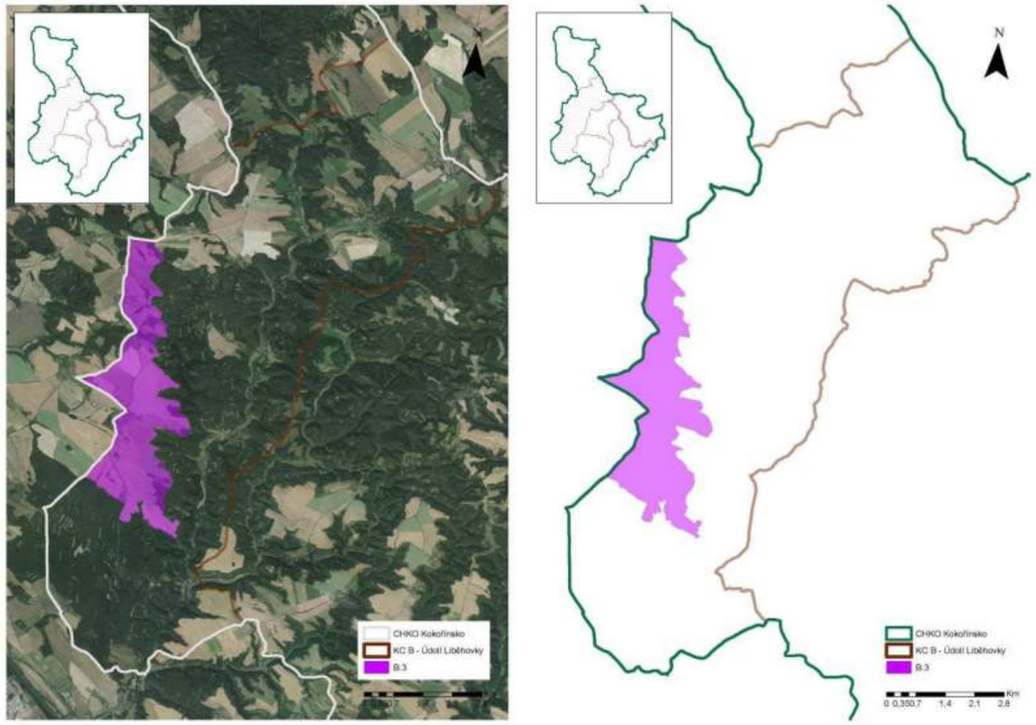
Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Mírně zvlněný reliéf části Polomených hor, zvlněná plošina s mělčími zářezy	**XXX**	**X**
A.2.2	potok Obrtka na hranicích KP s plochami doprovodné přirozené vegetace	**X**	**X**
A.2.3	Remízy a menší plochy smíšených lesů a nelesní zeleně	**X**	**X**
A.2.4	Lesní okraje (ekoton) listnatých lesů na jihu KP	**XX**	**X**
A.2.5	Převaha poměrně velkých ploch orné půdy	**XX**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Historické vsi Bylochov (1446) a Mošnice (1390) s částečně dochovanou urbanistickou strukturou a objekty lidové architektury	**XX**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura krajiny (rozložení polí, luk a lesů)	**X**	**X**
B.2.3	Částečně dochovaná struktura komunikací (trasa staré bývalé silnice)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Otevřený prostor náhorního charakteru spadající do údolí vodotečí	**XX**	**X**
C.2.2	Velké měřítko prostoru bez členění nelesní zelení	**XX**	**X**
C.2.3	Atraktivní pohledy do vnitřku území CHKO (k východu)	**X**	**X**
C.2.4	Obce s harmonickým zapojením do krajiny a s přítomností jednotlivých cenných staveb lidové architektury	**X**	**XX**

3.3.5.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor B.2 je zařazen do pásma **„C“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území se zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu“**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

V pásmu C lze připustit i takový vliv navrhovaného záměru, který ***zasahuje silně do několika znaků*** *krajinného rázu současně****, nesmí se však jednat o zásahy stírající znaky krajinného rázu a nesmí se jednat o silné zásahy do znaků jedinečného významu.***

3.3.6 KP B.3 Brocno

Obr. 3.3.28, 3.3.29: Vymezení KP B.3 v rámci krajinného celku B – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.6.1 Vymezení KP

Segment zemědělské krajiny v náhorní poloze přechází plynule mimo území CHKO. Charakter intenzivně využívané zemědělské krajiny nevytváří znaky estetické atraktivnosti. Chybí strukturní prvky nelesní zeleně, měřítko je velké a nelze hovořit o měřítku harmonickém. Zajímavé jsou pohledy k východu – přes údolí Liběchovky do nitra CHKO. Výrazně členité okraje lesních porostů, odpovídající členitosti reliéfu, jsou pozitivním znakem prostorového členění. Zemědělské obce mají velmi různorodý charakter zástavby. Brocno má čitelný historický střed obce a některé cenné objekty, celkově je však zástavba silně pozměněná dostavbami a novou výstavbou a nevytváří hodnotnou součást charakteru krajiny.

Obr. 3.3.30: Pohled od Brocna k západu do krajiny navazující na CHKO. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.31: Pohled od Brocna k severu. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.6.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

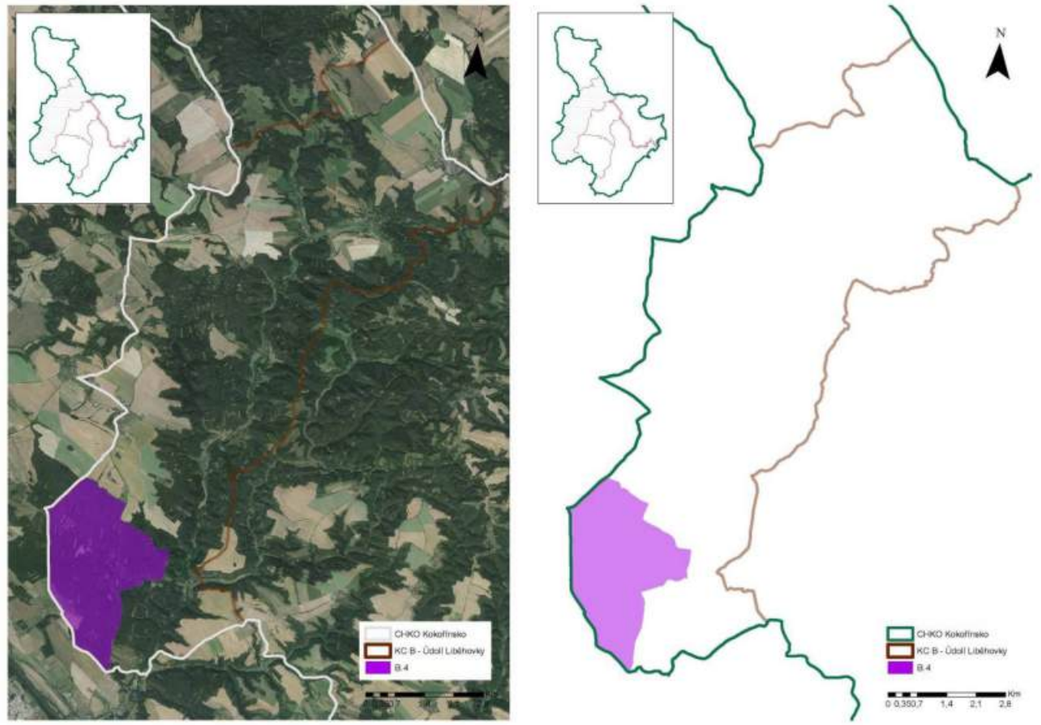
Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Reliéf mírně zvlněné plošiny uvnitř Polomených hor	**XXX**	**X**
A.2.2	Ojedinělé menší remízy smíšené a jehličnaté vegetace	**X**	**X**
A.2.3	Lesní okraje (ekoton) listnatých (místy jehličnatých) lesů východě a jihu KP	**XX**	**X**
A.2.4	Převaha poměrně velkých ploch orné půdy	**XX**	**X**
A.2.5	Několik významných solitérních stromů (zejm. lípy)	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Historické vsi Chcebuz (993), Újezd (1115), Brocno (1357) a Veselí (1787) s částečně dochovanou urbanistickou strukturou	**XX**	**XX**
B.2.2	Přítomnost cenných architektonických objektů (některé památkově chráněné) a lidové architektury (Brocno VPZ)	**XX**	**XX**
B.2.3	Částečně dochovaná struktura krajiny (rozložení polí, luk a lesů)	**X**	**X**
B.2.4	Částečně dochovaná struktura komunikací	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Otevřený prostor náhorního charakteru spadající do údolí vodotečí	**XX**	**X**
C.2.2	Velké měřítko prostoru bez členění nelesní zelení	**XX**	**X**
C.2.3	Atraktivní pohledy do vnitřku území CHKO (k východu)	**X**	**X**
C.2.4	Cenné objekty v různorodé zástavbě Brocna	**X**	**XX**

3.3.6.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor B.3 je zařazen do pásma **„C“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území se zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu“**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

V pásmu C lze připustit i takový vliv navrhovaného záměru, který ***zasahuje silně do několika znaků*** *krajinného rázu současně****, nesmí se však jednat o zásahy stírající znaky krajinného rázu a nesmí se jednat o silné zásahy do znaků jedinečného významu.***

3.3.7 KP B.4 Ješovice

Obr. 3.3.32, 3.3.33: Vymezení KP B.4 v rámci krajinného celku B – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.7.1 Vymezení KP

Prostor zahrnuje rozsáhlý lesní masiv v jihozápadním cípu CHKO. Lesní masiv skrývá četné skalní partie, s výjimkou prostoru kolem Ješovic však neobsahuje plochy bezlesí. Možností vnímání charakteru krajiny, resp. znaků krajinného rázu je možná pouze v lesních interiérech, které vynikají (zejména ve skalních partiích) pozitivními znaky. Prostor Ješovic je vklíněn do okraje lesního porostu, ale otevírá se dojmově již k toku Labe. Výhledy jsou soustředěny na technickou dominantu elektrárny Mělník.

3.3.7.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		**klasifikace znaků**	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Reliéf mírně zvlněné plošinné krajiny Polomených hor se zářezy	**XXX**	**X**
A.2.2	Skalní pískovcové útvary (skalní stěny a ojedinělé skály – Sedm chlebů)	**XX**	**XX**
A.2.3	Jeskyně (Mordloch...)	**X**	**X**
A.2.4	Rozsáhlé plochy jehličnatých (zejm. borových) lesů	**XXX**	**X**

A.2.5	Ojedinělé významné solitérní stromy (památné stromy)	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Historická ves Ješovice (1456) s částečně dochovanou strukturou	**X**	**X**
B.2.2	Soubor plastik tesaných do skály (Had, Harfenice, Sfinga, kaple sv. Maří Magd.)	**X**	**XXX**
B.2.3	Drobná sakrální architektura na hranicích KP (Hraběcí, Mariánská kaple)	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná struktura krajiny (převaha borových lesů)	**XXX**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Souvislý lesní porost s četnými skalními partiemi a cennými lesními interiéry	**XXX**	**XX**
C.2.2	Otevřenost prostoru obce Ješovice do údolí Labe	**XX**	**X**

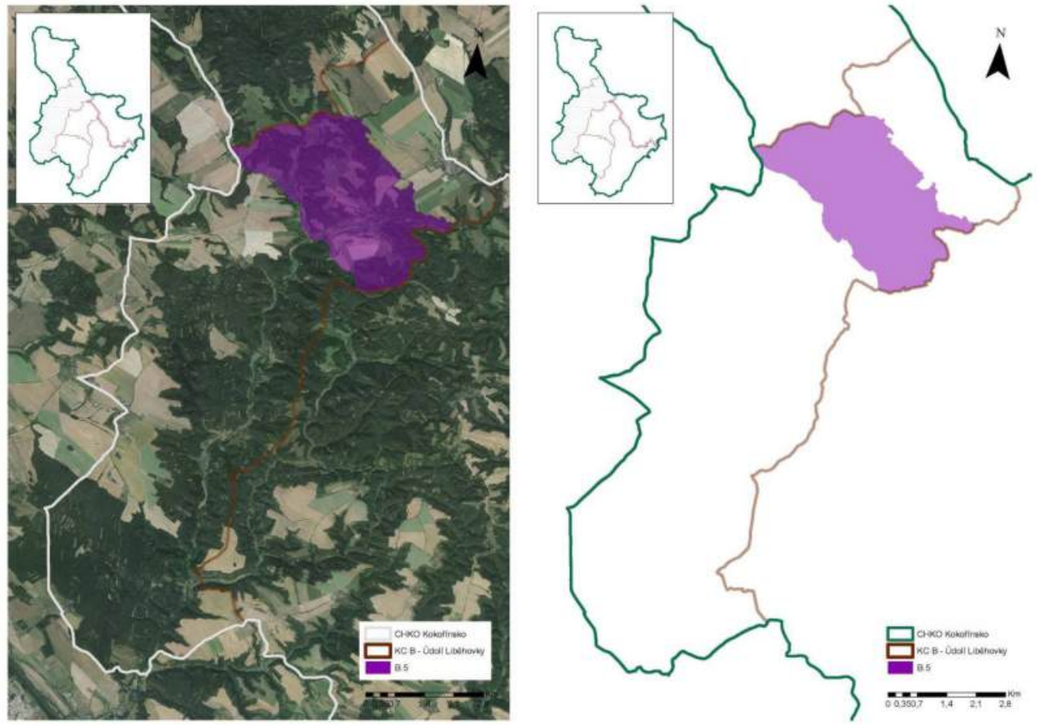
3.3.7.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor B.4 je zařazen do **pásma „B“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu B **lze připustit i silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného **rázu pokud se nejedná o znak jedinečného významu**.*

*V pásmu B lze připustit i takové zásahy, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného **rázu na hranici přijatelnosti** nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.*

3.3.8 KP B.5 Deštné

Obr. 3.3.34, 3.3.35: Vymezení KP B.5 v rámci krajinného celku B – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.8.1 Vymezení KP

Krajinný prostor propojuje skalní město pod Vlhoštěm s centrálním prostorem kolem masivu Supí hory. Je to mírná, příjemná krajina bez dramatických zářezů a bizarních skal. Vyniká v ní harmonický vztah ploch luk a pastvin vůči souvislým lesním porostům. Tok Zakšínského potoka přitéká z rozložitých pastvin do sevřenějšího údolí lemovaného skalními věžemi. Obce vynikají výraznou harmonií zapojení do krajinného rámce a v prostoru se vyskytuje celá řada cenných objektů lidové architektury. Zatímco údolí Liběchovky i Zakšínského potoka mají uzavřené horizonty a jasně vymezené prostory menšího měřítka, z vyvýšených poloh se otevírají pohledy přes lesnaté horizonty.

Obr. 3.3.36: Pastviny pod obcí Pavličky. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.37: V údolí Zakšínského potoka. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.38: V údolí Zakšínského potoka u Květnice. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.8.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků dle významu	klasifikace znaků dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Zvlněný reliéf Polomených hor (Kout, Dubová h., Deštenský v., Kaplanka)	**XXX**	**X**
A.2.2	Široká niva meandrující Liběchovky, zářez Zakšínského potoka	**XXX**	**X**
A.2.3	Vodní toky (Zakšínský potok, Libechovka) a prameny	**XX**	**X**
A.2.4	Komplexy mokřadů s přirozenými společenstvy	**XX**	**XXX**
A.2.5	Skály a skalní útvary v lesích	**XX**	**XX**
A.2.6	Plochy smíšených a jehličnatých lesů, jejich značně členité okraje (ekoton)	**XX**	**X**
A.2.7	Plochy orné půdy obklopené lesními okraji	**XX**	**X**
A.2.8	Zachovalé stráně s cennou vegetací (Deštenské pastviny...)	**X**	**XX**
A.2.8	Několik památných stromů (lípy, smrk)	**X**	**XX**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Historické vsi Deštná (1352), Zakšín (1402), Pavličky (1390) s částečně dochovanou strukturou	**XX**	**XX**
B.2.2	Kostel sv. Václava v Deštné - nejstarší stavební památka na Dubsku	**X**	**XXX**
B.2.3	Několik cenných arch. objektů vč. objektů lidové architektury	**X**	**X**
B.2.4	Tradice chovu koní (stáj z roku 1872 v Zakšíně)	**X**	**X**
B.2.5	Částečně dochovaná struktura krajiny (střídání lesních a nelesních ploch), zbytky pastvín	**XX**	**X**
B.2.6	Částečně dochovaná struktura cestní sítě	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Harmonie otevřených prostorů luk a pastvin a lesních porostů	**XX**	**XX**
C.2.2	Velká členitost vegetačního krytu a vysoká diverzita prvků krajinné scény	**XX**	**XX**
C.2.3	Pohledová uzavřenost prostorů menšího měřítka, výrazně harmonické měřítko krajiny	**XXX**	**XX**
C.2.4	Cenné objekty lidové architektury	**X**	**XX**
C.2.5	Výrazná harmonie zástavby a krajinného rámce	**XX**	**XX**

3.3.8.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor B.5 je zařazen do **pásma „B“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu B **lze připustit i silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného **rázu pokud se nejedná o znak jedinečného významu**.*

*V pásmu B lze připustit i takové zásahy, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného **rázu na hranici přijatelnosti** nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.*

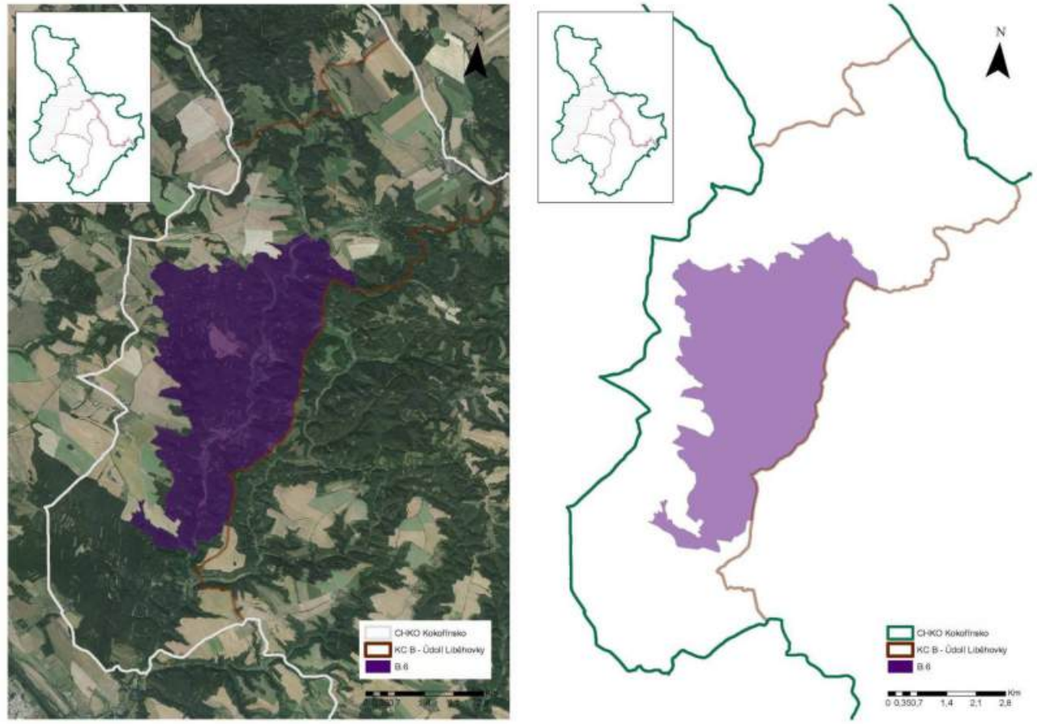

Obr. 3.3.39: Usedlost v údolí Zakšínského potoka. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.40: Rybník v Květnici. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.9 KP B.6 Chudolazy

Obr. 3.3.41, 3.3.42: Vymezení KP B.6 v rámci krajinného celku B – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.9.1 Vymezení KP

Krajinný segment mohutného údolí Liběchovky od Tupadel na jihu k soutoku se Zakšínským potokem na severu přestavuje výrazně vymezený koridorový prostor s lesnatými strmými svahy, výraznými terénními horizonty uzavírajícími dílčí prostory zákrutů údolí vnímané z otevřených ploch nivy Liběchovky. Prostor vyniká přírodními hodnotami koridoru potoka a přilehlých nivních poloh (PR Mokřady dolní Liběchovky) a cenností některých partií tradiční zástavby s cennou architekturou a s objekty lidové architektury. Koridor Liběchovky je ale také dopravním koridorem silnice I/9 se značným provozem a vlivem na charakter zástavby (přestavby objektů, chatová zástavba).

Obr. 3.3.43: Údolí Liběchovky u Bukovce. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.44: Údolí Liběchovky u Medonos. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.9.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Zvlněný reliéf Polomených hor s vrcholy (Královka, Skaliska, Slánský kopec, Újezdský Špičák, Šiška, Zakšínský vrch) a hlubokými zářezy (údolí Liběchovky, Písečný důl)	**XXX**	**XX**
A.2.2	Skalní pískovcové tvary (stěny, osamocené skály – Pan, Syrinx, Křížová věž, Trubadúr, Pustá v., Kotlová v.)	**XXX**	**X**
A.2.3	Soustavy mokřadů v nivě potoka Liběchovka, meandrující tok Liběchovky, prameniště,	**XXX**	**XX**
A.2.4	Cenná vegetace v nivě, mokřadní olšiny, ostřicové mokřady a mokřadní louky	**X**	**XXX**
A.2.5	Rozsáhlé plochy smíšených a jehličnatých (zejm. borových) lesů	**XXX**	**X**
A.2.6	Plochy cenné lesní vegetace (bučiny s bohatým zastoupením zvláště chráněných druhů)	**X**	**XXX**
A.2.7	Ojedinělé plochy orné půdy (Medonosy)	**X**	**X**
A.2.8	Zemědělské plochy s přirozenou vegetací v okolí sídel	**X**	**X**
A.2.8	Ojedinělé cenné stromy (památné stromy), zejm. lípy	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Historické vsi Medonosy (1352), Chudolazy (1357), Bukovec (1654) s více či méně dochovanou urbanistickou strukturou	**XX**	**XX**
B.2.2	Množství cenných architektonických objektů (památkově chráněných)	**X**	**XX**
B.2.3	Výrazné soubory lidové architektury (Bukovec VPZ)	**XX**	**XX**
B.2.4	Pozůstatky vodohospodářských úprav na Liběchovce (vodní mlýn Chudolazy, Bukovecký mlýn)	**X**	**X**
B.2.5	Drobná sakrální architektura – sochy sv. Ludmily, sv. Jana Nepomuckého, křížky	**X**	**X**
B.2.6	Pozůstatky hraničního opevnění (řopíky) na hřebeni od Osinalického sedla přes les Království po Tupadly	**X**	**X**
B.2.7	Dílčí kulturní dominanty (kostel sv. Jakuba v Medonosích, Pustý zámek)	**X**	**XX**
B.2.8	Částečně dochovaná struktura krajiny (rozložení lesů a bezlesí)	**X**	**X**
B.2.9	Částečně dochovaná struktura komunikací (zemská silnice Mělník - Liběchov – Dubá, kopírující starou zemskou stezku)	**X**	**X**
B.2.10	Turistický charakter oblasti (rekreační objekty, horolezectví...)	**XX**	**X**
B.2.11	Památné místo (výsadek parašutistů z roku 1945)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Zřetelné vymezení koridorového prostoru údolí Liběchovky	**XXX**	**XX**
C.2.2	Uzavřené dílčí prostory zákrutů údolí s menším měřítkem	**XX**	**XX**
C.2.3	Uplatnění přírodě blízkých partií mokřadů v krajinných scenériích	**XX**	**XX**
C.2.4	Uplatnění cenné architektury v krajinných scenériích	**X**	**XX**
C.2.5	Rušivý vliv frekventované komunikace	**X**	**X**
C.2.6	Pozměněná a doplněná struktura zástavby obcí s rekreačním využitím	**XX**	**X**

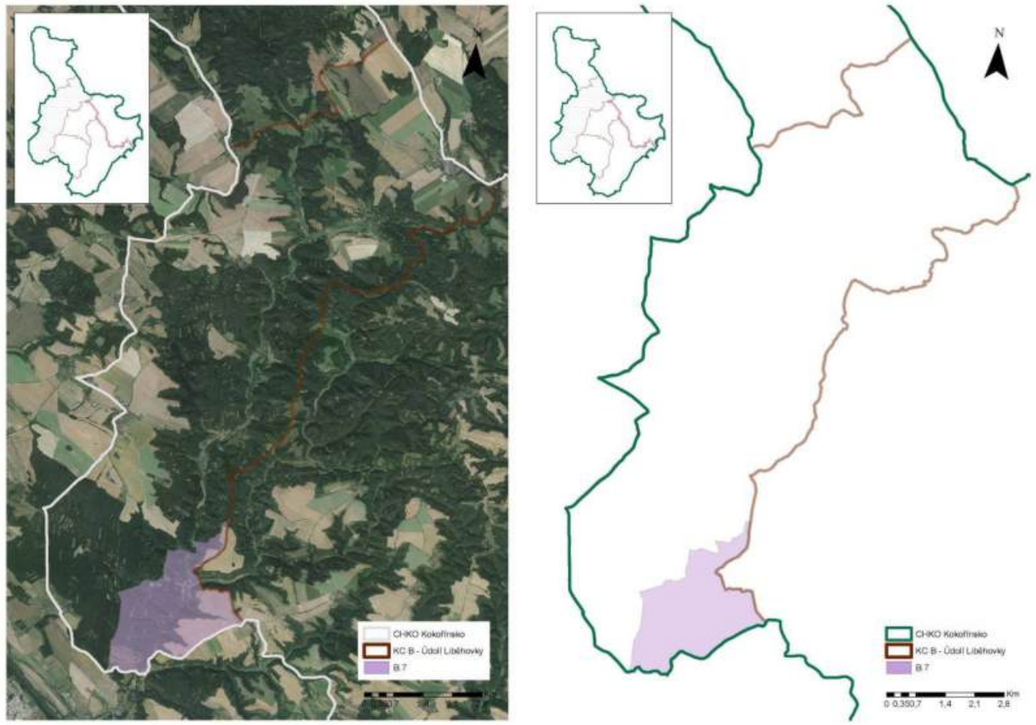
3.3.9.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor B.6 je zařazen do **pásma „B“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

V pásmu B ***lze připustit i silný zásah*** *do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného* ***rázu pokud se nejedná o znak jedinečného významu****.*

V pásmu B lze připustit i takové zásahy, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného ***rázu na hranici přijatelnosti*** *nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.*

3.3.10 KP B.7 Tupadly

Obr. 3.3.45, 3.3.46: Vymezení KP B.7 v rámci krajinného celku B – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.10.1 Vymezení KP

Prostor zahrnuje část dolního toku Liběchovky mezi obcemi Želízy a Tupadly. Je tvořen nivou vodoteče – zřetelně ohraničenou strmými lesnatými svahy a ve velké části vyplněnou mokřady (PR Mokřady dolní Liběchovky). Vznikají zde působivé scenérie přírodě blízkých partií dna údolí a průhledy výrazně koridorovým prostorem údolí. V krajině se uplatňují cenné objekty v historických obcích Želízy a Tupadly včetně objektů lidové architektury a částečně dochované urbanistické struktury obcí. Ráz krajiny také spoluurčují četné přestavěné objekty, novostavby a rekreační chaty.

Obr. 3.3.47: Údolí Liběchovky. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.10.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Zvlněný reliéf Polomených hor s hlubokými zářezy (údolí Liběchovky, Studená rokle)	**XXX**	**XX**
A.2.2	Skalní pískovcové útvary (skalní stěny) a jeskyně (Harfenice)	**XX**	**XX**
A.2.3	Meandrující tok Liběchovky se soustavy mokřadů v nivě potoka	**XX**	**XX**
A.2.4	Cenná vegetace v nivě, mokřadní olšiny, ostřicové mokřady a mokřadní louky	**X**	**XXX**
A.2.5	Rozsáhlé plochy smíšených a jehličnatých (zejm. borových) lesů západně od Liběchovky a na svazích údolí, ojediněle listnatých lesů v údolí	**XXX**	**X**
A.2.6	Plochy zemědělské půdy na plošině nad údolím, východně od Liběchovky	**XX**	**X**
A.2.7	Ojedinělé cenné stromy (památné stromy)	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Historické vsi Želízy (1410) a Tupadly (1547) s částečně dochovanou urbanistickou strukturou	**XX**	**XX**
B.2.2	Přítomnost cenných architektonických objektů (některé památkově chráněné) a objektů lidové architektury	**X**	**XX**
B.2.3	Kulturní dominanta (zámek Slavín v Tupadlech)	**X**	**XX**
B.2.4	Pozůstatky vodohospodářských úprav na Liběchovce (rybníčky a tůně)	**X**	**X**
B.2.5	Částečně dochovaná struktura krajiny (rozložení lesů a bezlesí)	**X**	**X**
B.2.6	Částečně dochovaná struktura komunikací (zemská silnice Mělník - Liběchov – Dubá kopírující starou zemskou stezku)	**X**	**X**
B.2.7	Turistický charakter oblasti (rekreační objekty)	**XX**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Zřetelné vymezení koridorového prostoru údolí Liběchovky	**XXX**	**XX**
C.2.2	Uzavřené dílčí prostory zákrutů údolí s menším měřítkem	**XX**	**XX**
C.2.3	Uplatnění přírodě blízkých partií mokřadů v krajinných scenériích	**XX**	**XX**
C.2.4	Uplatnění cenné architektury v krajinných scenériích	**X**	**XX**
C.2.5	Rušivý vliv frekventované komunikace	**X**	**X**
C.2.6	Pozměněná a doplněná struktura zástavby obcí Želízy a Tupadly	**XX**	**X**

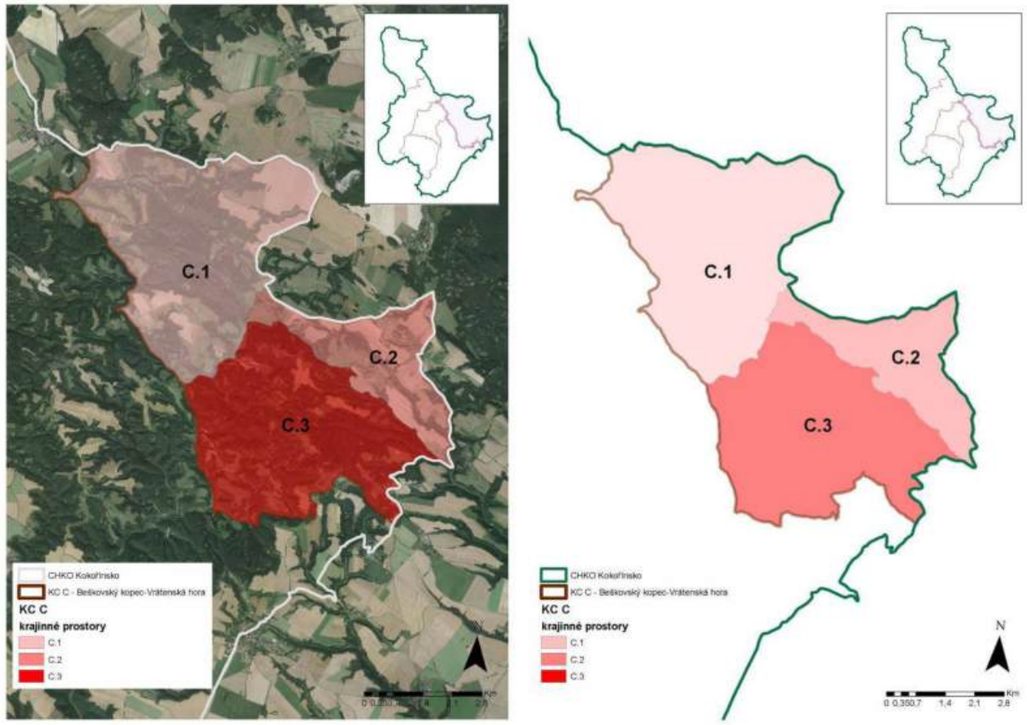
3.3.10.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor B.7 je zařazen do **pásma „B“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu B **lze připustit i silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného **rázu pokud se nejedná o znak jedinečného významu**.*

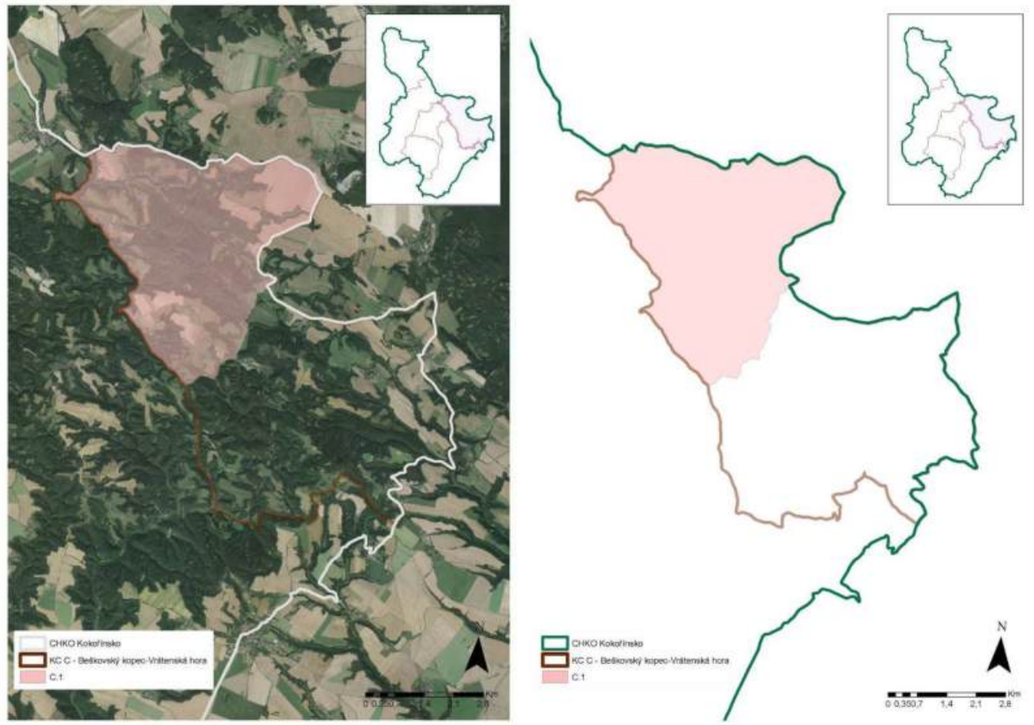
*V pásmu B lze připustit i takové zásahy, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného **rázu na hranici přijatelnosti** nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.*

Krajinný celek C Beškovský kopec – Vrátenská hora

Obr. 3.3.48, 3.3.49: Vymezení krajinných prostorů v rámci KC C – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.11 KP C.1 Panská Ves - Blatce

Obr. 3.3.50, 3.3.51: Vymezení KP C.1 v rámci krajinného celku C – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.11.1 Vymezení KP

Velmi rozmanitý segment krajiny zahrnuje lesnatý masiv Beškovských kopců a členitou krajinu údolí Liběchovky na západní straně a krajinu horního toku Pšovky na východní straně. Ze severu sem zasahuje otevřenější zemědělská krajina jižního Dokeska. V takto rozmanité krajině vynikají vzájemně oddělené a charakterově specifické dílčí prostory se stopami historického osídlení a s dochovanými objekty lidové architektury uprostřed pastvin, luk a lesů a zařízntá údolí se scenériemi uzavřenými strmými svahy a skalními partiemi. Krajina vyniká odloučeností a působivostí harmonie staveb a krajinného rámce a přírodě blízkých partií.

Obr. 3.3.52: Pohled od Tachova na Korecký vrch. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.53: Zděná patrová usedlost v Plešivci. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.54: Rozprechtický rybník. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.11.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf, osamocené kupy (Korecký vrch, Malý Beškovský kopec…), doly (Šindlerův), rokle (Mordová, Ždírecká), hřbety (Smrkový)	**XXX**	**XX**
A.2.2	Skalní útvary, stěny, osamocené skály (Stolník, Orlí hnízdo), jeskyně (Kameníkova jizba), útvary zvětrávání pískovců (Kamenný vrch)	**XX**	**XXX**
A.2.3	Neregulované přítoky horní Liběchovky, Prameny Pšovky, řada pramenů	**X**	**XX**
A.2.4	Cenná mokřadní vegetace vázaná na přítoky horní Liběchovky a Pšovky	**X**	**XXX**
A.2.5	Rozsáhlé plochy smíšených a jehličnatých lesů	**XXX**	**X**
A.2.6	Členěné lesní okraje (ekoton) a plochy nelesní zeleně v zemědělské krajině	**X**	**XX**
A.2.7	Plochy zemědělské půdy v okolí Blatců, Křenova a pod Koreckým vrchem	**X**	**X**
A.2.8	Cenné stromy (památné) a fragmenty cenné lesní vegetace	**X**	**XX**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel, některá středověkého původu	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura některých sídel	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy, chaty, horolezectví...)	**XX**	**X**
B.2.7	Periferní charakter „vnitřních Sudet“ (zaniklé obj., chybějící infrastruktura)	**X**	**X**
B.2.8	Pozůstatky tradičního zemědělství – chmelařství na Dubsku (chmelařské domy, sušárny chmele...)	**X**	**X**
B.2.9	Drobná sakrální architektura (kaple a kapličky, křížky, pomníčky...)	**X**	**X**
B.2.10	Pozůstatky hraničních pevnůstek („řopíky“) u Nedamova	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Výrazný georeliéf uplatňující se v panoramatických pohledech i v dílčích scenériích	**XXX**	**XX**
C.2.2	Působivost přírodě blízkých scenérií (PR Mokřady Horní Liběchovky, PP Prameny Pšovky	**XX**	**XXX**
C.2.3	Přítomnost četných objektů lidové architektury a dochované struktury zástavby	**XX**	**XXX**
C.2.4	Výrazná harmonie tradičních staveb a krajinného rámce	**XX**	**XXX**
C.2.5	Výrazně harmonické měřítko prostorů dané členitostí georeliéfu a vegetačního krytu	**XX**	**XX**
C.2.6	Výrazná diverzita prvků krajinné scény	**XX**	**XX**

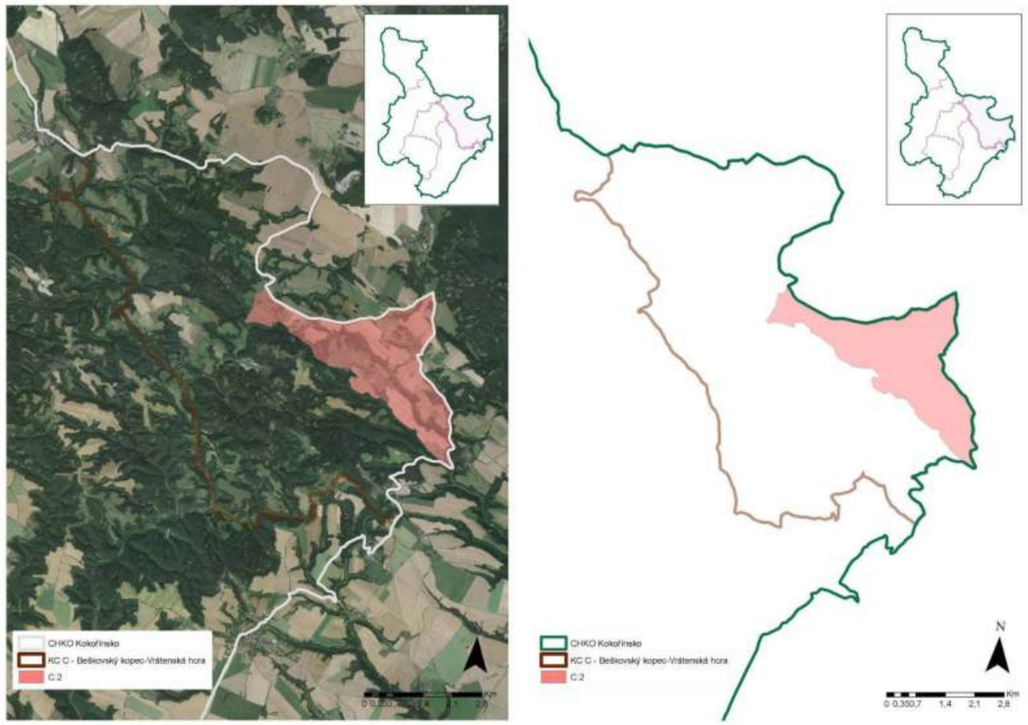
3.3.11.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor C.1 je zařazen do **pásma „A“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rá**zu, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu A **nelze připustit silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.*

*V pásmu A **nelze připustit takové zásahy**, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu **na hranici přijatelnosti.***

3.3.12 KP C.2 Týn - Žďár

Obr. 3.3.55, 3.3.56: Vymezení KP C.2 v rámci krajinného celku C – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.12.1 Vymezení KP

Krajinný prostor zahrnuje území severovýchodního okraje CHKO. Jedná se o enklávu zemědělské krajiny s obcemi Kruh a Žďár, sevřenými mezi okraji lesních masivů Polomených hor a Bezdězských lesů. Území je tvořeno skladbou otevřených zemědělských ploch, lesních porostů s velmi členitými okraji, nelesní zelení a porostů vázaných na zahlubující se údolí a další tvary reliéfu. Vzniká velmi zajímavá skladba krajiny se souvislými lesnatými horizonty. Obce v zemědělských plochách mají částečně dochovanou tradiční urbanistickou strukturu a přítomny jsou cenné objekty lidové architektury.

Obr. 3.3.57: Pohled z křižovatky pod Jestřábím vrchem k jihovýchodu. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.12.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf, vrchy (Jestřábí), údolí (Týnské, Žďárský důl)	**XXX**	**XX**
A.2.2	Ojedinělé skalní útvary (Andělské schody), jeskyně (skalní byt)	**X**	**XX**
A.2.3	Menší plochy smíšených lesů, remízy a nelesní krajinná zeleň	**XX**	**X**
A.2.4	Členěné lesní okraje (ekoton) obklopující plochy zemědělské půdy	**X**	**XX**
A.2.5	Ojedinělé cenné (památné) stromy (lípy, duby)	**X**	**XX**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel, některých středověkého původu	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura některých sídel	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Periferní charakter „vnitřních Sudet“ (zaniklé obj., chybějící infrastruktura)	**X**	**X**
B.2.7	Dílčí kulturní dominanty (kostel sv. Václava v Kruhu)	**X**	**XX**
B.2.8	Pozůstatky skalních bytů (Žďár)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Kontrast lesnaté skalní krajiny a zemědělské krajiny okraje CHKO	**XX**	**XX**
C.2.2	Členitost terénu i vegetačního krytu, členité okraje lesních porostů	**XX**	**X**
C.2.3	Středně velké měřítko prostorové skladby zmenšující se v členitém reliéfu	**XX**	**X**
C.2.4	Zřetelné ohraničení otevřených prostorů lesními horizonty, atraktivní panoramatické pohledy k severu	**XX**	**XX**
C.2.5	Přítomnost cenných objektů lidové architektury	**X**	**XX**

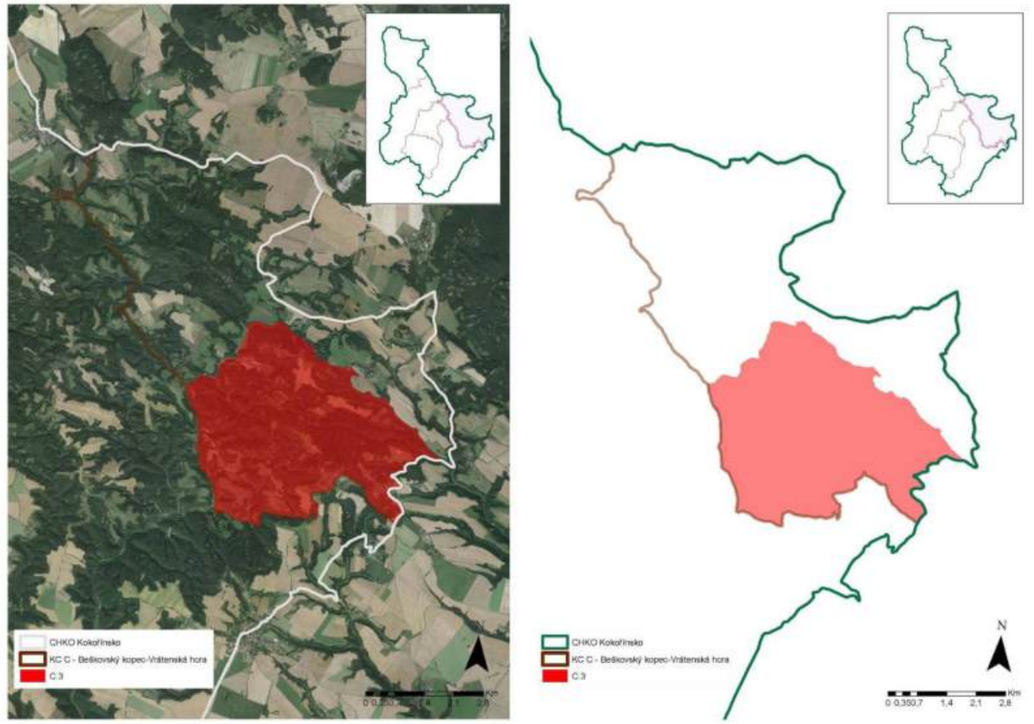
3.3.12.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor C.2 je zařazen do **pásma „B“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

V pásmu B ***lze připustit i silný zásah*** *do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného* ***rázu pokud se nejedná o znak jedinečného významu****.*

*V pásmu B lze připustit i takové zásahy, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného **rázu na hranici přijatelnosti** nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.*

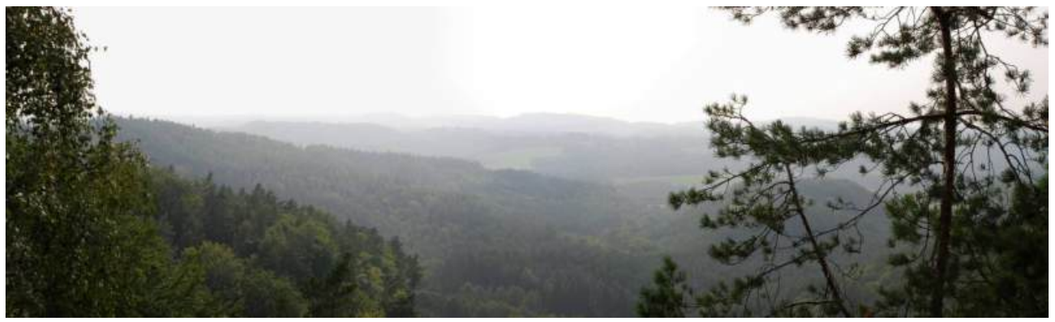
3.3.13 KP C.3 Houska - Nosálov

Obr. 3.3.58, 3.3.59: Vymezení KP C.3 v rámci krajinného celku C – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.13.1 Vymezení KP

Krajinný prostor zahrnuje velmi členitou a rozmanitou krajinu s lesnatými masivem Housecké vrchoviny s dominantami Housky a Vrátenské hory tvořící prostorové rozhraní ke krajině jižního Dokeska navazující na severní okraj CHKO. Hornatý lesní masiv se jižně rozčleňuje hlubokými údolími a na plošinách se otevírají enklávy zemědělské krajiny. Prostor je poměrně málo osídlen, velkou část území pokrývají lesní porosty. Specifickým znakem prostoru je přítomnost kulturních dominant zámku Houska a rozhledny na Vrátenské hoře. Prostor je na západě ohraničen skalnatým údolím Pšovky a cennými partiemi Houseckého údolí. V členité krajině vynikají obce s objekty lidové architektury a s harmonickým zapojením zástavby do krajinného rámce (Nosálov, Vojetín, Myší díra).

Obr. 3.3.60: Vyhlídka na Housce – pohled k západu *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.61: Partie z PP Prameny Pšovky *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.62: Pohled na východní okraj obce Lobeč *(Foto: ATELIER V)*

3.3.13.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf Housecké vrchoviny charakteru skalního města s osamocenými suky (Zámecký v., Drnclík, Uhelný v., Špičák), kupami (Vrátenská h.), sedly (Na Fučíkovském), doly (Kružský důl) a hřbety	**XXX**	**XX**
A.2.2	Skalní útvary, stěny, osamocené skály (Tuboh, Strážce údolí, Běh, Slavibor, Soběrad, věže..), jeskyně (Zkamenělý zámek) a útvary zvětrávání	**XX**	**XXX**
A.2.3	Neregulovaný horní tok Pšovky, prameny	**X**	**XX**
A.2.4	Cenná mokřadní vegetace vázaná tok Pšovky	**X**	**XXX**
A.2.5	Rozsáhlé plochy smíšených a jehličnatých lesů	**XXX**	**X**
A.2.6	Členěné lesní okraje (ekoton) obklopující menší enklávy zemědělské půdy, plochy nelesní zeleně ve fragmentech zemědělské krajiny	**X**	**XX**
A.2.7	Cenné stromy (památné), zejm. lípy, a fragmenty cenné lesní vegetace	**X**	**XX**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel středověkého původu	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura některých tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura většiny sídel	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy, chaty, horolezectví...)	**XX**	**X**
B.2.7	Periferní charakter „vnitřních Sudet“ (zaniklé obj., chybějící infrastruktura)	**X**	**X**
B.2.8	Kulturní dominanta hradu Houska, rozhledna na Vrátenské hoře	**XX**	**XX**
B.2.9	Drobná sakrální architektura (kaple, křížky, pomníčky...)	**X**	**X**
B.2.10	Skalní byty (Ráj).	**X**	**X**
B.2.11	Historické vodohospodářské úpravy na horní Pšovce (U vrby)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Souvislé lesní masivy Housecké vrchoviny přecházející k jihu do rozřezané krajiny se zemědělskými plochami	**XXX**	**XX**
C.2.2	Výrazná údolí Pšovky (Konrádovský důl, Housecké údolí)	**XX**	**XXX**
C.2.3	Přítomnost výrazné kulturní dominanty zámku Houska	**X**	**XX**
C.2.4	Přítomnost lokalit s cennou lidovou architekturou	**X**	**XX**
C.2.5	Harmonické měřítko krajiny a harmonice prostorových vztahů	**XX**	**XX**

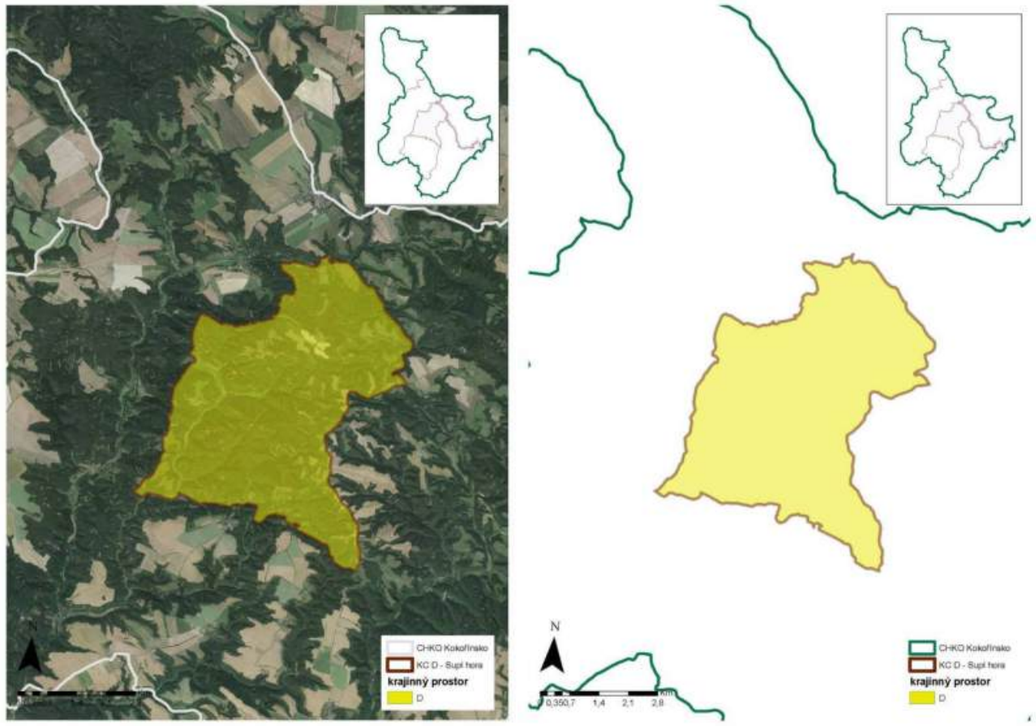
3.3.13.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor C.3 je zařazen do **pásma „A“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rá**zu, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu A **nelze připustit silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.*

*V pásmu A **nelze připustit takové zásahy**, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu **na hranici přijatelnosti.***

Krajinný celek D Supí hora

Obr. 3.3.63, 3.3.64: Vymezení krajinného prostoru D – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

Krajinný prostor D je totožný s krajinným celkem D (viz výše).

Prostor D je zařazen do **pásma „A“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rá**zu, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu A **nelze připustit silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.*

*V pásmu A **nelze připustit takové zásahy**, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu **na hranici přijatelnosti.***

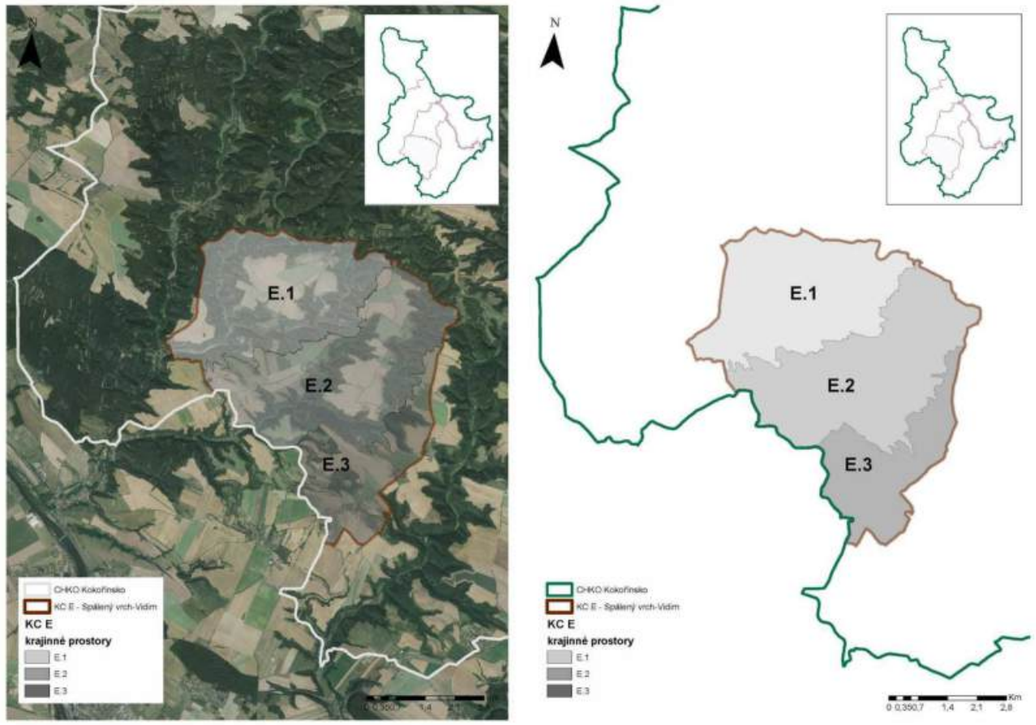
Obr. 3.3.65: Vyhlídka nad Nedvězím – pohled k severu *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.66: Vyhlídka nad Nedvězím – pohled k jihozápadu *(Foto: ATELIER V)*

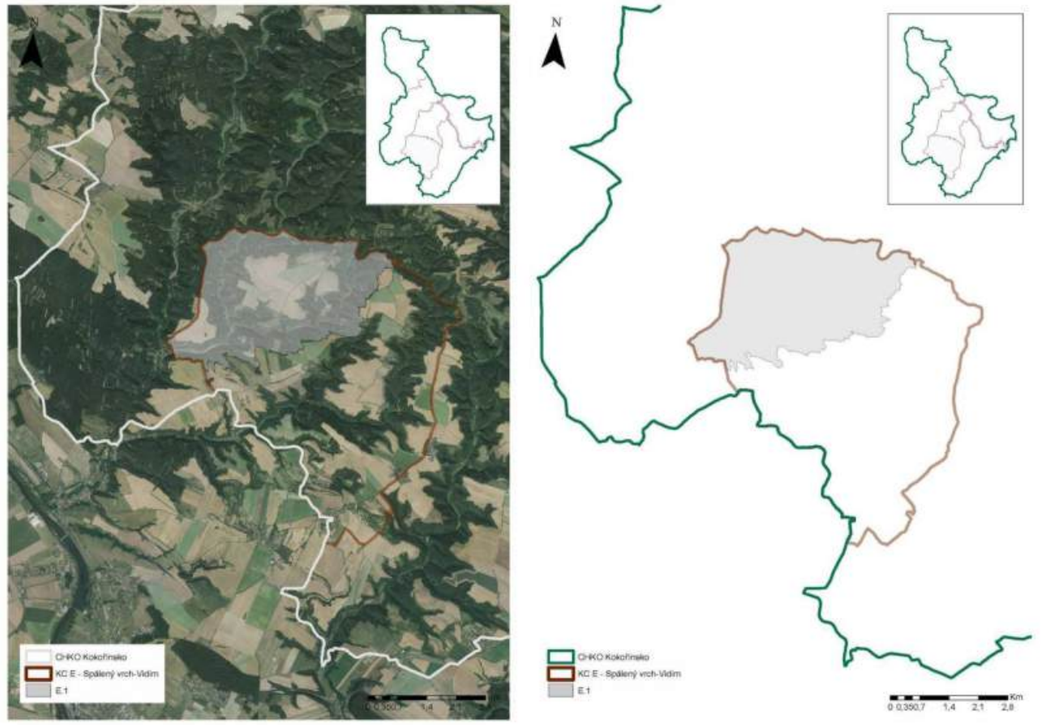

Obr. 3.3.67: Pohled na Dražejov od starého hřbitova *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.68, 3.3.69: Vymezení krajinných prostorů v rámci KC E – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.14 KP E.1 Vidim

Obr. 3.3.70, 3.3.71: Vymezení KP E.1 v rámci krajinného celku E – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.14.1 Vymezení KP

Velmi výrazná struktura terénního reliéfu vytváří, mezi hlubokými lesnatými údolími Vidimského dolu a Sitenského dolu náhorní plošinu s výšinou Vidim (348 m n.m.), jasně ohraničený segment zemědělské krajiny. Hluboká údolí, provázená místy skalními útvary, jsou natolik široká, že vytvářejí vnitřní zcela uzavřené koridorové prostory s vyvinutou nivou. Vzniká tak kontrast otevřené zemědělské krajiny se vzdálenými horizonty a údolních prostorů menšího měřítka. Do krajinného prostoru zasahují při obvodu pouze dvě sídla – Tupadly s výběžkem zástavby do Hlubokého dolu a Horní Vidim. Vedle upravených a přestavěných objektů se v krajině projevují významné cennosti lidové architektury a historické urbanistické struktury těchto obcí.

Obr. 3.3.72: Pohled od Vidimi k jihu do zemědělské krajiny. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.73: Prostor Hlubokého dolu. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.14.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf s hlubokými doly (Hluboký, Vidimský, Sitenský), prudkými svahy, roklemi (Umrlčí) a vyvýšenými plošinami	**XXX**	**XX**
A.2.2	Skalní útvary, stěny a osamocené skály (Švédská věž) ve Vidimském, Hlubokém a Sitenském dole a v okolí Vidimi	**XX**	**XXX**
A.2.3	Rozsáhlé plochy zejm. smíšených (jehličnatých) lesů ve vazbě na svahy a údolí	**XXX**	**X**
A.2.4	Členěné lesní okraje (ekoton) obklopující enklávy zemědělské půdy na plošinách	**X**	**XX**
A.2.5	Cenné stromy (památné), zejm. lípy, dále duby, smrky, borovice	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové (množství lidové architektury a to jak roubené, tak i zděné) a kulturních nemovitých památek (VPZ Vidim...)	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel leckdy středověkého původu (Vidim – 1318, Tupadly - 1547)	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě (silnice Tupadly – Vidim)	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura Vidimi	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**X**	**X**
B.2.6	Rekreační a výletní charakter oblasti (rekreační chalupy, chaty, penziony...)	**XX**	**X**
B.2.7	Pozůstatky parkových krajinářských úprav u Vidimi (zbytek lávek)		
B.2.8	Skalní prostory (zbytky skalního hradu Starý zámek u Vidimi, zbytky skalního hrádku či tvrze nazývané dnes Kostelíček u Šemanovic)	**X**	**X**
B.2.9	Dílčí kulturní dominanty (kostel sv. Martina ve Vidimi, zámek ve Vidimi...)	**X**	**X**
B.2.10	Ojedinělá drobná sakrální architektura (křížky, pomníčky, sochy...), pomník letců	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Výrazný reliéf s hlubokými údolími vymezujícími segment zemědělské krajiny	**XXX**	**XX**
C.2.2	Význačné krajinářsko-estetické hodnoty spočívající v uzavřených prostorech a scenériích údolních niv a skalních útvarů	**XX**	**XXX**
C.2.3	Otevřený prostor nečleněné zemědělské krajiny v náhorní poloze	**XX**	**X**
C.2.4	Přítomnost významných hodnot lidové architektury	**XX**	**XX**
C.2.5	Harmonické zapojení zástavby do krajinného rámce	**XX**	**XX**

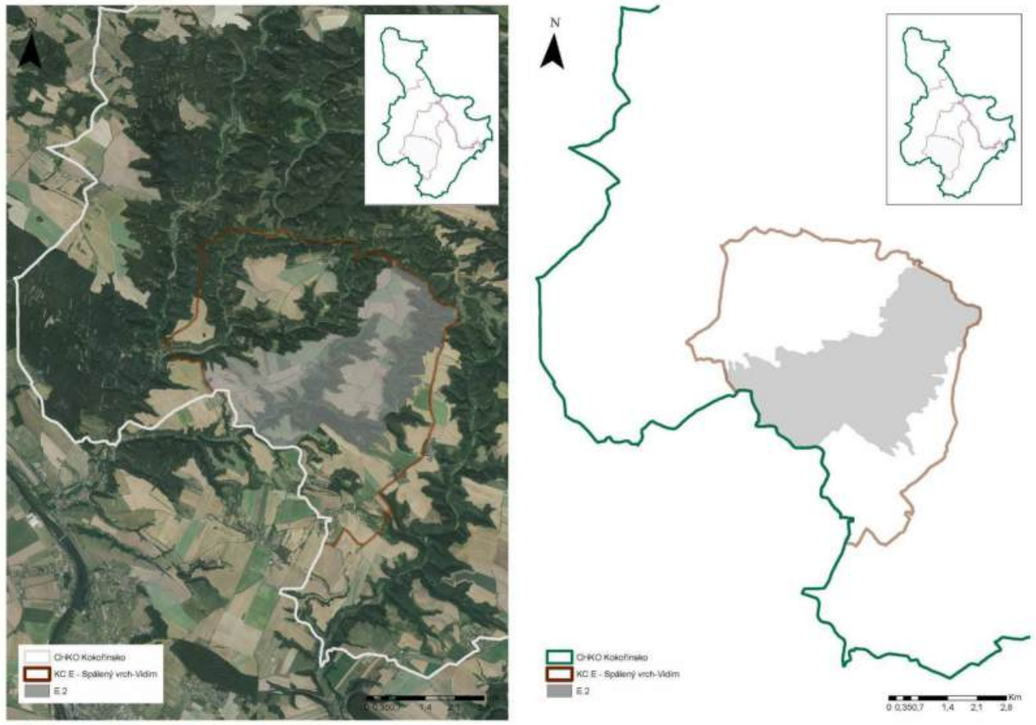
3.3.14.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor E.1 je zařazen do **pásma „A“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rá**zu, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu A **nelze připustit silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.*

*V pásmu A **nelze připustit takové zásahy**, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu **na hranici přijatelnosti.***

3.3.15 KP E.2 Sitné

Obr. 3.3.74, 3.3.75: Vymezení KP E.2 v rámci krajinného celku E – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.15.1 Vymezení KP

Okraje lesních porostů Sitenského dolu a koridor Šemanovického dolu vymezují segment zemědělské krajiny dále prostorově rozdělený lesnatým dolem východně přiléhajícím k obci Sitné. Na jihu je prostor ohraničen mohutným lesnatým zářezem Truskavenského dolu. Prostor tak vyniká přítomností četných znaků a hodnot přírodní charakteristiky. Zatímco obec Sitné leží ve velmi zajímavé krajinné poloze na ostrohu má vedle některých cennějších tradičních objektů a dochované urbanistické struktury harmonii zapojení do krajinného rámce narušenou zemědělským areálem. Vesnická sídla leží na terénní hraně pravobřežního srázu Šemanovického dolu vynikají stopami dochované urbanistické struktury a souladu zástavby s terénními podmínkami a přítomností významných cenností lidové architektury (Truskavna).

Obr. 3.3.76: Zemědělská krajina mezi Truskavnou a Březinkou. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.15.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf s hlubokými doly (Zimořský, Truskavenský, Šemanovický), prudkými svahy, roklemi a plošinami	**XXX**	**XX**
A.2.2	Skalní útvary, stěny, jeskyně a osamocené skály z Zimořském, Truskavenském a Šemanovském dole	**XX**	**XXX**
A.2.3	Rozsáhlé plochy zejm. smíšených (jehličnatých) lesů ve vazbě na svahy a údolí	**XXX**	**X**
A.2.4	Členěné lesní okraje (ekoton) obklopující enklávy zemědělské půdy na plošinách	**X**	**XX**
A.2.5	Cenné stromy (památné), zejm. lípy (ve vazbě na zástavbu)	**X**	**X**
A.2.6	Fragmenty luk příp. sadů a zahrad ve vazbě na osídlení	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. bohatého souboru lidové architektury a kulturních nemovitých památek (VPZ Sitné)	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel, některých středověkého původu (Sitné 1363, Šemanovice , Truskavna 1379...)	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura sídel	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy...)	**X**	**X**
B.2.7	Skalní byty, sklepy či chlévy (Truskavna, Březinka, Šemanovice), skalní hrádek Klemperka	**X**	**XX**
B.2.9	Ojedinělá drobná sakrální architektura (křížky, pomníčky...)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Výrazný reliéf s hlubokými údolími vymezujícími segment zemědělské krajiny	**XXX**	**XX**
C.2.2	Význačné krajinářsko-estetické hodnoty spočívající v uzavřených prostorech a scenériích údolních niv a skalních útvarů	**XX**	**XXX**
C.2.3	Přírodě blízké partie a přírodní hodnoty lesnatých a skalnatých údolí (PP Stráně Truskavenského dolu, PP Želízky)	**X**	**XX**
C.2.4	Otevřený prostor nečleněné zemědělské krajiny v náhorní poloze	**XX**	**X**
C.2.5	Přítomnost významných hodnot lidové architektury	**XX**	**XX**
C.2.6	Harmonické zapojení zástavby do krajinného rámce	**XX**	**XX**

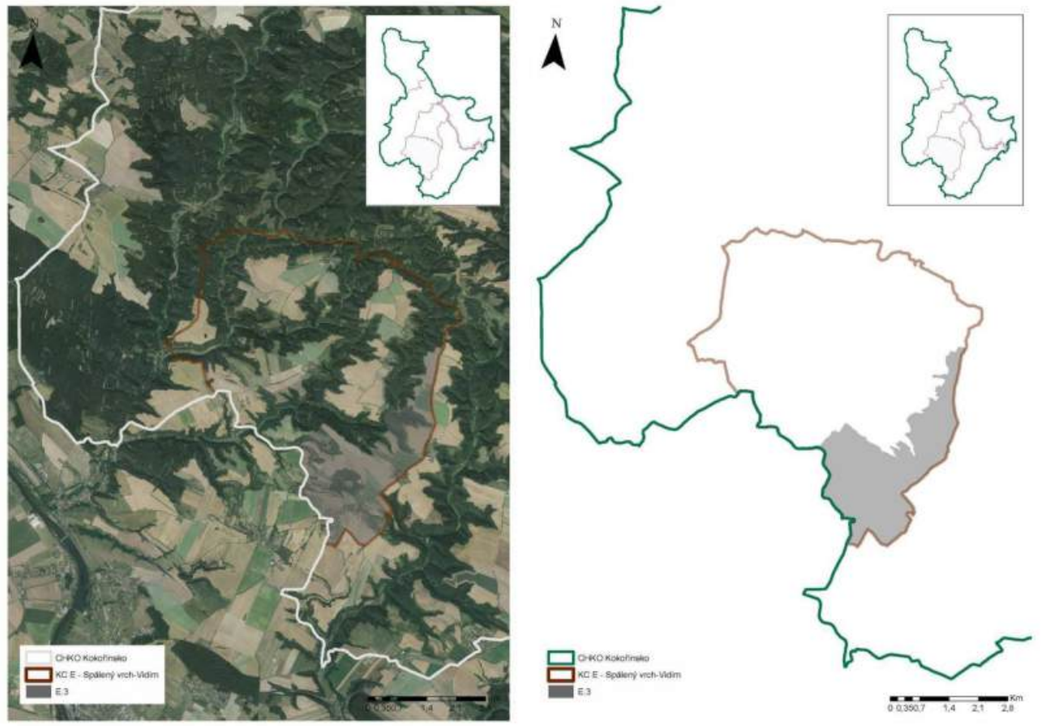
3.3.15.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor E.2 je zařazen do **pásma „B“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu B **lze připustit i silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného **rázu pokud se nejedná o znak jedinečného významu**.*

*V pásmu B lze připustit i takové zásahy, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného **rázu na hranici přijatelnosti** nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.*

3.3.16 KP E.3 Vysoké

Obr. 3.3.77 3.3.78 Vymezení KP E.3 v rámci krajinného celku E – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.16.1 Vymezení KP

Krajinný prostor je ohraničen významnými krajinnými segmenty – Truskavenským dolem a Kokořínským dolem a na jihozápadě přechází do otevřené zemědělské krajiny. Zatímco severní část prostoru je velmi členitá terénem s množstvím mezí, drobných lesíků, remízů vytvářejících mozaiku zemědělské krajiny v členitém terénu, jižní část s velkou zemědělskou obcí Vysoká se vyznačuje otevřeností s dalekými výhledy a absencí prostorového členění. Charakter zástavby Vysoké a Bosyně je navzdory přítomnosti některých cenných objektů velmi pozměněný přestavbami a novostavbami a v krajinné scéně se projevuje pozitivně spíše z větších vzdáleností dominantní polohou na terénním horizontu a projevem kulturních dominant. Cíp prostoru táhnoucí se k severu sleduje okraj Šemanovického dolu a přibližuje se k okraji Kokořínského dolu.

Obr. 3.3.79: Pohled na Vysokou z lokality „Na Strace“.*(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.80: Pohled do prostoru z okraje Janovy Vsi. *(Foto: ATELIER V)*

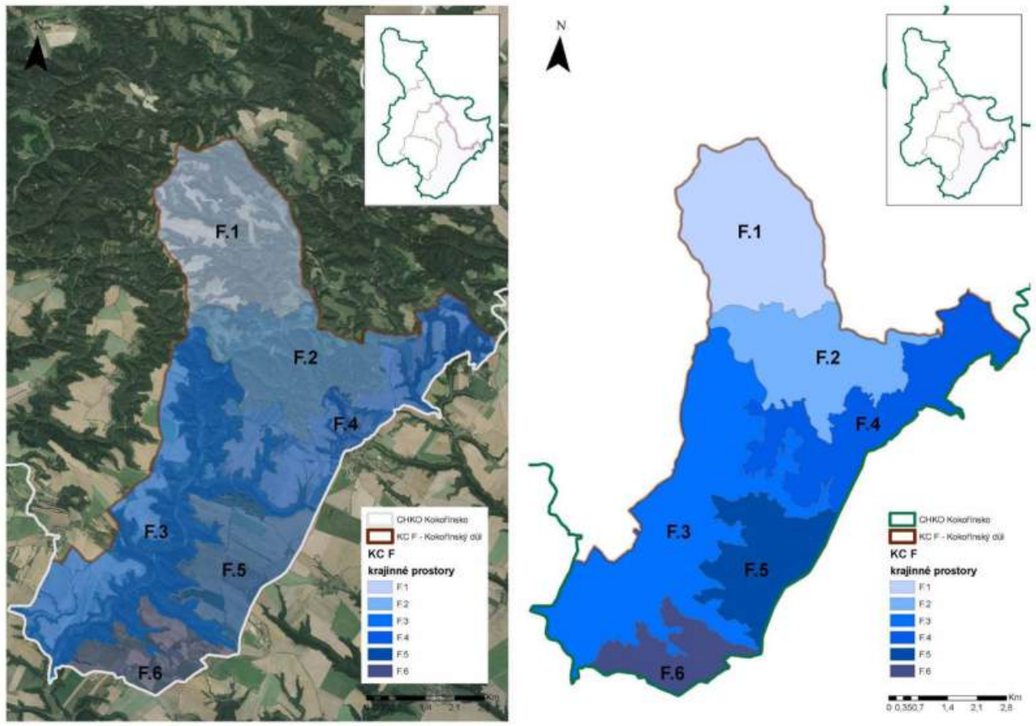
3.3.16.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický terénní reliéf zvlněné vyvýšené plošiny s menšími zářezy (Bundol, Oběšenka)	**XXX**	**XX**
A.2.2	Ojedinělé skalní útvary (pod vrchem Kamorsko, v okolí Truskavny)	**XX**	**XXX**
A.2.3	Plochy nelesní krajinné zeleně (remízky, liniová zeleň)	**XXX**	**X**
A.2.4	Členěné lesní okraje (ekoton)	**X**	**XX**
A.2.5	Ojedinělé cenné stromy (památné), zejm. lípy (ve vazbě na zástavbu)	**X**	**X**
A.2.6	Fragmenty luk příp. sadů a zahrad ve vazbě na osídlení	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel leckdy středověkého původu	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura většiny sídel	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy...)	**X**	**X**
B.2.7	Skalní byty, sklepy či chlévy (Kokořín)	**X**	**X**
B.2.8	Dílčí kulturní dominanty (kostel sv. Václava a evangelický kostel ve Vysoké)	**X**	**XX**
B.2.9	Ojedinělá drobná sakrální architektura (křížky...), židovský hřbitov u Bosyně	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Rozčleněná struktura zemědělské krajiny v severní části prostoru	**XX**	**X**
C.2.2	Otevřenost krajiny kolem Vysoké s charakterem intenzivně využívaných zemědělských ploch bez výraznějšího prostorového členění strukturními prvky (např. nelesní zelení)	**XX**	**X**
C.2.3	Návaznost prostoru na cenná území Kokořínského a Šemanovcického dolu s vizuálními vazbami z otevřených náhorních poloh do nitra CHKO	**XX**	**XX**

3.3.16.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

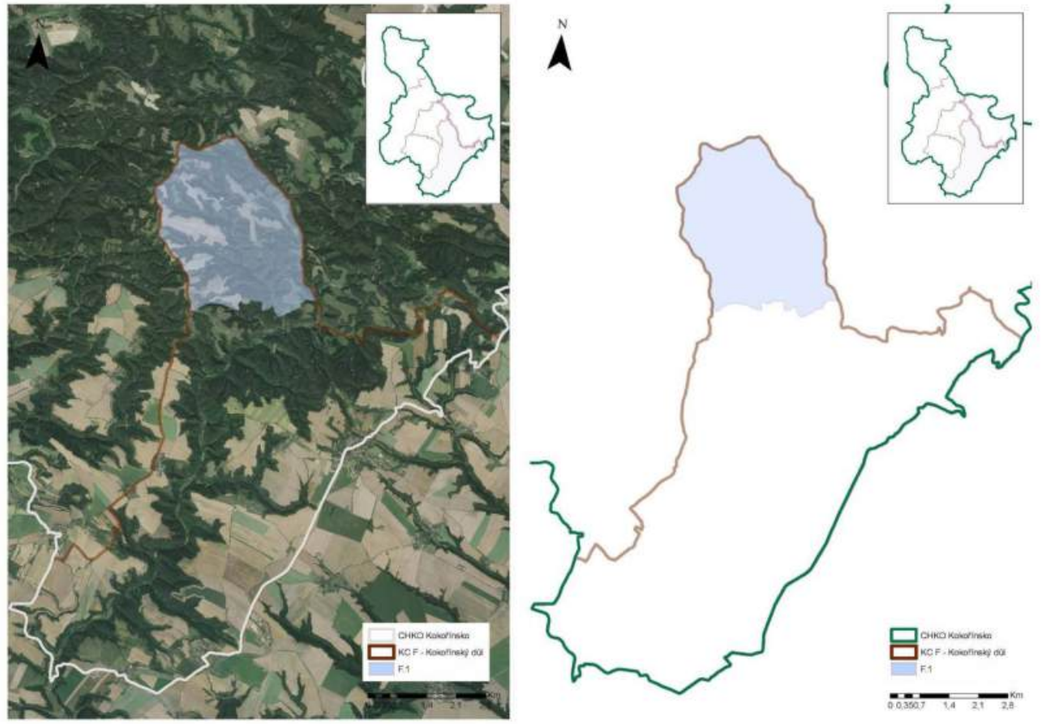
Prostor E.3 je zařazen do pásma **„C“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území se zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu“**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu C lze připustit i takový vliv navrhovaného záměru, který **zasahuje silně do několika znaků** krajinného rázu současně**, nesmí se však jednat o zásahy stírající znaky krajinného rázu a nesmí se jednat o silné zásahy do znaků jedinečného významu.***

Obr. 3.3.81, 3.3.82: Vymezení krajinných prostorů v rámci KC F – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.17 KP F.1 Tubož

Obr. 3.3.83, 3.3.84: Vymezení KP F.1 v rámci krajinného celku F – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.17.1 Vymezení KP

Prostor zahrnuje podivuhodnou krajinu spleti údolí a hřbetů, skal, lesů a lesíků a náhorních otevřených prostorů mezi Kokořínským dolem, Konrádovským dolem a rozvodím Pšovky a Liběchovky. Krajina vyniká rozmanitostí, prostorovou bohatostí, uzavřenými prostory zaříznutých údolí s působivými scenériemi skalních útvarů, vyhlídkami do okolní krajiny z náhorních poloh a osamělými obcemi s více či méně dochovanou urbanistickou strukturou, cennou lidovou architekturou a zřetelně harmonickým zapojením do krajinného rámce. Obce jako Tubož či Dobřeň jsou příkladem hodnot kulturní a historické charakteristiky, ale i další obce jako Střezivojice či Jestřebí vynikají rázovitostí zástavby. V krajinném prostoru se nacházejí četné přírodní hodnoty zahrnuté do území PR Kokořínský důl, PP Prameny Pšovky či PP Špičák u Střezivojic.

Obr. 3.3.85: Pohled do Planého dolu. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.86: Nepřehledná lesnatá skalní krajina mezi obcemi Střezivojice a Tubož. (Foto: ATELIER V)

3.3.17.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický reliéf Polomených hor s hlubokými stupňovitými zářezy (Planý důl, Dobřeňský důl, Vojtěšský důl, Pohádkový důl, Údolí Bílých skal...), plošinami a vrchy (Špičák, Zbrázděný vrch...)	**XXX**	**XX**
A.2.2	Skalní město s četnými útvary stěn, osamocených skal (Svícen, Baron, Komorná, Hraběnka, Dvojče, Skalní zub, Věže přátel přírody, Vyhlídková věž, Papež, Sněhurka a 7 trpaslíků...), jeskyní (Kamenný úl) a četných útvarů selektivního zvětrávání pískovců (misky, růžice, římsy...)	**XXX**	**XXX**
A.2.3	Rozsáhlé zejm. smíšené lesy vázané na svahy a údolí, cenné plochy borů	**XXX**	**X**
A.2.4	Tok potoka Žebrák, prameny	**XX**	**X**
A.2.5	Nivní a mokřadní lokality ve vazbě na Žebrák, podmáčené louky	**XX**	**XX**
A.2.6	Cenné xerotermní lokality s výskytem vzácných a ohrožených společenstev organismů ve vazbě na skalní hrany	**X**	**XX**
A.2.7	Členité okrajové partie lesních celků obklopující odlesněné enklávy	**X**	**XX**
A.2.8	Cenné stromy (některé památné), zejm. lípy, též borovice, smrky či hrušeň	**X**	**XX**
A.2.9	Menší zahrady a louky ve vazbě na sídla na hranicích KC	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. množství objektů a intaktních souborů tradiční lidové architektury a kulturních nemovitých památek	**XX**	**XXX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel středověkého původu (Střezivojice 1402, Dobřeň 1402, Olešno 1414, Tubož 1382)	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná urbanistická struktura většiny sídel (památkové zóny a rezervace – Střezivojice, Olešno, Dobřeň)	**XX**	**XX**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy, chaty...)	**XX**	**X**
B.2.7	Skalní obydlí (Střezivojice)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Souvislý lesní masiv skalního města s menšími enklávami luk a pastvin na plochých hřbetech	**XXX**	**XXX**
C.2.2	Malé měřítko a výrazná uzavřenost prostorů zaříznutých údolí	**XX**	**XX**
C.2.3	Harmonické zapojení zástavby do krajinného rámce	**X**	**XX**
C.2.4	Přítomnost četných hodnot historické struktury obcí a lidové architektury	**XX**	**XX**
C.2.5	Výrazné estetické hodnoty, malebnost a rozlišitelnost scenérií	**XX**	**XXX**

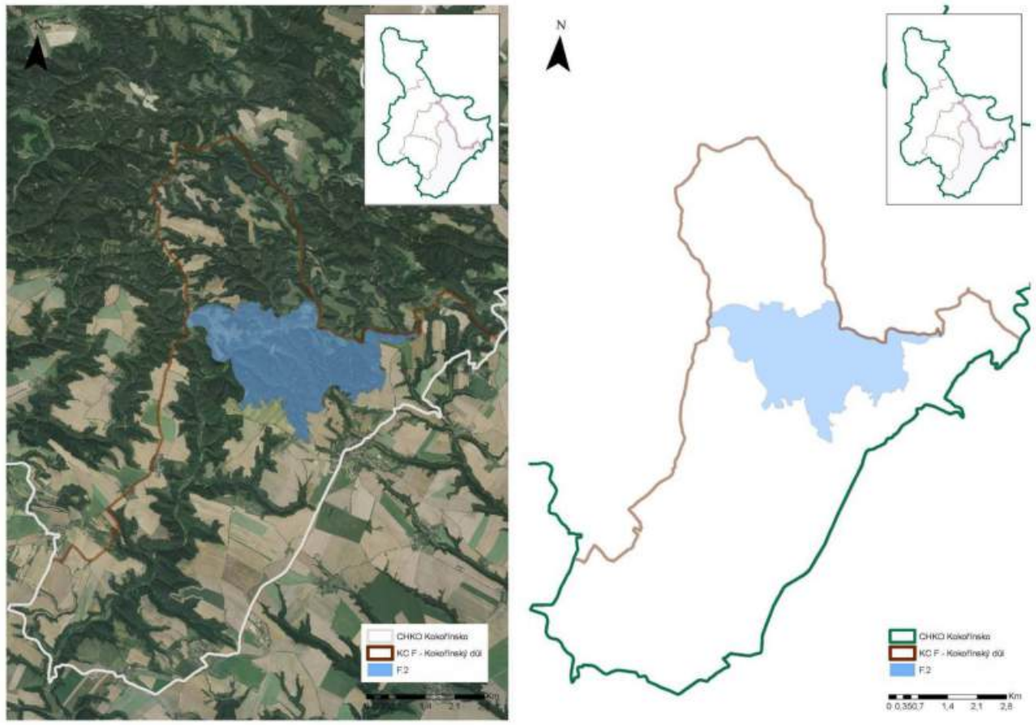
3.3.17.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor F.1 je zařazen do **pásma „A“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rá**zu, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu A **nelze připustit silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.*

*V pásmu A **nelze připustit takové zásahy**, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu **na hranici přijatelnosti.***

3.3.18 KP F.2 Vojtěchov

Obr. 3.3.87, 3.3.88: Vymezení KP F.2 v rámci krajinného celku F – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

Obr. 3.3.89: Lesní porost ve Vojtěšském dole *(Foto: ATELIER V)*

3.3.18.1 Vymezení KP

Prostor zahrnuje horní část Kokořínského dolu s lokalitou Jestřebicka na pravém břehu Pšovky s náhorními plošinami otevřené krajiny rozřezané hlubokými údolími (Vojtěšský důl, Černá díra) a s výhledy do dalších částí CHKO (zejména k východu). Zahrnuje též levobřežní část lesnatých bohatě rozčleněných svahů stoupajících k náhorním polohám okrajů zemědělské krajiny kolem obcí Sedlec a Mšeno. Tato levobřežní část vyniká jedinečnými scenériemi skalního města s výjimečnými skalními tvary (Pokličky). Lesní masivy skrývají nečetné prvky osídlení, které však ve velmi odloučených polohách vynikají harmonií zástavby a krajinného rámce a cenností lidové architektury (Ráj, Vojtěchov – U Habešů, Olešno). Krajina vyniká výraznou harmonií měřítka a estetickou atraktivností.

Obr. 3.3.90: Nade Mlejny – Spálená věž. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.18.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický reliéf Polomených hor s hlubokými stupňovitými zářezy (Boudecká rokle, Kokořínský důl, MočidlaNáckova rokle, Pastuší rokle, Černá díra...) a plošinami	**XXX**	**XX**
A.2.2	Skalní město (Bludiště) s četnými útvary stěn, osamocených skal (Brána, Slon, Faraón, Obří hlava a žába...), jeskyní (Obraznice...) a četných útvarů selektivního zvětrávání pískovců (pokličky, misky, růžice, římsy...)	**XXX**	**XXX**
A.2.3	Rozsáhlé zejm. smíšené lesy pokrývající většinu KC	**XXX**	**X**
A.2.4	Tok Pšovky, Pivovarský rybník, Stříbrník, prameny, prameniště a tůně	**XX**	**XX**
A.2.5	Cenné nivní a mokřadní lokality ve vazbě na Pšovku, mokřadní olšiny, olšovo-jasanové luhy, rákosiny, slatiniště, mokřadní louky	**XX**	**XXX**
A.2.6	Členité okrajové partie lesních celků obklopující odlesněné enklávy u Jestřebice a osady Ráj	**X**	**X**
A.2.7	Cenné stromy (některé památné), zejm. lípy, ale i buky či smrky	**X**	**XX**
A.2.8	Cenné xerotermní lokality s výskytem vzácných a ohrožených společenstev organismů ve vazbě na skalní hrany	**X**	**XX**

B.2	Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. souboru lidové architektury a kulturních nemovitých památek (Jestřebice)	X	XX
B.2.2	Dochovaná struktura hist. sídel středověkého původu (Jestřebice 1407)	X	X
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě (silnice údolím Pšovky z počátku 20. století)	X	X
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urb. struktura většiny sídel (Jestřebice)	X	X
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	XX	X
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy, chaty...)	XX	X
B.2.7	Ojedinělá drobná sakrální architektura (křížky, skalní kaple, reliéf Krista...)	X	X
B.2.8	Zbytky vodohospodářských úprav na Pšovce, vč. pozůstatků mlýnů (Boudecký mlýn), rybníků a tůní (Stříbrník)	X	X
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
C.2.1	Souvislý lesní masiv skalní krajiny s lesnatými roklemi a význačnými sklaními scenériemi	XXX	XXX
C.2.2	Malé měřítko a výrazná uzavřenost prostorů zaříznutých údolí	XX	XX
C.2.3	Harmonické zapojení zástavby do krajinného rámce (Ráj, Olešno)	X	XX
C.2.4	Přítomnost četných hodnot historické struktury obcí a lidové architektury	XX	XX
C.2.5	Výrazné estetické hodnoty, malebnost a rozlišitelnost scenérií	XX	XXX
C.2.6	Specifická krajina Jestřebicka s otevřenými plošinami rozřezanými skalnatými údolími	XX	XX

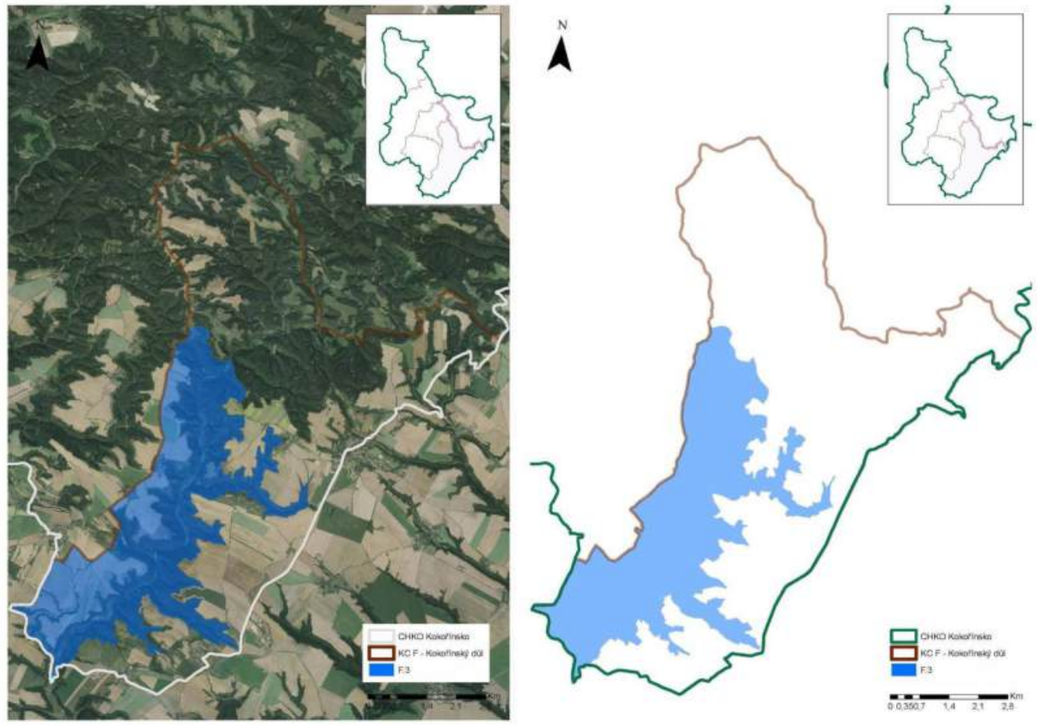
3.3.18.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor F.2 je zařazen do **pásma „A“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rá**zu, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu A **nelze připustit silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.*

*V pásmu A **nelze připustit takové zásahy**, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu **na hranici přijatelnosti.***

3.3.19 KP F.3 Kokořín

Obr. 3.3.91, 3.3.92: Vymezení KP F.3 v rámci krajinného celku F – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

Obr. 3.3.93 : Rybník Lhotka. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.19.1 Vymezení KP

Krajinný prostor zahrnuje hlavní část Kokořínského dolu včetně ústřední krajinné a kulturní dominanty – hradu Kokořín. Mohutné údolí Pšovky je zákruty a údolími bočních přítoků formováno do koridoru vizuálně vzájemně více či méně oddělených dílčích prostorů zřetelně vymezených strmými skalnatými svahy. Široká niva údolí vytváří koridorové prostory – často s vodními plochami (Harasov, Kačírek, Špaček). Rekreačně atraktivní a komunikačně poměrně frekventované údolí (zejména až po Kokořín) nese stopy přestaveb objektů, novostaveb a změny struktury zástavby, takže zaniká setřená tradiční struktura sídel a vzácné jsou dochované objekty lidové architektury.

Přesto jednotlivé partie Kokořínského dolu vynikají jak přírodními hodnotami tak výraznou estetickou atraktivností.

Obr. 3.3.94, 3.3.95: Skalnaté srázy Kokořínského dolu, dominanta hradu Kokořín. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.19.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický reliéf Polomených hor s hlubokými kaňonovitým údolím Pšovky, tvořícím osu KP, s navazujícími doly (Kaninský důl, Nebuželský důl, Vrbodol, Kočičina...) a plošinami nad údolím	**XXX**	**XX**
A.2.2	Četné skalní soubory stěn (Čertova, Faustova...), osamocených skal (Herkules, Gilotina, Kamarádi, Zbojník, Panna, Mužík...), jeskyní (Nedamy, Staráky) a dalších útvarů selektivního zvětrávání pískovců (pokličky) ve vazbě na Kokořínský důl a vedlejší navazující doly a rokle (Babí...)	**XX**	**XXX**
A.2.3	Rozsáhlé zejm. smíšené lesy vázané na svahy údolí	**XXX**	**X**
A.2.4	Meandrující tok Pšovky s rybníky a tůněmi (Hlučovská tůň – Špaček, Podhradská tůň – Kačírek, Velký Lhotecký rybník, Harasov); prameny (Ladčin) a prameniště	**XX**	**XX**
A.2.5	Cenné nivní a mokřadní lokality ve vazbě na Pšovku, mokřadní olšiny, olšovo-jasanové luhy, rákosiny, slatiniště, mokřadní louky	**XX**	**XXX**
A.2.6	Členité okrajové partie lesních celků (ekoton) obklopující odlesněnou plošinu v západní části KC	**X**	**X**
A.2.7	Cenné stromy (některé památné), lípy, smrky, borovice	**X**	**X**
A.2.8	Cenné xerotermní lokality s výskytem vzácných a ohrožených společenstev organismů ve vazbě na skalní hrany	**X**	**XX**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek (zámek Kokořín, hrad Kokořín, pozůstatky mlýnů, vesnické statky...)	**X**	**XXX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel středověkého původu (Kanina 1237, Kokořín 1320...)	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě (silnice údolím Pšovky z počátku 20. století)	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura většiny sídel	**X**	**X**
B.2.5	Dochovaná struktura krajiny (plochy lesů a bezlesí)	**XX**	**X**
B.2.6	Rekreační charakter oblasti (rekreační chalupy, chaty...)	**XX**	**X**
B.2.7	Upravované jeskyně (Staráky), skalní obydlí (Kokořín, Hlučov...) a zbytky tvrzí (Harasov, Nedamy)	**X**	**XX**
B.2.8	Kulturní dominanty (Kokořín, kostel Hradsko)	**X**	**XX**
B.2.9	Zbytky vodohospodářských úprav na Pšovce, vč. pozůstatků mlýnů (Štampach, Krvomlýn, Hlučovský mlýn...), rybníků a tůní (Špaček, Kačírek, Harasov, Velký Lhotecký rybník)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Zřetelné vymezení koridorového prostoru údolí Pšovky	**XXX**	**XX**
C.2.2	Uzavřené dílčí prostory zákrutů údolí s menším měřítkem	**XX**	**XX**
C.2.3	Uplatnění přírodě blízkých partií skalních útvarů a prvků nivy (vodní plochy) v krajinných scenériích	**XX**	**XX**
C.2.4	Uplatnění cenné architektury v krajinných scenériích	**X**	**XX**
C.2.5	Ovlivnění charakteru krajiny rekreačním zatížením a pohybem aut	**X**	**X**
C.2.6	Pozměněná a doplněná struktura zástavby obcí, nevhodné novostavby	**XX**	**X**
C.2.7	Dominantní význam hradu Kokořín v krajinné scéně údolí	**XX**	**XXX**
C.2.8	Významné přírodní hodnoty PR Kokořínský důl	**XX**	**XXX**

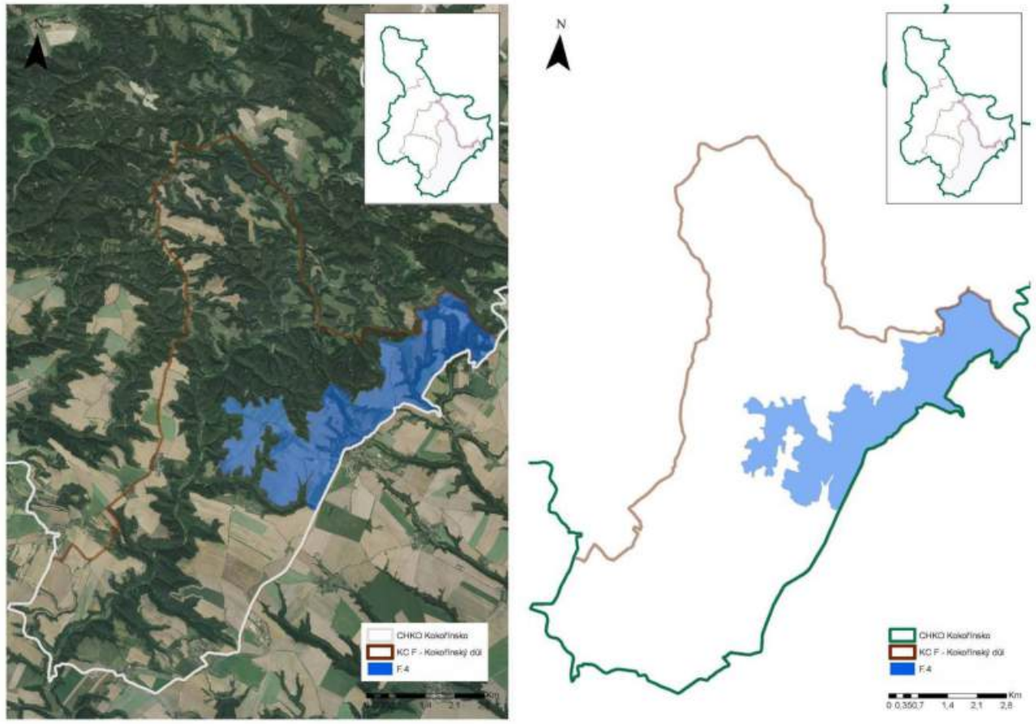
3.3.19.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor F.3 je zařazen do **pásma „B“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu B **lze připustit i silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného **rázu pokud se nejedná o znak jedinečného významu**.*

*V pásmu B lze připustit i takové zásahy, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného **rázu na hranici přijatelnosti** nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.*

3.3.20 KP F.4 Mšeno

Obr. 3.3.96, 3.3.97: Vymezení KP F.4 v rámci krajinného celku F – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.20.1 Vymezení KP

Krajinný prostor zahrnuje okrajové území CHKO při východní hranici od Nosálova na severu až po Kaninu na jihu. Jedná se o náhorní polohy zemědělské krajiny ohraničené na západní straně členitými okraji lesních porostů a na východě se otevírající do navazující zemědělské krajiny Mladoboleslavska. V CHKO má toto území funkci tzv. buffer zone, tedy nárazníkového pásma chránícího okraje nejcennějších poloh CHKO. Přitom však v některých částech i tato krajina vyniká kontrastem otevřených ploch a dramatických zářezů skalnatých roklí (v okolí obce Kanina). Velké obce (Mšeno) mají přeměněnou urbanistickou strukturu a zástavbu doplněnou o přestavby i novostavby. Přesto je přítomna cenná architektura.

Obr. 3.3.98 : Rozhraní prostorů F2 a F4 na Valečíně. *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 3.3.99: Zemědělská krajina u Hradska. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.20.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Specifický reliéf plošiny nad Kokořínským dolem se zářezy (Hrubý důl, Skramoušský důl,	**XXX**	**X**
A.2.2	Lesní okraje zejm. smíšených lesů Kokořínského dolu sousedící se zemědělskou krajinou	**XX**	**X**
A.2.3	Remízy, krajinná nelesní zeleň v zemědělské krajině zejm. ve vazbě na terén (zářezy)	**XX**	**X**
A.2.4	Cenné stromy (některé památné), zejm. lípy ve vazbě na sídla	**X**	**X**
A.2.5	Plochy zahrad a sadů obklopující sídla	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura historických sídel, některých středověkého původu (Mšeno 1306, Sedlec 1237)	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura některých sídel (MPZ Mšeno)	**X**	**X**
B.2.5	Dílčí kulturní dominanty (kostel sv. Martina ve Mšeně)	**XX**	**X**
B.2.6	Skalní byty (Mšeno)	**X**	**X**
B.2.7	Drobná sakrální architektura (bývalá kaple Romanov, křížky...)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Otevřený prostor náhorního charakteru spadající do údolí vodotečí a ohraničený okraji lesního masivu Kokořínského dolu	**XX**	**X**

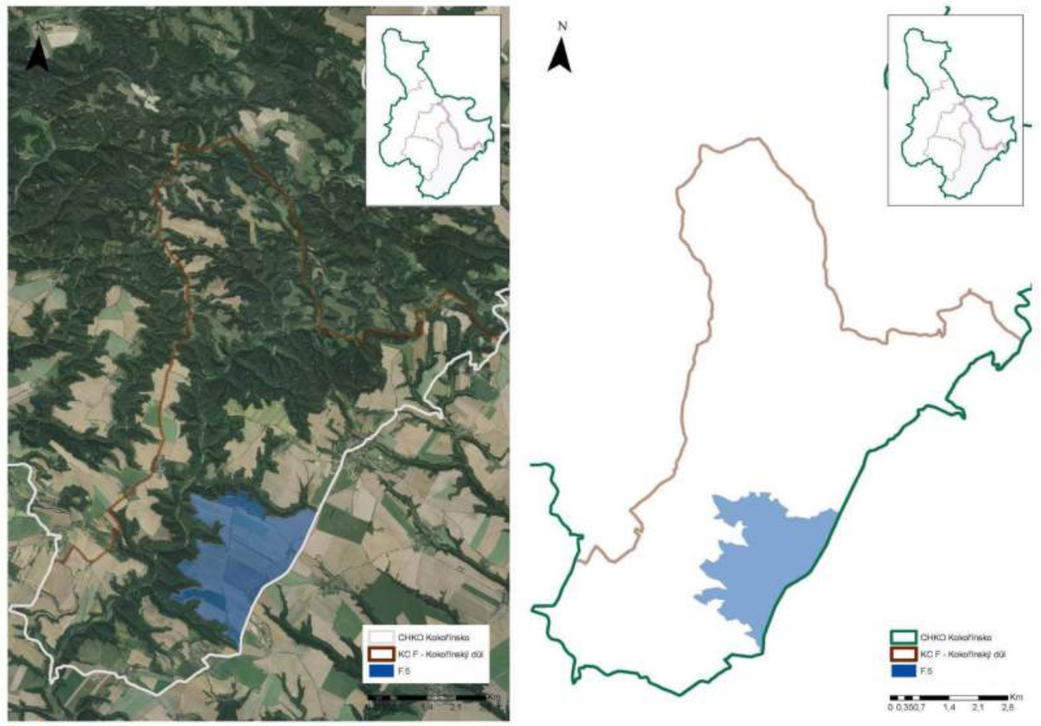
C.2.2	Velké měřítko prostoru bez členění nelesní zelení	**XX**	**X**
C.2.3	Atraktivní pohledy do vnitřku území CHKO (k západu)	**X**	**X**
C.2.4	Cenné objekty v různorodé zástavbě velkých obcí (Mšeno)	**X**	**XX**

3.3.20.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor F.4 je zařazen do pásma **„C“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území se zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu“**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

V pásmu C lze připustit i takový vliv navrhovaného záměru, který ***zasahuje silně do několika znaků*** *krajinného rázu současně****, nesmí se však jednat o zásahy stírající znaky krajinného rázu a nesmí se jednat o silné zásahy do znaků jedinečného významu.***

3.3.21 KP F.5 Kanina

Obr. 3.3.100, 3.3.101: Vymezení KP F.5 v rámci krajinného celku F – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

Obr. 3.3.102: Zemědělská krajina u Kaniny. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.21.1 Vymezení KP

Krajinný prostor zahrnuje okrajové území CHKO při východní hranici od Kaniny na severu až po Nebužely na jihu. Jedná se o náhorní polohy zemědělské krajiny ohraničené na západní straně členitými okraji lesních porostů a na východě se otevírající do navazující zemědělské krajiny Mladoboleslavska. V CHKO má toto území stejně jako krajinné prostory F4 a F6 funkci tzv. buffer zone, tedy nárazníkového pásma chránícího okraje nejcennějších poloh CHKO. Přitom však

v některých částech i tato krajina vyniká kontrastem otevřených ploch a dramatických zářezů skalnatých roklí (v okolí obce Kanina). Charakter původní historické struktury obce Kanina je do značné míry setřen, v obci se vyskytují objekty lidové architektury.

3.3.21.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

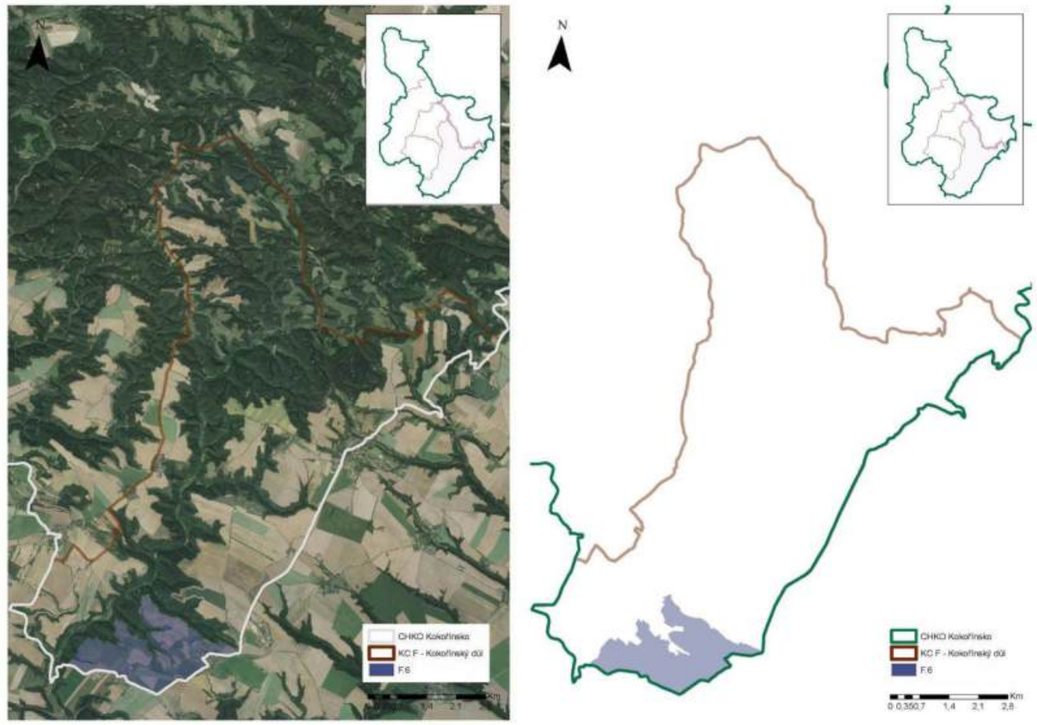
Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Terén velmi mírně zvlněné plošiny nad Kokořínským dolem	**XX**	**X**
A.2.2	Okraje zejm. smíšených lesů Kokořínského dolu vymezující plochy zemědělské orné půdy	**XX**	**X**
A.2.3	Menší plochy zahrad a sadů ve vazbě na Kaninu	**X**	**X**
A.2.4	Ojedinělé cenné stromy (některé památné), zejm. lípy	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek (Kanina)	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě (železnice založená v druhé polovině 19. století)	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura Kaniny	**X**	**X**
B.2.4	Zemědělský charakter krajiny (dochovaný tvar a rozložení polí)	**XX**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Otevřený prostor náhorního charakteru spadající do údolí vodotečí a ohraničený okraji lesního masivu Kokořínského dolu	**XX**	**X**
C.2.2	Velké měřítko prostoru bez členění nelesní zelení	**XX**	**X**
C.2.3	Atraktivní pohledy do vnitřku území CHKO (k západu)	**X**	**X**
C.2.4	Cenné objekty v různorodé zástavbě (Kanina)	**X**	**XX**

3.3.21.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor F.5 je zařazen do pásma **„C“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území se zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu“**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu C lze připustit i takový vliv navrhovaného záměru, který **zasahuje silně do několika znaků** krajinného rázu současně**, nesmí se však jednat o zásahy stírající znaky krajinného rázu a nesmí se jednat o silné zásahy do znaků jedinečného významu.***

3.3.22 KP F.6 Nebužely

Obr. 3.3.103, 3.3.104: Vymezení KP F.6 v rámci krajinného celku F – ortofotomapa a schéma. *(ATELIER V)*

3.3.22.1 Vymezení KP

Krajinný prostor zahrnuje okrajové území CHKO v jeho jihozápadním cípu. Jedná se o náhorní polohy zemědělské krajiny ohraničené na západní straně členitými okraji lesních porostů a na jihu a východě se otevírající do navazující zemědělské krajiny. V CHKO má toto území funkci tzv. buffer zone, tedy nárazníkového pásma chránícího okraje nejcennějších poloh CHKO. Přitom však v některých částech i tato krajina vyniká kontrastem otevřených ploch a dramatických zářezů skalnatých roklí (Nebuželský důl). Velké obce (Nebužely, Střemy) mají přeměněnou urbanistickou strukturu a zástavbu doplněnou o přestavby i novostavby. Přesto je zde přítomna cenná architektura.

Obr. 3.3.105: Pohled na Nebužely od jihu. *(Foto: ATELIER V)*

3.3.22.2 Přehled znaků a hodnot charakteristik KR (souhrnná tabulka)

Identifikované hlavní znaky a hodnoty KR		klasifikace znaků	
		dle významu	dle cennosti
A.2	**Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
A.2.1	Terén velmi mírně zvlněné plošiny nad Kokořínským dolem se menšími zářezy navazujícími na kaňony Kokořínského dolu	**XX**	**X**
A.2.2	Okraje zejm. smíšených lesů Kokořínského dolu vymezující plochy zemědělské orné půdy	**XX**	**X**
A.2.3	Menší plochy zahrad a sadů ve vazbě na sídla	**X**	**X**
A.2.4	Ojedinělé cenné stromy (některé památné), zejm. lípy	**X**	**X**
A.2.5	Krajinná nelesní zeleň v zemědělské krajině ve vazbě na terén (zářezy) a komunikace	**X**	**X**
B.2	**Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
B.2.1	Dochovaná cenná architektura vč. lidové a kulturních nemovitých památek (Nebužely, Střemy)	**X**	**XX**
B.2.2	Dochovaná struktura sídel středověkého souboru (Nebužely 1227, Střemy 1245)	**X**	**X**
B.2.3	Dochovaná struktura hlavních tras cestní sítě (železnice založená v druhé polovině 19. století)	**X**	**X**
B.2.4	Dochovaná (alespoň částečně) urbanistická struktura historických obcí (Nebužely, Střelmy)	**X**	**X**
B.2.5	Zemědělský charakter krajiny (dochovaný tvar a rozložení polí)	**XX**	**X**
B.2.6	Ojedinělá drobná sakrální architektura (křížky, kaple)	**X**	**X**
B.2.7	Dílčí kulturní dominanty (kostel sv. Jiljí a evangelický kostel v Nebuželích)	**X**	**X**
C.2	**Znaky estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů v krajině**	**XXX** zásadní **XX** spoluurčující **X** doplňující	**XXX** jedinečný **XX** význačný **X** běžný
C.2.1	Otevřený prostor náhorního charakteru spadající do údolí vodotečí a ohraničený okraji lesního masivu Kokořínského dolu	**XX**	**X**
C.2.2	Prostor rozčleněný lesnatým údolím Nebuželského dolu a navazujícími menšími lesními celky a nelesní zelení	**XX**	**X**
C.2.3	Atraktivní pohledy do vnitřku území CHKO (k západu)	**X**	**X**
C.2.4	Cenné objekty v různorodé zástavbě (Nebužely, Střemy)	**X**	**XX**
C.2.5	Otevřený prostor náhorního charakteru spadající do údolí vodotečí a ohraničený okraji lesního masivu Kokořínského dolu	**XX**	**X**

3.3.22.3 Opatření k ochraně identifikovaných znaků a hodnot, ochranné podmínky

Prostor F.6 je zařazen do pásma **„C“ odstupňované ochrany krajinného rázu - „Území se zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu“**, ve kterém platí následující opatření k ochraně krajinného rázu:

*V pásmu C lze připustit i takový vliv navrhovaného záměru, který **zasahuje silně do několika znaků** krajinného rázu současně**, nesmí se však jednat o zásahy stírající znaky krajinného rázu a nesmí se jednat o silné zásahy do znaků jedinečného významu.***

4

NÁVRH ODSTUPŇOVANÉ OCHRANY KR

Obsah části 4

4.1 Principy ochrany ... 178
4.1.1 Zásady pro definování podmínek ochrany krajinného rázu v KC a KP na území CHKO a omezení stavební činnosti v lokalitách se zástavbou ... 178
4.1.1.1 Východiska ochrany krajinného rázu ... 178
4.1.1.2 Podmínky ochrany krajinného rázu ... 178
4.1.1.3 Specifické rysy charakteru krajiny Kokořínska ... 178
4.1.2 Úrovně ochrany ... 179
4.1.2.1 Charakterová a prostorová diferenciace ... 179
4.1.2.2 Tři úrovně ochrany krajinného rázu ... 179
4.2 Podmínky ochrany KR na území CHKO ... 180
4.2.1 První úroveň ochrany – rámcové podmínky ochrany pro krajinné celky - KC ... 180
4.2.1.1 Krajinný celek KC A Vlhošť – Dubová hora ... 181
4.2.1.2 Krajinný celek KC B Údolí Liběchovky ... 181
4.2.1.3 Krajinný celek KC C Beškovský kopec – Vrátenská hora ... 182
4.2.1.4 Krajinný celek KC D Supí hora ... 182
4.2.1.4 Krajinný celek KC E Spálený vrch - Vidim ... 183
4.2.1.4 Krajinný celek KC F Kokořínský důl ... 183
4.2.2 Druhá úroveň ochrany – podmínky ochrany pro krajinné prostory - KP ... 184
4.2.2.1 Pásmo A – Území s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rázu ... 184
4.2.2.2 Pásmo B – Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu ... 184
4.2.2.3 Pásmo C – Území se zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu ... 184
4.2.2.4 Delimitace pásem ochrany KR v jednotlivých KP ... 185
4.2.3 Třetí úroveň ochrany - kategorizace sídel a LOsZ z hlediska stavební činnosti ... 186
4.2.3.1 Sídlo a LOsZ I. kategorie (LOsZ-I) ... 186
4.2.3.2 Sídlo a LOsZ II. kategorie (LOsZ-II) ... 186
4.2.3.3 Sídlo a LOsZ III. kategorie (LOsZ-III) ... 187
4.2.3.4 Sídlo a LOsZ IV. kategorie (LOsZ-IV) ... 187
4.2.3.5 Kategorizace sídel a LOsZ na území CHKO ... 187

4.1 Principy ochrany

4.1.1 Zásady pro definování podmínek ochrany krajinného rázu v KC a KP na území CHKO a omezení stavební činnosti v lokalitách se zástavbou

4.1.1.1 Východiska ochrany krajinného rázu

V chráněných krajinných oblastech **patří ochrana krajinného rázu k primárním principům veřejného zájmu.** Území CHKO je tvořeno kulturní krajinou, ve které jsou vedle soustředěných přírodních hodnot přítomny i stopy osídlení a hospodářské činnosti. Sídla a prvky rozptýleného osídlení spolu s jejich krajinným rámcem spoluvytvářejí ráz krajiny, přičemž nelze sídla a prvky osídlení oddělovat od volné krajiny (dle KOREČEK, HUBÁČEK).

Proměny krajiny během jejího historického výboje dospěly v určitých oblastech a místech do stavu, který se vyznačuje **specifickou strukturou krajiny a jejím vizuálně vnímaným obrazem**. Je to krajina se soustředěnými hodnotami přírodními, kulturně-historickými a estetickými. Taková krajina vyjadřuje určitý **typ souladu civilizačního vývoje, osídlení, hospodářského využití a přírodního prostředí**. Stává se místem odpočinku, poučení, výchovy a posílení lokální, regionální či národní identity, stává se součástí národního dědictví.

Dochovaný a v současné době zřetelný ráz určitých částí krajiny se stává předmětem ochrany s cílem jeho zachování a předání dalším generacím.

4.1.1.2 Podmínky ochrany krajinného rázu

V krajinách s cenným krajinným rázem musí být **omezeno spektrum činností a způsobů využívání krajiny, které mohou mít vliv na strukturu a obraz krajiny**. Zvláště se to týká sídel, jejichž zástavba je zapojena do struktury krajiny a projevuje se v prostorových vztazích a krajinné scéně. Jsou proto navrženy podmínky ochrany KR, které se promítají do nástrojů územního plánování v podobě limitů a regulativů.

Podmínky ochrany krajinného rázu:

- **jsou navrženy** na základě identifikovaných znaků a hodnot krajinného rázu, které spoluvytvářejí takový ráz krajiny, který je předmětem ochrany pro svoje hodnoty přírodní a estetické a pro přítomnost hodnot kulturních a historických.
- **vymezují způsob užívání krajiny** (hlavní činnosti odpovídající krajinnému typu) na úrovni oblasti krajinného rázu, resp. krajinného celku (KC) a to včetně předpokládaného rozvoje sídel a infrastruktury.
- **vyjadřují** (dle LÖW) omezení činností zajišťující ochranu základních složek krajiny, přípustnost nebo nepřípustnost činností v sídlech, které mají vliv na krajinu.
- **vycházejí** z výsledků preventivního vyhodnocení území z hlediska ochrany krajinného rázu ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.
- **se obecně týkají** ochrany typických rysů krajiny daných přítomností znaků přírodní a historické charakteristiky a jejich vizuálního (resp. multisenzuálního) projevu, individuálních rysů krajiny daných kombinací přítomných znaků

Ochrana rázu krajiny je z praktického důvodu zaměřena k:

- **typickým částem krajiny** v hodnoceném území – k oblastem, resp. krajinným celkům a k místům, resp. krajinným prostorům
- **k specifickým částem krajiny**, které vyžadují zvýšenou pozornost – např. vizuálně otevřené segmenty krajiny (VOSK) či lokality se zástavbou (LOsZ)

4.1.1.3 Specifické rysy charakteru krajiny Kokořínska

Narozdíl od jiných CHKO, které zahrnují jak krajinu s významným přírodními hodnotami, tak i území se značným podílem ekonomicky aktivního obyvatelstva a živou hospodářskou činností, území CHKO Kokořínsko představuje na velké části svého území harmonickou krajinu bez intenzivní hospodářské činnosti, se sídly, která ve vnitřních částech CHKO převážně slouží individuální rekreaci.

Harmonický vztah zástavby k rámci kdysi kultivované a osídlené krajiny s **atraktivní scénou a s jedinečnými scenériemi** hluboce zaříznutých údolí, výrazných kopců a skalních scenérií vytváří krajinu s vyloženě rekreačním charakterem. Pouze v obvodových částech CHKO a na náhorních polohách mezi některými zářezy údolí existují větší celky zemědělské půdy a kompaktní vesnice pozměněné přestavbami a novostavbami objektů rodinných domů. Výměra osevních ploch i stavu hospodářských zvířat na území CHKO však klesá (Plán péče).

Obr. 4.1.1, 4.1.2: Křenov, Panská Ves. *(Foto: ATELIER V)*

V obcích je minimum vybavenosti nebo vybavenost chybí, nejsou zde ve větší míře zařízení cestovního ruchu, není zde kanalizace, cestní síť je překvapivě provizorní, obce sestávají z velkého množství přestavbami nezměněných objektů udržovaných v relativně původním stavu a sloužících individuální rekreaci. Trvalého obyvatelstva je ve vnitřních částech CHKO malé množství, trvale obydlených objektů rovněž. Z toho vyplývá určitá neudržovanost krajiny, což spoluvytváří velmi silný výraz **autentičnosti a nenarušenosti** členité skalnaté krajiny s výraznými přírodními hodnotami – ve spojitosti s dochovanými vesnickými sídly s lidovou architekturou jeden z **hlavních rysů rázovitosti krajiny**.

Stavby vesnických sídel a samot Kokořínska se vyvíjely tradičním způsobem a jsou značně ovlivněny severočeským roubeným domem. Objevují se i větší zděné a omítané stavby včetně staveb s prvky eklektických prvků druhé poloviny 19. století. Všechny tyto stavby zásadním způsobem spoluvytvářejí ráz krajiny. Pro území CHKO (obecně ovšem pro venkovský prostor vůbec) jsou typické sedlové střechy (výjimečně s polovalbou) a objekty obdélných půdorysů s barevností tmavých až černých dřevěných prvků a bíle omítaného zdiva v kombinaci s místním přírodním kamenem.

Venkovská sídla jsou ve velké míře zapojena do členité morfologie krajiny a méně výrazně se projevují v krajinných panoramatech, sídla v okrajových polohách zemědělské krajiny se naopak

v krajině uplatňují výrazně. **Harmonické utváření krajiny a specifický ráz staveb ve výrazném krajinném rámci** je jedním z **hlavních znaků CHKO Kokořínsko**. Ochraně zástavby v cenných přírodních polohách, v cenných prostorových vztazích a působivých v krajinné scéně musí být věnována mimořádná pozornost a stavební činnost v těchto sídlech musí být rigorózně posuzována. Sídla v okrajových polohách CHKO nesmí rozvojem zástavby ovlivňovat cenné partie CHKO a snižovat přírodní a estetické hodnoty krajiny.

Obr. 4.1.3: Vojtěchov *(Foto: ATELIER V)*

Obr. 4.1.4: Kokořínský důl *(Foto: ATELIER V)*

4.1.2 Úrovně ochrany

4.1.2.1 Charakterová a prostorová diferenciace

Základní podmínkou pro systém ochrany krajinného rázu rozsáhlého území typu CHKO je **prostorová a charakterová diferenciace krajiny a delimitace pásem odstupňované ochrany**. Systém ochrany (definování podmínek ochrany) je tvořen třemi úrovněmi, které vystihují dvě soustavy členění, individuální a typologické.

Cílem **individuálního členění** krajiny je vystihnout souvislé, z určitého hlediska relativně homogenní celky vystihující jedinečné, neopakovatelné vlastnosti území, tj. typické znaky krajinného rázu v daném regionu (oblasti – krajinné celky a místa krajinného rázu – krajinné prostory).

Cílem **typologického členění** je naopak vylišit typy, tj. řady územně nesouvislých segmentů, které mají podobnou kvalitu (dochovanost, jedinečnost) krajinného rázu, resp. podobné požadavky jeho ochrany.

Diferenciace má následující podobu:

CHKO Kokořínsko	
ZKC Kokořínsko	
Prostorová a charakterová diferenciace krajiny	
„KC“	Vymezení krajinných celků (oblastí krajinného rázu)
„KP“	Vymezení krajinných prostorů (míst krajinného rázu)
Kategorizace sídel a lokalit se zástavbou	
„LOsZ“	Vymezení a kategorizace LOsZ

ZKC základní krajinný celek (nadřazený segment krajiny na úrovni oblasti KR)
KC krajinný celek (oblast KR)
KP krajinný prostor (místo nebo soubor míst KR)
LOsZ Lokalita se zástavbou

4.1.2.2 Tři úrovně ochrany krajinného rázu

Ochrana krajinného rázu na území CHKO s hustou sídelní strukturou nebo se zemědělskou krajinou **je členěna do tří úrovní**:

1. úroveň ochrany – rámcové ochranné podmínky pro krajinné celky (KC)

Krajinné celky (KC) mají identifikované hlavní znaky spoluvytvářející krajinný ráz a stanoveny základní cíle a podmínky ochrany identifikovaných znaků.

2. úroveň ochrany – ochranné podmínky pro krajinné prostory (KP)

Krajinné prostory (KP) jsou dle soustředěnosti, cennosti a významu znaků a hodnot krajinného rázu rozděleny (delimitovány) do „pásem odstupňované ochrany“ podle nutnosti různé přísnosti ochrany jednotlivých znaků při hodnocení vlivů navrhovaného záměru.

Pásmo A – Území s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rázu
Pásmo B – Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu
Pásmo C – Území se zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu

3. úroveň ochrany – kategorizace sídel a LOsZ z hlediska stavební činnosti

Změny ve využití území a stavební akce budou směřovány v naprosté většině mimo lesní porosty do enkláv bezlesí, do existujících sídel a do jejich okolí. Proto musí být ochrana krajinného rázu směřována především do těchto území a je třeba se vyjádřit obecně k usměrnění takových záměrů. Vzhledem k tomu, že obecnou podmínkou ochrany je zákaz výstavby ve volné krajině a nutnost nové výstavby (v obcích k tomu vymezených) v kontaktu se zastavěným územím sídel, event. v kontaktu s rozptýlenou strukturou zástavby, je třeba pozornost věnovat otevřeným segmentům krajiny, ve kterých se vyskytuje zástavba sídel nebo prvky osídlení (samoty, rozptýlená zástavba). Na území Českého krasu byla proto vymezena dílčí území ležící mimo souvislé lesní porosty a zahrnující kulturní krajinu, drobné lesní porosty a rozptýlenou zeleň a v každém případě sídla nebo prvky osídlení. Jedná se o tzv. **„lokality se zástavbou (LOsZ)“**.

Lokality se zástavbou a sídla v nich ležící – zpravidla vizuálně otevřené segmenty krajiny se zástavbou sídla nebo s prvky osídlení (LOsZ) – ve kterých se zástavba výrazně uplatňuje v krajinné scéně a ovlivňuje ráz krajiny, které jsou vymezené v rámci jednotlivých krajinných prostorů (KP) jsou rozděleny do čtyř kategorií v závislosti na **dochovanosti urbanistické struktury** a možností změn v této struktuře, **dochovanosti architektonických hodnot** a typického charakteru zástavby.

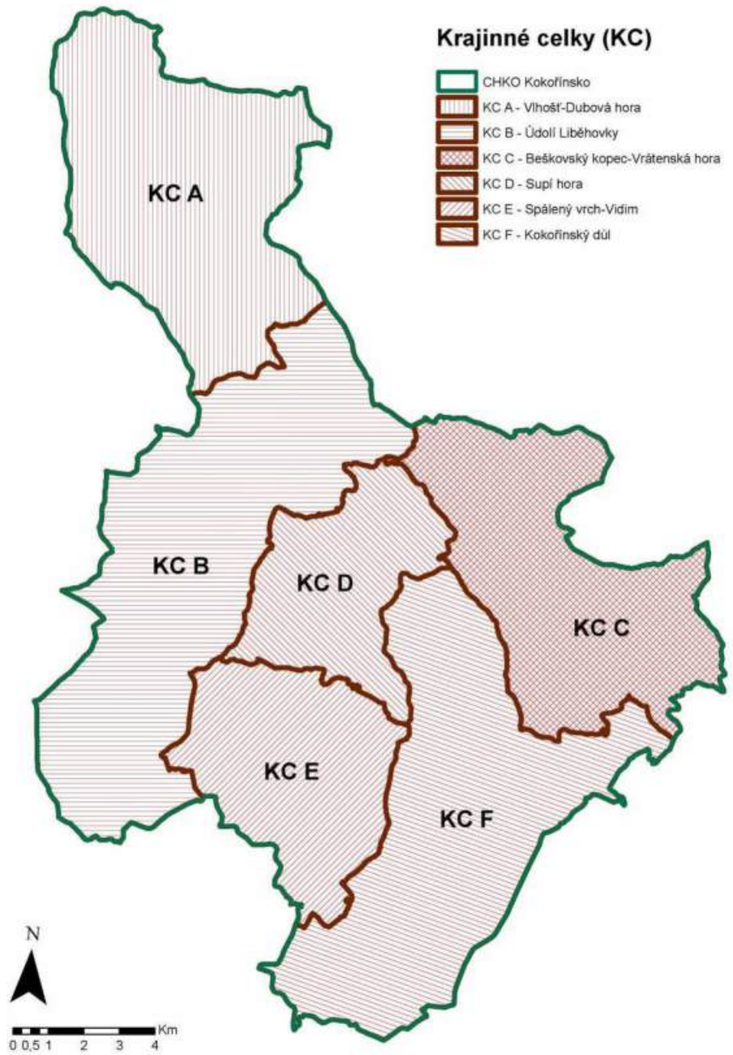
Sídlo a LOsZ I. kategorie
Sídlo a LOsZ II. kategorie
Sídlo a LOsZ III. kategorie
Sídlo a LOsZ IV. kategorie

Pro jednotlivé kategorie jsou stanoveny podmínky ochrany KR (regulativy) viz Kpa. 4.2.3.

4.2 Podmínky ochrany KR na území CHKO

4.2.1 První úroveň ochrany – rámcové podmínky ochrany pro krajinné celky - KC

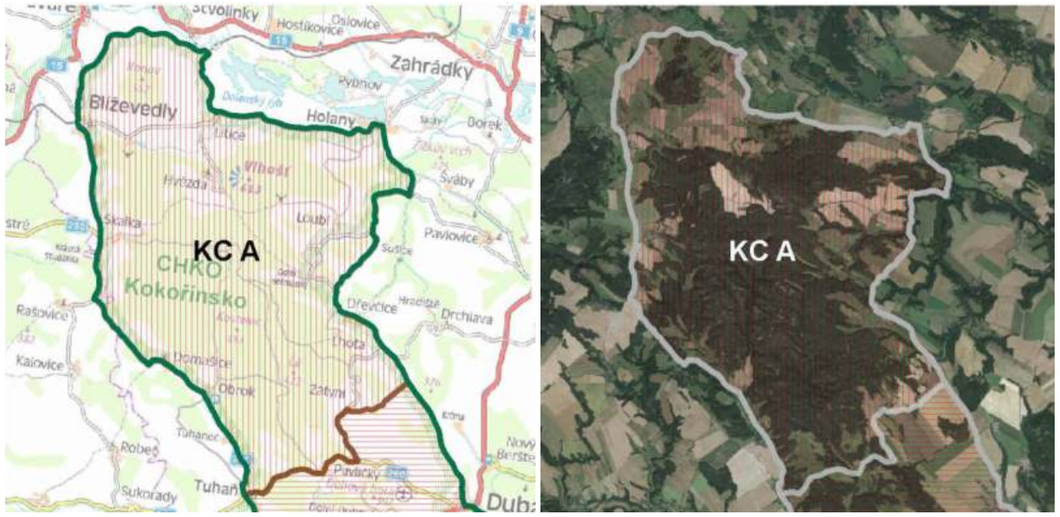
Na území CHKO bylo vymezeno šest krajinných celků – KC (na úrovni oblastí krajinného rázu).

Obr. 4.2.1: Vymezení krajinných celků. *(ATELIER V)*

Dále uvedené ochranné podmínky pro úroveň krajinných celků (KC) jsou definovány v rámci vymezení krajinných celků (část 3) a představují obecné cíle a podmínky ochrany pro jednotlivé skupiny znaků krajinného rázu.

4.2.1.1 Krajinný celek KC A Vlhošť – Dubová hora

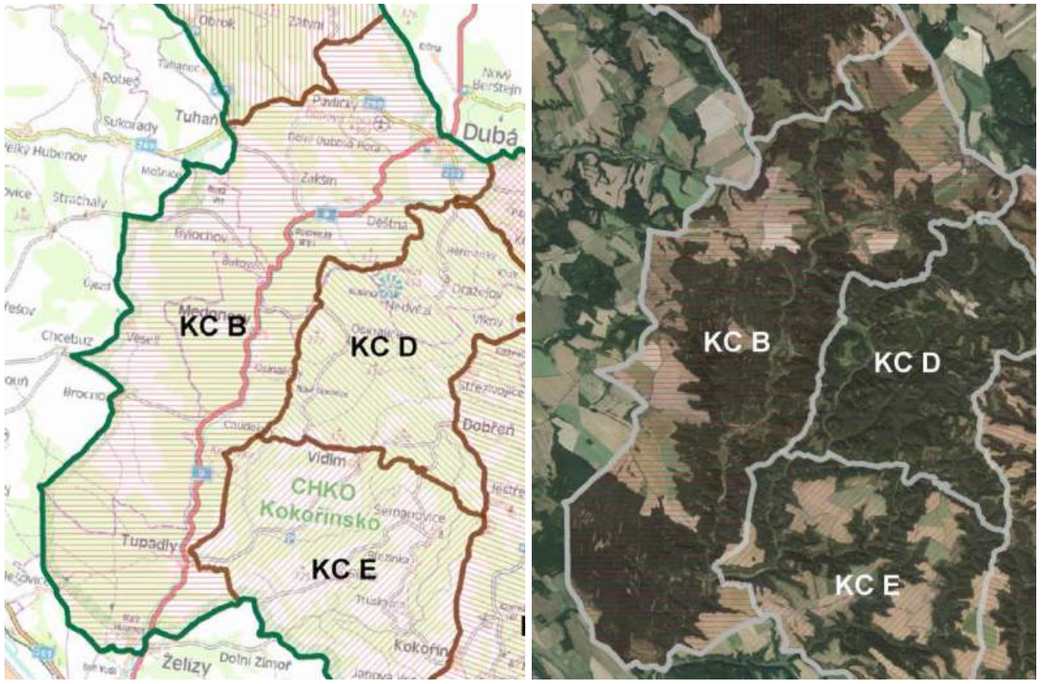
Obr. 4.2.2, 4.2.3: Krajinný celek A – zákres do topografické mapy a ortofotomapy. *(ATELIER V)*

Obr. 4.2.4: Vlhošť je jedinečnou dominantou a symbolem krajinného celku A. *(Foto: ATELIER V)*

znaky dle §12	cíle rámcové podmínky ochrany krajinného rázu
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana vizuálního projevu siluet a urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby v krajinné scéně ○ Vyloučení takové výstavby která by snižovala vizuální projev drobných kulturních dominant kostelů ve vesnických sídlech a projev krajinné dominanty Ronova ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby a to zejména v obcích Stranné, Litice, Hvězda, Loubí, Domašice, Obrok, Zátyní a Lhota ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu kulturních dominant ○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí ○ Omezení míry plošného rozšiřování existující zástavby v obcích III. kat.

4.2.1.2 Krajinný celek KC B Údolí Liběchovky

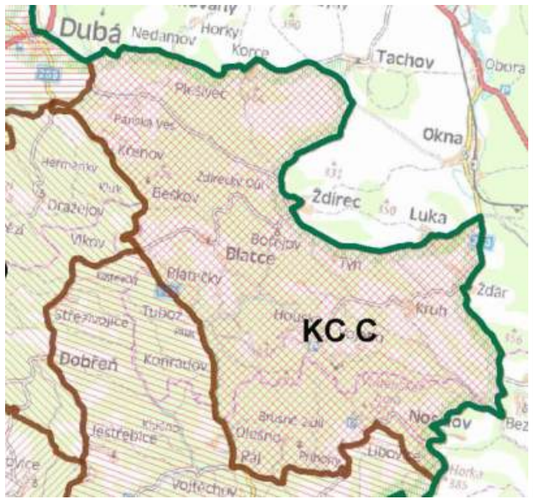
Obr. 4.2.5, 4.2.6: Krajinný celek B – zákres do topografické mapy a ortofotomapy. *(ATELIER V)*

Obr. 4.2.7: Množství lesních porostů a výrazná harmonie zástavby a krajinného rámce jsou typickými znaky krajinného celku B. *(Foto: ATELIER V)*

znaky dle §12	cíle rámcové podmínky ochrany krajinného rázu
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana prostředí koridoru Liběchovky, urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby v krajinné scéně, uklidnění dopravy na hlavním tahu.
	○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu kulturních dominant
	○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí ○ Omezení míry plošného rozšiřování existující zástavby v obcích III. kat.

4.2.1.3 Krajinný celek KC C Beškovský kopec – Vrátenská hora

Obr. 4.2.8, 4.2.9: Krajinný celek C – zákres do topografické mapy a ortofotomapy. *(ATELIER V)*

Obr.4.2.10: Možnost výhledů mimo hranice CHKO zvyšuje estetickou atraktivnost krajiny KC C. *(Foto: ATELIER V)*

znaky dle §12	cíle rámcové podmínky ochrany krajinného rázu
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana vizuálního projevu urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby včetně architektonického výrazu v krajinné scéně.
	○ Vyloučení takové výstavby, která by snižovala vizuální projev krajinné dominanty Housky ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby a to zejména v obcích Kojetín, Kruh, Žďár, Blatce, Křenov, Lobeč, Nosálov a dalších (viz tabulky obcí) ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu kulturních dominant
	○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí ○ Omezení míry plošného rozšiřování existující zástavby v obcích III. kat.

4.2.1.4 Krajinný celek KC D Supí hora

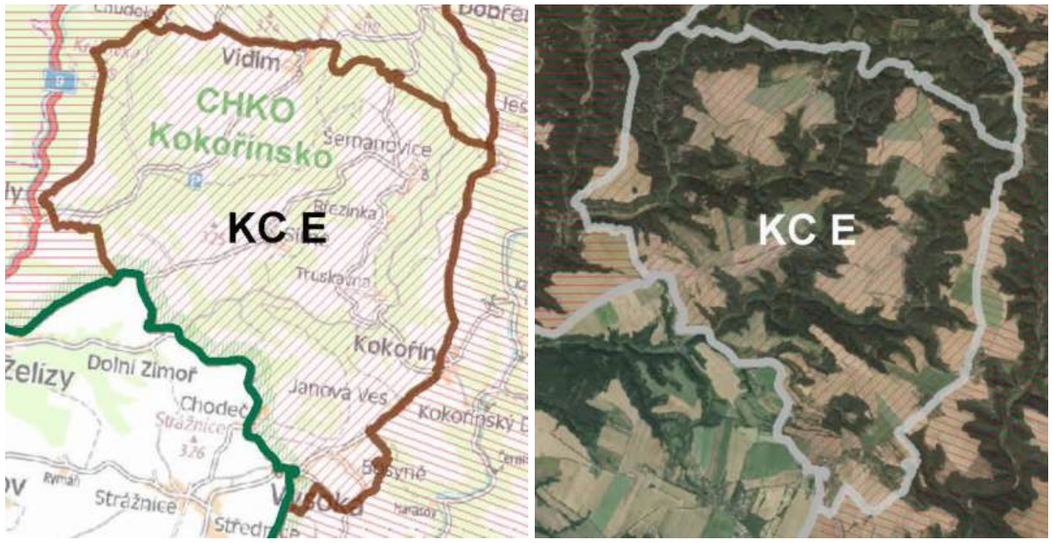
Obr. 4.2.11, 4.2.12: Krajinný celek D – zákres do topografické mapy a ortofotomapy. *(ATELIER V)*

Obr. 4.2.13: Pohledy z vyšších horizontů odkrývají neprostupnost labyrintu lesů a údolí střední části CHKO a ukazují dominanty vzdálených horizontů. *(Foto: ATELIER V)*

znaky dle §12	cíle rámcové podmínky ochrany krajinného rázu
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana vizuálního projevu urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby včetně architektonického výrazu v krajinné scéně.
	○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby a to zejména v obcích Vidim, Dobřeň, Nové Osinalice, Nedvězí a dalších (viz tabulky obcí) ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu lidové architektury
	○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí

4.2.1.4 Krajinný celek KC E Spálený vrch - Vidim

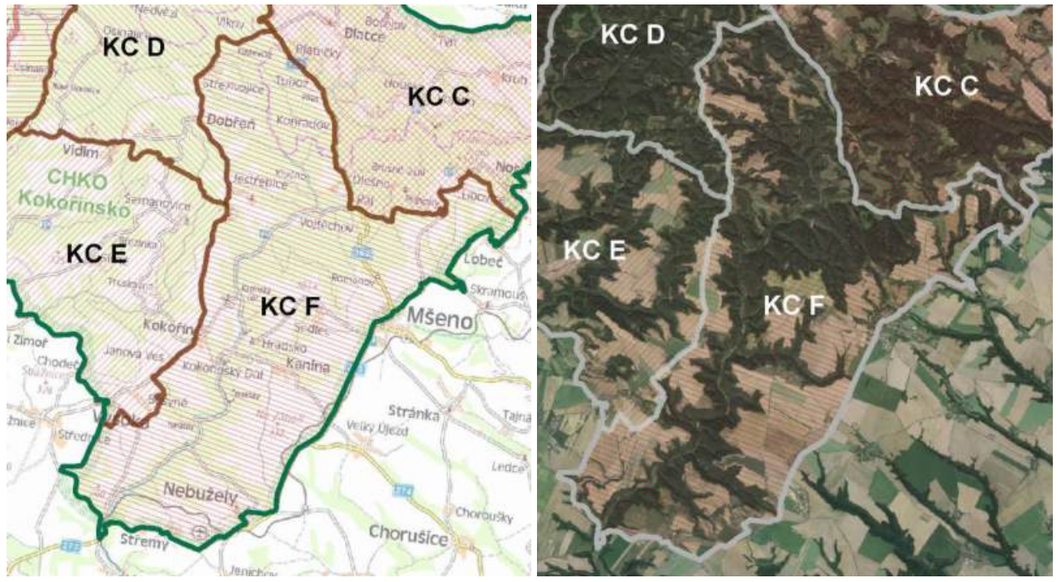
Obr. 4.2.14, 4.2.15: Krajinný celek E – zákres do topografické mapy a ortofotomapy. *(ATELIER V)*

Obr. 4.2.16: Působivý kontrast členitých okrajů lesních porostů a otevřených zemědělských ploch je v některých segmentech krajiny typickým znakem. *(Foto: ATELIER V)*

znaky dle §12	cíle rámcové podmínky ochrany krajinného rázu
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana základního rozložení ploch v krajině (zemědělské plochy, lesní porosty, zastavěné území), urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby v krajinné scéně.
	○ Omezení možnosti plošného rozvoje zástavby v obcích III. Kategorie ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby a to zejména v obcích Truskavna, Šemanovice, Vidim ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu kulturních dominant.
	○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí

4.2.1.4 Krajinný celek KC F Kokořínský důl

Obr. 4.2.17, 4.2.18: Krajinný celek E – zákres do topografické mapy a ortofotomapy. *(ATELIER V)*

Obr. 4.2.19: V mohutných údolích říčky Pšovky lze nalézt est. atraktivní přírodě blízké partie. *(Foto: ATELIER V)*

znaky dle §12	cíle rámcové podmínky ochrany krajinného rázu
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana prostředí koridoru Pšovky, urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby v krajinné scéně, uklidnění dopravy na hlavním tahu. ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách ○ Důsledně chránit vizuálně se projevující přírodní hodnoty před činnostmi a zásahy snižujícími jejich význam v krajině
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně a projevu kulturních dominant. ○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí ○ Omezení míry plošného rozšiřování existující zástavby v obcích III. kat.

4.2.2 Druhá úroveň ochrany – podmínky ochrany pro krajinné prostory - KP

Na území CHKO Kokořínsko bylo vymezeno 23 krajinných prostorů, které jsou segmenty krajiny na úrovni míst, resp. souborů míst krajinného rázu. Jedná se o segmenty krajiny se zřetelnou charakterovou odlišností od jiných prostorů nebo o segmenty zřetelně prostorově ohraničené a vymezené, které jsou vizuálně rozpoznatelné – tzv. konvizuální segmenty krajiny.

Vymezené krajinné prostory byly na základě identifikace a klasifikace znaků jednotlivých charakteristik a soustředění znaků a hodnot krajinného rázu rozděleny do tří pásem odstupňované ochrany krajinného rázu (A-B-C).

Je pro CHKO Kokořínsko signifikantní, že pásmo A – s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rázu zaujímá téměř polovinu rozlohy CHKO (44%). Výměry pásem ochrany v jednotlivých krajinných celcích KC (oblastech krajinného rázu) ukazuje následující přehled:

CHKO Kokořínsko				272	km^2
	pásmo A	pásmo B	pásmo C	celkem	
KC A	28,2	22	0	50,2	km^2
KC B	0	44	20,8	64,8	km^2
KC C	36,8	7,2	0	44	km^2
KC D	24,6	0	0	24,6	km^2
KC E	11,4	12,8	6,4	30,6	km^2
KC F	19,3	18,4	20,1	57,8	km^2
CELKEM	**120,3**	**104,4**	**47,3**		
PODÍL %	**44%**	**39%**	**17%**		

Ochranné podmínky pro úroveň krajinných prostorů (KP) se vztahují k míře vlivu konkrétních záměrů na krajinný ráz zjištěné v konkrétním posouzení záměru z hlediska ochrany krajinného rázu.

4.2.2.1 Pásmo A – Území s nejvyšším stupněm ochrany krajinného rázu

V pásmu A **nelze připustit silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.

V pásmu A **nelze připustit takové zásahy**, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu **na hranici přijatelnosti.**

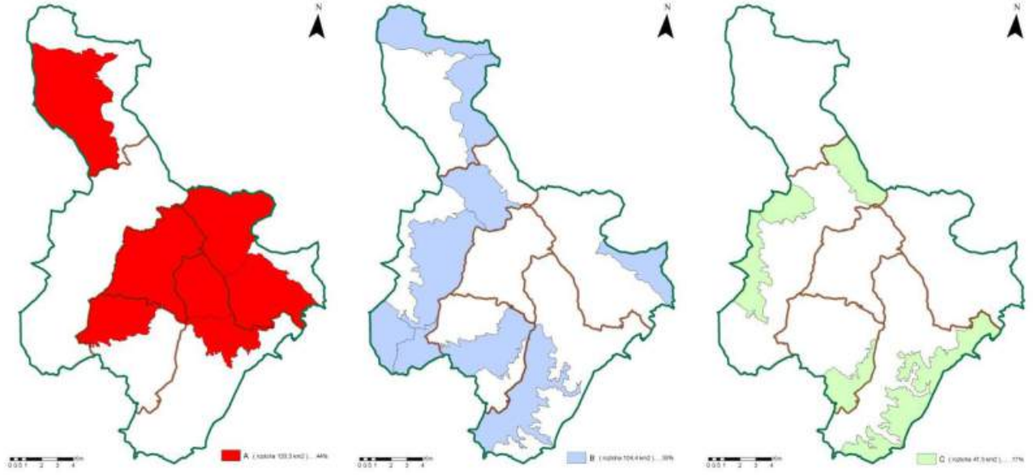
4.2.2.2 Pásmo B – Území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu

V pásmu B **lze připustit i silný zásah** do některé z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného **rázu pokud se nejedná o znak jedinečného významu**.

V pásmu B lze připustit i takové zásahy, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného **rázu na hranici přijatelnosti** nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.

4.2.2.3 Pásmo C – Území se zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu

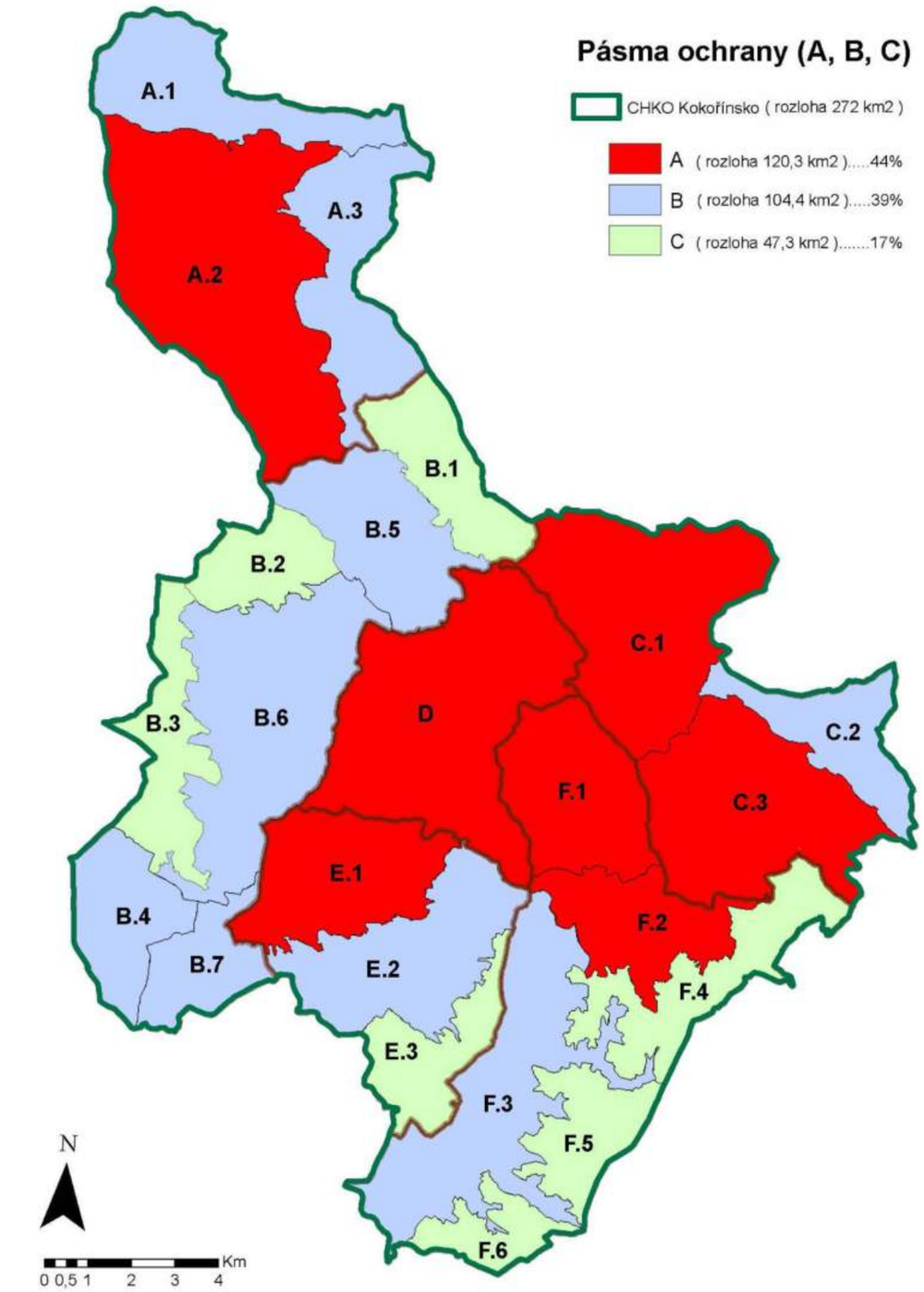
V pásmu C lze připustit i takový vliv navrhovaného záměru, který **zasahuje silně do několika znaků** krajinného rázu současně**, nesmí se však jednat** o zásahy stírající znaky krajinného rázu a **nesmí se jednat o silné zásahy do znaků jedinečného významu.**

Obr. 4.2.20, 4.2.21, 4.2.22: Pásma ochrany A-B-C pro krajinné prostory. *(ATELIER V)*

4.2.2.4 Delimitace pásem ochrany KR v jednotlivých KP

KC A Vlhošť – Dubová hora	KP A.1 Blíževedly-Holany	**PÁSMO B**
	KP A.2 Hvězda-Domašice	**PÁSMO A**
	KP A.3 Loubí	**PÁSMO B**
KC B Údolí Liběchovky	KP B.1 Dubá	**PÁSMO C**
	KP B.2 Bylochov	**PÁSMO C**
	KP B.3 Brocno	**PÁSMO C**
	KP B.4 Ješovice	**PÁSMO B**
	KP B.5 Deštná	**PÁSMO B**
	KP B.6 Chudolazy	**PÁSMO B**
	KP B.7 Tupadly	**PÁSMO B**
KC C Beškovský kopec – Vrátenská hora	KP C.1 Panská Ves-Blatce	**PÁSMO A**
	KP C.2 Týn-Žďár	**PÁSMO B**
	KP C.3 Houska-Nosálov	**PÁSMO A**
KC D Supí hora	KP D Nedvězí	**PÁSMO A**
KC E Spálený vrch – Vidim	KP E.1 Vidim	**PÁSMO A**
	KP E.2 Sitné	**PÁSMO B**
	KP E.3 Vysoká	**PÁSMO C**
KC F Kokořínský důl	KP F.1 Tubož	**PÁSMO A**
	KP F.2 Vojtěchov	**PÁSMO A**
	KP F.3 Kokořín	**PÁSMO B**
	KP F.4 Mšeno	**PÁSMO C**
	KP F.5 Kanina	**PÁSMO C**
	KP F.6 Nebužely	**PÁSMO C**

Obr. 4.2.23: Pásma ochrany pro krajinné prostory. *(ATELIER V)*

4.2.3 Třetí úroveň ochrany - kategorizace sídel a LOsZ z hlediska stavební činnosti

Identifikace znaků a hodnot krajinného rázu a jejich klasifikace ukázala, že na území CHKO je třeba dodržovat **obecné podmínky ochrany krajinného rázu** v sídlech a v lokalitách se zástavbou (LOsZ). Těmito podmínkami jsou:

Obecná podmínka ochrany autentičnosti a nenarušenosti zvláště cenných partií krajiny se zástavbou.

Sídla s dochovanou a málo narušenou urbanistickou strukturou a s dochovanými stavbami lidové architektury je třeba považovat za lokality s ukončeným plošným rozvojem. Nová výstavba (a to i na původních stavebních parcelách) není možná. Úpravy, přestavby, dostavby a rekonstrukce existujících objektů budou zachovávat tradiční formy a hmoty objektů, budou zachovávat tradiční architektonický výraz objektů, budou užívat tradičních architektonických prvků, materiálů a barevnosti.

Obecná podmínka ochrany tradičního charakteru zástavby.

Stavby vesnických sídel a samot v CHKO Kokořínsko v mnoha lokalitách zásadním způsobem spoluvytvářejí ráz krajiny. Pro nejcennější lokality je nutno dodržet výše uvedené podmínky autentičnosti a nenarušenosti prostředí, v určitých lokalitách je možno novou výstavbu a přestavbu rodinných domů řešit s dodržením tradiční formy (obdélný půdorys, sedlová střecha) s použitím novodobých a netradičních architektonických prvků a materiálů nevybočujících z tradiční barevnosti, v obcích a lokalitách s velkým podílem novodobě změněné zástavby a změněnou urbanistickou strukturou je při novodobém architektonickém výrazu nutno zachovávat tradiční formy a hmoty objektů a tradiční měřítko staveb lidové architektury (zcela vyloučen je u rodinných a rekreačních domů čtvercový půdorys, atriový půdorys, vyloučena je výstavba drobných rekreačních objektů - chat svými rozměry neodpovídajících tradičnímu měřítku usedlostí a chalup)

Obecná podmínka ochrany struktury osídlení a struktury zástavby.

Vzhledem k velmi specifické struktuře sídel v členité a prostorově pestré krajině a k přítomnosti jedinečných krajinářsko-estetických hodnot je nová výstavba přípustná pouze ve vybraných LOsZ a to jako úměrné doplnění existující zástavby, zejména na starých stavebních parcelách. Nelze vytvářet shluky novostaveb ani stavby odtržené od existující zástavby. Tyto podmínky budou pouze přiměřeně uplatňovány v obcích ležících na hranici CHKO a obklopených zemědělskými pozemky. Ve vybraných LOsZ není nová výstavba vhodná a to ani na původních stavebních parcelách, v některých obcích je nová výstavba vyloučena.

Z uvedených obecných podmínek ochrany vyplývá následující **kategorizace sídel a lokalit se zástavbou (LOsZ) a stanovení podmínek ochrany krajinného rázu (regulativů).**

4.2.3.1 Sídlo a LOsZ I. kategorie (LOsZ-I)

Charakteristika

Venkovské sídlo a lokalita se zástavbou – zpravidla vizuálně otevřený segment krajiny v jehož obraze se sídlo projevuje – zahrnuje území, ve kterých má zástavba mimořádně silný vliv na vznik výrazného rázu krajiny a kde přírodní rámec (morfologie terénu a vegetační kryt) dotváří estetické hodnoty a harmonii krajiny. Jedná se zejména o území se zástavbou, která má dochované tradiční formy, zřetelný architektonický výraz, architektonické a památkové hodnoty. Jedná se též o krajinné segmenty, kde výrazně dochovaná historická struktura zástavby je zcela typická, dokládá způsob osídlení území, obhospodařování zemědělských ploch a spoluvytváří typickou krajinnou scénu.

Jedná se o sídlo s některými z následujících znaků krajinného rázu:

- sídlo (nebo ucelená část sídla) jehož charakter urbanistické struktury, charakter zástavby a architektonický výraz staveb zásadním způsobem spoluvytvářejí ráz krajiny
- sídlo (nebo ucelená část sídla) s výrazně dochovanou historickou urbanistickou strukturou a s dochovanými stavbami lidové architektury
- sídlo se zřetelnými stopami členění historické pružiny

Podmínky ochrany krajinného rázu (regulativy)

K účelu **ochrany struktury zástavby** byly definovány následující podmínky:

- Bude zachována historická struktura zástavby zpravidla bez možnosti jejího rozšíření (rozvoj obce je ukončen a bude dále směřovat k přestavbě a obnově existujících objektů, nová výstavba je možná pouze výjimečně)
- Bude chráněna dochovaná silueta sídla a jeho vizuální projev v krajině (je třeba vyloučit stavby, které by měřítkem, formou, materiálem nebo barevností vytvářely nový znak vizuálního projevu sídla v krajině)

K účelu **ochrany charakteru zástavby** byly definovány následující podmínky:

- Při přestavbách, obnově nebo nové výstavbě bude chráněn charakter zástavby při využití tradičních architektonických forem, prvků a materiálů (zejména v kontextu s objekty a soubory se zřetelnými architektonickými hodnotami a s kulturními památkami), nová výstavba se bude podřizovat formám a výrazu tradičních objektů - půdorysný tvar, výška, tvar střechy, materiály a barevnost

4.2.3.2 Sídlo a LOsZ II. kategorie (LOsZ-II)

Charakteristika

Venkovské sídlo a lokalita se zástavbou – zpravidla vizuálně otevřený segment krajiny v jehož obraze se sídlo projevuje – zahrnuje území, ve kterých je doposud dochovaná rázovitá struktura zástavby nebo taková zástavba, která výrazně dotváří hodnoty krajinné scény. Samotná zástavba v těchto případech nemusí vynikat významnými architektonickými nebo památkovými hodnotami, ale spoluvytváří harmonii prostředí po stránce měřítkové i estetické

Jedná se o sídlo s některými z následujících znaků krajinného rázu:

- sídlo (nebo ucelená část sídla) jehož charakter urbanistické struktury, charakter zástavby a architektonický výraz staveb spoluvytvářejí ráz krajiny
- sídlo (nebo ucelená část sídla) s částečně zachovanou, příp. mírně narušenou historickou urbanistickou strukturou a dochovanými objekty lidové architektury event. jinými hodnotnými objekty doplněnými dalšími stavbami hmotově, ani výškově výrazně nenarušujícími dochovaný ráz lokality
- sídlo s dochovanými dílčími stopami členění historické pružiny

Podmínky ochrany krajinného rázu (regulativy)

K účelu **ochrany struktury zástavby** byly definovány následující podmínky :

- Bude respektována historická struktura zástavby s možností jejího úměrného doplnění, zejména na starých stavebních parcelách
- Nová výstavba bude situována do kontaktu s existující zástavbou, jiné řešení je možné pouze u specifických typů rozptýlené zástavby
- Je třeba omezit zásahy ovlivňující siluetu sídla a vyloučit stavby, které by vytvářely nový výrazný znak siluety existující zástavby

K účelu **ochrany charakteru zástavby** byly definovány následující podmínky:

- Bude chráněn charakter zástavby (zejména měřítko a hmoty) při architektonickém výrazu korespondujícím s dochovanou architekturou, nová výstavba se bude podřizovat formám a výrazu objektů – měřítko, hmoty, půdorysný tvar, výška, tvar střechy

4.2.3.3 Sídlo a LOsZ III. kategorie (LOsZ-III)

Charakteristika

Venkovské sídlo a lokalita se zástavbou – zpravidla vizuálně otevřený segment krajiny v jehož obraze se sídlo projevuje – zahrnuje krajinné prostory se zástavbou, které nevynikají významnými urbanistickými ani architektonickými či památkovými hodnotami, jejich projev v obrazu krajiny je však do značné míry harmonický.

Jedná se o sídlo s některými z následujících znaků krajinného rázu:

- sídlo (nebo ucelená část sídla), které se dílčím způsobem podílí na rázu krajiny
- sídlo (nebo ucelená část sídla) se setřenou historickou urbanistickou strukturou s výrazně přestavěnými původními objekty a s novodobou zástavbou nevymykající se hmotově z tradičního charakteru hmot a forem objektů.

Podmínky ochrany krajinného rázu (regulativy)

K účelu **ochrany struktury zástavby** byly definovány následující podmínky :

- Urbanistická struktura sídla může být upravena a doplněna, rozvoj sídla je možný pouze v návaznosti na existující zástavbu sídla.
- Nová výstavba na okrajích existující zástavby bude navržena s cílem vytvoření harmonického přechodu sídla do krajiny

K účelu **ochrany charakteru zástavby** byly definovány následující podmínky:

- Bude zachován charakter zástavby (zejména měřítko a hmoty) při individuálním architektonickém výrazu s respektováním (nesnižováním cenných hodnot) architektury stávajících objektů ležících ve vizuálním kontextu

4.2.3.4 Sídlo a LOsZ IV. kategorie (LOsZ-IV)

Charakteristika

Venkovské sídlo a lokalita se zástavbou – zpravidla vizuálně otevřený segment krajiny v jehož obraze se sídlo projevuje - zahrnuje krajinné prostory se zástavbou, které nevynikají významnými urbanistickými ani architektonickými či památkovými hodnotami ani harmonickým projevem v obrazu krajiny

Jedná se o sídlo s některými z následujících znaků krajinného rázu:

- sídlo projevující se v krajině siluetou s rušivými prvky – měřítkově a tvarově cizorodými stavbami
- sídlo (nebo ucelená část sídla) se setřenou historickou urbanistickou strukturou a s převážně různorodou výstavbou bez zřetelných architektonických hodnot a bez jednotících rysů
- sídlo v přetvořené, esteticky neatraktivní agrární krajině se setřenými stopami historické kultivace

Podmínky ochrany krajinného rázu (regulativy)

K účelu **ochrany struktury zástavby** byly definovány následující podmínky :

- Nestanovují se specifická omezení v zásahu do struktury sídla
- Doplnění a přestavba struktury sídla musí být směrována k vytvoření nových hodnot harmonie měřítka a vztahů v krajině

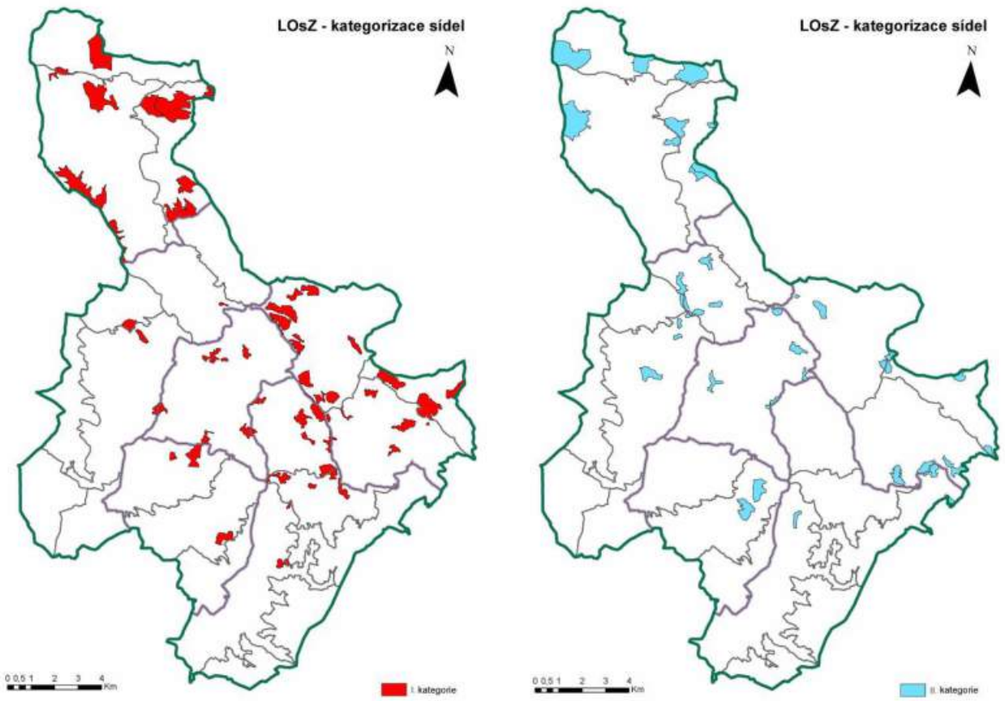
K účelu **ochrany charakteru zástavby** byly definovány následující podmínky:

- Nová výstavba a přestavby stávajících objektů nebudou vytvářet prvky měřítkově, hmotově a barevně cizorodé venkovskému prostředí
- Formy a architektonický výraz staveb budou posuzovány individuálně vzhledem k vizuálnímu projevu v krajině a ke kontextu s okolní zástavbou

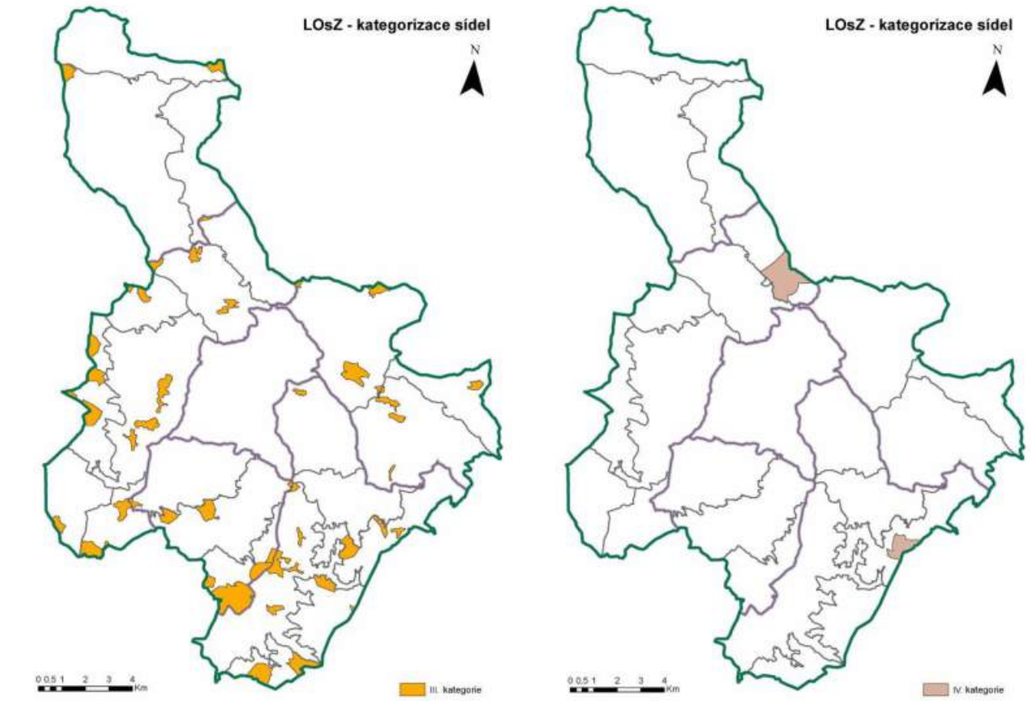
4.2.3.5 Kategorizace sídel a LOsZ na území CHKO

Sídla a lokality se zástavbou byly na území CHKO Kokořínsko rozděleny do čtyři kategorií, přičemž jednotlivé kategorie jsou charakterizovány v předchozích kapitolách, kde jsou jim také určeny podmínky k ochraně struktury zástavby a charakteru zástavby.

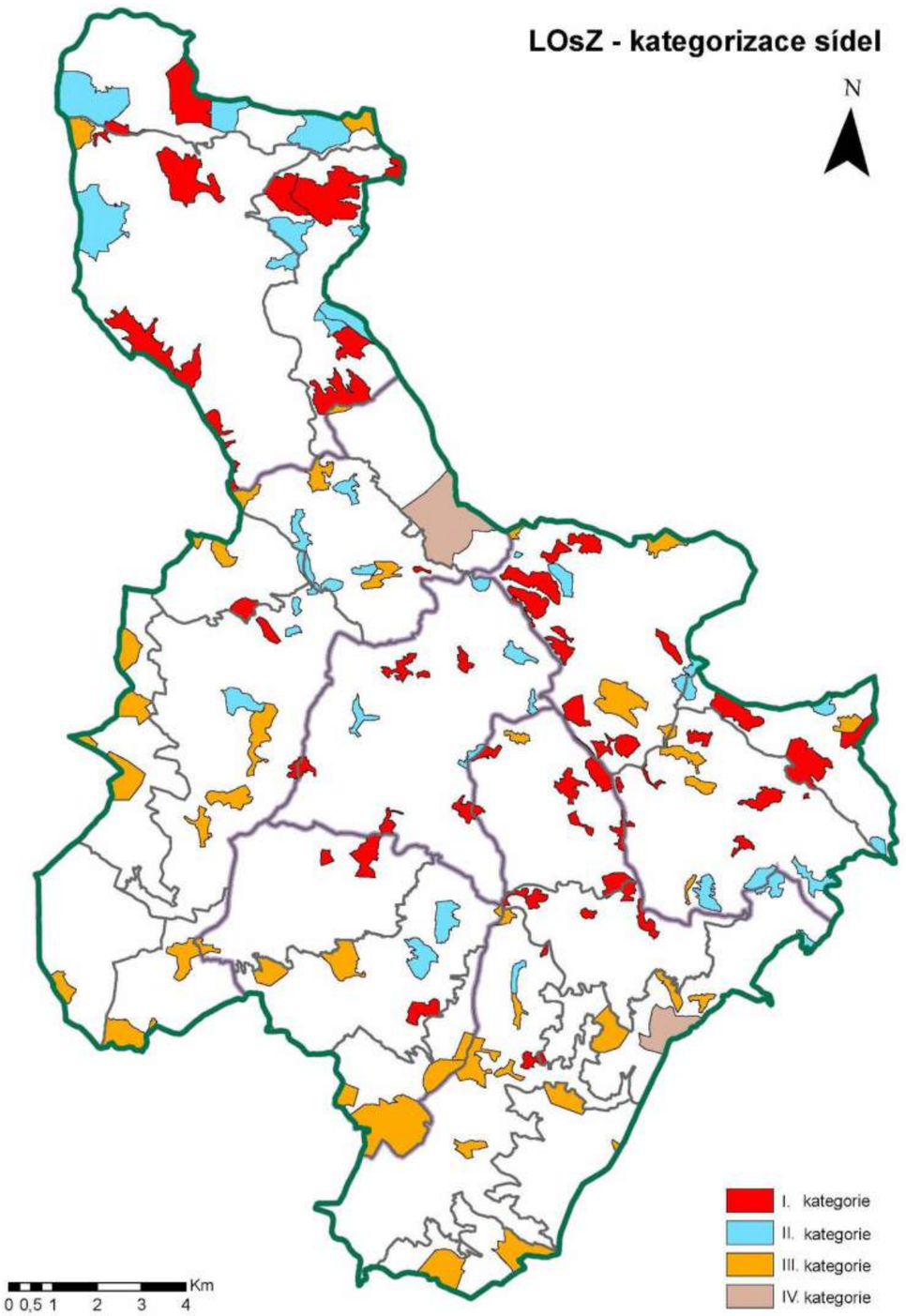
Ze schématu kategorií je patrné, že v severní části CHKO – v celku A je vnitřní část území KC bez zástavby a po obvodu lesnaté skalní krajiny jsou rozložena velmi cenná sídla, zařazená do I. kategorie. V ústřední části CHKO – v povodí Pšovky a Liběchovky jsou naopak nejcennější sídla soustředěna uvnitř území CHKO, zatímco nižší kategorie ochrany je v obvodových polohách nárazníkové zóny CHKO. Do IV. kategorie jsou zařazena pouze větší sídla – Mšeno a Dubá, kde může být umožněn rozvoj obytné zástavby a dalších funkcí.

Obr. 4.2.24, 4.2.25: Rozložení sídel a LOsZ I. a II. kategorie. *(ATELIER V)*

Obr. 4.2.26, 4.2.27: Rozložení sídel a LOsZ III. a IV. kategorie. *(ATELIER V)*

Obr. 4.2.28: Kategorizace sídel a LOsZ na území CHKO. *(ATELIER V)*